

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

EUROPOS KOMISIJA

Komisijos pranešimas – Atliekų klasifikavimo techninės gairės

(2018/C 124/01)

Šio pranešimo tikslas – pateikti technines gaires dėl tam tikrų Direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų (toliau – Pagrindų direktyva dėl atliekų arba PDA) ⁽¹⁾ ir Komisijos sprendimo 2000/532/EB dėl atliekų sąrašo (toliau – atliekų sąrašas arba AS), peržiūrėto 2014 ir 2017 m., aspektų ⁽²⁾.

Visų pirma, jame pateikiama paaiškinimų ir gairių nacionalinėms valdžios institucijoms, įskaitant vietos valdžios institucijas, ir įmonėms (pvz., leidimų klausimais), kaip teisingai aiškinti ir taikyti tam tikrus ES teisės aktus dėl atliekų klasifikavimo, t. y. nustatyti pavojingąsias savybes, vertinti, ar atliekoms būdingos pavojingosios savybės, ir galiausiai klasifikuoti atliekas kaip pavojingąsias ar nepavojingąsias.

Pranešimas priimtas po diskusijų ir konsultacijų su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais ⁽³⁾.

Pranešimą sudaro trys skyriai ir keturi priedai:

- 1 skyriuje pateikiama bendroji informacija apie atliekų klasifikavimą ir nurodymai, kaip naudotis gairėmis.
- 2 skyriuje trumpai pristatomos tam tikros ES atliekų teisės aktų dalys ir jų svarba apibrėžiant ir klasifikuojant (pavojingąsias) atliekas.
- 3 skyriuje išdėstomi bendrieji atliekų klasifikavimo veiksmai atkreipiant dėmesį į pagrindines sąvokas, bet nepradedant išsamaus aptarimo.

Išsamios informacijos pateikiama atitinkamuose prieduose, kuriuose nuodugniai apibūdinti šie konkretūs aspektai:

- 1 priede pateikiama informacija apie atliekų sąrašą ir tinkamų atliekų sąrašo įrašų pasirinkimą.
- 2 priede nurodyti įvairūs informacijos apie pavojingas medžiagas ir jų klasifikavimą šaltiniai.
- 3 priede aprašyti individualių HP 1–HP 15 pavojingųjų savybių vertinimo principai.
- 4 priede apžvelgiamos pagrindinės sąvokos ir daroma nuoroda į galiojančius standartus ir metodus, susijusius su atliekų ėminių ėmimu ir chemine atliekų analize.

⁽¹⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

⁽²⁾ Komisijos sprendimas 2000/532/EB dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB (OL L 226, 2000 9 6, p. 3).

⁽³⁾ Vieno mėnesio konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais vyko 2015 m. birželio mėn.; žr. http://ec.europa.eu/environment/waste/hazardous_index.htm. 2015 m. birželio 30 d. Briuselyje įvyko suinteresuotiesiems subjektams skirtas praktinis seminaras.

Šiame dokumente pateikiama patikslinimų pagal galiojančius ES teisės aktus, atsižvelgiant į įvairiose ES valstybėse narėse taikomas atliekų klasifikavimo gaires.

Prireikus šias technines gaires galima atnaujinti atsižvelgiant į patirtį įgyvendinant atitinkamus ES teisės aktus.

Šiame pranešime pateiktos gairės neturi poveikio galimam Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) išaiškinimui. Šiose techninėse gairėse išreikštas požiūris negali iš anksto nulemti Komisijos pozicijos būsimose ESTT bylose.

SANTRUMPOS

DTP	Derinimas su technikos pažanga
BDE	Brominti difenileteriai
GPGBID	Geriausių prieinamų gamybos būdų informacinis dokumentas
BTEX	Benzenas, toluenas, etilbenzenas ir ksilenas
CEN	Europos standartizacijos komitetas
KŽ	Klasifikavimas ir ženklavimas
KŽP	Klasifikavimas, ženklavimas ir pakavimas
CLRTAP	Tolimų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencija
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra
EAA	Europos aplinkos agentūra
ENTP	eksploatuoti netinkamos transporto priemonės
GHS	Visuotinai suderinta cheminių medžiagų klasifikavimo ir ženklavimo sistema
OAM	Ozono sluoksnį ardančios medžiagos
PAA	Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai
POT	Patvarusis organinis teršalas
SDL	Saugos duomenų lapas
JTO	Jungtinių Tautų Organizacija
APK	Atliekų priėmimo kriterijai
EEĖA	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
SANTRUMPOS	3
1. ĮŽANGA	5
1.1. Bendroji informacija	5
1.2. Kam skirtos šios gairės?	5
1.3. Kaip naudotis šiomis gairėmis?	5
2. TEISĖS AKTŲ SISTEMA	6
2.1. Atliekų srities teisės aktai	6
2.1.1. Pagrindų direktyva dėl atliekų (PDA)	6
2.1.2. Europos atliekų sąrašas (AS)	7
2.1.3. Atliekų vežimo reglamentas (AVR)	8
2.1.4. Sąvartynų direktyva	8
2.1.5. Direktyva dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo (Kasybos pramonės atliekų direktyva)	9
2.1.6. REACH reglamentas	9
2.1.7. Klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (KŽP) reglamentas	10
2.1.8. Patvariųjų organinių teršalų (POT) reglamentas	10
2.1.9. Direktyva „Seveso III“	11
3. ATLIEKŲ KLASIFIKAVIMO PROCEDŪROS	12
3.1. Bendrasis atliekų klasifikavimo metodas	12
3.1.1. 1 etapas. Ar taikytina PDA?	13
3.1.2. 2 etapas. Kuris atliekų sąrašo įrašas taikytinas?	14
3.2. MH ar MNH įrašo priskyrimas	15
3.2.1. 3 etapas. Ar pakankamai žinoma apie atliekų sudėtį, kad būtų galima nustatyti, ar joms būdingos pavojingosios savybės, atliekant skaičiavimus arba bandymus 4 etape?	16
3.2.2. 4 etapas. Ar atliekoms būdingos kurios nors pavojingosios savybės (HP1–HP15)?	17
3.2.3. 5 etapas. Ar yra tikėtina ar žinoma, kad atliekų sudėtyje esama AS priede (2 punkto 3 įtraukoje) išvardytų POT?	18
PRIEDAI:	
1 PRIEDAS. Anotuotas atliekų sąrašas	21
2 PRIEDAS. Duomenų šaltiniai ir pagrindinė informacija apie pavojingąsias medžiagas	83
3 PRIEDAS. Konkretūs metodai pavojingosioms savybėms nustatyti (HP1–HP15)	87
4 PRIEDAS. Atliekų ėminių ėmimas ir cheminė analizė	124
5 PRIEDAS. Šaltiniai ir išorės nuorodos	134

1. ĮŽANGA

1.1. Bendroji informacija

Atliekų priskyrimas pavojingosioms ar nepavojingosioms atliekoms ir visų pirma supratimas, kada ir kokiomis aplinkybėmis atliekos turi būti laikomos pavojingosiomis, yra itin svarbus sprendimas visoje atliekų tvarkymo grandinėje nuo jų susidarymo iki galutinio apdorojimo. Kai atliekos teisingai priskiriamos pavojingosioms medžiagoms, kyla keli svarbūs išpareigojimai, pavyzdžiui, susiję su ženkliniu ir pakavimu, taip pat su reikalavimus atitinkančiu apdorojimu esamomis sąlygomis.

Taikydama atliekų srities teisės aktus ES pasisėmė patirties ir atsižvelgė į mokslo ir ekonominę pažangą, kai 2014 ir 2017 m. buvo peržiūrima atliekų klasifikavimo struktūra ir savybių, dėl kurių atliekos tampa pavojingosios, sąrašas. Atnaujinti teisės aktai, be kita ko atsižvelgiant į pastaraisiais metais padarytus esminius ES cheminių medžiagų srities teisės aktų pakeitimus, vėl kelia sunkumų valdžios institucijoms ir pramonės įmonėms.

Kaip pabrėžta ir Komisijos komunikate dėl cheminių medžiagų, gaminių ir atliekų teisės aktų sąveikos (COM(2018) 32 *final*), atliekų klasifikavimo taisyklių įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas lemia atliekų tvarkymo galimybes ateityje, pavyzdžiui, ar atliekas apskritai bus galima surinkti ir ar tai bus ekonomiškai perspektyvu, kokiais metodais jas bus galima perdirbti ir ar bus renkamasi jas perdirbti, ar šalinti. Įvairūs neatitikimai gali daryti poveikį tam, kiek bus naudojamos antrinės žaliavos. Šios atliekų klasifikavimo gairės – pirmoji komunikate siūloma pagalbos priemonė, kuria siekiama, kad atliekų srities veiklos vykdytojai ir kompetentingosios institucijos vienodai apibūdintų ir klasifikuotų atliekas ir taip mažėtų neatitikimų bei kitų neigiamų pasekmių.

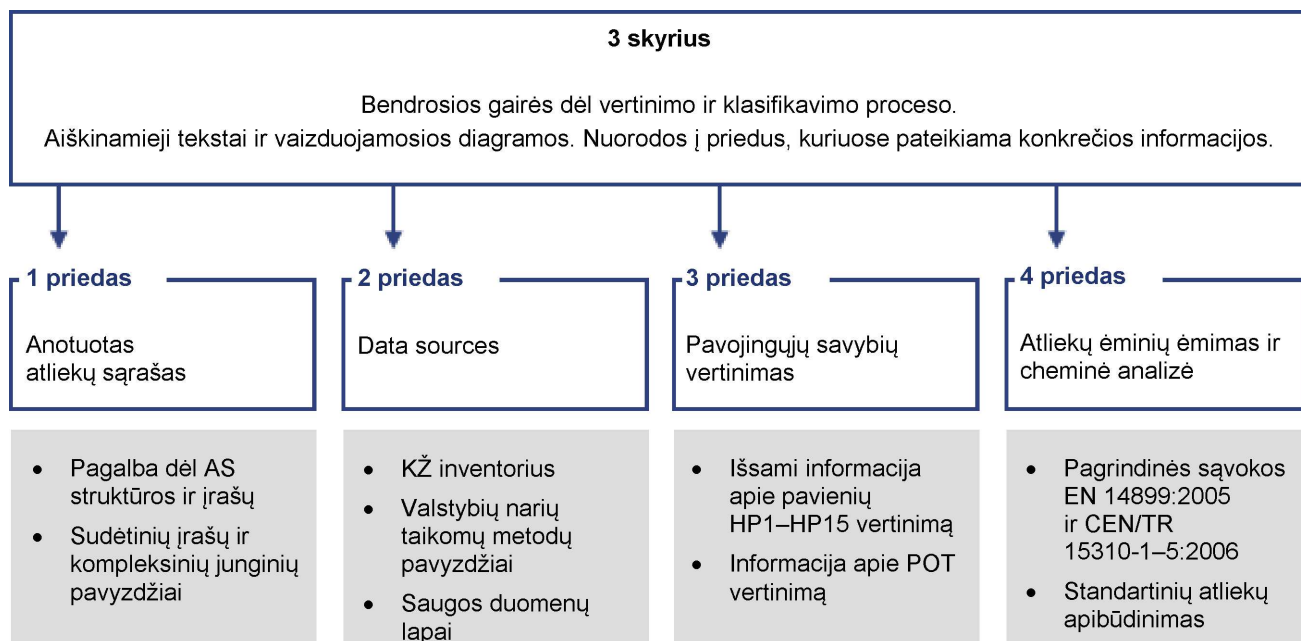
1.2. Kam skirtos šios gairės?

Šiame dokumente pateikiamos gairės nacionalinėms valdžios institucijoms, įskaitant vietos valdžios institucijas, ir įmonėms (pvz., leidimų klausimais), kaip teisingai aiškinti ir taikyti tam tikrus ES teisės aktus dėl atliekų klasifikavimo, visų pirma Pagrindų direktyvą dėl atliekų (*) ir atliekų sąrašą (**).

1.3. Kaip naudotis šiomis gairėmis?

Bendroji informacija ir konkreti teisės aktų sistema pristatomos 1 ir 2 skyriuose.

3 skyriuje išdėstyti pagrindiniai klasifikavimo proceso etapai. Jame nėra konkrečios informacijos apie tai, kaip atlikti būtinų klasifikavimo etapų veiksmus, pateikiama tik bendroji apžvalga. Dėl tam tikrų etapų daroma nuoroda į atitinkamą priedą, kuriame galima rasti išsamesnės informacijos.

1 pav. Gairių struktūra

(*) 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

(**) Komisijos sprendimas 2000/532/EB dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB (OL L 226, 2000 9 6, p. 3).

2. TEISĖS AKTŲ SISTEMA

2.1. Atliekų sritys teisės aktai

2.1.1. Pagrindų direktyva dėl atliekų (PDA)

PDA nustatyta, kas yra atliekos ir kaip jas reikėtų tvarkyti.

Pavojingosios atliekos apibrėžtos kaip atliekos, kurioms būdingos viena ar kelios iš penkiolikos PDA III priede išvardytų pavojingųjų savybių. PDA 7 straipsnis yra AS pagrindas.

1 interpas. Pagrindų direktyva dėl atliekų

Pagrindų direktyva dėl atliekų 2008/98/EB (toliau – PDA) yra pagrindinis ES teisės aktas dėl atliekų. Kadangi tai direktyva, PDA perkeliama į valstybių narių nacionalinę teisę priimant atskirus teisės aktus.

Direktyvos taikymo sritį nulemia PDA 3 straipsnio 1 dalyje pateikta sąvokos „atliekos“ apibrėžtis:

„medžiaga ar objektas, kurio turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti“.

Daugeliu atvejų sprendimą, ar medžiaga ar objektas laikytini atliekomis, kaip tai suprantama pagal PDA, priimti nesunku. Tačiau kai kuriais kitais atvejais tai padaryti sunkiau. Išsamias gaires dėl sąvokos „atliekos“ apibrėžties, įskaitant informaciją apie PDA netaikymą, ir pavyzdžius iš privalomos ESTT jurisprudencijos galima rasti Gairėse dėl pagrindinių Direktyvos 2008/98/EB nuostatų aiškinimo ⁽⁶⁾ (toliau – PDA gairės). Jeigu medžiaga ar objektas atitinka buvimo atliekomis kriterijus, jam taikomi atliekų sritys teisės aktai, įskaitant atliekų klasifikavimo taisykles (nebent jis aiškiai nepatenka į PDA taikymo sritį).

PDA 3 straipsnio 2 dalyje pavojingosios atliekos apibrėžtos taip:

„atliekos, kurios turi vieną ar keletą pavojingųjų savybių, išvardytų III priede“.

Sprendimas, ar medžiagą ar objektą galima laikyti atliekomis, kaip tai suprantama pagal PDA, yra svarbus, toks pat svarbus ir sprendimas, ar juos reikėtų priskirti prie nepavojingųjų atliekų ar prie pavojingųjų atliekų.

Pavojingųjų atliekų tvarkymui taikomos griežtos sąlygos, visų pirma:

- įpareigojimas teikti įrodymus, kad atliekas būtų galima atsekti pagal atitinkamos valstybės narės taikomą sistemą (PDA 17 straipsnis);
- draudimas maišyti (PDA 18 straipsnis, išsamiau žr. PDA gairėse);
- konkretūs ženklinimo ir pakavimo įpareigojimai (PDA 19 straipsnis).

ES teisės aktuose taip pat nustatyta, kad pavojingosios atliekos turi būti tvarkomos tik specialiai tam skirtuose atliekų tvarkymo įrenginiuose, kuriems išduotas specialus leidimas pagal Pagrindų direktyvos dėl atliekų 23–25 straipsnius, taip pat pagal kitus teisės aktus, kaip antai Sąvartynų direktyvą ⁽⁷⁾ ir Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą ⁽⁸⁾.

PDA III priede išvardytos atliekų savybės, dėl kurių jos tampa pavojingosios, neseniai Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1357/2014 ⁽⁹⁾, taikomu nuo 2015 m. birželio 1 d., ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2017/997 ⁽¹⁰⁾, taikomu nuo 2018 m. liepos 5 d., pritaikytos atsižvelgiant į mokslo pažangą. ES reglamentai tiesiogiai taikomi valstybėse narėse neperkeliant jų į nacionalinę teisę. Pavojingosios savybės išsamiai aptariamios šio dokumento 3 priede.

Kalbant apie atliekų klasifikavimą, PDA 7 straipsnyje nustatytas atliekų sąrašo (žr. toliau) ir jo taikymo pagrindas. Valstybės narės gali įtraukti papildomus įrašus į nacionalinius AS atspindinčius dokumentus.

⁽⁶⁾ Europos Komisija. Aplinkos generalinis direktoratas (2013 m.): Gairės dėl pagrindinių Direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų nuostatų aiškinimo; žr. http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/guidance_doc.pdf.

⁽⁷⁾ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, 1999 7 16, p. 1).

⁽⁸⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamųjų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

⁽⁹⁾ 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas III priedas (OL L 365, 2014 12 19, p. 89).

⁽¹⁰⁾ 2017 m. birželio 8 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/997, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB III priedo nuostatos dėl pavojingos savybės HP 14 „ekotoksiškumas“ (OL L 150, 2017 6 14, p. 1).

PDA 7 straipsnis

PDA 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse pateikiamos nuostatos, susijusios su atveju, kai valstybė narė pavojingosiomis laiko atliekas, AS nurodytas kaip nepavojingosios, ir atvirkščiai. Tos dvi dalys suformuluotos taip:

„2. Valstybė narė atliekas gali laikyti pavojingomis, net jeigu jos nėra įtrauktos į atliekų sąrašą, kai tos atliekos turi vieną ar daugiau III priede išvardytų savybių. Valstybė narė nedelsdama apie visus tokius atvejus informuoja Komisiją. Ji juos aprašo 37 straipsnio 1 dalyje numatytoje ataskaitoje ir suteikia Komisijai visą su tuo susijusią informaciją. Atsižvelgiant į gautus pranešimus, sąrašas peržiūrimas siekiant nuspręsti dėl jo patikslinimo.

3. Kai valstybė narė turi įrodymų, kad konkrečios atliekos, į sąrašą įtrauktos kaip pavojingos, neturi jokių III priede išvardytų savybių, ji tas atliekas gali laikyti nepavojingomis. Valstybė narė nedelsdama apie visus tokius atvejus informuoja Komisiją ir pateikia Komisijai visus reikalingus įrodymus. Atsižvelgiant į gautus pranešimus, sąrašas peržiūrimas siekiant nuspręsti dėl jo patikslinimo.“

7 straipsnio 2 ir 3 dalyse nenustatyta už tokius sprendimus atsakinga kompetentinga institucija arba tinkama procedūra jiems priimti; tai klausimas, kurį paliekama spręsti pagal kiekvienos valstybės narės vidaus teisės ir administracinę sistemą (tačiau ekonominės veiklos vykdytojai arba kiti privatieji subjektai nelaikomi „valstybėmis narėmis“ ir priimti sprendimų pagal PDA 7 straipsnio 2 ir 3 dalis negali).

2 intarpas. PDA 7 straipsnis**2.1.2. Europos atliekų sąrašas (AS)**

AS pateikiamos papildomos nuostatos dėl pavojingųjų savybių vertinimo ir atliekų klasifikavimo.

Atliekos jame išvardijamos jas suskirstant į skyrius, poskirsnius ir įrašus. AS įrašus galima suskirstyti taip: tik pavojingųjų atliekų įrašai (angl. „absolute hazardous entries“), tik nepavojingųjų atliekų įrašai (angl. „absolute non-hazardous entries“) ir poriniai įrašai (angl. „mirror entries“).

3 intarpas. Europos atliekų sąrašas

Europos atliekų sąrašas (AS) nustatytas Komisijos sprendimu 2000/532/EB⁽¹⁾. Atliekų klasifikavimo srityje AS yra pagrindinis dokumentas. Suvestinė AS redakcija egzistuoja nuo 2000 m. ir buvo peržiūrėta Komisijos sprendimu 2014/955/ES⁽²⁾, siekiant atnaujinti AS atsižvelgiant į mokslo pažangą ir suderinti jį su cheminių medžiagų srities teisės aktų pakeitimais. Kaip ES sprendimas, AS yra privalomas visas ir skirtas valstybėms narėms, jo nereikia perkelti į nacionalinę teisę. Kai kurios valstybės narės yra paskelbusios rekomendacinius dokumentus dėl AS, kad padėtų AS taikančioms valstybėms narėms įmonėms ir valdžios institucijoms, ypač tais atvejais, kai valstybės narės taiko 7 straipsnio 2 ar 3 dalį (žr. 2 intarpą).

Klasifikavimas pagal AS pirmiausia reiškia, kad visos atliekos turi būti klasifikuotos joms priskiriant šešiaženklį kodą (išsamiai žr. 1 priedą).

Išsamus klasifikavimas laikantis reikalavimų sudaro galimybę įmonėms ir kompetentingoms institucijoms priimti sprendimą, t. y. atsakyti į klausimą, ar atliekos yra pavojingosios, ar ne (išsamiai žr. 2.3.1 skirsnį). Šiuo požiūriu AS pripažįstami trijų tipų įrašai:

- tik pavojingųjų atliekų įrašai. Atliekos, priskiriamos tik prie pavojingųjų atliekų įrašų, negali būti priskiriamos prie nepavojingųjų atliekų įrašų ir laikomos pavojingosiomis be jokio papildomo vertinimo;
- tik nepavojingųjų atliekų įrašai. Atliekos, priskiriamos tik prie nepavojingųjų atliekų įrašų, negali būti priskiriamos prie pavojingųjų atliekų įrašų ir laikomos nepavojingosiomis be jokio papildomo vertinimo;
- poriniai įrašai, kai pagal AS atliekas iš to paties šaltinio galima priskirti tiek prie pavojingųjų atliekų įrašo, tiek prie nepavojingųjų atliekų įrašo, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių ir atliekų sudėties.

⁽¹⁾ Komisijos sprendimas 2000/532/EB dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB (OL L 226, 2000 9 6, p. 3).

⁽²⁾ 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimas 2014/955/ES, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB (OL L 370, 2014 12 30, p. 44).

2.1.3. Atliekų vežimo reglamentas (AVR)

Atliekų vežimo reglamentu ES teisėje įgyvendinamos Bazelio konvencijos ir EBPO sprendimo C(2001)107 (galutinis) nuostatos.

Vežimo procedūros priklauso nuo atliekų tipo, paskirties ir tvarkymo operacijos.

4 intarpas. **Atliekų vežimo reglamentas**

Reglamentu (ES) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (toliau – Atlieku vežimo reglamentas arba AVR) ⁽¹³⁾ ES teisėje įgyvendinamos Bazelio konvencijos ir EBPO sprendimo C(2001)107 (galutinis) nuostatos. Visose valstybėse narėse tiesiogiai taikomu AVR nustatomos procedūros, sąlygos ir reikalavimai, kuriuos reikia vykdyti vežant atliekas tarpvalstybiniu lygmeniu, įskaitant vežimą iš vienos valstybės narės į kitą. Remiantis AVR 34 ir 36 straipsniais, šalinti skirtas atliekas draudžiama eksportuoti už ES ir (arba) ELPA teritorijos ribų, taip pat draudžiama eksportuoti pavojingąsias atliekas iš ES į bet kurią šalį, kuriai netaikomas EBPO sprendimas.

Numatytos dvi atliekų vežimo kontrolės procedūros:

- **bendri informacijos reikalavimai** pagal 18 straipsnį, kuris paprastai taikomas III (atliekų, išvardytų „žaliajame“ sąraše) ar IIIA priede išvardytų **naudoti** skirtų atliekų vežimui, ir
- **išankstinio rašytinio pranešimo ir sutikimo procedūra** visų kitų tipų atliekų vežimui.

Identifikuojant atliekas siekiant laikytis teisingos procedūros ir tinkamai įforminti dokumentais, jos klasifikuojamos pagal AVR III–IV priedų sąrašus (į reglamentą įtrauktus tarptautinių susitarimų sąrašus). Tuose sąrašuose taikomas kitoks klasifikavimo metodas nei AS.

Tačiau klasifikavimas pagal PDA ir AS taip pat svarbus taikant AVR, pavyzdžiui, kaip kriterijus, ar atliekas galima eksportuoti į tam tikrą ES nepriklausančią šalį, kurioms netaikomas EBPO sprendimas (AVR 36 straipsnio 1 dalis). Atlieku klasifikavimas pagal III–IV prieduose išvardytus įrašus (pvz., Bazelio konvencijos ir EBPO kodus) ir AS įrašus (AVR V priedo 2 dalis) turi būti nurodytas pranešimo ir judėjimo dokumente, naudojamame vykdant pranešimo procedūrą, laikantis IC priedo 25 punkte pateiktų nurodymų. Be to, jeigu vykdomas vežimas, kuriam taikomi 18 straipsnyje nustatyti bendri informacijos reikalavimai, atliekos identifikuojamos VII priedo dokumente.

Vežant atliekas, kurioms taikoma išankstinio rašytinio pranešimo ir sutikimo procedūra, pranešimo ir judėjimo dokumentuose (IA ir IB priedai) naudojami pavojingųjų savybių kodai (H kodai) ir tvarkymo operacijų kodai (D ir R kodai), nurodyti atitinkamai Bazelio konvencijos III ir IV prieduose.

2.1.4. Sąvartynų direktyva

Sąvartynų direktyvoje nustatytos taisyklės dėl sąvartynų tvarkymo, leidimų išdavimo sąlygų, uždarymo ir vėlesnės sąvartynų priežiūros. Tarybos sprendime 2003/33/EB nustatyti atliekų priėmimo į įvairių Sąvartynų direktyvoje nustatytų klasių sąvartynus kriterijai.

Taikant APK atlikta analize paprastai negalima remtis klasifikuojant atliekas pagal AS.

5 intarpas. **Sąvartynų direktyva**

Direktyvoje 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (toliau – Sąvartynų direktyva) ⁽¹⁴⁾ nustatytos taisyklės dėl sąvartynų tvarkymo, leidimų išdavimo sąlygų, uždarymo ir tolesnės sąvartynų priežiūros. Tarybos sprendimu 2003/33/EB nustatyti atliekų priėmimo kriterijai (toliau – APK), pagal kuriuos atliekos priimamos į įvairių Sąvartynų direktyvoje nustatytų klasių sąvartynus.

⁽¹³⁾ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL L 190, 2006 7 12, p. 1).

⁽¹⁴⁾ 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, 1999 7 16, p. 1).

Atliekų priskyrimas pavojingosioms atliekoms pagal AS ir PDA III priedą taip pat svarbus taikant Sąvartynų direktyvą, nes pavojingosios atliekos paprastai turėtų būti šalinamos pavojingosioms atliekoms skirtuose sąvartynuose, o nepavojingosios – nepavojingųjų ar inertinių atliekų sąvartynuose. Stabilios nereaktyviosios pavojingosios atliekos gali būti šalinamos nepavojingųjų atliekų sąvartynuose, jeigu įvykdytos Sąvartynų direktyvos II priede nustatytos sąlygos ir laikomasi APK. Tarybos direktyvos 2003/33/EB B priede aiškiai apibrėžtas „pagrindinio apibūdinimo“ ir su tuo susijusių išvadų dėl pavojingumo vaidmuo priimant atliekas į sąvartyną; šis metodas pavaizduotas jo 1 pav.

Tačiau atliekų priskyrimo pavojingosioms ar nepavojingosioms atliekoms pagal PDA principus ir pagal AS negalima painioti su atliekų vertinimu siekiant nustatyti, ar laikomasi Sąvartynų direktyvos II priede ir Tarybos sprendime 2003/33/EB (APK sprendimas) išdėstytų atliekų priėmimo kriterijų.

2.1.5. Direktyva dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo (Kasybos pramonės atliekų direktyva)

Kasybos pramonės atliekų direktyva Kasybos pramonės atliekų direktyva sukurta tinkamo kasybos pramonės atliekų tvarkymo sistema.

Nors kasybos pramonės atliekos nepatenka į PDA taikymo sritį, jų pavojingumas turėtų būti klasifikuojamas pagal AS.

6 intarpas. Kasybos pramonės atliekų direktyva

Direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo (toliau – Kasybos pramonės atliekų direktyva) ⁽¹⁵⁾ siekiama užtikrinti, kad kasybos pramonės atliekos būtų tvarkomos taip, kad būtų išvengiama bet kokio neigiamo poveikio aplinkai ir su tuo susijusio pavojaus žmonių sveikatai arba jie būtų kuo labiau sumažinti. Nors kasybos pramonės atliekos, kurioms taikoma Kasybos pramonės atliekų direktyva, aiškiai nepatenka į PDA taikymo sritį (PDA 2 straipsnio 2 dalies d punktas), jas vis dėlto svarbu klasifikuoti pagal AS: pagal Kasybos pramonės atliekų direktyvą veiklos vykdytojai turi parengti atliekų tvarkymo planą ir numatyti būtinas tinkamo atliekų tvarkymo priemones. Remiantis atliekų tvarkymo planu, kasybos pramonės atliekų pavojingumą reikėtų klasifikuoti pagal AS kriterijus.

2.1.6. REACH reglamentas

REACH reglamente išdėstytos nuostatos dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų ES.

Pagal REACH reglamentą atliekos nėra medžiaga, gaminys ar mišinys. Vis dėlto pagal REACH reglamentą surinkta informacija gali būti svarbi atliekoms klasifikuoti.

7 intarpas. REACH reglamentas

Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (toliau – REACH reglamentas) ⁽¹⁶⁾ įsigaliojo 2007 m. REACH reglamentas yra bendrasis cheminių medžiagų srities ES teisės aktas, taikomas cheminėms medžiagoms (atskiroms medžiagoms ir mišiniams ar gaminių sudėtyje esančioms medžiagoms). REACH reglamento tikslas – užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, įskaitant cheminių medžiagų pavojaus vertinimo alternatyvių metodų skatinimą, taip pat laisvą cheminių medžiagų judėjimą vidaus rinkoje, kartu didinant konkurencingumą ir skatinant inovacijas. REACH reglamente apibrėžti ir pagal jį taikomi įvairūs procesai siekiant pagrindinio tikslo užtikrinti saugų cheminių medžiagų naudojimą:

- cheminių medžiagų registracija (reikalaujama laikantis tam tikrų sąlygų Europos cheminių medžiagų agentūrai (ECHA) pateikti informaciją apie medžiagų savybes ir naudojimo būdus);
- geresnis bendravimas tiekimo grandinėje naudojant išplėstinius saugos duomenų lapus (eSDL);

⁽¹⁵⁾ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2004/35/EB. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pareiškimas (OL L 102, 2006 4 11, p. 15).

⁽¹⁶⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinant Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

- cheminių medžiagų vertinimas, kurį atlieka valdžios institucijos siekdamos užtikrinti tikrumą, susijusį su tinkamo registracijos proceso veikimu, ir išsamiau išaiškinti su tam tikromis medžiagomis susijusį susirūpinimą;
- medžiagų, dėl kurių nustatyta nepriimtina rizika, naudojimo apribojimas;
- autorizacija taikytina tam tikroms labai didelį susirūpinimą keliančioms medžiagoms (SVHC), kurios gali būti pateikiamos rinkai ir naudojamos tik įvykdžius tam tikras sąlygas ir gavus konkrečią riboto galiojimo autorizaciją.

Svarbu pažymėti, kad pagal REACH reglamento 2 straipsnio 2 dalį atliekos (kaip apibrėžta PDA) pagal REACH reglamentą nėra laikomos medžiaga, mišiniu ar gaminiu; REACH reglamente nenustatyta jokių tiesioginių įpareigojimų atliekų gamintojams ar turėtojams (nors reikia apsvarstyti galimybę cheminės saugos ataskaitoje nurodytą atliekų tvarkymo etapą įtraukti į cheminių medžiagų, kurių ES pagaminama ar į ES importuojama daugiau nei 10 t per metus, registracijos dokumentus).

Tačiau klasifikuojant atliekas informacija apie chemines medžiagas, kurios gaminamos ir apie kurias pranešama pagal REACH reglamentą, ypač informacija apie pavojingumą, ir jos paskesnis naudojimas suklasifikavus pagal KŽP reglamentą yra būtina (žr. 2 priedą).

Atkreipkite dėmesį į tai, kad REACH reglamento tikslais taikomi bandymo metodai nurodyti Reglamente (EB) Nr. 440/2008 (toliau – Bandymo metodų reglamentas). Kai kurie šiame reglamente nustatyti bandymo metodai arba jų variantai gali būti taikomi klasifikuojant atliekas.

2.1.7. Klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (KŽP) reglamentas

KŽP reglamente nustatyti cheminių medžiagų ir mišinių pavojingumo klasifikavimo kriterijai.

Pagal KŽP reglamentą atliekos nėra laikomos chemine medžiaga, mišiniu ar gaminiu. Tačiau atliekoms būdingos pavojingosios savybės susijusios su KŽP kriterijais. Be to, klasifikuojant atliekas cheminių medžiagų klasifikavimas pagal KŽP reglamentą taip pat gali būti svarbus.

8 intarpas. KŽP reglamentas

Reglamentu (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (toliau – KŽP reglamentas) ⁽¹⁷⁾ ES pritaikoma JTO tarptautinė cheminių medžiagų klasifikavimo sistema (Visuotinai suderinta cheminių medžiagų klasifikavimo ir ženklinimo sistema, GHS). Jame nustatyti išsamūs cheminių medžiagų vertinimo ir jų pavojingumo klasifikavimo kriterijai.

Panašiai kaip REACH reglamente, KŽP reglamento 1 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad atliekos nėra laikomos chemine medžiaga, mišiniu ar gaminiu; vadinasi, KŽP reglamente nustatyti įpareigojimai netaikomi atliekų gamintojams ar turėtojams.

Nors PDA III priedas pagrįstas KŽP reglamentu, į jį nėra perkelti visi KŽP reglamente nustatyti kriterijai. Vietoj to, kalbant apie atliekų klasifikavimą, reikėtų pažymėti, kad kai kuriuose PDA III priedo HP kriterijuose daroma tiesioginė nuoroda į KŽP reglamente išvardytas pavojingumo klases ir kategorijas ir į pavojingumo frazes ir susijusius klasifikavimo kriterijus. Daugelyje porinių įrašų konkrečiai minimos pavojingosios cheminės medžiagos. Cheminės medžiagos klasifikuojamos pagal KŽP reglamentą, o atliekų sudėtyje esančių pavojingųjų medžiagų buvimą reikia vertinti laikantis PDA III priedo (išsamiai žr. 2.3.2 skirsnį ir 3 priedą). Be to, KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3.1 lentelėje nurodytas oficialių suderintų cheminių medžiagų klasifikacijų rinkinys. Jeigu yra tokia suderinta klasifikacija, klasifikuojant atliekas reikia ja naudotis (šiuo konkrečiu klausimu žr. 2 priedo 2.1.1 skirsnį).

2.1.8. Patvariųjų organinių teršalų (POT) reglamentas

POT reglamentu siekiama apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą nuo patvariųjų organinių teršalų (POT).

Atliekas, kurių sudėtyje yra tam tikrų POT, nurodytų AS priede (2 punkto 3 įtraukoje) ir viršijančių atitinkamą POT reglamente nustatytą ribinę vertę, reikia priskirti prie pavojingųjų atliekų.

9 intarpas. POT reglamentas

⁽¹⁷⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

Reglamentu (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų (POT reglamentas) ⁽¹⁸⁾, be kita ko, siekiama, įgyvendinant atitinkamus tarptautinius susitarimus, apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą nuo tam tikrų nurodytų cheminių medžiagų, kurios pasklinda per šalių sienas toli nuo jų šaltinių, išlieka aplinkoje ir gali biologiškai kauptis gyvuosiuose organizmuose. Reglamentas taikomas tik cheminėms medžiagoms, įtrauktoms į reglamento prieduose pateiktus sąrašus.

Pagal POT reglamento 7 straipsnį atliekos, sudarytos iš POT, jų turinčios arba jais užterštos viršijant nustatytas ribines vertes (ribinę koncentraciją, nurodytą 7 straipsnio 4 dalies a punkte, vadinamąją „mažo POT kiekio ribinę vertę“) ⁽¹⁹⁾, turi būti šalinamos ar regeneruojamos nepagrįstai nedelsiant ir laikantis POT reglamento nuostatų taip, kad patvarieji organiniai teršalai būtų garantuotai sunaikinti arba negrįžtamai transformuoti ir likusios atliekos bei išleidžiamos medžiagos neturėtų patvariųjų organinių teršalų savybių. Draudžiamos šalinimo ar regeneravimo operacijos, dėl kurių POT gali būti regeneruoti, recirkuliuoti, atnaujinti arba pakartotinai panaudoti.

Klasifikuojant porinius įrašus, atsižvelgiant į pakeitimus, padarytus Komisijos sprendimu 2014/955/ES, būtina atsižvelgti į tam tikrų POT buvimą. Atliekos, kurių sudėtyje yra tam tikrų POT (nurodytų AS priede (2 punkto 3 įtraukoje) ⁽²⁰⁾), viršijančių atitinkamas POT reglamente nustatytas ribines vertes, laikomos pavojingosiomis be jokio papildomo vertinimo (žr. pavyzdį 1 priedo 1.4.10 skirsnyje).

Pažymėtina, kad:

- POT reglamento prieduose išvardytų POT, kurie konkrečiai nepaminėti AS priede (2 punkto 3 įtraukoje), net jei jų koncentracija viršija POT reglamento IV priede nustatytas ribines vertes, buvimas atliekose savaime nereiškia, kad atliekos priskirtinos prie pavojingųjų atliekų. Jų klasifikavimas priklausytų nuo cheminės medžiagos pavojingumo klasifikacijos ir turi būti vertinamas taikant PDA III priede išdėstytas bendrąsias taisykles, taikytinas HP 1–HP 15.
- Šis poveikis klasifikavimui nėra susijęs su jokiais sudėtyje POT turinčių atliekų gamintojams ir turėtojams pagal POT reglamentą nustatytais įpareigojimais ir nuo jų nepriklauso.

2.1.9. Direktyva „Seveso III“

Direktyva „Seveso III“ siekiama užkirsti kelią didelėms avarijoms, susijusioms su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis, ir sušvelninti jų padarinius aplinkai ir žmonių sveikatai.

Ji taip pat taikoma atliekoms. Atliekų sudėtyje esančias ir tam tikras ribines vertes viršijančias pavojingasias medžiagas tvarkantys veiklos vykdytojai turi klasifikuoti atliekas pagal jų kaip mišinio savybes. Svarbiuose informacijos šaltiniuose gali būti pateikta klasifikacija pagal ES atliekų teisės aktus.

10 intarpas. Direktyva „Seveso III“

Pagrindinis Direktyvos 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės (toliau – direktyva „Seveso III“) ⁽²¹⁾ tikslas – užkirsti kelią didelėms su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusioms avarijoms ir sušvelninti jų padarinius žmonių sveikatai ir aplinkai siekiant visoje Sąjungoje nuosekliai ir veiksmingai užtikrinti aukšto lygio apsaugą.

Tam tikras ribines vertes viršijančias pavojingasias medžiagas tvarkantys veiklos vykdytojai privalo imtis visų būtinų priemonių, kad užkirstų kelią didelėms avarijoms ir sušvelnintų jų padarinius. Iš jų, be kita ko, reikalaujama teikti informaciją visuomenei, kuriai avarija gali turėti poveikį, skelbti saugos ataskaitas, sukurti saugos valdymo sistemą ir parengti vidaus avarinius planus. Valstybės narės privalo, be kita ko, užtikrinti, kad būtų parengti avariniai planai aplinkiniams rajonams ir kad būtų suplanuoti padarinių švelninimo veiksmai.

⁽¹⁸⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų ir iš dalies keičiantis Direktyvą 79/117/EEB (OL L 158, 2004 4 30, p. 7).

⁽¹⁹⁾ Derėtų pažymėti, kad kai kuriose ES valstybėse narėse kai kuriems POT taikomos griežtesnės ribinės vertės.

⁽²⁰⁾ AS išvardyti POT yra vadinamieji senieji POT. Taigi prie pavojingųjų atliekų priskiriamos tik atliekos, sudėtyje turinčios senųjų POT, kurių koncentracija viršija mažo POT kiekio ribinę vertę.

⁽²¹⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (OL L 197, 2012 7 24, p. 1).

Direktyva „Seveso III“ taip pat taikoma atliekoms, bet į jos taikymo sritį neįtraukiami atliekų sąvartynai, įskaitant požemines atliekų saugyklas. Direktyvos „Seveso III“ I priedo 5 pastaboje daroma nuoroda į KŽP reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 ir konkrečiai minimos atliekos:

„Jei objekte yra (arba tikėtina, kad gali būti) pavojingų cheminių medžiagų, įskaitant atliekas, kurios nepatenka į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 taikymo sritį, tačiau dėl sąlygų objekte jos turi arba gali turėti su didelių avarijų pavojumi susijusių lygiaverčių savybių, jos laikinai priskiriamos tinkamiausiai kategorijai arba prilyginamos tinkamiausiai konkrečiai pavojingai cheminei medžiagai, kuriai taikoma ši direktyva.“

3. ATLIEKŲ KLASIFIKAVIMO PROCEDŪROS

3.1. Bendrasis atliekų klasifikavimo metodas

Gavus reprezentatyvią imtį, vertinami ir klasifikuojami visi atskiri gamintojo atliekų srautai. Jeigu yra daugiau nei vieno tipo atliekų, kiekvieno tipo atliekas reikia vertinti atskirai. Taip užtikrinama, kad pavojingųjų atliekų vienetai ar partijos

- nebūtų klaidingai klasifikuoti kaip nepavojingosios atliekos jas sumaišant (atskiedžiant) su kitomis atliekomis (žr. PDA 7 straipsnio 4 dalį);
- būtų nustatyti laiku siekiant išvengti atliekų sumaišymo su kitomis atliekomis, pvz., dėžėje, maiše, krūvoje ar konteineriuose (žr. PDA 18 straipsnį).

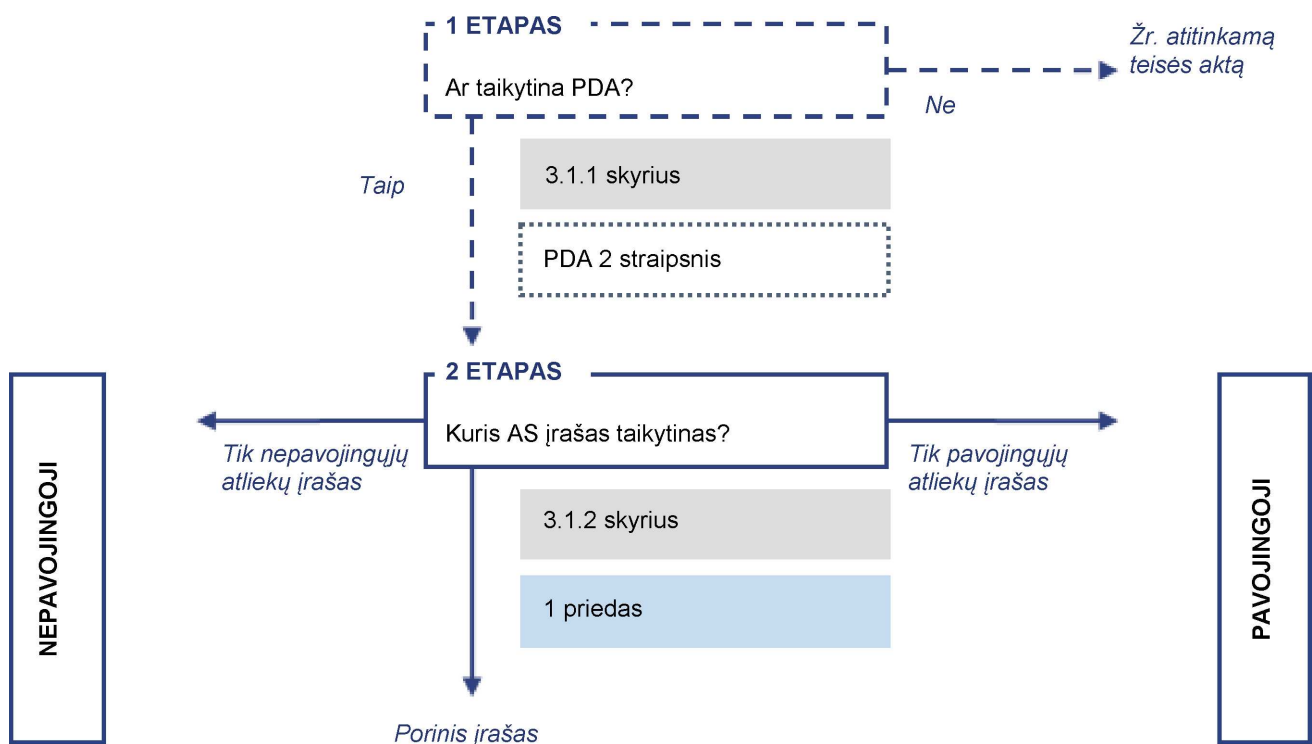
Šie reikalavimai netaikomi tik namų ūkių mišrioms komunalinėms atliekoms.

Toliau esančiame skyriuje ir scheme (plg. 2 pav.) paaiškinamas bendrasis požiūris į atliekų klasifikavimą. Scheme pateikiama nuoroda į

- atitinkamą šio dokumento skyrių, kuriame bendrai paaiškintas klasifikavimo etapas, ir
- atitinkamą šio dokumento priedą, kuriame pateikiama išsami informacija.

Atlikus pirmųjų dviejų toliau aprašytų etapų veiksmus turėtų paaiškėti, ar:

- aptariamai medžiagai ar objektui taikomos PDA, ar AS nuostatos,
- taikomas tik pavojingųjų arba tik nepavojingųjų atliekų įrašas, ar taikomas porinis įrašas ir todėl reikėtų atlikti papildomą vertinimą.

2 pav. Taikytinų AS įrašų nustatymo schema

3.1.1. 1 etapas. Ar taikytina PDA?

Prieš klasifikuojant atliekas reikėtų patikrinti, ar PDA apskritai taikytina:

- pirma, reikėtų patikrinti, ar aptariama medžiaga ar objektas yra atliekos (kaip apibrėžta PDA).

Nustatyti, ar aptariamas objektas ar medžiaga laikoma atliekomis pagal PDA, yra būtinoji sąlyga norint atlikti tolesnį vertinimą – ar ji(s) pavojinga (-as). Dėl tokio vertinimo PDA gairėse pateikiama rekomendacijų dėl pagrindinės sąvokos „atsikratymas“ apibrėžties pagal PDA ir su ja susijusių PDA vartojamų sąvokų, kaip antai sąvokų „šalutinis produktas“ ir „atliekų nebelaikymas atliekomis“;

- antra, reikia patikrinti, ar tam tikri nustatyti atliekų srautai tikrai patenka į PDA taikymo sritį.

Net jeigu medžiaga ar objektas laikomas atliekomis, reikia įvertinti, ar taikytina viena iš PDA 2 straipsnyje nustatytų taikymo srities išimčių. PDA 2 straipsnio tekstas cituojamas toliau esančiame intarpe. Išsamios gairės dėl tam tikrų išimčių pateikiamos PDA gairėse.

Jeigu atlikus vertinimą nustatoma, kad taikoma išimtis, tuomet nei PDA, nei AS netaikomi (ypatingas atvejis yra Kasybos pramonės atliekų direktyva, kaip aprašyta 2.1.5 skirsnyje; kasybos atliekoms PDA netaikoma, bet tam tikromis toje direktyvoje išvardytais aplinkybėmis jos turi būti klasifikuojamos pagal AS).

Visi atliekų srautai, kuriems nėra aiškiai netaikytina PDA, turi būti klasifikuojami pagal PDA ir AS, taigi atitinkamai taikant šiose techninėse gairėse išdėstytą metodą. Tai apima atvejus, kai tam tikram atliekų srautui galioja papildomas teisės aktas (kaip antai elektros ir elektroninės įrangos atliekoms (EEĪA) taikoma EEĪA direktyva 2012/19/ES ⁽²²⁾ arba baterijų atliekoms taikoma Baterijų direktyva 2006/66/EB) ⁽²³⁾, kaip paminėta PDA 2 straipsnio 4 dalyje.

Direktyva 2008/98/EB

2 straipsnis

1. Taikymo srities išimtys. Ši direktyva netaikoma:

- dujų išmetimui į atmosferą;
- žemei (vietoje), įskaitant neiškastą užterštą dirvožemį bei nuolat toje žemėje stovinčius pastatus;
- neužterštam dirvožemiui ir kitai natūraliai susidaranti medžiagai, iškastai statybų metu, kai yra tikrai žinoma, kad medžiaga bus panaudota savo natūraliame būvyje statybos tikslais toje vietoje, kur ji buvo iškasta;
- radioaktyviosioms atliekoms;
- nebetinkamais naudoti pripažintiems sprogmenims;
- srutoms, jeigu joms netaikomas 2 dalies b punktas, šiaudams ir kitoms nepavojingoms žemės ūkio ar miškininkystės gamtinėms medžiagoms, naudojamoms ūkininkaujant, vykdam miškininkystės veiklą arba gaminant energiją iš tokios biomasės tokiais procesais arba metodais, kurie nedaro žalos aplinkai ar nekelia grėsmės žmogaus sveikatai.

2. Ši direktyva netaikoma kategorijoms, kurioms jau taikomi kiti Bendrijos teisės aktai:

- nuotekoms;
- gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, įskaitant perdirbtus produktus, kuriems taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002, išskyrus tuos, kurie skirti sudeginti, šalinti sąvartyne ar panaudoti biologinių dujų arba komposto gamybos įmonėse;
- skerdenoms tų gyvūnų, kurių mirties priežastis yra ne paskerdimas, įskaitant gyvūnus, nužudytus siekiant išnaukinti epizootines ligas, ir kurie yra pašalinami laikantis Reglamento (EB) Nr. 1774/2002;

⁽²²⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/EB dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (OL L 197, 2012 7 24, p. 38).

⁽²³⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo (OL L 266, 2006 9 26, p. 1).

- d) atliekoms, susidarančioms žvalgant, išgaunant, apdorojant ir saugant mineralinius išteklius, ir atliekoms, susidarančioms dėl karjerų veiklos, kurioms taikoma 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo.
3. Nedarant poveikio pareigoms, nustatytoms atitinkamais Bendrijos teisės aktais, ši direktyva netaikoma paviršiniame vandenyje perkeliama nuosėdams vandenų ir vandens kelių valdymo arba potvynių prevencijos ar potvynių ir sausrų arba melioracijos padarinių švelninimo tikslais, jeigu įrodoma, kad nuosėdos nepavojingos.
4. Specialios taisyklės, taikomos ypatingais atvejais arba papildančios šios direktyvos taisyklės dėl konkrečių atliekų kategorijų tvarkymo, gali būti nustatytos atskiromis direktyvomis.

11 intarpas. PDA 2 straipsnis. Taikymo srities išimtys

3.1.2. 2 etapas. Kuris atliekų sąrašo įrašas taikytinas?

AS sudaro 20 skyrių (dviženkliai kodai), padalytų į poskirsnius (keturženkliai kodai) ir įrašus (šešiaženkliai kodai).

Atliekos priskiriamos prie konkretaus įrašo laikantis atliekų sąrašo naudojimo procedūros. Pagal tą procedūrą nustatoma skyrių eilės tvarka. Anototas AS ir jo naudojimo procedūra pateikiami 1 priede.

Bet kokios atliekos, kurias galima identifikuoti pagal žvaigždute (*) pažymėtą įrašą, turėtų būti laikomos pavojingosiomis. Atliekos, kurioms taikomi visi kiti įrašai, laikomos nepavojingosiomis. Siekiant užbaigti 2 etapą ir nustatyti taikytiną (-us) AS įrašą (-us),

— reikia įvertinti aptariamoms atliekoms tinkamą AS įrašą arba įrašus, atsižvelgiant į tai, kad valstybių narių lygmeniu galėjo būti įtraukta konkrečių įrašų pagal nacionalinės teisės aktus remiantis PDA 7 straipsnio 2 arba 3 dalimi;

— paskui reikia įvertinti, prie kurio iš toliau išvardytų tipų reikia priskirti aptariamą atlieką:

— tik pavojingųjų atliekų (AH) įrašas (pažymėtas žvaigždute (*))

Prie AH įrašų priskiriamos atliekos negali būti priskiriamos prie nepavojingųjų atliekų įrašų ir laikomos pavojingosiomis be jokio papildomo vertinimo.

Jeigu atliekos priskiriamos prie AH įrašo, jos klasifikuojamos kaip pavojingosios ir jokio papildomo vertinimo, siekiant nuspręsti, ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios, nebereikia. Tačiau vis tiek reikės atlikti 3–5 etapų veiksmus (žr. 3.2 skyrių) siekiant nustatyti, kokios pavojingosios savybės būdingos konkrečioms atliekoms, nes šios informacijos gali reikėti, kad būtų įvykdytos PDA 19 straipsnio nuostatos dėl tinkamo pavojingųjų atliekų ženklinimo (pvz., pildant važtaraštį atliekoms transportuoti). Dėl informacijos apie AH įrašus dėl pavojingųjų savybių neturinčių atliekų žr. 1 priedo 1.1 skirsnyje pateiktą 1 intarpą;

— tik nepavojingųjų atliekų (ANH) įrašas

Prie ANH įrašo priskiriamos atliekos negali būti priskiriamos prie pavojingųjų atliekų įrašų ir yra klasifikuojamos kaip nepavojingosios be jokio papildomo vertinimo.

Jeigu atliekos priskiriamos prie ANH įrašo, jos klasifikuojamos kaip nepavojingosios ir jokio papildomo vertinimo, siekiant nuspręsti, ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip nepavojingosios, nebereikia. Dėl informacijos apie ANH įrašus dėl pavojingųjų savybių turinčių atliekų žr. 1 priedo 1.1 skirsnyje pateiktą 1 intarpą;

— porinis įrašas

Porinius įrašus galima apibrėžti kaip du ar daugiau susijusių įrašus, vienas iš kurių yra pavojingųjų atliekų įrašas, o kitas – nepavojingųjų. Priešingai nei AH ar ANH įrašų atveju, jeigu atliekos turi būti priskirtos prie alternatyvių įrašų grupės, turi būti imamasi papildomų vertinimo veiksmų. Alternatyvius įrašus sudaro bent šie įrašai:

— porinis pavojingųjų atliekų (MH) įrašas (pažymėtas žvaigždute (*));

— porinis nepavojingųjų atliekų (MNH) įrašas.

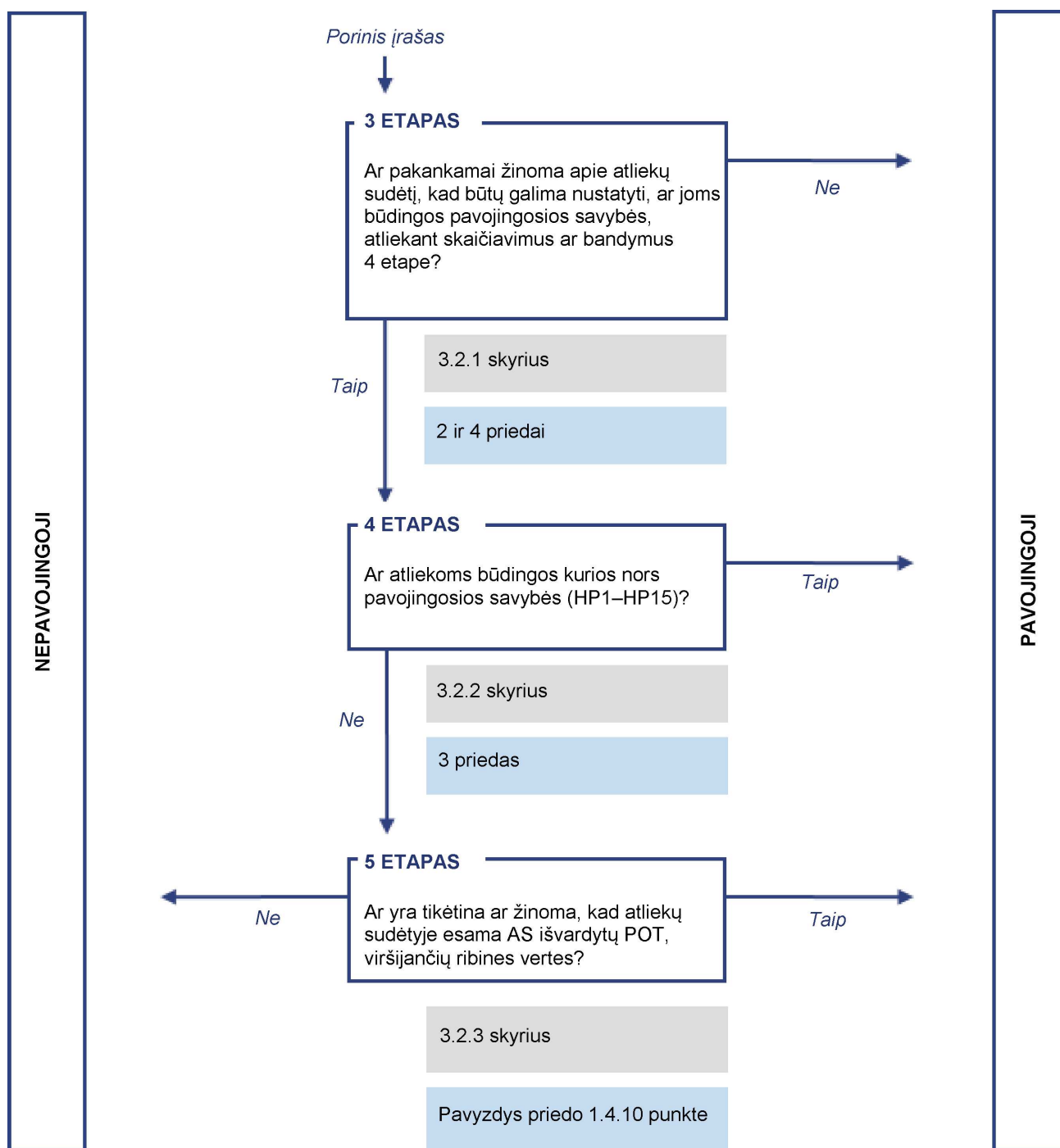
Jeigu reikia priimti sprendimą dėl atliekų priskyrimo prie MH įrašo ar prie MNH įrašo, reikia atlikti klasifikavimo proceso 3–5 etapų veiksmus (žr. 3.2 skyrių) siekiant pagal tyrimų rezultatus nustatyti, ar priskirti atliekas prie MH įrašo ar prie MNH įrašo.

Papildomos informacijos apie ANH, AH, MH ir MNH priskyrimą pateikta 1 priedo 1 skirsnyje.

3.2. MH ar MNH įrašo priskyrimas

Toliau esančiais skyriais reikėtų vadovautis renkantis tinkamą porinį įrašą. Jais taip pat galima naudotis siekiant nustatyti su AH įrašu siejamų atliekų pavojingąsias savybes, nes šios informacijos gali reikėti, kad būtų įvykdytos PDA 19 straipsnio nuostatos dėl tinkamo pavojingųjų atliekų ženklavimo (pvz., pildant važtaraštį gabenant atliekas).

Atlikus 3–5 etapų veiksmus, galiausiai turėtų paaiškėti, ar aptariamų atliekų sudėtyje esama pavojingųjų sudedamųjų dalių ir ar joms būdinga viena ar kelios pavojingosios savybės (HP 1–HP 15) ir (arba) ar jų sudėtyje yra kokių nors svarbių POT. Taip galima nuspręsti, ar atliekos yra pavojingosios ar nepavojingosios. Toliau esančioje schemoje pavaizduoti etapai, kuriuos būtina atlikti, ir daromos nuorodos į kitus skyrius (ir atitinkamus priedus, kuriuose galima rasti išsamesnės informacijos).

3 pav. Schema, kaip nustatyti, ar reikėtų priskirti MH ar MNH įrašą

3.2.1. 3 etapas. Ar pakankamai žinoma apie atliekų sudėtį, kad būtų galima nustatyti, ar joms būdingos pavojingosios savybės, atliekant skaičiavimus arba bandymus 4 etape?

Gauti pakankamos informacijos apie pavojingųjų medžiagų buvimą ir kiekį atliekose, siekiant nustatyti, ar atliekoms gali būti būdingos kurios nors pavojingosios savybės (HP 1–HP 15), yra svarbus veiksmas klasifikuojant atliekas. Reikia tam tikros informacijos apie atliekų sudėtį, neatsižvelgiant į pasirinktą pavojingųjų savybių vertinimo metodą (skaičiavimą ar bandymą), kaip aprašyta 4 etape. Yra keli būdai rinkti informaciją apie atliekų sudėtį, joje esančias pavojingąsias medžiagas ir galinčias pasireikšti pavojingąsias savybes:

- informacija apie gamybos (chemijos) procesą, kuriame susidaro atliekos, ir žaliavas bei tarpines medžiagas, įskaitant ekspertų nuomones (naudingas šaltinis gali būti gamintojo pateiktos GPGBID ataskaitos, pramonės procesų vadovai, procesų aprašai ir žaliavų sąrašai ir kt.);
- pirminio medžiagos ar objekto, prieš jiems tampant atliekomis, gamintojo informacija, pvz., saugos duomenų lapai (SDL), produktų etiketės arba vardinių parametrų lentelės (išsamiau žr. 2 priedą);
- atliekų analizės duomenų bazės valstybių narių lygmeniu;
- atliekų ėminių ėmimas ir cheminė analizė (žr. 4 priedą).

Surinkus informaciją apie atliekų sudėtį galima įvertinti, ar nustatytos medžiagos klasifikuojamos kaip pavojingosios, t. y. ar joms priskiriamas pavojingumo frazės kodas (žr. 12 interą). Siekiant nustatyti, ar atliekų sudėtyje esančios medžiagos klasifikuojamos kaip pavojingosios, ir sužinoti daugiau apie konkrečias pavojingumo klases ir kategorijas, prie kurių tas medžiagas galima priskirti pagal KŽP reglamentą, žr. 2 priede pateiktas gaires.

Pavojingumo frazių kodai

Ar medžiagos, nustatytos kaip aptariamų atliekų sudedamosios dalys, laikomos pavojingosiomis, turi būti vertinama laikantis KŽP reglamente nustatytų kriterijų. Dėl naudingų informacijos priemonių šioje srityje žr. šio dokumento 2 priedą.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad KŽP reglamente „pavojingumo frazės“ apibrėžtos taip:

Pavojingumo frazė – pavojingumo klasei ir kategorijai priskirta frazė, kuria apibūdinamas pavojingosios cheminės medžiagos ar mišinio pavojingumo pobūdis, įskaitant, kai tinkama, pavojingumo laipsnį.

Pavojingumo frazės kodo ir priskirtos pavojingumo klasės ir kategorijos pavyzdys pagal KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3.1 lentelę:

Pavojingumo frazė	Apibūdinimas	Pavojingumo klasė ir kategorija
H330	Mirtina įkvėpus	Acute Tox. 2

Taigi pirmasis skaitmuo po H nurodo pavojingumo kategoriją (2 – fiziniai pavojai, 3 – pavojingumas sveikatai, 4 – pavojingumas aplinkai), antrasis ir trečiasis skaitmenys yra nuoseklūs pavojingumo kodų numeriai. Informaciją apie medžiagoms priskiriamus pavojingumo frazių kodus galima rasti 2 priede.

12 interas. Pastaba dėl KŽP reglamento kriterijų. Pavojingumo frazių kodai

Atkreipkite dėmesį į tai, kad, jeigu svarstoma galimybė atlikti tiesioginius pavojingųjų savybių bandymus (kaip paprastai daroma vertinant fizines pavojingąsias savybes; žr. 4 etapą), aptariamų atliekų cheminės analizės galima neatlikti. Vietoj to ir kituose pirmiau minėtuose informacijos šaltiniuose gali būti nurodyta, ar būtų galima pagrįstai atlikti tikslinius tiesioginius tam tikrų pavojingųjų savybių bandymus.

Jeigu norint nustatyti aptariamų atliekų cheminę sudėtį svarstoma galimybė imti ėminius ir atlikti cheminę analizę (pvz., siekiant taikyti skaičiavimo metodą pavojingosioms savybėms nustatyti, kaip aprašyta 4 etape), žr. 4 priedą.

Tikimasi, kad atliekas klasifikuojantys asmenys ims visų būtinų priemonių, kad iki šio etapo nustatytų atliekų sudėtį ir pavojingąsias savybes.

Galiausiai, jeigu iš surinktos informacijos apie atliekų sudėtį (atsižvelgiant į visas pirmiau išvardytas galimybes) neįmanoma padaryti išvados ar įvertinti atliekoms būdingų pavojingųjų savybių nei atliekant skaičiavimus, nei atliekant atliekų bandymus pagal 4 etapą, veiklos vykdytojas turėtų apsvarstyti galimybę klasifikuoti atliekas kaip pavojingąsias (prireikus pasitaręs su kompetentinga institucija).

Reikėtų pažymėti, kad, nors yra parengti tiesioginiai tam tikrų pavojingųjų savybių bandymų metodai, kaip aprašyta 4 etape, jų yra ne visų pavojingųjų savybių atveju. Todėl nežinomos sudėties atliekos negali būti galutinai pripažintos nepavojingosiomis vadovaujantis tiesioginių bandymų metodu.

3.2.2. 4 etapas. Ar atliekoms būdingos kurios nors pavojingosios savybės (HP1–HP15)?

Kaip pažymėta šio dokumento 2.1.1 skyriuje ir papildomai aprašyta 3 priede, PDA III priede aprašyta 15 atliekų savybių (HP 1–HP 15), dėl kurių jos tampa pavojingosios. 1 lentelėje pateikiama pirmiau minėtų pavojingųjų savybių apžvalga.

1 lentelė

Atliekų savybės, dėl kurių jos tampa pavojingosios (aprašymas iš PDA III priedo)

Pavojingosios savybės	
HP 1	Sprogingosios
HP 2	Oksiduojančiosios
HP 3	Degiosios
HP 4	Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis
HP 5	Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos įkvėpus
HP 6	Ūmiai toksiškos
HP 7	Kancerogeninės
HP 8	Ėsdinančios
HP 9	Užkrečiamosios
HP 10	Toksiškos reprodukcijai
HP 11	Mutageninės
HP 12	Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas
HP 13	Jautrinančios
HP 14	Ekotoksiškos
HP 15	Atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojingoji savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasižymėjo

Užbaigus 3 etapo veiksmus turėtų būti surinkta pakankamai informacijos apie atitinkamą aptariamų atliekų sudėtį. Tai reiškia, kad turėtų būti sukaupta pakankamai žinių apie atliekų sudėtyje esančias pavojingasias medžiagas ir apie tai, kaip jos klasifikuojamos (pvz., ar joms priskirti kokie nors svarbūs pavojingumo frazių kodai pagal KŽP reglamentą), kad būtų galima pritaikyti bent vieną iš toliau nurodytų metodų ir nustatyti, ar atliekoms būdingos pavojingosios savybės:

- **skaičiavimas**, jeigu aptariamų atliekų sudėtyje esančios medžiagos pasiekia ar viršija ribines vertes pagal pavojingumo frazių kodus (individualiai siejamus su HP 4–HP 14 savybėmis; žr. 3 priedą);
- **bandymas** siekiant nustatyti, ar atliekoms būdingos pavojingosios savybės.

3 priede pateiktas išsamus aprašymas ir gairės, kaip vertinti pavienes HP 1–HP 15 pavojingasias savybes taikant **skaičiavimo** ar **bandymo** metodą.

Kalbant apie skaičiavimo metodą, reikėtų pažymėti, kad pavojingųjų medžiagų kiekio atliekose vertes, nustatytas, pvz., imant aptariamų atliekų ėminius ir atliekant jų cheminę analizę, reikia palyginti su PDA III priede išvardytomis ribinėmis koncentracijomis. Tos ribinės koncentracijos susijusios su atliekų būseną tuo metu, kai jos klasifikuojamos, t. y. šviežių atliekų mase. Tačiau daugelio analizės metodų rezultatai pateikiami remiantis sausosios medžiagos mase. Todėl analizės vertės, išreikštos pagal sausosios medžiagos masę, turi būti koreguojamos atsižvelgiant į atliekų drėgnį, siekiant nustatyti medžiagos koncentraciją pirminėse atliekose, nes vėliau jos bus tvarkomos. Atliekas klasifikuojantys asmenys turėtų žinoti, kad laboratorijos dažnai pateikia rezultatus, grindžiamus sausosios medžiagos mase, ir todėl turėtų elgtis apdairiai, kad tikrai žinotų, kuo remiantis teikiami analizės rezultatai. Atliekos turi būti klasifikuojamos remiantis drėgnąja mase (nustatyta pirmiau arba konvertuojant sausosios masės duomenis). Be to, reikėtų aiškiai pažymėti, kad pagal PDA 7 straipsnio 4 dalį draudžiama atskiesti ar sumaišyti atliekas siekiant sumažinti pradines pavojingųjų medžiagų koncentracijas.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad PDA III priede nustatytos ribinės koncentracijos netaikomos masyvaus pavidalo gryno metalo lydiniais, jeigu jie neužteršti pavojingosiomis medžiagomis. Papildomos informacijos apie metalo lydinių klasifikavimą galima rasti 1 priedo 1.4.6 skirsnyje.

Papildomų gairių dėl atliekų ėminių ėmimo ir cheminės analizės siekiant pasinaudoti skaičiavimo metodu galima rasti 4 priede.

Tiesioginiai bandymai siekiant nustatyti, ar pasireiškia tam tikra pavojingoji savybė, gali būti tinkamas metodas tam tikrais atvejais vertinant tam tikras pavojingąsias savybes (pvz., tokias fizines savybes kaip HP 1 „Sprogišios“, HP 2 „Oksiduojančiosios“ ir HP 3 „Degiosios“).

Kaip numatyta AS priede,

„Jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede, tokio bandymo rezultatai yra viršesni.“

Galiausiai, jeigu atliekoms būdinga viena ar kelios iš 15 pavojingųjų savybių, joms turi būti priskirtas atitinkamas MH įrašas. Kita vertus, jeigu atliekoms nėra būdingos jokios pavojingosios savybės, reikia atlikti 5 etapo veiksmus siekiant patikrinti, ar atliekų sudėtyje esama tam tikrų ribines vertes viršijančių POT. Tai paskutinis etapas prieš aptariamoms atliekoms priskiriant MH arba MNH įrašą.

3.2.3. 5 etapas. Ar yra tikėtina ar žinoma, kad atliekų sudėtyje esama AS priede (2 punkto 3 įtraukoje) išvardytų POT?

Paskutinis etapas priskiriant atliekas pavojingosioms ar nepavojingosioms atliekoms yra nustatyti, ar atliekų sudėtyje esama AS priede (2 punkto 3 įtraukoje) išvardytų POT, konkrečiau kalbant, ar konkrečių POT kiekis viršija atitinkamas POT reglamente nustatytas ribines vertes. Išsami apžvalga, įskaitant POT, į kuriuos reikia atsižvelgti, sąrašą ir atitinkamas ribines koncentracijas, pateikta 1 priedo 1.4.10 skirsnyje.

Jeigu atliekų sudėtyje nėra tam tikrų POT arba jų kiekis neviršija ribinės koncentracijos, toms atliekoms priskiriamas MNH įrašas. Kitu atveju joms priskiriamas MH įrašas.

PRIEDAI

Komisijos pranešimas – Atliekų klasifikavimo techninės gairės

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
1 PRIEDAS: Anotuotas atliekų sąrašas	21
1.1. AS struktūra	21
1.2. Tinkamo įrašo nustatymas	24
1.2.1. Anotuotas atliekų sąrašas	27
1.3. Sudėtingų įrašų klasifikavimo pavyzdžiai	62
1.3.1. Pakuočių atliekos ir turinys	62
1.3.2. Elektros ir elektronikos įrenginių atliekos (EE[A])	64
1.3.3. Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės (ENTP)	66
1.4. Konkrečių tipų atliekų konkrečių sudedamųjų dalių vertinimo pavyzdžiai	67
1.4.1. Organinės sudedamosios dalys ir konkretūs cheminiai junginiai	67
1.4.2. Ozono sluoksnį ardančios medžiagos	69
1.4.3. Asbestas	71
1.4.4. Atliekos, kuriose yra CaO ir Ca(OH) ₂	72
1.4.5. Atliekos, kuriose yra akmens anglių dervos ir bitumo	74
1.4.6. Metalai ir jų lydiniai	75
1.4.7. Organiniai peroksidai	76
1.4.8. Gumos atliekos	77
1.4.9. Plastikų atliekos	78
1.4.10. POT atliekos	80
2 PRIEDAS: Duomenų šaltiniai ir pagrindinė informacija apie pavojingąsias medžiagas	83
2.1 Medžiagų priskyrimas pavojingosioms pagal KŽP reglamentą	83
2.1.1 Suderintas medžiagų klasifikavimas	83
2.1.2 Savarankiškas klasifikavimas	84
2.1.3 KŽ inventorių kaip tyrimo priemonę	84
2.2 Informacija apie atliekomis tampančių medžiagų (mišinių) sudėtį, savybes ir tvarkymą	85
2.3 Kiti informacijos šaltiniai	86
3 PRIEDAS: Konkretūs pavojingųjų savybių (HP 1–HP 15) nustatymo metodai	87
3.1. HP 1 „Sprogiosios“ nustatymas	87
3.2. HP 2 „Oksiduojančiosios“ nustatymas	88
3.3. HP 3 „Degiosios“ nustatymas	91
3.4. HP 4 „Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis“ nustatymas	96
3.5. HP 5 „Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos ikvėpus“ nustatymas	99

3.6.	HP 6 „Ūmiai toksiškos“ nustatymas	102
3.7.	HP 7 „Kancerogeninės“ nustatymas	105
3.8.	HP 8 „Ėsdinančios“ nustatymas	106
3.9.	HP 9 „Užkrečiamosios“ nustatymas	108
3.10.	HP 10 „Toksiškos reprodukcijai“ nustatymas	111
3.11.	HP 11 „Mutageninės“ nustatymas	113
3.12.	HP 12 „Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas“ nustatymas	114
3.13.	HP 13 „Jautrinančios“ nustatymas	118
3.14.	HP 14 „Ekotoksiškos“ nustatymas	119
3.15.	HP 15 „Atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojinga savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasižymėjo“ nustatymas	122
4	PRIEDAS: Atliekų ėminių ėmimas ir cheminė analizė	124
4.1.	Ėminių ėmimas	124
4.1.1.	Ėminių ėmimo struktūra	124
4.1.2.	Ėminių ėmimo metodika	126
4.1.3.	Įvairių tipų atliekų ėminių ėmimo standartai	128
4.1.4.	Vienalyčių ir įvairialyčių atliekų ėminių ėmimo strategijos	128
4.1.5.	Statistinis ėminių ėmimo metodas	128
4.2.	Atliekų cheminė analizė	129
4.2.1.	Realistiško nepalankiausio scenarijaus medžiagos	131
4.2.2.	Bendrieji įrašai	132
5	PRIEDAS: Šaltiniai ir nuorodos į išorės šaltinius	134

1 PRIEDAS

Anotuotas atliekų sąrašas

1.1. AS struktūra

AS redakcija pagal Sprendimą 2000/532/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2014/955/ES, taikoma nuo 2015 m. birželio 1 d.

AS sudaro 20 skyrių (dviženkliai kodai, plg. 1 lentelę toliau). Skyriai padalyti į poskirsnius (keturženkliai kodai) ir įrašus (šešiaženkliai kodai). Skyrių, poskirsnių ir įrašų pavyzdžiai pateikti toliau:

Skyrius: 20 KOMUNALINĖS ATLIEKOS (BUITINĖS ATLIEKOS IR PANAŠIOS VERSLO, GAMYBINĖS IR ORGANIZACIJŲ ATLIEKOS), ĮSKAITANT ATSKIRAI SURENKAMAS FRAKCIJAS

Poskirsnis: 20 01 atskirai surenkamos frakcijos (išskyrus nurodytas 15 01 pozicijoje)

Įrašas: 20 01 02 stiklas

Klasifikuodami atliekas pirma turite įsitikinti, ar tos atliekos patenka į skyriaus antraštės taikymo sritį. Jeigu taip, turite patikrinti, ar jos patenka į poskirsnio antraštės taikymo sritį. Tik po to galite ieškoti tinkamo kodo.

Pirmiau pateiktame pavyzdyje atliekos priskirtos prie 20 01 02 įrašo ir tai reiškia, kad tos atliekos:

- turi būti buitinės ar panašios verslo, gamybinės ar organizacijų atliekos (kad patektų į 20 skyrių);
- turi būti surenkamos atskirai (kad patektų į 20 01 poskirsnį) ir
- turi būti stiklas;
- tačiau tai neturi būti stiklo pakuotės, nes pakuočių atliekos nepatenka į 20 01 poskirsnį atsižvelgiant į jo antraštę ir turi būti priskiriamos prie 15 skyriaus pakuočių atliekoms skirto įrašo.

AS nustatyta skyrių eilės tvarka

Skyrius (dviženkliai kodai) galima suskirstyti į tris skirtingas grupes, į kurias būtina atsižvelgti AS priede iš anksto nustatyta eilės tvarka bandant nustatyti aptariamoms atliekoms geriausiai tinkantį tik pavojingųjų arba tik nepavojingųjų atliekų įrašą arba porinį įrašą:

A. 01–12 ir 17–20

su atliekų šaltiniu susiję skyriai

B. 13–15

su atliekų tipu susiję skyriai

C. 16

kitaip sąraše neapibrėžtų atliekų skyrius

Pirma, svarbu atsižvelgti į 01–12 ir 17–20 skyrius (išskyrus 99 besibaigiančius bendruosius įrašus), kuriuose atliekos identifikuojamos pagal jų šaltinį ar kilmės pramonės sektorių. Užuoat nagrinėjant bendrosios rūšies pramonę, kurioje susidaro atliekos, reikėtų atsižvelgti į konkretų pramonės procesą. Vienas iš pavyzdžių yra automobilių pramonės atliekos: priklausomai nuo proceso atliekos gali būti priskiriamos prie 12 skyriaus (metalų ir plastikų formavimo, fizinio ir mechaninio jų paviršiaus apdorojimo atliekos), 11 skyriaus (metalų ir kitų medžiagų paviršiaus cheminio apdorojimo ir dengimo atliekos; spalvotosios hidrometalurgijos atliekos) ar 08 skyriaus (dangų (dažų, lakų ir stiklo emalės), lipalų, hermetikų ir tipografinių dažų gamybos, maišymo, tiekimo ir naudojimo (GMTN) atliekos). Tų skyrių 99 kodas neturi būti naudojamas šiame etape.

Jeigu 01–12 ar 17–20 skyriuose nepavyksta rasti tinkamo atliekų kodo, kiti skyriai, kuriuos reikėtų patikrinti nustatyta eilės tvarka, yra 13–15 skyriai (išskyrus 99 besibaigiančius bendruosius įrašus). Tie skyriai susiję su pačių atliekų pobūdžiu, pvz., pakuočių atliekomis.

Jeigu netinka nė vienas iš šių atliekų kodų, atliekos turi būti identifikuojamos pagal 16 skyrių (išskyrus 99 besibaigiančius bendruosius įrašus), skirtą įvairiems atliekų srautams, kurių neįmanoma kitaip apibrėžti konkrečiai susiejant jas su tam tikru procesu ar sektoriumi, pvz., EEĖA arba eksploatuoti netinkamomis transporto priemonėmis.

Jeigu netinka nė vienas iš tų 16 skyriaus įrašų, sąrašo skirsnyje, atitinkančiame pirmame etape nurodytą atliekų šaltinį, turi būti naudojamas tinkamas kodas 99 (kitais atvejais nenaudojami kiti kodai).

Tinkamiausio įrašo nustatymas yra svarbiausias atliekų klasifikavimo etapas, kuriame veiklos vykdytojas turi priimti pagrįstą ir sąžiningą sprendimą remdamasis savo žiniomis apie atliekų kilmę, procesą, kuriame jos susidaro, ir galimą jų sudėtį. 1.2 priede pateikiama išsamesnė informacija apie tai, kaip taikyti sąrašą ir apie jame nustatytą eilės tvarką, ir apibendrinama schemoje pateikta informacija (žr. 1 pav.).

1 lentelė

AS skyriai

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	EILĖS TVARKA
01	MINERALŲ ŽVALGYMO, KASYBOS, KARJERŲ EKSPLOATAVIMO, FIZINIO IR CHEMINIO APDOROJIMO ATLIEKOS	A
02	ŽEMĖS ŪKIO, SODININKYSTĖS, AKVAKULTŪROS, MIŠKININKYSTĖS, MEDŽIOKLĖS IR ŽŪKLĖS, MAISTO GAMINIMO IR PERDIRBIMO ATLIEKOS	
03	MEDIENOS PERDIRBIMO IR PLOKŠČIŲ BEI BALDŲ, MEDIENOS MASĖS, POPIERIAUS IR KARTONO GAMYBOS ATLIEKOS	
04	ODOS, KAILIŲ IR TEKSTILĖS PRAMONĖS ATLIEKOS	
05	NAFTOS PERDIRBIMO, GAMTINIŲ DUJŲ VALYMO IR AKMENS ANGLIES PIROLITINIO TVARKYMO ATLIEKOS	
06	NEORGANINIŲ CHEMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
07	ORGANINIŲ CHEMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
08	DANGŲ (DAŽŲ, LAKŲ IR STIKLO EMALĖS), LIPALŲ, HERMETIKŲ IR TIPOGRAFINIŲ DAŽŲ GAMYBOS, MAIŠYMO, TIEKIMO IR NAUDOJIMO (GMTN) ATLIEKOS	
09	FOTOGRAFIJOS PRAMONĖS ATLIEKOS	
10	TERMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
11	METALŲ IR KITŲ MEDŽIAGŲ PAVIRŠIAUS CHEMINIO APDOROJIMO IR DENGIMO ATLIEKOS; SPALVOTOSIOS HIDROMETALURGIJOS ATLIEKOS	
12	METALŲ IR PLASTIKŲ FORMAVIMO, FIZINIO IR MECHANINIO JŲ PAVIRŠIAUS APDOROJIMO ATLIEKOS	
13	NAFTOS PRODUKTŲ ATLIEKOS IR SKYSTOJO KURO ATLIEKOS (IŠSKYRUS MAISTINĖS REIKŠMĖS IR NURODYTĄ 05 BEI 12 SKYRIUOSE)	B
14	ORGANINIŲ TIRPIKLIŲ, AUŠALŲ IR PROPELENTŲ ATLIEKOS (IŠSKYRUS NURODYTAS 07 IR 08 SKYRIUOSE)	
15	PAKUOČIŲ ATLIEKOS; KITAIP NEAPIBRĖŽTI ABSORBENTAI, PAŠLUOSTĖS, FILTRŲ MEDŽIAGOS IR APSAUGINIAI AUDINIAI	
16	KITOS SĄRAŠE NEAPIBRĖŽTOS ATLIEKOS	C
17	STATYBINĖS IR GRIOVIMO ATLIEKOS (ĮSKAITANT IŠ UŽTERŠTŲ VIETŲ IŠKASTĄ GRUNTĄ)	A
18	ŽMONIŲ AR GYVŪNŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR (ARBA) SU JA SUSIJUSIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ ATLIEKOS (IŠSKYRUS VIRTUVIŲ IR RESTORANŲ ATLIEKAS, TIESIOGIAI NESUSIJUSIAS SU SVEIKATOS PRIEŽIŪRA)	
19	ATLIEKOS IŠ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ, IŠ NUOTEKŲ VALYMO ĮRENGINIŲ, ESANČIŲ UŽ JŲ SUSIDARYMO VIETOS RIBŲ, IR ŽMONĖMS VARTOTI BEI PRAMONEI SKIRTO VANDENS RUOŠIMO ATLIEKOS	
20	KOMUNALINĖS ATLIEKOS (BUTINĖS ATLIEKOS IR PANAŠIOS VERSLO, GAMYBINĖS IR ORGANIZACIJŲ ATLIEKOS), ĮSKAITANT ATSKIRAI SURENKAMAS FRAKCIJAS	

AS įrašų tipai

Visi žvaigždute (*) pažymėti įrašai laikomi pavojingosiomis atliekomis. Kaip jau pažymėta 3.1.2 skyriuje, visus AS 842 įrašus galima suskirstyti į: tik pavojingųjų atliekų (AH), tik nepavojingųjų atliekų (ANH), porinius pavojingųjų atliekų (MH) bei porinius nepavojingųjų atliekų (MNH) įrašus (plg. 2 lentelę). Taigi visos atliekos yra arba pavojingosios, arba nepavojingosios.

*2 lentelė***AS įrašų skaičius**

842 įrašai atliekų sąraše			
408 pavojingųjų atliekų įrašai		434 nepavojingųjų atliekų įrašai	
230 AH	178 MH	188 MNH	246 ANH

— Tik pavojingųjų atliekų (AH) įrašai

Atliekos, kurių įrašas yra AH, negali būti priskiriamos prie alternatyvių nepavojingųjų atliekų įrašų ir laikomos pavojingosiomis be jokio papildomo vertinimo.

Anotuotame atliekų sąraše AH įrašai įrašomi tamsiai raudona spalva (plg. 3 lentelę šio priedo 1.2.1 skirsnyje).

Jei atliekų įrašas yra AH, jos klasifikuojamos kaip pavojingosios, ir norint nuspręsti, ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios, joks papildomas vertinimas nereikalingas. Tačiau vis tiek reikia atlikti 3 ir 4 etapus (žr. 3.2 skyrių) siekiant nustatyti, kokios pavojingosios savybės būdingos aptariamoms atliekoms, nes šios informacijos gali reikėti, kad būtų įvykdytos PDA 19 straipsnio nuostatos dėl tinkamo pavojingųjų atliekų ženklinimo (pvz., pildant važtaraštį atliekoms vežti).

— Tik nepavojingųjų atliekų (ANH) įrašai

Atliekos, kurių įrašas yra ANH, negali būti priskiriamos prie alternatyvių pavojingųjų atliekų įrašų ir yra klasifikuojamos kaip nepavojingosios be jokio papildomo vertinimo.

Anotuotame atliekų sąraše ANH įrašai įrašomi juoda spalva (plg. 3 lentelę šio priedo 1.2.1 skirsnyje).

Jei atliekų įrašas yra ANH, jos klasifikuojamos kaip nepavojingosios, ir norint nuspręsti, ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip nepavojingosios, joks papildomas vertinimas nereikalingas.

— Porinis įrašas

Porinius įrašus galima apibrėžti kaip du ar daugiau susijusius įrašus, vienas iš kurių yra pavojingųjų atliekų įrašas, o kitas – nepavojingųjų. Kartais porinio įrašo narys gali atitikti kelis galimus susijusius alternatyvius įrašus. Priešingai nei AH ar ANH įrašų atveju, jeigu atliekoms taikoma alternatyvių įrašų grupė, turi būti imamasi papildomų vertinimo veiksmų atliekoms tinkamai priskirti. Alternatyvius įrašus sudaro bent šie įrašai:

— Porinis pavojingųjų atliekų (MH) įrašas

MH įrašai anotuotame atliekų sąraše įrašomi oranžine spalva (plg. 3 lentelę 1.2.1 skirsnyje).

— Porinis nepavojingųjų atliekų (MNH) įrašas

MNH įrašai anotuotame atliekų sąraše įrašomi tamsiai mėlyna spalva (plg. 3 lentelę 1.2.1 skirsnyje).

Porinius įrašus galima suskirstyti į šias pakategores:

— Sprendimą, ar pasirinkti alternatyvų MH ar MNH įrašą, lemia bendroji nuoroda į pavojingąsias medžiagas, pvz.:

10 12 09*	dujų valymo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 12 10	dujų valymo kietosios atliekos, nepaminėtos 10 12 09 pozicijoje	MNH

— Sprendimą, ar pasirinkti alternatyvų MH ar MNH įrašą, lemia konkreti nuoroda į konkrečias pavojingąsias medžiagas, pvz.:

16 01 11*	stabdžių trinkelės, kuriose yra asbesto	MH
16 01 12	stabdžių trinkelės, nenurodytos 16 01 11 pozicijoje	MNH

- Įrašų, kuriuose esama nuorodų į daugelį įrašų, atveju įrašo priskyrimą gali lemti aptariamų atliekų kilmė arba tam tikros savybės, taip pat pavojingosios medžiagos, kurių gali būti jų sudėtyje, pvz.:

17 06 01*	izoliacinės medžiagos, kuriose yra asbesto	MH
17 06 03*	kitos izoliacinės medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
17 06 04	izoliacinės medžiagos, nenurodytos 17 06 01 ir 17 06 03 pozicijose	MNH

Neretai, bet nebūtinai, atitinkamus porinius įrašus galima atpažinti MH ir MNH įrašuose randant žodžius „nenurodyta <...> pozicijoje“.

Jeigu sprendžiama, ar atliekas reikėtų priskirti prie MH įrašo arba prie MNH įrašo, reikia atlikti klasifikavimo proceso 3–5 etapus (plg. 3.2 skyrių) siekiant nustatyti atitinkamų koncentracijų pavojingųjų medžiagų buvimą ir kiekį arba nustatyti, ar atliekos tiesiogiai pasižymi pavojingosiomis savybėmis, kad aptariamam atliekų srautui būtų tinkamai priskirtas MH įrašas arba MNH įrašas.

Jei atliekos, priskirtinos tik nepavojingosioms (AHN įrašas), pasižymi pavojingosiomis savybėmis

Atkreipkite dėmesį į tai, kad prie ANH įrašo priskirtos atliekos klasifikuojamos kaip nepavojingosios papildomai nevertinant jų pavojingųjų savybių. Vienintelė šio principo išimtis aprašyta PDA 7 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatyta, kad, jeigu suinteresuotosios valstybės narės kompetentinga institucija mano, kad, remiantis pakankamais įrodymais, tam tikros atliekos, kurioms priskirtas ANH kodas, iš tikrųjų turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios, tokios atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios. Apie tai turėtų būti pranešama Komisijai, kad ateityje AS būtų galima padaryti pakeitimus.

Jei atliekos, priskirtinos tik pavojingosioms (AH įrašas), nepasižymi pavojingosiomis savybėmis

Jeigu aptariamoms atliekoms galima priskirti tik AH įrašą, atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios. Vienintelė išimtis yra atvejais, kai atitinkama valstybė narė mano, kad, remiantis pateiktais pakankamais priešingais įrodymais, aptariamoms atliekoms yra nepavojingosios, kaip numatyta PDA 7 straipsnio 3 dalyje. Apie tai turėtų būti pranešama Komisijai, kad ateityje AS būtų galima padaryti pakeitimus.

Porinių įrašų pasirinkimas. Pavojingųjų savybių vertinimas

3.2 skyriuje aprašytų etapų veiksmų būtina imtis tik jeigu aptariamas atliekas reikia priskirti prie MH įrašo ar MNH įrašo arba jeigu reikia įvertinti prie AH įrašo priskirtų atliekų pavojingąsias savybes, pvz., pildant važtaraštį.

1 intarpas. Pavojingųjų savybių vertinimas: ANH, AH, poriniai įrašai

1.2. Tinkamo įrašo nustatymas

Siekiant klasifikuoti atliekas, būtina dėti visas pastangas, kad būtų nustatyta:

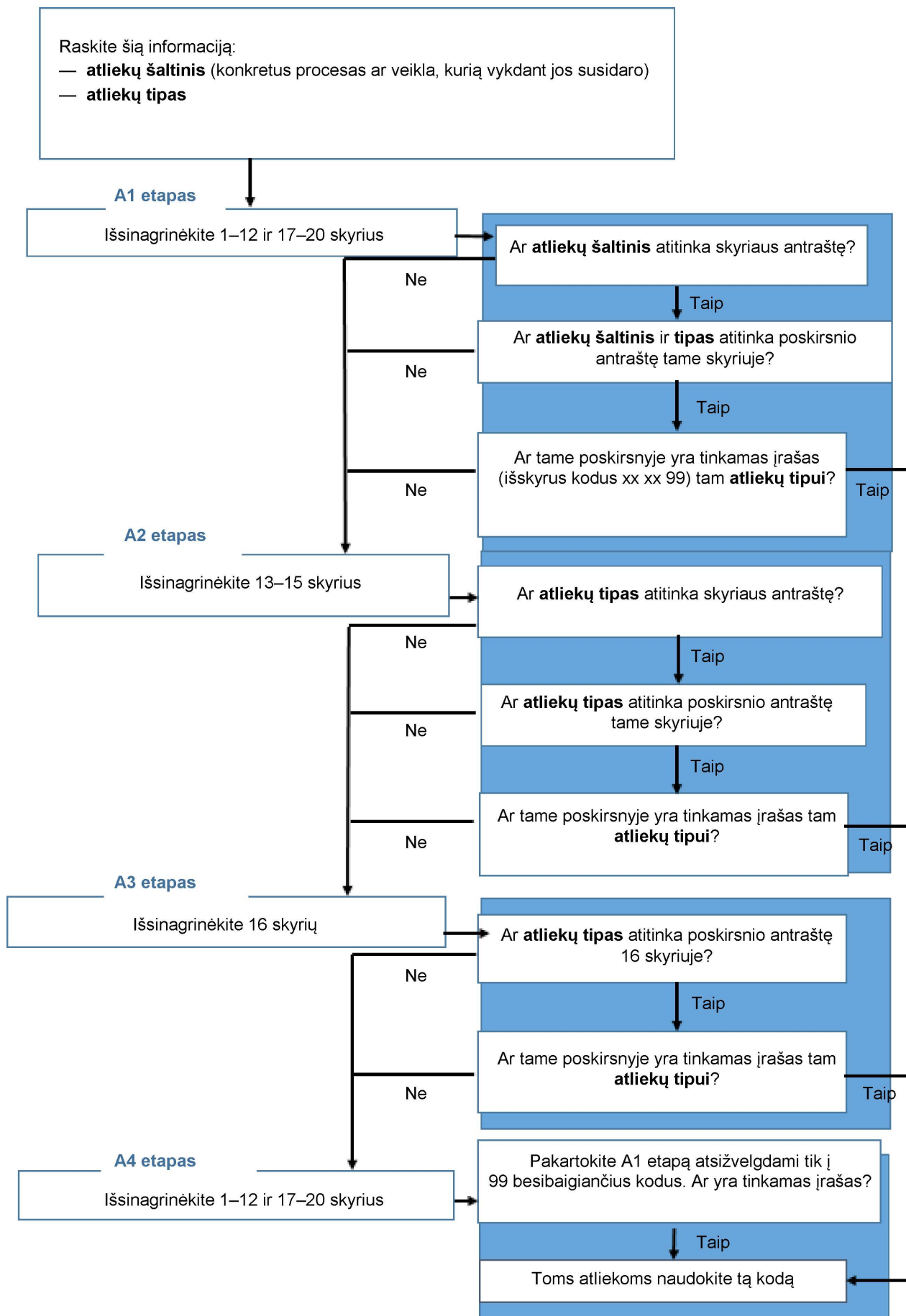
- jų šaltinis (konkretus procesas ar veikla, kurią vykdant jos susidaro);
- jų tipas (arba tipai, jei jos mišriosios).

Kai turite šią informaciją, reikia išsinagrinėti visą atliekų sąrašą laikantis toliau pateiktų nurodymų. Atliekoms tinkamiausio įrašo pasirinkimas iš visų turimų 842 AS įrašų yra sudėtinga užduotis. Pirma, reikia išsinagrinėti visą sąrašą ir atliekos turi tiktai galiausiai pasirinktam įrašui, poskirsniai ir skyriai, kaip aprašyta, pavyzdžiui, ankstesniame skyriuje dėl 20 01 02 įrašo.

Sąrašas sudarytas taip, kad galite nustatyti daugiau nei vieną įrašą, tad tam, kad pasirinktumėte tinkamiausią įrašą, turėsite atlikti kitų 3.2 skyriuje išdėstytų vertinimo etapų veiksmus.

Skyrių ir poskirsninių antraštės riboja poskirsninių ir juose esančių įrašų taikymo sritį, gali būti ir konkrečių išimčių. Svarbus antraštės patikrinti prieš renkant įrašus.

Kad būtų lengviau atlikti šį procesą, pateikiama schema (1 priedas, 1 pav.), kuria reikėtų naudotis kartu su nurodymais. Tai kelių etapų procesas, kurį gali prireikti pakartoti kelis kartus.

A1 etapas. Pirmasis veiksmas:

- palyginti konkretų procesą ar veiklą, kurią vykdant susidarė atliekos, su 01–12 ir 17–20 skyrių antraštėmis. Jeigu procesas ar veikla patenka į vieno ar kelių skyrių antraščių taikymo sritį, peržiūrėti skyriaus viduje esančių poskirsnų antraštes;
- jeigu procesas ar veikla patenka į skyriaus ir poskirsnio antraštės taikymo sritį, tame poskirsnyje ieškoti įrašo, kuris akivaizdžiai tinka to konkretaus tipo atliekom;
- šiame etape bendrojo xx xx 99 įrašo naudoti nereikėtų;
- jeigu tinkamo įrašo (ar įrašų) rasti nepavyksta, pereiti prie A2 etapo.

Konkretus procesas ar veikla

Procesas ar veikla nėra bendrasis pramonės ar įmonės tipas.

Įmonei gali tekti klasifikuoti visų joje vykdomų rūšių veiklą arba procesų etapus priskiriant juos prie skirtingų skyrių.

Pavyzdžiui, lengvųjų automobilių gamybos proceso įvairių etapų atliekos gali būti priskirtinos prie 12 skyriaus (metalo formavimo ir paviršių apdorojimo atliekos), 11 skyriaus (neorganinės atliekos, turinčios metalų po metalų apdorojimo ir dengimo) ir 08 skyriaus (dangų naudojimo atliekos).

A2 etapas. Antrasis veiksmas:

- palyginti konkretaus tipo atliekas su 13–15 skyrių antraštėmis. Jeigu to tipo atliekos patenka į vieno ar kelių skyrių antraščių taikymo sritį, peržiūrėti to skyriaus poskirsnų antraštes;
- jeigu to tipo atliekos patenka į skyriaus ir poskirsnio antraštės taikymo sritį, tame poskirsnyje ieškoti įrašo, kuris akivaizdžiai tinka to konkretaus tipo atliekom;
- prireikus galima naudoti bendrąjį xx xx 99 įrašą;
- jeigu tinkamo įrašo (ar įrašų) rasti nepavyksta, pereiti prie A3 etapo.

Priskyrimas prie bendrojo xx xx 99 įrašo turi būti paskutinė išeitis ir, jei įmanoma, tokio sprendimo reikėtų vengti.

A3 etapas. Trečiasis veiksmas:

- patikrinti, ar atliekos patenka į 16 skyriaus poskirsnio antraštės taikymo sritį;
- jeigu to tipo atliekos patenka į poskirsnio antraštės taikymo sritį, tame poskirsnyje ieškoti įrašo, kuris akivaizdžiai tinka to konkretaus tipo atliekom;
- jeigu tinkamo įrašo (ar įrašų) rasti nepavyksta, pereiti prie A4 etapo.

A4 etapas. Paskutinis veiksmas:

- grįžti prie A1 etapo ir priskirti atliekas prie bendrojo xx xx 99 įrašo skyriuje ir poskirsnyje, tinkančiuose procesui ar veiklai, kurią vykdant susidarė atliekos;
- prieš priskiriant atliekas prie xx xx 99 įrašo, užtikrinti, kad atlikti A1–A3 etapų veiksmai.

Atlikus A1–A4 etapų veiksmus, aptariamoms atliekoms turėtų būti priskirtos prie AH, ANH arba tinkamiausio porinio įrašo. Antruoju atveju reikia atlikti klasifikavimo procedūros 3 etapo veiksmus (plg. 3.2 skyrių) siekiant priimti galutinį sprendimą, ar jas priskirti prie MH įrašo, ar MNH įrašo.

1 priede esanti schema 1 pav. pateikiama tik kaip pagalba priskiriant aptariamų atliekų srautą prie tinkamiausio įrašo ar porinių įrašų poros; reikėtų pažymėti, kad klasifikavimo procesas turėtų būti vertinamas kaip iš etapų sudarytas procesas, kurį gali prireikti pakartoti kelis kartus.

Toliau esančiuose skirsniuose siekiama suteikti papildomos pagalbos:

- 1.2.1 skirsnyje pateiktas anotuotas AS;
- 1.3 skirsnyje pateikiama konkrečių sudėtingų įrašų pavyzdžių siekiant pavaizduoti klasifikavimo procedūrą;
- 1.4 skirsnyje pateikiama konkrečių tam tikrų tipų atliekų sudedamųjų dalių klasifikavimo pavyzdžių.

Mišriųjų atliekų klasifikavimas

Jeigu yra daugiau nei vieno tipo atliekų, kiekvieno tipo atliekas reikia nagrinėti atskirai. Taip užtikrinama, kad pavojingųjų atliekų vienetai ar partijos:

- nebūtų klaidingai klasifikuotos kaip nepavojingosios jas sumaišant (atskiedžiant) su kitomis atliekomis (žr. PDA 7 straipsnio 4 dalį);
- būtų nustatytos laiku siekiant išvengti jų sumaišymo su kitomis atliekomis, pvz., dėžėje, maiše, krūvoje ar konteinieriuose (žr. PDA 18 straipsnį).

Šie reikalavimai netaikomi tik namų ūkių mišrioms komunalinėms atliekoms.

Sąraše nedaug mišriosioms atliekoms skirtų įrašų. Paprastai (siekiant atitikti PDA nustatytus maišymo kriterijus) tie įrašai skirti įmonių atliekoms, susidarančioms vykdant procesą, kurios yra vieno tipo mišriosios atliekos. Jie nėra skirti atliekoms (arba atliekų vienetams), susidarančioms atskirai ir vėliau sumaišomoms su kitų rūšių atliekomis (pvz., išmetant jas į vieną konteinerį).

1.2.1. Anotuotas atliekų sąrašas

3 lentelėje išvardyti visi AS įrašai aiškiai nurodant, kurie įrašai yra ANH, AH, MNH ir MH įrašai.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad įrašų tipų toliau pateiktame anotuotame atliekų sąraše aiškinimas yra vienas iš galimų aiškinimų, kuriame dera įvairių valstybių narių požiūriai. Valstybių narių lygmeniu esama skirtingų aiškinimų, su kuriais taip pat galima susipažinti ⁽¹⁾.

3 lentelė

Anotuotas atliekų sąrašas

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
1	MINERALŲ ŽVALGYMO, KASYBOS, KARJERŲ EKSPLOATAVIMO, FIZINIO IR CHEMINIO APDOROJIMO ATLIEKOS	
01 01	mineralų kasybos atliekos	
01 01 01	mineralų kasybos atliekos, kuriose yra metalų	ANH
01 01 02	mineralų kasybos atliekos, kuriose nėra metalų	ANH
01 03	mineralų, kuriuose yra metalų, fizinio ir cheminio apdorojimo atliekos	
01 03 04*	rūgštis išskiriančios sulfidinės rūdos perdurbimo liekanos	MH^B
01 03 05*	kitos liekanos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
01 03 06	liekanos, nenurodytos 01 03 04 ir 01 03 05 pozicijose	MNH
01 03 07*	kitos atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų, susidarančių fiziniu ir cheminiu būdu apdorojant mineralus, kuriuose yra metalų	MH

⁽¹⁾ Žr., pavyzdžiui, A, B ir C pažymėtus įrašus lentelėje. A pažymėtų įrašų aiškinimas BMU rekomendaciniame dokumente skiriasi nuo pirmiau pateikto aiškinimo; žr. http://www.bmub.bund.de/fileadmin/bmu-import/files/abfallwirtschaft/downloads/application/pdf/avv_erlaeuterungen.pdf. B pažymėtų įrašų Jungtinės Karalystės rekomendaciniame dokumente skiriasi nuo pirmiau pateikto aiškinimo; žr. <https://www.gov.uk/government/publications/waste-classification-technical-guidance>. C: xx xx 99 įrašai kai kuriose valstybėse narėse laikomi poriniais nepavojingų atliekų (MNH) įrašais; žr. klasifikaciją „Classification réglementaire des déchets – Guide d'application pour la caractérisation en dangerosité“: <http://www.ineris.fr/centredoc/rapport-drc-15-149793-06416a-guidehp-vf2-1456135314.pdf>.

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
01 03 08	dulkių ir miltelių pavidalo atliekos, nenurodytos 01 03 07 pozicijoje	MNH
01 03 09 ⁽²⁾	aliuminio oksido gamybos raudonasis dumblas, išskyrus atliekas, nurodytas 01 03 10 pozicijoje	MNH
01 03 10* ⁽³⁾	aliuminio oksido gamybos raudonasis dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų, išskyrus atliekas, nurodytas 01 03 07 pozicijoje	MH ^A
01 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH ^C
01 04	mineralų, kuriuose nėra metalų, fizinio ir cheminio apdorojimo atliekos	
01 04 07*	mineralų, kuriuose nėra metalų, fizinio ir cheminio apdorojimo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
01 04 08	žvyro ir skaldos atliekos, nenurodytos 01 04 07 pozicijoje	MNH
01 04 09	smėlio ir molio atliekos	ANH
01 04 10	dulkių ir miltelių pavidalo atliekos, nenurodytos 01 04 07 pozicijoje	MNH
01 04 11	potašo ir akmens druskos perdirbimo atliekos, nenurodytos 01 04 07 pozicijoje	MNH
01 04 12	mineralų plovimo ir valymo liekanos bei kitos atliekos, nenurodytos 01 04 07 ir 01 04 11 pozicijose	MNH
01 04 13	akmenų skaldymo ir pjaustymo atliekos, nenurodytos 01 04 07 pozicijoje	MNH
01 04 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
01 05	gręžinių dumblas ir kitos gręžinių atliekos	
01 05 04	gėlo vandens gręžinių dumblas ir atliekos	ANH
01 05 05*	gręžinių dumblas ir atliekos, kuriuose yra naftos	MH ^B
01 05 06*	gręžinių dumblas ir atliekos, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
01 05 07	gręžinių dumblas ir atliekos, kuriuose yra barito, nenurodyti 01 05 05 ir 01 05 06 pozicijose	MNH
01 05 08	gręžinių dumblas ir atliekos, kuriuose yra chloridų, nenurodyti 01 05 05 ir 01 05 06 pozicijose	MNH
01 05 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
2	ŽEMĖS ŪKIO, SODININKYSTĖS, AKVAKULTŪROS, MIŠKININKYSTĖS, MEDŽIOKLĖS IR ŽŪKLĖS, MAISTO GAMINIMO IR PERDIRBIMO ATLIEKOS	
02 01	žemės ūkio, sodininkystės, akvakultūros, miškininkystės, medžioklės ir žūklės, maisto gaminto ir perdirbimo atliekos	
02 01 01	plovimo ir valymo dumblas	ANH
02 01 02	gyvūnų audinių atliekos	ANH
02 01 03	augalų audinių atliekos	ANH
02 01 04	plastikų atliekos (išskyrus pakuotes)	ANH

⁽²⁾ Įrašas, įtrauktas Sprendimu 2014/955/ES.⁽³⁾ Įrašas, įtrauktas Sprendimu 2014/955/ES.

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
02 01 06	gyvūnų ekskrementai, šlapimas, mėšlas (įskaitant naudotus šiaudus) ir srutos, atskirai surinkti ir tvarkomi ne susidarymo vietoje	ANH
02 01 07	miškininkystės atliekos	ANH
02 01 08*	agrochemijos atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
02 01 09	agrochemijos atliekos, nenurodytos 02 01 08 pozicijoje	MNH
02 01 10	metalų atliekos	ANH
02 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
02 02	mėsos, žuvies ir kito gyvūninės kilmės maisto gamybos ir perdirbimo atliekos	
02 02 01	plovimo ir valymo dumblas	ANH
02 02 02	gyvūnų audinių atliekos	ANH
02 02 03	medžiagos, netinkamos vartoti ar perdirbti	ANH
02 02 04	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
02 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
02 03	vaisių, daržovių, grūdų, maistinio aliejaus, kakavos, kavos, arbatos ir tabako paruošimo ir perdirbimo atliekos; konservų gamybos atliekos; mielių ir mielių ekstrakto gamybos, melasos gamybos ir fermentavimo atliekos;	
02 03 01	plovimo, valymo, lupimo, centrifugavimo ir separavimo dumblas	ANH
02 03 02	konservantų atliekos	ANH
02 03 03	tirpiklių ekstrahavimo atliekos	ANH
02 03 04	medžiagos, netinkamos vartoti ar perdirbti	ANH
02 03 05	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
02 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
02 04	cukraus gamybos atliekos	
02 04 01	purvas, likęs nuvalius ir nuplovus runkelius	ANH
02 04 02	naudoti netinkamas kalcio karbonatas	ANH
02 04 03	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
02 04 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
02 05	pieno pramonės atliekos	
02 05 01	medžiagos, netinkamos vartoti ar perdirbti	ANH
02 05 02	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
02 05 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
02 06	kepimo ir konditerijos pramonės atliekos	
02 06 01	medžiagos, netinkamos vartoti ar perdirbti	ANH
02 06 02	konservantų atliekos	ANH
02 06 03	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
02 06 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
02 07	alkoholinių ir nealkoholinių gėrimų (išskyrus kavą, arbatą ir kakavą) gamybos atliekos	
02 07 01	žaliavos plovimo, valymo ir mechaninio smulkinimo atliekos	ANH
02 07 02	spirito distiliavimo atliekos	ANH
02 07 03	cheminio apdorojimo atliekos	ANH
02 07 04	medžiagos, netinkamos vartoti ar perdirbti	ANH
02 07 05	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
02 07 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
3	MEDIENOS PERDIRBIMO IR PLOKŠČIŲ BEI BALDŲ, MEDIENOS MASĖS, POPIERIAUS IR KARTONO GAMYBOS ATLIEKOS	
03 01	medienos perdirbimo ir plokščių bei baldų gamybos atliekos	
03 01 01	medžio žievės ir kamščiamedžio atliekos	ANH
03 01 04*	pjuvenos, drožlės, skiedros, mediena, medienos drožlių plokštės ir fanera, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
03 01 05	pjuvenos, drožlės, skiedros, medienos drožlių plokštės ir fanera, nenurodyti 03 01 04 pozicijoje	MNH
03 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
03 02	medienos konservavimo atliekos	
03 02 01*	nehalogenintieji organiniai medienos konservantai	AH
03 02 02*	organiniai chlorintieji medienos konservantai	AH
03 02 03*	organiniai medienos konservantai, kuriuose yra metalų	AH
03 02 04*	neorganiniai medienos konservantai	AH
03 02 05*	kiti medienos konservantai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	AH ^B
03 02 99	kitaip neapibrėžti medienos konservantai	ANH ^B
03 03	medienos masės, popieriaus bei kartono gamybos ir perdirbimo atliekos	
03 03 01	medžio žievės ir medienos atliekos	ANH
03 03 02	žaliųjų nuovirų šlamas (tvarkant juodąsias nuoviras)	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
03 03 05	spaustuvinių dažų šalinimo perdirbant popierių dumblas	ANH
03 03 07	mechaniškai atskirtas popieriaus ir kartono atliekų virinimo brokas	ANH
03 03 08	perdirbti skirto popieriaus ir kartono rūšiavimo atliekos	ANH
03 03 09	kalkių dumblo atliekos	ANH
03 03 10	pluošto atliekos, pluošto, užpildo ir dengimo dumblas atliekant mechaninį atskyrimą	ANH
03 03 11	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 03 03 10 pozicijoje	ANH
03 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
4	ODOS, KAILIŲ IR TEKSTILĖS PRAMONĖS ATLIEKOS	
04 01	odos ir kailių pramonės atliekos	
04 01 01	kaišos ir kalkinio skėlimo atliekos	ANH
04 01 02	atliekos po apdorojimo kalkėmis	ANH
04 01 03*	riebalų šalinimo atliekos, kuriose yra ne skystosios fazės tirpiklių	AH ^B
04 01 04	rauginimo skysčiai, kuriuose yra chromo	ANH
04 01 05	rauginimo skysčiai, kuriuose nėra chromo	ANH
04 01 06	dumblas, visų pirma nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra chromo	ANH
04 01 07	dumblas, visų pirma nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame nėra chromo	ANH
04 01 08	raugintos odos atliekos (likučiai su oksidavimo liekanomis, atraižos, drožlės, poliravimo dulkės), kuriose yra chromo	ANH
04 01 09	odos išdirbimo ir apdailos atliekos	ANH
04 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH ^B
04 02	tekstilės pramonės atliekos	
04 02 09	sudėtinių medžiagų (impregnuotų tekstilės gaminių, elastomerų, plastomerų) atliekos	ANH
04 02 10	organinės medžiagos iš natūralių produktų (pvz., riebalai, vaškas)	ANH
04 02 14*	apdailos atliekos, kuriose yra organinių tirpiklių	MH
04 02 15	apdailos atliekos, nenurodytos 04 02 14 pozicijoje	MNH
04 02 16*	dažikliai ir pigmentai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
04 02 17	dažikliai ir pigmentai, nenurodyti 04 02 16 pozicijoje	MNH
04 02 19*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
04 02 20	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 04 02 19 pozicijoje	MNH
04 02 21	neperdirbto tekstilės pluošto atliekos	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
04 02 22	perdirbto tekstilės pluošto atliekos	ANH
04 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
5	NAFTOS PERDIRBIMO, GAMTINIŲ DUJŲ VALYMO IR AKMENS ANGLIES PIROLITINIO TVARKYMO ATLIEKOS	
05 01	naftos perdirbimo atliekos	
05 01 02*	druskos šalinimo dumblas	AH
05 01 03*	rezervuarų dugno dumblas	AH
05 01 04*	rūgštinis alkilinis dumblas	AH
05 01 05*	išsiliejusi nafta	AH
05 01 06*	įmonės arba įrangos eksploatavimo tepaluotas dumblas	AH
05 01 07*	rūgštieji gudronai	AH
05 01 08*	kiti gudronai	AH
05 01 09*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
05 01 10	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 05 01 09	MNH
05 01 11*	kuro valymo šarmais atliekos	AH
05 01 12*	alyva, kurioje yra rūgščių	AH
05 01 13	garo katilams tiekiamo vandens dumblas	ANH
05 01 14	aušinimo bokštų atliekos	ANH
05 01 15*	panaudotas filtrų molis	AH
05 01 16	sieros šalinimo iš naftos atliekos, kuriose yra sieros	ANH
05 01 17	bitumas	ANH
05 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
05 06	akmens anglių pirolizinio apdorojimo atliekos	
05 06 01*	rūgštieji gudronai	AH
05 06 03*	kiti gudronai	AH
05 06 04	aušinimo bokštų atliekos	ANH
05 06 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
05 07	gamtinių dujų valymo ir transportavimo atliekos	
05 07 01*	atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	AH ^B
05 07 02	atliekos, kuriose yra sieros	ANH
05 07 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH ^B

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
6	NEORGANINIŲ CHEMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
06 01	rūgščių gamybos, maišymo, tiekimo ir naudojimo (GMTN) atliekos	
06 01 01*	sieros rūgštis ir sulfito rūgštis	AH
06 01 02*	druskos rūgštis	AH
06 01 03*	vandenilio fluoridas	AH
06 01 04*	fosforo rūgštis ir fosfito rūgštis	AH
06 01 05*	azoto rūgštis ir nitrito rūgštis	AH
06 01 06*	kitos rūgštys	AH
06 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 02	šarmų GMTN atliekos	
06 02 01*	kalcio hidroksidas	AH
06 02 03*	amonio hidroksidas	AH
06 02 04*	natrlio ir kalio hidroksidas	AH
06 02 05*	kiti šarmai	AH
06 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 03	druskų ir jų tirpalų bei metalų oksidų GMTN atliekos	
06 03 11*	kietosios druskos ir tirpalai, kuriuose yra cianidų	MH
06 03 13*	kietosios druskos ir tirpalai, kuriuose yra sunkiųjų metalų	MH
06 03 14	kietosios druskos ir tirpalai, nenurodyti 06 03 11 ir 06 03 13 pozicijose	MNH
06 03 15*	metalų oksidai, kuriuose yra sunkiųjų metalų	MH
06 03 16	metalų oksidai, nenurodyti 06 03 15 pozicijoje	MNH
06 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 04	atliekos, kuriose yra metalų, nenurodytos 06 03 pozicijoje	
06 04 03*	atliekos, kuriose yra arseno	AH ^B
06 04 04*	atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	AH ^B
06 04 05*	atliekos, kuriose yra kitų sunkiųjų metalų	AH ^B
06 04 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH ^B
06 05	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	
06 05 02*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
06 05 03	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 06 05 02 pozicijoje	MNH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
06 06	sieros cheminių medžiagų GMTN, sieros cheminių procesų ir sieros šalinimo procesų atliekos	
06 06 02*	atliekos, kuriose yra pavojingų sulfidų	MH
06 06 03	atliekos, kuriose yra sulfidų, nenurodytos 06 06 02 pozicijoje	MNH
06 06 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 07	halogenų GMTN ir halogeninių cheminių procesų atliekos	
06 07 01*	elektrolizės atliekos, kuriose yra asbesto	AH^B
06 07 02*	chloro gamybos aktyvintosios anglys	AH
06 07 03*	bario sulfato dumblas, kuriame yra gyvsidabrio	AH^B
06 07 04*	tirpalai ir rūgštys, pvz., kontaktinė rūgštis	AH
06 07 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH^B
06 08	silicio ir silicio junginių GMTN atliekos	
06 08 02*	atliekos, kuriose yra pavojingųjų chlorsilanių	MH
06 08 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 09	fosforo cheminių medžiagų GMTN ir fosforo cheminių procesų atliekos	
06 09 02	fosfitinis šlakas	ANH
06 09 03*	reakcijų su kalciumu atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios užterštos pavojingosiomis medžiagomis	MH
06 09 04	reakcijų su kalciumu atliekos, nenurodytos 06 09 03	MNH
06 09 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 10	azoto cheminių medžiagų GMTN, azoto cheminių procesų ir trąšų gamybos atliekos	
06 10 02*	atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
06 10 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 11	neorganinių pigmentų ir drumstiklių gamybos atliekos	
06 11 01	titano dioksido gamybos metu vykstančių reakcijų su kalciumu atliekos	ANH
06 11 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
06 13	kitaip neapibrėžtos neorganinių cheminių procesų atliekos	
06 13 01*	neorganiniai augalų apsaugos produktai, medienos konservantai ir kiti biocidai	AH
06 13 02*	panaudotos aktyvintosios anglys (išskyrus nurodytas 06 07 02 pozicijoje)	AH
06 13 03	dujų suodžiai	ANH
06 13 04*	asbesto apdirbimo atliekos	AH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
06 13 05*	suodžiai	AH
06 13 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
7	ORGANINIŲ CHEMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
07 01	pagrindinių organinių cheminių medžiagų gamybos, maišymo, tiekimo ir naudojimo (GMTN) atliekos	
07 01 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 01 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 01 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 01 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 01 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 01 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 01 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 01 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 01 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 01 11	MNH
07 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
07 02	plastikų, sintetinės gumos ir dirbtinio pluošto GMTN atliekos	
07 02 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 02 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 02 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 02 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 02 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 02 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 02 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 02 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 02 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 02 11 pozicijoje	MNH
07 02 13	plastikų atliekos	ANH
07 02 14*	priedų, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų, atliekos	MH
07 02 15	priedų atliekos, nenurodytos 07 02 14 pozicijoje	MNH
07 02 16*	atliekos, kuriose yra pavojingų polisiloksanų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
07 02 17	atliekos, kuriose yra polisiloksanų, nenurodytos 07 02 16	MNH
07 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
07 03	organinių dažiklių ir pigmentų GMTN atliekos (išskyrus nurodytas 06 11 pozicijoje)	
07 03 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 03 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 03 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 03 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 03 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 03 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 03 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 03 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 03 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 03 11 pozicijoje	MNH
07 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
07 04	organinių augalų apsaugos produktų (išskyrus nurodytus 02 01 08 ir 02 01 09 pozicijose), medienos konservantų (išskyrus nurodytus 03 02 pozicijoje) ir kitų biocidų GMTN atliekos	
07 04 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 04 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 04 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 04 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 04 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 04 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 04 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 04 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 04 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 04 11 pozicijoje	MNH
07 04 13*	kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 04 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
07 05	medikamentų GSTN atliekos	
07 05 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 05 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 05 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 05 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
07 05 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 05 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 05 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 05 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 05 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 05 11 pozicijoje	MNH
07 05 13*	kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 05 14	kietosios atliekos, nenurodytos 07 05 13 pozicijoje	MNH
07 05 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
07 06	riebalų, taukų, muilo, ploviklių, dezinfekavimo priemonių ir kosmetikos GMTN atliekos	
07 06 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 06 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 06 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 06 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 06 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 06 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 06 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 06 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
07 06 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 06 11 pozicijoje	MNH
07 06 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
07 07	kitaip neapibrėžtų grynųjų cheminių medžiagų ir cheminių produktų GMTN atliekos	
07 07 01*	vandeniniai plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 07 03*	organiniai halogenintieji tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 07 04*	kiti organiniai tirpikliai, plovimo skysčiai ir motininiai tirpalai	AH
07 07 07*	halogenintosios distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 07 08*	kitos distiliavimo nuosėdos ir reakcijų likučiai	AH
07 07 09*	halogenintieji filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 07 10*	kiti filtrų papločiai ir panaudoti absorbentai	AH
07 07 11*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
07 07 12	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 07 07 11 pozicijoje	MNH
07 07 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
8	DANGŲ (DAŽŲ, LAKŲ IR STIKLO EMALĖS), LIPALŲ, HERMETIKŲ IR TIPOGRAFINIŲ DAŽŲ GAMYBOS, MAIŠYMO, TIEKIMO IR NAUDOJIMO (GMTN) ATLIEKOS	
08 01	dažų ir lako GMTN ir jų šalinimo atliekos	
08 01 11*	dažų ir lako, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų, atliekos	MH
08 01 12	dažų ir lako atliekos, nenurodytos 08 01 11 pozicijoje	MNH
08 01 13*	dažų ar lako dumblas, kuriame yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 01 14	dažų ir lakų dumblas, nenurodytas 08 01 13 pozicijoje	MNH
08 01 15*	vandeninis dumblas, kuriame yra dažų ar lako, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 01 16	vandeninis dumblas, kuriame yra dažų ar lakų, nenurodytas 08 01 15 pozicijoje	MNH
08 01 17*	dažų ar lako šalinimo atliekos, kuriose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 01 18	dažų ar lako šalinimo atliekos, nenurodytos 08 01 17 pozicijoje	MNH
08 01 19*	vandeninės suspensijos, kuriose yra dažų ar lako, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 01 20	vandeninės suspensijos, kuriose yra dažų ar lako, nenurodytos 08 01 19 pozicijoje	MNH
08 01 21*	dažų ar lako nuėmiklių atliekos	AH
08 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
08 02	kitų dangų (įskaitant keramines medžiagas) GMTN atliekos	
08 02 01	dangos miltelių atliekos	ANH
08 02 02	vandeninis dumblas, kuriame yra keraminių medžiagų	ANH
08 02 03	vandeninės suspensijos, kuriose yra keraminių medžiagų	ANH
08 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
08 03	spaustuvinių dažų GMTN atliekos	
08 03 07	vandeninis dumblas, kuriame yra dažų	ANH
08 03 08	vandeninės skystosios atliekos, kuriose yra dažų	ANH
08 03 12*	dažų atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
08 03 13	dažų atliekos, nenurodytos 08 03 12 pozicijoje	MNH
08 03 14*	dažų dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
08 03 15	dažų dumblas, nenurodytas 08 03 14 pozicijoje	MNH
08 03 16*	ėsdinimo tirpalų atliekos	AH
08 03 17*	spaustuvinio dažiklio atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
08 03 18	spaustuvinio dažiklio atliekos, nenurodytos 08 03 17 pozicijoje	MNH
08 03 19*	dispersinė alyva	AH
08 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
08 04	klijų ir hermetikų (įskaitant hidroizoliacines medžiagas) GMTN atliekos	
08 04 09*	klijų ir hermetikų, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų, atliekos	MH
08 04 10	klijų ir hermetikų atliekos, nenurodytos 08 04 09 pozicijoje	MNH
08 04 11*	klijų ir hermetikų dumblas, kuriame yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 04 12	klijų ir hermetikų dumblas, nenurodytas 08 04 11 pozicijoje	MNH
08 04 13*	vandeninis dumblas, kuriame yra klijų ir hermetikų, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 04 14	vandeninis dumblas, kuriame yra klijų ir hermetikų, nenurodytas 08 04 13 pozicijoje	MNH
08 04 15*	vandeninės skystosios atliekos, kuriose yra klijų ir hermetikų, kuriuose yra organinių tirpiklių ar kitų pavojingųjų medžiagų	MH
08 04 16	vandeninės skystosios atliekos, kuriose yra klijų ir hermetikų, nenurodytų 08 04 15 pozicijoje	MNH
08 04 17*	kanifolijos alyva	AH
08 04 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
08 05	kitaip 08 neapibrėžtos atliekos	
08 05 01*	izocianatų atliekos	AH
9	FOTOGRAFIJOS PRAMONĖS ATLIEKOS	
09 01	fotografijos pramonės atliekos	
09 01 01*	vandeniniai ryškalų ir aktyviklių tirpalai	AH
09 01 02*	vandeniniai ofseto plokščių ryškalų tirpalai	AH
09 01 03*	ryškalų tirpalai su tirpikliais	AH
09 01 04*	fiksažo tirpalai	AH
09 01 05*	balinimo tirpalai ir balinimo фиксаžo tirpalai	AH
09 01 06*	fotografijos atliekų apdorojimo jų susidarymo vietoje atliekos, kuriose yra sidabro	AH^B

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
09 01 07	fotografijos juostos ir popierius, kuriuose yra sidabro ar sidabro junginių	ANH
09 01 08	fotografijos juostos ir popierius, kuriuose nėra sidabro ar sidabro junginių	ANH
09 01 10	vienkartiniai fotoaparatai be baterijų	ANH
09 01 11*	vienkartiniai fotoaparatai su baterijomis, nurodytomis 16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03 pozicijose	MH ^B
09 01 12	vienkartiniai fotoaparatai su baterijomis, nenurodyti 09 01 11 pozicijoje	MNH
09 01 13*	vandeninės skystosios atliekos, susidaranti sidabro regeneravimo vietoje, nenurodytos 09 01 06 pozicijoje	AH
09 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10	TERMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
10 01	elektrinių bei kitų kurą deginančių įrenginių atliekos (išskyrus nurodytas 19 skyriuje)	
10 01 01	dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės (išskyrus garo katilų dulkes, nurodytas 10 01 04 pozicijoje)	ANH
10 01 02	lakieji akmens anglių pelenai	ANH
10 01 03	lakieji durpių ir neapdorotos medienos pelenai	ANH
10 01 04*	lakieji naftos pelenai ir garo katilų dulkės	AH
10 01 05	sieros iš dūmtakių dujų šalinimo kalcio junginiais reakcijų kietosios atliekos	ANH
10 01 07	sieros iš dūmtakių dujų šalinimo kalcio junginiais reakcijų dumblo pavidalo atliekos	ANH
10 01 09*	sieros rūgštis	AH
10 01 13*	kurui naudotų emulsintų angliavandenilių lakieji pelenai	AH
10 01 14*	bendrojo deginimo dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 01 15	bendrojo deginimo dugno pelenai, šlakas ir garo katilų dulkės, nenurodyti 10 01 14 pozicijoje	MNH
10 01 16*	bendrojo deginimo lakieji pelenai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 01 17	bendrojo deginimo lakieji pelenai, nenurodyti 10 01 16 pozicijoje	MNH
10 01 18*	dujų valymo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 01 19	dujų valymo atliekos, nenurodytos 10 01 05, 10 01 07 ir 10 01 18 pozicijose	MNH
10 01 20*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 01 21	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 10 01 20	MNH
10 01 22*	garo katilų valymo vandeninis dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 01 23	garo katilų valymo vandeninis dumblas, nenurodytas 10 01 22 pozicijoje	MNH
10 01 24	smėlis iš pseudoverdančiųjų sluoksnių	ANH
10 01 25	kuro saugojimo ir ruošimo atliekos akmens anglimis kūrenamose elektrinėse	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
10 01 26	aušinimo vandens valymo atliekos	ANH
10 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 02	geležies ir plieno pramonės atliekos	
10 02 01	šlako apdorojimo atliekos	ANH
10 02 02	neapdorotas šlakas	ANH
10 02 07*	dujų valymo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 02 08	dujų apdorojimo kietosios atliekos, nenurodytos 10 02 07 pozicijoje	MNH
10 02 10	antrinės nuodegos	ANH
10 02 11*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 02 12	aušinimo vandens valymo atliekos, nepaminėtos 10 02 11 pozicijoje	MNH
10 02 13*	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 02 14	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, nenurodyti 10 02 13 pozicijoje	MNH
10 02 15	kitas dumblas ir filtrų papločiai	MNH ^A
10 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 03	aliuminio terminės metalurgijos atliekos	
10 03 02	anodų likučiai	ANH
10 03 04*	pirminės gamybos šlakas	AH
10 03 05	aliuminio atliekos	ANH
10 03 08*	antrinės gamybos druskų šlakas	AH
10 03 09*	antrinės gamybos juodosios nuodegos	AH
10 03 15*	degios lengvosios frakcijos arba frakcijos, kurios, susilietusios su vandeniu, gali išskirti pavojingus degių dujų kiekius	MH ^B
10 03 16	lengvosios frakcijos, nenurodytos 10 03 15 pozicijoje	MNH ^B
10 03 17*	anodų gamybos atliekos, kuriose yra dervų	MH ^B
10 03 18	anodų gamybos atliekos, kuriose yra anglies, nenurodytos 10 03 17 pozicijoje	MNH ^B
10 03 19*	dūmtakių dujų dulkės, kuriose yra pavojingų medžiagų	MH
10 03 20	dūmtakių dujų dulkės, nenurodytos 10 03 19 pozicijoje	MNH
10 03 21*	kitos dalelės ir dulkės (įskaitant rutulinių malūnų dulkes), kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 03 22	kitos dalelės ir dulkės (įskaitant rutulinių malūnų dulkes), nenurodytos 10 03 21	MNH
10 03 23*	dujų valymo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
10 03 24	dujų apdorojimo kietosios atliekos, nenurodytos 10 03 23 pozicijoje	MNH
10 03 25*	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 03 26	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, nenurodyti 10 03 25 pozicijoje	MNH
10 03 27*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 03 28	aušinimo vandens valymo atliekos, nenurodytos 10 03 27	MNH
10 03 29*	druskų šlako ir juodųjų nuodegų apdorojimo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 03 30	druskų šlako ir juodųjų nuodegų valymo atliekos, nenurodytos 10 03 29	MNH
10 03 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 04	švino terminės metalurgijos atliekos	
10 04 01*	pirminio ir antrinio lydymo šlakas	AH
10 04 02*	pirminio ir antrinio lydymo nuodegos ir šlakas	AH
10 04 03*	kalcio arsenatas	AH
10 04 04*	dūmtakių dujų dulkės	AH
10 04 05*	kitos dalelės ir dulkės	AH
10 04 06*	dujų apdorojimo kietosios atliekos	AH
10 04 07*	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai	AH
10 04 09*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 04 10	aušinimo vandens valymo atliekos, nenurodytos 10 04 09 pozicijoje	MNH
10 04 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 05	cinko terminės metalurgijos atliekos	
10 05 01	pirminio ir antrinio lydymo šlakas	ANH
10 05 03*	dūmtakių dujų dulkės	AH
10 05 04	kitos dalelės ir dulkės	ANH
10 05 05*	dujų apdorojimo kietosios atliekos	AH
10 05 06*	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai	AH
10 05 08*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 05 09	aušinimo vandens valymo atliekos, nenurodytos 10 05 08 pozicijoje	MNH
10 05 10*	nuodegos ir šlakas, kurie, liesdamiesi su vandeniu, gali išskirti pavojingus degių dujų kiekius	MH^B

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
10 05 11	nuodegos ir lengvosios frakcijos, nenurodytos 10 05 10 pozicijoje	MNH^B
10 05 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 06	vario terminės metalurgijos atliekos	
10 06 01	pirminio ir antrinio lydymo šlakas	ANH
10 06 02	pirminio ir antrinio lydymo nuodegos ir šlakas	ANH
10 06 03*	dūmtakių dujų dulkės	AH
10 06 04	kitos dalelės ir dulkės	ANH
10 06 06*	dujų apdorojimo kietosios atliekos	AH
10 06 07*	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai	AH
10 06 09*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 06 10	aušinimo vandens valymo atliekos, nenurodytos 10 06 09 pozicijoje	MNH
10 06 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 07	sidabro, aukso ir platinos terminės metalurgijos atliekos	
10 07 01	pirminio ir antrinio lydymo šlakas	ANH
10 07 02	pirminio ir antrinio lydymo nuodegos ir šlakas	ANH
10 07 03	dujų apdorojimo kietosios atliekos	ANH
10 07 04	kitos dalelės ir dulkės	ANH
10 07 05	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai	ANH
10 07 07*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 07 08	aušinimo vandens valymo atliekos, nenurodytos 10 07 07 pozicijoje	MNH
10 07 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 08	kitų spalvotųjų metalų terminės metalurgijos atliekos	
10 08 04	dalelės ir dulkės	ANH
10 08 08*	pirminės ir antrinės gamybos druskų šlakas	AH
10 08 09	kiti šlakai	ANH
10 08 10*	nuodegos ir šlakas, kurie, liesdamiesi su vandeniu, gali išskirti pavojingus degių dujų kiekius	MH^B
10 08 11	nuodegos ir lengvosios frakcijos, nenurodytos 10 08 10 pozicijoje	MNH^B
10 08 12*	anodų gamybos atliekos, kuriose yra dervų	MH^B
10 08 13	anodų gamybos atliekos, kuriose yra anglies ir kurios nenurodytos 10 08 12 pozicijoje	MNH^B

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
10 08 14	anodų likučiai	ANH
10 08 15*	kaminų dujų dulkės, kuriose yra pavojingų medžiagų	MH
10 08 16	dūmtakių dujų dulkės, nenurodytos 10 08 15 pozicijoje	MNH
10 08 17*	dūmtakių dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 08 18	dūmtakių dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, nenurodyti 10 08 17	MNH
10 08 19*	aušinimo vandens valymo atliekos, kuriose yra alyvos	MH
10 08 20	aušinimo vandens valymo atliekos, nenurodytos 10 08 19 pozicijoje	MNH
10 08 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 09	metalo liejinių gamybos atliekos	
10 09 03	krosnių šlakas	ANH
10 09 05*	gurgučiai ir šablonai, kurie nebuvo naudoti liejimui ir kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 09 06	gurgučiai ir šablonai, kurie nebuvo naudoti liejimui, nenurodyti 10 09 05 pozicijoje	MNH
10 09 07*	gurgučiai ir šablonai, kurie buvo naudoti liejimui ir kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 09 08	gurgučiai ir šablonai, kurie buvo naudoti liejimui, nenurodyti 10 09 07 pozicijoje	MNH
10 09 09*	kaminų dujų dulkės, kuriose yra pavojingų medžiagų	MH
10 09 10	dūmtakių dujų dulkės, nenurodytos 10 09 09 pozicijoje	MNH
10 09 11*	kitos dalelės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 09 12	kitos dalelės, nenurodytos 10 09 11 pozicijoje	MNH
10 09 13*	rišiklių atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 09 14	rišiklių atliekos, nenurodytos 10 09 13 pozicijoje	MNH
10 09 15*	įtrūkių nustatymo medžiagų atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 09 16	įtrūkių nustatymo medžiagų atliekos, nenurodytos 10 09 15 pozicijoje	MNH
10 09 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 10	spalvotųjų metalų detalių liejimo atliekos	
10 10 03	krosnių šlakas	ANH
10 10 05*	gurgučiai ir šablonai, kurie nebuvo naudoti liejimui ir kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
10 10 06	gurgučiai ir šablonai, kurie nebuvo naudoti liejimui, nenurodyti 10 10 05 pozicijoje	MNH
10 10 07*	gurgučiai ir šablonai, kurie buvo naudoti liejimui ir kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 10 08	gurgučiai ir šablonai, kurie buvo naudoti liejimui, nenurodyti 10 10 07 pozicijoje	MNH
10 10 09*	kaminų dujų dulkės, kuriose yra pavojingų medžiagų	MH
10 10 10	dūmtakių dujų dulkės, nenurodytos 10 10 09 pozicijoje	MNH
10 10 11*	kitos dalelės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 10 12	kitos dalelės, nenurodytos 10 10 11 pozicijoje	MNH
10 10 13*	rišiklių atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 10 14	rišiklių atliekos, nenurodytos 10 10 13 pozicijoje	MNH
10 10 15*	įtrūkių nustatymo medžiagų atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 10 16	įtrūkių nustatymo medžiagų atliekos, nenurodytos 10 10 15 pozicijoje	MNH
10 10 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 11	stiklo ir stiklo gaminių gamybos atliekos	
10 11 03	stiklo pluošto medžiagų atliekos	ANH
10 11 05	dalelės ir dulkės	ANH
10 11 09*	mišinio ruošimo prieš terminį apdorojimą atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 11 10	mišinio ruošimo prieš terminį apdorojimą atliekos, nenurodytas 10 11 09 pozicijoje	MNH
10 11 11*	smulkios stiklo atliekos ir stiklo milteliai, kuriuose yra sunkiųjų metalų (pvz., iš kioskų)	MH
10 11 12	stiklo atliekos, nenurodytos 10 11 11 pozicijoje	MNH
10 11 13*	stiklo poliravimo ir šlifavimo dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 11 14	stiklo poliravimo ir stiklo šlifavimo dumblas, nenurodytas 10 11 13 pozicijoje	MNH
10 11 15*	dūmtakių dujų apdorojimo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 11 16	dūmtakių dujų apdorojimo kietosios atliekos, nenurodytos 10 11 15 pozicijoje	MNH
10 11 17*	dūmtakių dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 11 18	dūmtakių dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai, nenurodyti 10 11 17 pozicijoje	MNH
10 11 19*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
10 11 20	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje kietosios atliekos, nenurodytos 10 11 19 pozicijoje	MNH
10 11 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 12	keramikos gaminių, plytų, čerpių ir statybinių konstrukcijų gamybos atliekos	
10 12 01	mišinių ruošimo prieš terminį apdorojimą atliekos	ANH
10 12 03	dalelės ir dulkės	ANH
10 12 05	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai	ANH
10 12 06	nebenaudojami šablonai	ANH
10 12 08	keramikos, plytų, čerpių ir statybinių gaminių atliekos (po terminio apdorojimo)	ANH
10 12 09*	dujų valymo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 12 10	dujų valymo kietosios atliekos, nepaminėtos 10 12 09 pozicijoje	MNH
10 12 11*	glazūravimo atliekos, kuriose yra sunkiųjų metalų	MH
10 12 12	glazūravimo atliekos, nenurodytos 10 12 11 pozicijoje	MNH
10 12 13	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas	ANH
10 12 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 13	cemento, kalkių ir gipso bei iš jų pagamintų dirbinių ir gaminių atliekos	
10 13 01	mišinių ruošimo prieš terminį apdorojimą atliekos	ANH
10 13 04	kalkių kalcinavimo ir hidratacijos atliekos	ANH
10 13 06	dalelės ir dulkės (išskyrus nurodytas 10 13 12 ir 10 13 13 pozicijose)	MNH
10 13 07	dujų apdorojimo dumblas ir filtrų papločiai	ANH
10 13 09*	asbestcemenčio gamybos atliekos, kuriose yra asbesto	MH
10 13 10	asbestcemenčio gamybos atliekos, nenurodytos 10 13 09 pozicijoje	MNH
10 13 11	sudėtinių medžiagų, kuriose yra cemento, atliekos, nenurodytos 10 13 09 ir 10 13 10 pozicijose	MNH
10 13 12*	dujų valymo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
10 13 13	dujų apdorojimo kietosios atliekos, nenurodytos 10 13 12 pozicijoje	MNH
10 13 14	betono atliekos ir betono dumblas	ANH
10 13 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
10 14	krematoriumų atliekos	
10 14 01*	dujų valymo atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	AH^B

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
11	METALŲ IR KITŲ MEDŽIAGŲ PAVIRŠIAUS CHEMINIO APDOROJIMO IR DENGIMO ATLIEKOS; SPALVOTOSIOS HIDROMETALURGIJOS ATLIEKOS	
11 01	metalų paviršiaus cheminio apdorojimo bei metalų ir kitų medžiagų dengimo (pvz., galvaninių procesų, dengimo cinku procesų, ėsdinimo procesų, išėsdinimo, fosfatavimo, šarminio riebalų šalinimo, anodavimo) atliekos	
11 01 05*	ėsdinimo rūgštys	AH
11 01 06*	kitaip neapibrėžtos rūgštys	AH
11 01 07*	ėsdinimo šarmai	AH
11 01 08*	fosfitinis šlakas	AH
11 01 09*	dumblas ir filtrų papločiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
11 01 10	dumblas ir filtrų papločiai, nenurodyti 11 01 09 pozicijoje	MNH
11 01 11*	vandeniniai skalavimo skysčiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
11 01 12	vandeniniai skalavimo skysčiai, nenurodyti 11 01 11 pozicijoje	MNH
11 01 13*	riebalų šalinimo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
11 01 14	riebalų šalinimo atliekos, nenurodytos 11 01 13 pozicijoje	MNH
11 01 15*	membraninių sistemų arba jonitinių sistemų eliuatai ir dumblas, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	AH ^B
11 01 16*	sočiosios arba panaudotos jonitinės dervos	AH
11 01 98*	kitos atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH ^A
11 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
11 02	spalvotųjų metalų hidrometalurgijos procesų atliekos	
11 02 02*	cinko hidrometalurgijos dumblas (įskaitant jarozitą ir getitą)	AH
11 02 03	anodų, skirtų vandeniniams elektrolitiniams procesams, gamybos atliekos	ANH
11 02 05*	vario hidrometalurgijos procesų atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
11 02 06	vario hidrometalurgijos procesų atliekos, nenurodytos 11 02 05 pozicijoje	MNH
11 02 07*	kitos atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH ^A
11 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
11 03	grūdininimo procesų dumblas ir dalelės	
11 03 01*	atliekos, kuriose yra cianido	AH ^B
11 03 02*	kitos atliekos	AH
11 05	karštojo galvanizavimo procesų atliekos	
11 05 01	sunkusis cinkas	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
11 05 02	cinko pelenai	ANH
11 05 03*	dujų apdorojimo kietosios atliekos	AH
11 05 04*	panaudotas fliusas	AH
11 05 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
12	METALŲ IR PLASTIKŲ FORMAVIMO, FIZINIO IR MECHANINIO JŲ PAVIRŠIAUS APDOROJIMO ATLIEKOS	
12 01	metalų ir plastikų formavimo, fizinio ir mechaninio jų paviršiaus apdorojimo atliekos	
12 01 01	juodųjų metalų šlifavimo ir tekinimo atliekos	ANH
12 01 02	juodųjų metalų dulkės ir dalelės	ANH
12 01 03	spalvotųjų metalų šlifavimo ir tekinimo atliekos	ANH
12 01 04	spalvotųjų metalų dulkės ir dalelės	ANH
12 01 05	plastiko drožlės ir nuopjovos	ANH
12 01 06*	mineralinė mašininė alyva, kurioje yra halogenų (išskyrus emulsijas ir tirpalus)	AH
12 01 07*	mineralinė mašininė alyva, kurioje nėra halogenų (išskyrus emulsijas ir tirpalus)	AH
12 01 08*	mašininės emulsijos ir tirpalai, kuriuose yra halogenų	AH
12 01 09*	mašininės emulsijos ir tirpalai, kuriuose nėra halogenų	AH
12 01 10*	sintetinė mašininė alyva	AH
12 01 12*	panaudotas vaškas ir riebalai	AH
12 01 13	suvirinimo atliekos	ANH
12 01 14*	mašininis dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
12 01 15	mašininis dumblas, nenurodytas 12 01 14 pozicijoje	MNH
12 01 16*	sprogstamųjų medžiagų atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
12 01 17	sprogstamųjų medžiagų atliekos, nenurodytos 12 01 16 pozicijoje	MNH
12 01 18*	metalų nuosėdos (šlifavimo, galandimo ir poliravimo nuosėdos), kuriose yra alyvos	AH ^B
12 01 19*	lengvai biologiškai skaidi mašininė alyva	AH
12 01 20*	naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
12 01 21	naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos, nenurodytos 12 01 20 pozicijoje	MNH
12 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH ^B
12 03	riebalų šalinimo vandeniu ir garais atliekos (išskyrus nurodytas 11 skyriuje)	
12 03 01*	vandeniniai plovimo skysčiai	AH
12 03 02*	riebalų šalinimo garais atliekos	AH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
13	NAFTOS PRODUKTŲ ATLIEKOS IR SKYSTOJO KURO ATLIEKOS (išskyrus maistinių aliejų ir tą, kuris nurodytas 05, 12 ir 19 skyriuose)	
13 01	hidraulinių sistemų alyvos atliekos	
13 01 01*	hidraulinė alyva, kurioje yra PCB	AH ^B
13 01 04*	chlorintosios emulsijos	AH
13 01 05*	nechlorintosios emulsijos	AH
13 01 09*	mineralinė chlorintoji hidraulinė alyva	AH
13 01 10*	mineralinė nechlorintoji hidraulinė alyva	AH
13 01 11*	sintetinė hidraulinė alyva	AH
13 01 12*	lengvai biologiškai skaidi hidraulinė alyva	AH
13 01 13*	kita hidraulinė alyva	AH
13 02	variklių, pavarų dėžės ir tepalinės alyvos atliekos	
13 02 04*	mineralinė chlorintoji variklio, pavarų dėžės ir tepamoji alyva	AH
13 02 05*	mineralinė nechlorintoji variklio, pavarų dėžės ir tepamoji alyva	AH
13 02 06*	sintetinė variklio, pavarų dėžės ir tepamoji alyva	AH
13 02 07*	lengvai biologiškai skaidi variklio, pavarų dėžės ir tepamoji alyva	AH
13 02 08*	kita variklio, pavarų dėžės ir tepamoji alyva	AH
13 03	izoliacinės ir šilumą perduodančios alyvos atliekos	
13 03 01*	izoliacinė ar šilumą perduodanti alyva, kurioje yra PCB	AH ^B
13 03 06*	mineralinė chlorintoji izoliacinė ir šilumą perduodanti alyva, nenurodyta 13 03 01 pozicijoje	AH
13 03 07*	mineralinė nechlorintoji izoliacinė ir šilumą perduodanti alyva	AH
13 03 08*	sintetinė izoliacinė ir šilumą perduodanti alyva	AH
13 03 09*	lengvai biologiškai skaidi izoliacinė ir šilumą perduodanti alyva	AH
13 03 10*	kita izoliacinė ir šilumą perduodanti alyva	AH
13 04	lijaliniai vandenys	
13 04 01*	vidaus laivininkystės lijaliniai vandenys	AH
13 04 02*	lijaliniai vandenys iš prielaukų kanalizacijos	AH
13 04 03*	kitų laivininkystės rūšių lijaliniai vandenys	AH
13 05	naftos produktų/vandens separatorių turinys	
13 05 01*	žvyro gaudyklės/naftos produktų ir vandens separatorių kietosios medžiagos	AH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
13 05 02*	naftos produktų/vandens separatorių dumblas	AH
13 05 03*	kolektoriaus dumblas	AH
13 05 06*	naftos produktų/vandens separatorių naftos produktai	AH
13 05 07*	naftos produktų/vandens separatorių tepaluotas vanduo	AH
13 05 08*	žvyro gaudyklės/naftos produktų ir vandens separatorių atliekų mišiniai	AH
13 07	skystojo kuro atliekos	
13 07 01*	mazutas ir dyzelinis kuras	AH
13 07 02*	benzinas	AH
13 07 03*	kitos kuro rūšys (įskaitant mišinius)	AH
13 08	kitaip neapibrėžtos naftos atliekos	
13 08 01*	druskų šalinimo dumblas ar emulsijos	AH
13 08 02*	kitos emulsijos	AH
13 08 99*	kitaip neapibrėžtos atliekos	AH
14	ORGANINIŲ TIRPIKLIŲ, AUŠALŲ IR PROPELENTŲ ATLIEKOS (išskyrus nurodytas 07 ir 08 skyriuose)	
14 06	organinių tirpiklių, aušalų ir putų ir (arba) aerozolinių propelentų atliekos	
14 06 01*	chlorfluorangliavandeniliai, HCFC, HFC	AH
14 06 02*	kiti halogenintieji tirpikliai ir tirpiklių mišiniai	AH
14 06 03*	kiti tirpikliai ir tirpiklių mišiniai	AH
14 06 04*	dumblas arba kietosios atliekos, kuriuose yra halogenintųjų tirpiklių	AH ^B
14 06 05*	dumblas arba kietosios atliekos, kuriuose yra kitų tirpiklių	AH ^B
15	PAKUOČIŲ ATLIEKOS; KITAIP NEAPIBRĖŽTI ABSORBENTAI, PAŠLUOSTĖS, FILTRŲ MEDŽIAI IR APSAUGINIAI AUDINIAI	
15 01	pakuotės (įskaitant atskirai surinktas komunalines pakuočių atliekas)	
15 01 01	popieriaus ir kartono pakuotės	MNH ^B
15 01 02	plastikinės pakuotės	MNH ^B
15 01 03	medinės pakuotės	MNH ^B
15 01 04	metalinės pakuotės	MNH ^B
15 01 05	kombinuotosios pakuotės	MNH ^B
15 01 06	sudėtinės pakuotės	MNH ^B
15 01 07	stiklo pakuotės	MNH ^B
15 01 09	pakuotės iš tekstilės	MNH ^B

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
15 01 10*	pakuotės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	MH ^B
15 01 11*	metalinės pakuotės, įskaitant suslėgto oro talpyklas, kuriose yra pavojingųjų kietų poringų rišamųjų medžiagų (pvz., asbesto)	MH ^B
15 02	absorbentai, filtrų medžiagos, pašluostės ir apsauginiai drabužiai	
15 02 02*	absorbentai, filtrų medžiagos (įskaitant kitaip neapibrėžtus tepalų filtrus), pašluostės, apsauginiai audiniai, užteršti pavojingosiomis medžiagomis	MH
15 02 03	absorbentai, filtrų medžiagos, pašluostės ir apsauginiai drabužiai, nenurodyti 15 02 02 pozicijoje	MNH
16	KITOS SĄRAŠE NEAPIBRĖŽTOS ATLIEKOS	
16 01	naudoti nebetinkamos įvairios paskirties transporto priemonės (įskaitant ne keliams skirtas mašinas) ir atliekos išardžius naudoti nebetinkamas transporto priemones bei transporto priemonių eksploatavimo atliekos (išskyrus nurodytas 13, 14, 16 06 ir 16 08 pozicijose)	
16 01 03	naudoti nebetinkamos padangos	ANH
16 01 04*	naudoti nebetinkamos transporto priemonės	AH ^A
16 01 06	naudoti nebetinkamos transporto priemonės, kuriose nebėra nei skysčių, nei kitų pavojingųjų sudedamųjų dalių	ANH ^A
16 01 07*	tepalų filtrai	AH
16 01 08*	sudedamosios dalys, kuriose yra gyvsidabrio	MH ^A
16 01 09*	sudedamosios dalys, kuriose yra PCB	MH ^A
16 01 10*	sprogios sudedamosios dalys (pvz. oro pagalvės)	AH
16 01 11*	stabdžių trinkelės, kuriose yra asbesto	MH
16 01 12	stabdžių trinkelės, nenurodytos 16 01 11 pozicijoje	MNH
16 01 13*	stabdžių skystis	AH
16 01 14*	aušinamieji skysčiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 01 15	aušinamieji skysčiai, nenurodyti 16 01 14 pozicijoje	MNH
16 01 16	suskystintų dujų balionai	ANH
16 01 17	juodieji metalai	ANH
16 01 18	spalvotieji metalai	ANH
16 01 19	plastikas	ANH
16 01 20	stiklas	ANH
16 01 21*	pavojingos sudedamosios dalys, nenurodytos 16 01 07–16 01 11, 16 01 13 ir 16 01 14 pozicijose	AH
16 01 22	kitaip neapibrėžtos sudedamosios dalys	MNH
16 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
16 02	elektros ir elektronikos įrenginių atliekos	
16 02 09*	transformatoriai ir kondensatoriai, kuriuose yra PCB	MH^B
16 02 10*	nebenaudojama įranga, kurioje yra PCB ar kuri yra užteršta PCB, nenurodyta 16 02 09	MH^B
16 02 11*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, hidrochlorfluorangliavandenilių, hidrofluorangliavandenilių (HCFC, HFC)	MH^B
16 02 12*	nebenaudojama įranga, kurioje yra grynojo asbesto	MH^B
16 02 13*	nebenaudojama įranga, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių (#), nenurodytų 16 02 09–16 02 12 pozicijose	MH^B
16 02 14	nebenaudojama įranga, nenurodyta 16 02 09–16 02 13 pozicijose	MNH^B
16 02 15*	pavojingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos	MH^B
16 02 16	sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos, nenurodytos 16 02 15 pozicijoje	MNH^B
16 03	netinkamos naudoti partijos ir nenaudoti gaminiai	
16 03 03*	neorganinės atliekos, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 03 04	neorganinės atliekos, nenurodytos 16 03 03 pozicijoje	MNH
16 03 05*	organinės atliekos, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 03 06	organinės atliekos, nenurodytos 16 03 05 pozicijoje	MNH
16 03 07* ⁽⁴⁾	metalinis gyvsidabris	AH
16 04	sprogmenų atliekos	
16 04 01*	šaudmenų atliekos	AH
16 04 02*	pirotechnikos atliekos	AH
16 04 03*	kitų sprogmenų atliekos	AH
16 05	slėginiuose konteineriuose esančios dujos ir nebereikalingos cheminės medžiagos	
16 05 04*	dujos slėginiuose konteineriuose (įskaitant halonus), kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 05 05	dujos slėginiuose konteineriuose, nenurodytos 16 05 04 pozicijoje	MNH
16 05 06*	laboratorinės cheminės medžiagos, kurių sudėtyje yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos, įskaitant laboratorinių cheminių medžiagų mišinius	MH
16 05 07*	neberekalingos neorganinės cheminės medžiagos, kurių sudėtyje yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
16 05 08*	nebenaudojamos organinės cheminės medžiagos, kurių sudėtyje yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
16 05 09	nebenaudojamos cheminės medžiagos, nenurodytos 16 05 06, 16 05 07 arba 16 05 08 pozicijose	MNH

⁽⁴⁾ Įrašas, įtrauktas Sprendimu 2014/955/ES.

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
16 06	baterijos ir akumuliatoriai	
16 06 01*	švino akumuliatoriai	AH
16 06 02*	nikelio ir kadmio akumuliatoriai	AH
16 06 03*	baterijos, kuriose yra gyvsidabrio	AH
16 06 04	šarminės baterijos (išskyrus nurodytas 16 06 03 pozicijoje)	ANH
16 06 05	kitos baterijos ir akumuliatoriai	ANH
16 06 06*	atskirai surinktas baterijų ir akumuliatorių elektrolitas	AH
16 07	transportavimo talpyklų, rezervuarų ir statinių valymo atliekos (išskyrus nurodytas 05 ir 13 skyriuose)	
16 07 08*	atliekos, kuriose yra alyvų	AH ^B
16 07 09*	atliekos, kuriose yra kitų pavojingųjų medžiagų	AH ^B
16 07 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH ^B
16 08	panaudoti katalizatoriai	
16 08 01	panaudoti katalizatoriai, kuriuose yra aukso, sidabro, renio, rodžio, paladžio, iridžio arba platinos (išskyrus nurodytas 16 08 07 pozicijoje)	MNH
16 08 02*	panaudoti katalizatoriai, kuriuose yra pavojingųjų pereinamųjų metalų arba pavojingųjų pereinamųjų metalų junginių	MH
16 08 03	kitaip neapibrėžti panaudoti katalizatoriai, kuriuose yra pereinamųjų metalų arba pereinamųjų metalų junginių	MNH
16 08 04	panaudoti skysto katalizinio krekingo katalizatoriai (išskyrus nurodytus 16 08 07 pozicijoje)	MNH
16 08 05*	panaudoti katalizatoriai, kuriuose yra fosforo rūgštis	AH ^B
16 08 06*	skysčiai, naudoti kaip katalizatoriai	AH
16 08 07*	panaudoti katalizatoriai, užteršti pavojingosiomis medžiagomis	MH
16 09	oksiduojančios medžiagos	
16 09 01*	permanganatai, pavyzdžiui, kalio permanganatas	AH
16 09 02*	chromatai, pvz., kalio chromatas, kalio arba natrio dichromatas	AH
16 09 03*	peroksida, pvz., vandenilio peroksidas	AH
16 09 04*	kitaip neapibrėžtos oksiduojančios medžiagos	AH
16 10	vandeninės skystosios atliekos, kurias numatyta apdoroti už jų susidarymo vietos ribų	
16 10 01*	vandeninės skystosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 10 02	vandeninės skystosios atliekos, neapibrėžtos 16 10 01 pozicijoje	MNH
16 10 03*	vandeniniai koncentratai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 10 04	vandeniniai koncentratai, nenurodyti 16 10 03 pozicijoje	MNH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
16 11	iškloja ir ugniai atsparių medžiagų atliekos	
16 11 01*	metalurgijos procesų anglies iškloja ir ugniai atsparios medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 11 02	metalurgijos procesų anglies iškloja ir ugniai atsparios medžiagos, nenurodytos 16 11 01 pozicijoje	MNH
16 11 03*	kita metalurgijos procesų iškloja ir kitos ugniai atsparios medžiagos, kuriose yra pavojingųjų cheminių medžiagų	MH
16 11 04	kitos metalurgijos procesų išklojos ir ugniai atsparios medžiagos, nenurodytos 16 11 03 pozicijoje	MNH
16 11 05*	ne metalurgijos procesų išklojos ir ugniai atsparios medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 11 06	ne metalurgijos procesų išklojos ir ugniai atsparios medžiagos, nenurodytos 16 11 05 pozicijoje	MNH
17	STATYBINĖS IR GRIOVIMO ATLIEKOS (įSKAITANT IŠ UŽTERŠTŲ VIETŲ IŠKASTĄ GRUNTĄ)	
17 01	betonas, plytos, čerpės ir keramika	
17 01 01	betonas	MNH^A
17 01 02	plytos	MNH^A
17 01 03	čerpės ir keramika	MNH^A
17 01 06*	betono, plytų, čerpių ir keramikos gaminių mišiniai arba atskiros frakcijos, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
17 01 07	betono, plytų, čerpių ir keramikos gaminių mišiniai, nenurodyti 17 01 06 pozicijoje	MNH
17 02	medis, stiklas ir plastikas	
17 02 01	mediena	MNH
17 02 02	stiklas	MNH
17 02 03	plastikas	MNH
17 02 04*	stiklas, plastikas ir mediena, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų arba kurie yra jomis užteršti	MH
17 03	bituminiai mišiniai, akmens anglių derva ir gudronuotieji gaminiai	
17 03 01*	bituminiai mišiniai, kuriuose yra akmens anglių dervos	MH
17 03 02	bituminiai mišiniai, nenurodyti 17 03 01 pozicijoje	MNH
17 03 03*	akmens anglių derva ir gudronuotieji gaminiai	AH
17 04	metalai (įskaitant jų lydiniai)	
17 04 01	varis, bronzos, žalvaris	MNH^A
17 04 02	aliuminis	MNH^A

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
17 04 03	švinas	MNH ^A
17 04 04	cinkas	MNH ^A
17 04 05	geležis ir plienas	MNH ^A
17 04 06	alavas	MNH ^A
17 04 07	metalų mišiniai	MNH ^A
17 04 09*	metalų atliekos, užterštos pavojingosiomis medžiagomis	MH ^A
17 04 10*	kabeliai, kuriuose yra alyvos, akmenų anglių dervos ir kitų pavojingųjų medžiagų	MH
17 04 11	kabeliai, nenurodyti 17 04 10 pozicijoje	MNH
17 05	žemė (įskaitant iš užterštų vietų iškastą gruntą), akmenys ir išsiurbtas dumblas	
17 05 03*	gruntas ir akmenys, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
17 05 04	gruntas ir akmenys, nenurodyti 17 05 03 pozicijoje	MNH
17 05 05*	išsiurbtas dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
17 05 06	išsiurbtas dumblas, nenurodytas 17 05 05 pozicijoje	MNH
17 05 07*	kelių skalda, kurioje yra pavojingųjų medžiagų	MH
17 05 08	kelių skalda, nenurodyta 17 05 07 pozicijoje	MNH
17 06	izoliacinės medžiagos ir statybinės medžiagos, kuriose yra asbesto	
17 06 01*	izoliacinės medžiagos, kuriose yra asbesto	MH
17 06 03*	kitos izoliacinės medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
17 06 04	izoliacinės medžiagos, nenurodytos 17 06 01 ir 17 06 03 pozicijose	MNH
17 06 05*	statybinės medžiagos, kuriose yra asbesto	AH ^B
17 08	gipso izoliacinės statybinės medžiagos	
17 08 01*	gipso izoliacinės statybinės medžiagos, užterštos pavojingosiomis medžiagomis	MH
17 08 02	gipso izoliacinės statybinės medžiagos, nenurodytos 17 08 01	MNH
17 09	kitos statybinės ir griovimo atliekos	
17 09 01*	statybinės ir griovimo atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	MH
17 09 02*	statybinės ir griovimo atliekos, kuriose yra PCB (pvz., hermetikų, kuriuose yra PCB, polimerinės dangos, kurioje yra PCB, hermetiškų glazūravimo gaminių, kuriuose yra PCB, kondensatorių, kuriuose yra PCB)	MH
17 09 03*	kitos statybinės ir griovimo atliekos (įskaitant mišrias atliekas), kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos, nenurodytos 17 09 01, 17 09 02 ir 17 09 03 pozicijose	MNH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
18	ŽMONIŲ AR GYVŪNŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR (ARBA) SU JA SUSIJUSIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ ATLIEKOS (išskyrus virtuvių ir restoranų atliekas, tiesiogiai nesusijusias su sveikatos priežiūra)	
18 01	gimdymų priežiūros, žmonių ligų diagnostikos, gydymo ar prevencijos atliekos	
18 01 01	aštrūs daiktai (išskyrus nurodytus 18 01 03 pozicijoje)	MNH^B
18 01 02	kūno dalys ir organai, įskaitant kraujo paketus ir konservuotą kraują (išskyrus nurodytus 18 01 03 pozicijoje)	MNH^B
18 01 03*	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui taikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos	MH^B
18 01 04	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui netaikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos (pvz., tvarsliaiva, gipso tvarščiai, skalbiniai, vienkartiniai drabužiai, sauskelnės)	MNH^B
18 01 06*	cheminės medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
18 01 07	cheminės medžiagos, nepaminėtos 18 01 06 pozicijoje	MNH
18 01 08*	citotoksiniai arba citostatiniai vaistai	MH^B
18 01 09	vaistai, nenurodyti 18 01 08 pozicijoje	MNH^B
18 01 10*	dantų gydymo procese naudojamų metalo lydinių su gyvsidabriu atliekos	AH
18 02	ligų mokslinių tyrimų, diagnostikos, gydymo ar prevencijos naudojant gyvūnus atliekos	
18 02 01	aštrūs daiktai (išskyrus nurodytus 18 02 02 pozicijoje)	MNH^B
18 02 02*	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui taikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos	MH^B
18 02 03	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui netaikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos	MNH^B
18 02 05*	cheminės medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
18 02 06	cheminės medžiagos, nenurodytos 18 02 05 pozicijoje	MNH
18 02 07*	citotoksiniai arba citostatiniai vaistai	MH^B
18 02 08	vaistai, nenurodyti 18 02 07	MNH^B
19	ATLIEKOS IŠ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ, IŠ NUOTEKŲ VALYMO ĮRENGINIŲ, ESANČIŲ UŽ JŲ SUSIDARYMO VIETOS RIBŲ, IR ŽMONĖMS VARTOTI BEI PRAMONEI SKIRTO VANDENS RUOŠIMO ATLIEKOS	
19 01	atliekų deginimo arba pirolizės atliekos	
19 01 02	iš dugno pelenų išskirtos medžiagos, kuriose yra geležies	ANH
19 01 05*	dujų apdorojimo filtrų papločiai	AH
19 01 06*	dujų valymo vandeningos skystosios atliekos ir kitos vandeningos skystosios atliekos	AH
19 01 07*	dujų apdorojimo kietosios atliekos	AH
19 01 10*	išmetamosioms dujoms valyti naudotos aktyvintos anglys	AH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
19 01 11*	dugno pelenai ir šlakas, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 01 12	dugno pelenai ir šlakas, nenurodyti 19 01 11 pozicijoje	MNH
19 01 13*	lakieji pelenai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 01 14	lakieji pelenai, nenurodyti 19 01 13 pozicijoje	MNH
19 01 15*	garo katilų dulkės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 01 16	garo katilų dulkės, nenurodytos 19 01 15 pozicijoje	MNH
19 01 17*	pirolizės atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 01 18	pirolizės atliekos, nenurodytos 19 01 17 pozicijoje	MNH
19 01 19	smėlis iš pseudoverdančiųjų sluoksnių	ANH
19 01 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
19 02	specialaus fizinio ir cheminio atliekų apdorojimo (įskaitant dechromaciją, decanidaciją, neutralizavimą) atliekos	
19 02 03	iš anksto sumaišytos atliekos, sudarytos tik iš nepavojingų atliekų	ANH
19 02 04*	iš anksto sumaišytos atliekos, kuriose yra bent vienos rūšies pavojingųjų atliekų	AH
19 02 05*	fizinio ir cheminio apdorojimo dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 02 06	fizinio ir cheminio apdorojimo dumblas, nenurodytas 19 02 05 pozicijoje	MNH
19 02 07*	atskyrimo būdu gauta alyva ir koncentratai	AH
19 02 08*	skystos degiosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 02 09*	kietos degiosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 02 10	degiosios atliekos, nenurodytos 19 02 08 ir 19 02 09 pozicijose	MNH
19 02 11*	kitos atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	AH ^B
19 02 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
19 03	stabilizuotos ir (arba) sukietintos atliekos	
19 03 04*	iš dalies stabilizuotos atliekos, pažymėtos kaip pavojingosios, nenurodytos 19 03 08 pozicijoje	MH ^B
19 03 05	stabilizuotos atliekos, nenurodytos 19 03 04 pozicijoje	MNH ^B
19 03 06*	sukietintos atliekos, pažymėtos kaip pavojingosios	MH ^B
19 03 07	sukietintos atliekos, nenurodytos 19 03 06 pozicijoje	MNH ^B
19 03 08* ⁽⁵⁾	iš dalies stabilizuotas gyvsidabris	AH

(⁵) Įrašas, įtrauktas Komisijos sprendimu 2014/955/ES.

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
19 04	sustiklintos atliekos ir stiklėjimo atliekos	
19 04 01	sustiklintos atliekos	ANH
19 04 02*	lakieji pelenai ir kitos kaminų dujų valymo atliekos	AH
19 04 03*	nestiklinta kietoji fazė	AH
19 04 04	vandeninės skystosios stiklintų atliekų grūdinimo atliekos	ANH
19 05	aerobinio kietųjų atliekų apdorojimo atliekos	
19 05 01	nekompostuotos komunalinių ir panašių atliekų frakcijos	ANH
19 05 02	nekompostuotos gyvūninių ir augalinių atliekų frakcijos	ANH
19 05 03	charakteristikų neatitinkantis kompostas	ANH
19 05 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
19 06	anaerobinio atliekų apdorojimo atliekos	
19 06 03	komunalinių atliekų anaerobinio apdorojimo skystis	ANH
19 06 04	anaerobinio komunalinių atliekų apdorojimo raugas	ANH
19 06 05	gyvūninių ir augalinių atliekų anaerobinio apdorojimo skystis	ANH
19 06 06	gyvūninės ir augalinių atliekų anaerobinio apdorojimo raugas	ANH
19 06 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
19 07	sąvartynų filtratas	
19 07 02*	sąvartynų filtratas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 07 03	sąvartynų filtratas, nenurodytas 19 07 02 pozicijoje	MNH
19 08	kitaip neapibrėžtos nuotekų valymo įrenginių atliekos	
19 08 01	košimo likučiai	ANH
19 08 02	smėliagaudžių atliekos	ANH
19 08 05	miesto buitinių nuotekų valymo dumblas	ANH
19 08 06*	sočiosios arba panaudotos jonitinės dervos	AH
19 08 07*	jonitų regeneravimo tirpalai ir dumblas	AH
19 08 08*	membraninių sistemų atliekos, kuriose yra sunkiųjų metalų	MH
19 08 09	atskyrus alyvą/vandenį gautas riebalų ir alyvos mišinys, kuriame yra tik maistinio aliejaus ir riebalų	MNH^B
19 08 10*	atskyrus naftą/vandenį gautas riebalų ir naftos mišinys, nenurodytas 19 08 09 pozicijoje	MH^B
19 08 11*	biologinio pramoninių nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
19 08 12	biologinio pramoninių nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 19 08 11 pozicijoje	MNH
19 08 13*	kitokio pramoninių nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 08 14	kitokio pramoninių nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 19 08 13 pozicijoje	MNH
19 08 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	MNH
19 09	žmonėms vartoti skirto vandens arba pramoninio vandens ruošimo atliekos	
19 09 01	pirminio filtravimo ir košimo kietosios atliekos	ANH
19 09 02	vandens skaidrinimo dumblas	ANH
19 09 03	dekarbonizavimo dumblas	ANH
19 09 04	panaudotos aktyvintosios anglis	ANH
19 09 05	sočiosios arba panaudotos jonitinės dervos	ANH
19 09 06	jonitų regeneravimo tirpalai ir dumblas	ANH
19 09 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH
19 10	atliekų, kuriose yra metalų, smulkinimo atliekos	
19 10 01	geležies ir plieno atliekos	ANH
19 10 02	geležies neturinčios atliekos	ANH
19 10 03*	dulkių pavidalo frakcijos ir dulkės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 10 04	dulkių pavidalo frakcijos ir dulkės, nenurodytos 19 10 03 pozicijoje	MNH
19 10 05*	kitos frakcijos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 10 06	kitos frakcijos, nenurodytos 19 10 05 pozicijoje	MNH
19 11	alyvų regeneravimo atliekos	
19 11 01*	panaudotas filtrų molis	AH
19 11 02*	rūgštieji gudronai	AH
19 11 03*	vandeninės skystosios atliekos	AH
19 11 04*	kuro valymo šarmais atliekos	AH
19 11 05*	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 11 06	nuotekų valymo jų susidarymo vietoje dumblas, nenurodytas 19 11 05 pozicijoje	MNH
19 11 07*	dūmtakių dujų apdorojimo atliekos	AH
19 11 99	kitaip neapibrėžtos atliekos	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
19 12	kitaip neapibrėžtos atliekų mechaninio apdorojimo (pvz., rūšiavimo, smulkinimo, suslėgimo, granuliavimo) atliekos	
19 12 01	popierius ir kartonas	ANH
19 12 02	juodieji metalai	ANH
19 12 03	spalvotieji metalai	ANH
19 12 04	plastikai ir guma	ANH
19 12 05	stiklas	ANH
19 12 06*	mediena, kurioje yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 12 07	mediena, nenurodyta 19 12 06 pozicijoje	MNH
19 12 08	tekstilės gaminiai	ANH
19 12 09	mineralinės medžiagos (pvz., smėlis, akmenys)	ANH
19 12 10	degiosios atliekos (iš atliekų gautas kuras)	ANH
19 12 11*	kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 12 12	kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos, nenurodytos 19 12 11 pozicijoje	MNH
19 13	grunto ir požeminio vandens valymo atliekos	
19 13 01*	grunto valymo kietosios atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 13 02	grunto valymo kietosios atliekos, nenurodytos 19 13 01 pozicijoje	MNH
19 13 03*	grunto valymo dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 13 04	grunto valymo dumblas, nenurodytas 19 13 03 pozicijoje	MNH
19 13 05*	požeminio vandens valymo dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 13 06	požeminio vandens valymo dumblas, nenurodytas 19 13 05 pozicijoje	MNH
19 13 07*	požeminio vandens valymo vandeninės skystosios atliekos ir vandeniniai koncentratai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 13 08	požeminio vandens valymo vandeninės skystosios atliekos ir vandeniniai koncentratai, nenurodyti 19 13 07 pozicijoje	MNH
20	KOMUNALINĖS ATLIEKOS (BUITINĖS ATLIEKOS IR PANAŠIOS VERSLO, GAMYBINĖS IR ORGANIZACIJŲ ATLIEKOS), ĮSKAITANT ATSKIRAI SURENKAMAS FRAKCIJAS	
20 01	atskirai surenkamos frakcijos (išskyrus nurodytas 15 01 pozicijoje)	
20 01 01	popierius ir kartonas	ANH
20 01 02	stiklas	ANH
20 01 08	biologiškai skaidžios virtuvių ir valgyklų atliekos	ANH
20 01 10	apranga	ANH
20 01 11	tekstilės gaminiai	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
20 01 13*	tirpikliai	AH
20 01 14*	rūgštys	AH
20 01 15*	šarmai	AH
20 01 17*	fotchemikalai	AH
20 01 19*	pesticidai	AH
20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	AH ^A
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	AH ^A
20 01 25	maistinis aliejus ir riebalai	MNH ^B
20 01 26*	aliejus ir riebalai, nenurodyti 20 01 25 pozicijoje	MH ^B
20 01 27*	dažai, rašalas, klijai ir dervos, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
20 01 28	dažai, rašalas, klijai ir dervos, nenurodyti 20 01 27 pozicijoje	MNH
20 01 29*	plovikliai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų	MH
20 01 30	plovikliai, nenurodyti 20 01 29 pozicijoje	MNH
20 01 31*	citotoksiniai arba citostatiniai vaistai	MH
20 01 32	vaistai, nenurodyti 20 01 31 pozicijoje	MNH ^B
20 01 33*	16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03 pozicijose nurodytos baterijos ir akumuliatoriai ir nerūšiuotos baterijos bei akumuliatoriai, kuriuose yra tokių baterijų	MH ^B
20 01 34	baterijos ir akumuliatoriai, nenurodyti 20 01 33 pozicijoje	MNH ^B
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23 pozicijose, kurioje yra pavojingųjų sudedamųjų dalių (#)	MH ^B
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35 pozicijose	MNH ^B
20 01 37*	mediena, kurioje yra pavojingųjų medžiagų	MH
20 01 38	mediena, nenurodyta 20 01 37 pozicijoje	MNH
20 01 39	plastikai	ANH
20 01 40	metalai	ANH
20 01 41	kaminų valymo atliekos	ANH
20 01 99	kitaip neapibrėžtos frakcijos	ANH
20 02	sodų ir parkų atliekos (įskaitant kapinių atliekas)	
20 02 01	biologiškai skaidžios atliekos	ANH
20 02 02	gruntas ir akmenys	ANH
20 02 03	kitos biologiškai neskaidžios atliekos	ANH
20 03	kitos komunalinės atliekos	
20 03 01	mišrios komunalinės atliekos	ANH

KODAS	SKYRIAUS APRAŠYMAS	ĮRAŠO TIPAS
20 03 02	turgaviečių atliekos	ANH
20 03 03	gatvių valymo liekanos	ANH
20 03 04	septinių rezervuarų dumblas	ANH
20 03 06	nuotakyno valymo atliekos	ANH
20 03 07	stambiosios atliekos	ANH
20 03 99	kitaip neapibrėžtos komunalinės atliekos	ANH

(#) Elektros ir elektronikos įrenginių pavojingos sudedamosios dalys gali apimti akumulatorius ir baterijas, kurie nurodyti 16 06 pozicijoje ir pažymėti kaip pavojingi, gyvsidabrio jungiklius, kineskopų stiklą, kitą aktyvintąjį stiklą ir kt.

1.3. Sudėtingų įrašų klasifikavimo pavyzdžiai

Šiame skyriuje pateikiama papildomos informacijos ir pavyzdžių, kokią metodiką taikyti apibūdinant su problemišiausiais ir sudėtingiausiais įrašais susijusias atliekas, visų pirma pakuočių atliekas, elektros ir elektronikos įrenginių atliekas (EEĖA) ir eksploatuoti netinkamas transporto priemones (ENTP).

1.3.1. Pakuočių atliekos ir turinys

Atskirai surenkamos pakuočių atliekos priskirtinos prie 15 01 poskirsnio. Tokių atliekų negalima priskirti prie 20 01 poskirsnio, nes 15 01 poskirsnis akivaizdžiai nepatenka į 20 01 poskirsnio antraštės taikymo sritį. 15 01 poskirsnyje yra šie MNH įrašai:

15 01 01	popieriaus ir kartono pakuotės	MNH
15 01 02	plastikinės pakuotės	MNH
15 01 03	medinės pakuotės	MNH
15 01 04	metalinės pakuotės	MNH
15 01 05	kombinuotosios pakuotės	MNH
15 01 06	sudėtinės pakuotės	MNH
15 01 07	stiklo pakuotės	MNH
15 01 09	pakuotės iš tekstilės	MNH

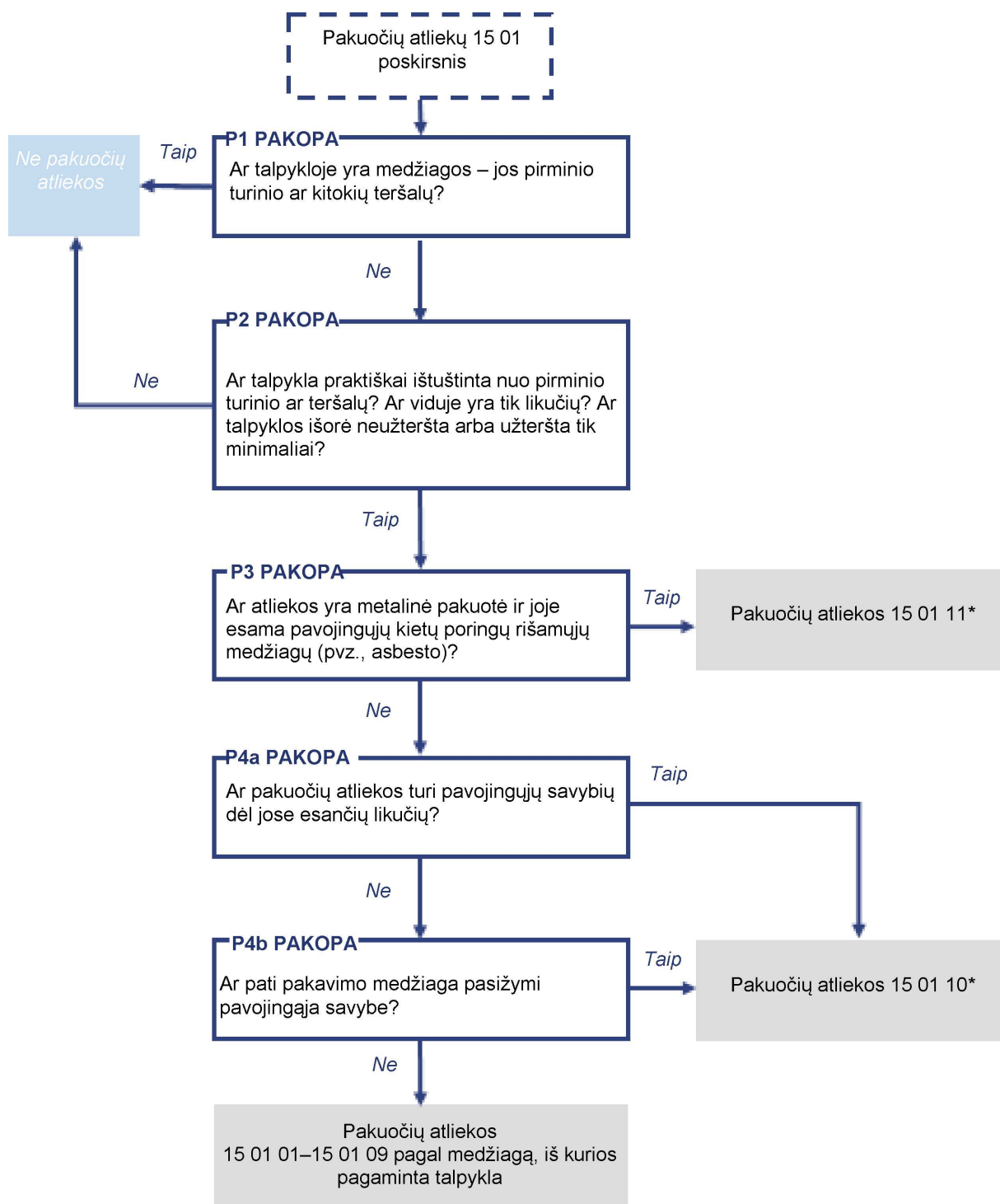
Numatyti šie MH įrašai:

15 01 10*	pakuotės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	MH
15 01 11*	metalinės pakuotės, įskaitant suslėgto oro talpyklas, kuriose yra pavojingųjų kietų poringų rišamųjų medžiagų (pvz., asbesto)	MH

Prieš priimant sprendimą, kuris įrašas geriausiai tinka pakuočių atliekoms, reikia įvertinti, ar atliekos iš tikrųjų turėtų būti apskritai klasifikuojamos kaip pakuočių atliekos arba jos turėtų būti klasifikuojamos pagal jų turinį. 2 pav. šiame priede, grindžiamame Jungtinės Karalystės klasifikavimo gairėmis ⁽⁶⁾ (toliau – Jungtinės Karalystės gairės) pateikiama tokį sprendimą patvirtinanti schema. Atkreipkite dėmesį į tai, kad nuo 2 pav. pateiktos schemos galima nukrypti, pvz., tvarkant mišriasias pakuotes iš namų ūkių, išnagrinėjus konkrečias valstybių narių tradicijas ir metodus. Pavyzdžiui, Flandrijos atliekų klasifikavimo gairėse ⁽⁷⁾ (toliau – OVAM gairės) nustatyta, kad mišriosios pakuočių atliekos, išvalytos licencijuotos bendrovės, dėl kurių atitinkamai galima daryti prielaidą, kad jose nėra pavojingųjų likučių, gali būti klasifikuojamos kaip nepavojingosios.

⁽⁶⁾ „DRAFT Waste Classification – Guidance on the classification and assessment of waste (1st edition 2015) Technical Guidance WM3“, Natural Resources Wales, Scottish Environment Protection Agency (SEPA), Northern Ireland Environment Agency (NIEA), Environment Agency, paskelbta: <https://www.gov.uk/government/publications/waste-classification-technical-guidance>.

⁽⁷⁾ Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij (OVAM) (2015 m.): „Europese afvalstoffenlijst EURAL Handleiding“, Mechelen, Belgija.

2 pav. Pakuočių atliekų klasifikavimo sistema

Siekiant priskirti atliekas prie 15 01 poskirsnio, būtina nustatyti, ar pakuotės / talpyklos yra praktiškai tuščios (plg. P1 ir P2 pakopas 2 pav.). Žodžius „praktiškai tuščios“ siūloma suprasti taip, kad produkto turinys yra faktiškai pašalintas. Jis gali būti pašalintas išpilant arba grandant. Tai, kad pakuočių atliekose lieka minimalių turinio likučių, nereiškia, kad pakuočių atliekų negalima laikyti „praktiškai tuščiomis“ ir kad pakuočių atliekų negalima priskirti prie pakuočių atliekų 15 01 poskirsnio.

Norint nuspręsti, ar pakuotė praktiškai tuščia, galima taikyti konkrečiose valstybėse narėse naudojamus praktinius būdus. Pavyzdžiui, Austrijoje „visiškas ištuštinimas“ reiškia tinkamą ištuštinimą (be jokių likučių, kaip antai miltelių likučių, dumblo ir lašų; išvalyta šepetiu, išvalyta mentele), išskyrus neišvengiamus likučius, netaikant papildomų priemonių (tokių kaip šildymas). Į tą sąvoką talpyklų valymas nepatenka. Talpykla visiškai ištuštinta, jeigu vėl bandant jas tuštinti, pvz., ją apvertus, niekas nebelaša arba nebeiškrenta kietųjų likučių.

Kai pakuotėje esama likučių, kurių įprastais būdais pašalinti neįmanoma (pvz., dėl angos dydžio arba medžiagos pobūdžio), atliekas reikėtų klasifikuoti ne kaip pakuočių atliekas, o kaip medžiagos likučių atliekas (pvz., pusiau tuščią sustingusio lako skardinę reikėtų priskirti prie 08 01 11*).

Jeigu norint pašalinti turinį talpyklų atliekos išplaunamos, reikėtų atlikti papildomą vertinimą siekiant užtikrinti, kad būtų naudojamas aplinkai saugus metodas.

Jeigu pakuotė praktiškai tuščia, reikėtų patikrinti, ar tai metalinė pakuotė, kurioje esama pavojingųjų kietų poringų rišamųjų medžiagų (pvz., asbesto senoje ugniai atsparioje pakuotės medžiagoje), įskaitant tuščias suslėgto oro talpyklas (P3 pakopa 2 pav.). Tokia metalinė pakuotė turi būti priskirta prie 15 01 11*.

Dėl 2 pav. pateiktų P4a ir P4b pakopų reikia pažymėti, kad pakuotės, kurios yra praktiškai tuščios, bet kuriose vis dėlto gali būti nedidelių likučių kiekių, gali būti pavojingosios, nes 1) pasižymi pavojingosiomis savybėmis dėl likusių likučių ARBA 2) pasižymi pavojingosiomis savybėmis dėl pačios pakuotės medžiagos (iš kurios pagaminta pakuotė), nes ji buvo užteršta pavojingosiomis gamybos proceso medžiagomis (pvz., impregnavimo priemonėmis, stabilizatoriais, antipireniais, plastifikuojančiomis medžiagomis, pigmentais) arba naudojimo etape.

Taigi P4a pakopoje reikia įvertinti, ar atliekos pasižymi pavojingosiomis savybėmis dėl likusių likučių, o 4b pakopoje – ar pavojingosiomis savybėmis pasižymi pati pakuotės medžiaga. Skaičiavimai, ar viršijamos PDA III priede nustatytos ribinės vertės atsižvelgiant į pavojingumo frazių kodus, turėtų būti grindžiami atliekų mase, nes atliekos klasifikuojamos būtent tuo metu (pvz., lyginant sudėtyje esančių pavojingųjų medžiagų kiekį su bendrąja praktiškai tuščios pakuotės mase kartu su likusiais likučiais). Jeigu pavojingąsias savybes galima susieti su likučiais ar pačia pakuotės medžiaga, bus taikomas 15 01 10* įrašas. Kitu atveju reikia priskirti nepavojingųjų atliekų įrašą pagal pakuotės medžiagą (15 01 01–15 01 09 kodai) ⁽⁸⁾.

1.3.2. Elektros ir elektronikos įrenginių atliekos (EEIA)

AS yra du skyriai, kuriuose konkrečiai daroma nuoroda į EEIA:

16 kitaip sąraše neapibūdintos atliekos

20 komunalinės atliekos (buitinės atliekos ir panašios verslo, gamybinės ir organizacijų atliekos), įskaitant atskirai surenkamas frakcijas

Remiantis šio priedo 1.1 skirsnyje pateikta struktūra, AS 20 skyriui suteikiama pirmenybė palyginti su 16 skyriumi. 20 01 poskirsnys atskirai surenkamos komunalinių atliekų EEIA gali būti priskirtos prie šių pavojingų atliekų įrašų:

20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	AH
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	AH
20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23 pozicijose, kurioje yra pavojingųjų sudedamųjų dalių	MH

MNH įrašai yra šie:

20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35 pozicijose	MNH
----------	--	-----

Jeigu EEIA yra verslo ar gamybinės atliekos ir jų negalima laikyti „panašiomis verslo, gamybinėmis ir organizacijų atliekomis“, jų negalima priskirti prie 20 skyriaus įrašo. Vietoj to 16 skyriuje yra šie MH įrašai:

16 02 09*	transformatoriai ir kondensatoriai, kuriuose yra PCB	MH
16 02 10*	nebenaudojama įranga, kurioje yra PCB ar kuri yra užteršta PCB, nenurodyta 16 02 09	MH

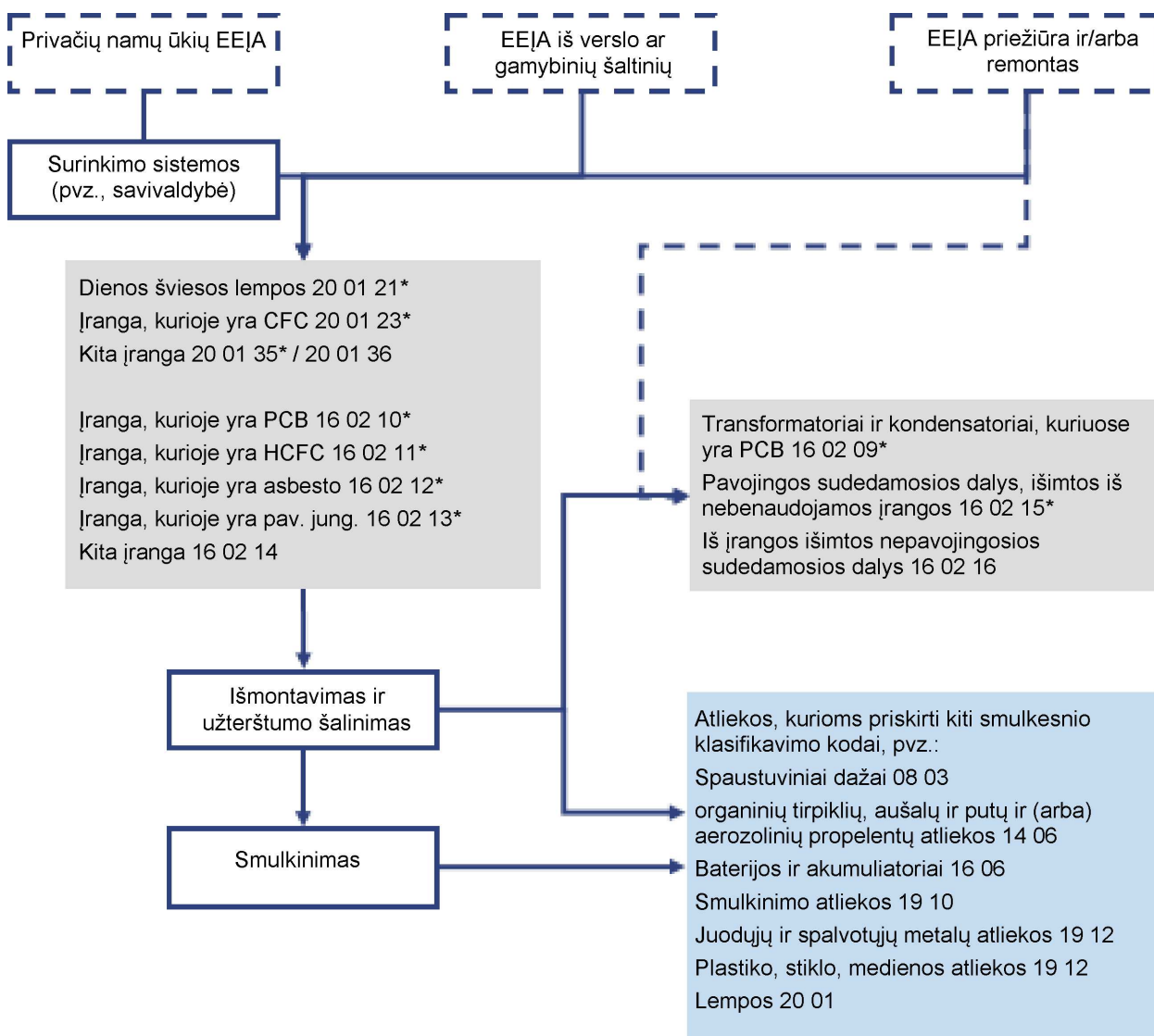
⁽⁸⁾ Remtasi: Natural Resources Wales, Scottish Environment Protection Agency (SEPA), Northern Ireland Environment Agency (NIEA), Environment Agency (2015): „DRAFT Waste Classification – Guidance on the classification and assessment of waste (1st edition 2015) Technical Guidance WM3“, paskelbta: <https://www.gov.uk/government/publications/waste-classification-technical-guidance> (toliau visame dokumente – Jungtinės Karalystės gairės).

16 02 11*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, hidrochlorfluorangliavandenilių, hidrofluorangliavandenilių (HCFC, HFC)	MH
16 02 12*	nebenaudojama įranga, kurioje yra grynojo asbesto	MH
16 02 13*	nebenaudojama įranga, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių, nenurodytų 16 02 09 – 16 02 12 pozicijose	MH
16 02 15*	pavojingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos	MH

MNH įrašai yra šie:

16 02 14	nebenaudojama įranga, kuri nenurodyta 16 02 09–16 02 13	MNH
16 02 16	pavojingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos, kurios nenurodytos 16 02 15	MNH

Jeigu yra konkretesnių AS įrašų tam tikroms EEĮA frakcijoms apibūdinti, tuos įrašus reikėtų panaudoti klasifikuojant atliekas, pvz., EEĮA baterijas ir akumuliatorius galima priskirti prie 16 06 poskirsnio (baterijos ir akumuliatoriai). Be to, be AS 16 ir 20 skyrių, EEĮA tvarkymo procese susidarantioms frakcijoms reikės naudoti skirtingus įrašus (3 pav.). ⁽⁹⁾.

3 pav. AS įrašai, susiję su EEĮA tvarkymu

⁽⁹⁾ Papildomos informacijos apie tvarkymo etapus ir atitinkamas frakcijas galima rasti Badeno-Viurtembergo aplinkos ir transporto ministerijos leidinyje (2003 m.): „Handbook How to apply the European Waste List 2001/118/EC“, Štutgartas, Vokietija, paskelbta: http://abag-itm.de/fileadmin/Dateien/ABAG/Informationsschriften/Band_B/Band_B_englisch.pdf.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad pavojingumo frazių kodais grindžiamos ribinės vertės siejamos su atliekų būkle tuo metu, kai atliekos klasifikuojamos (pvz., būklę, kurios jos paprastai pervežamos ir vėliau tvarkomos). EEJA atveju tai tiesiog galėtų reikšti, kad, jeigu reikėtų klasifikuoti visus prietaisus, taikomų pavojingosios medžiagos ribinių koncentracijų pagrindu turi būti laikomas prietaiso svoris. Jeigu reikia klasifikuoti atskiras frakcijas (pvz., selektyviai tvarkant), taikomų ribinių koncentracijų pagrindu turi būti laikomas atskirų frakcijų svoris.

EEJA ir baterijų ženklavimas ir duomenų saugojimas

Atkreipkite dėmesį į tai, kad PDA nustatyti ženklavimo ir duomenų saugojimo įpareigojimai netaikomi namų ūkių pavojingųjų atliekų atskiroms frakcijoms tol, kol jas priima surinkimą, šalinimą arba naudojimą vykdanči įstaiga ar įmonė, kuri gavo leidimą arba įsiregistravo pagal PDA. Kadangi pagal EEJA ar Baterijų direktyvas nustatytiems surinkimo punkтам, remiantis dviejose direktyvose numatytais būtinosiomis sąlygomis, registracijos ar leidimų gavimo reikalavimai netaikomi, tiems surinkimo punkтам netaikomi ir minėti įpareigojimai, bet tik kai EEJA ar baterijų atliekos priimtos surinkti, šalinti ar naudoti atliekų tvarkymo įrenginiuose.

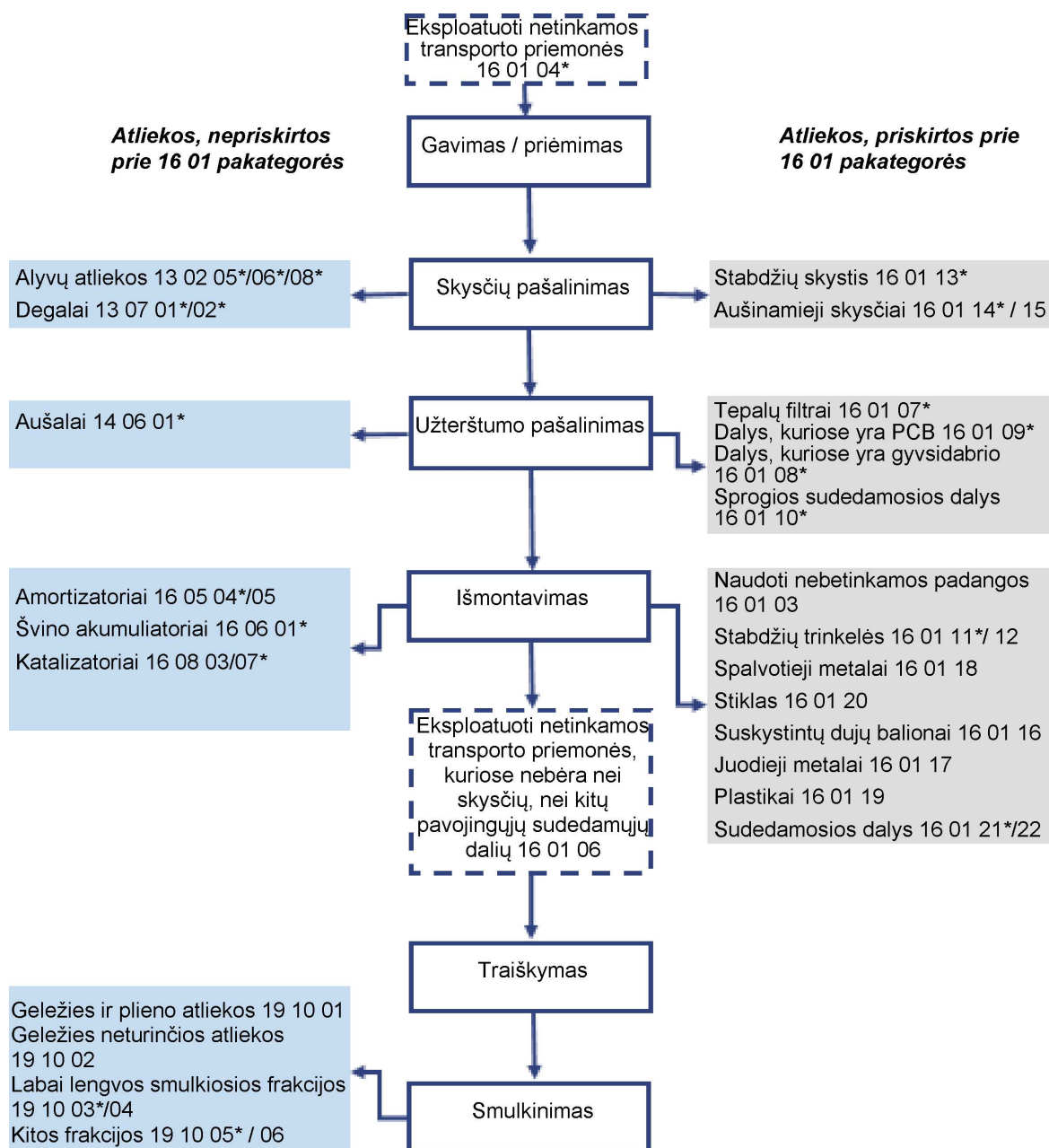
2 interpas. EEJA ir baterijų ženklavimo ir duomenų saugojimo reikalavimai

1.3.3. Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės (ENTP)

Eksploatuoti netinkamoms transporto priemonėms AS taikomas 16 skyrius, ypač jo 16 01 poskirsnis. Visoms transporto priemonėms svarbūs du įrašai:

16 01 04*	naudoti nebetinkamos transporto priemonės	AH
16 01 06	naudoti nebetinkamos transporto priemonės, kuriose nebėra nei skysčių, nei kitų ANH pavojingųjų sudedamųjų dalių	ANH

ENTP tvarkymo įrenginiuose vykdomi tvarkymo procesai aprašyti 4 pav. Priklausomai nuo tvarkymo etapų su pirmine ENTP susijusioms frakcijoms taikomi skirtingi AS įrašai (ne iš 16 01 poskirsnio).

4 pav. AS įrašai, susiję su ENTP tvarkymu

1.4. Konkrečių tipų atliekų konkrečių sudedamųjų dalių vertinimo pavyzdžiai

Šiame skyriuje pateikiama papildomos informacijos ir pavyzdžių, susijusių su konkrečių tipų atliekų konkrečių sudedamųjų dalių vertinimu. Toliau bus aptariamos tam tikrų tipų atliekos ar teršalai ir paaiškinami su klasifikavimu susiję sunkumai. Bus pristatyti pagrindiniai atliekoms klasifikuoti naudojami AS įrašai. Atkreipkite dėmesį į tai, kad aprašyti taikytini įrašai nėra vieninteliai galimi.

Taip pat galima daryti nuorodą į valstybių narių rekomendacinius dokumentus, kuriuose gali būti papildomų pavyzdžių, pvz. Jungtinės Karalystės gairėse ir OVAM gairėse ⁽¹⁰⁾ pateikiama papildomų pavyzdžių, susijusių su naudotomis alyvomis ir užterštu dirvožemiu.

1.4.1. Organinės sudedamosios dalys ir konkretūs cheminiai junginiai

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių, kaip klasifikuoti atliekas, kurių sudėtyje yra organinių sudedamųjų dalių ir konkrečių cheminių junginių, kaip antai PAH (policiklinių aromatinių angliavandenilių), BTEX (benzeno, tolueno, etilbenzeno ir ksileno) ar kitų angliavandenilių.

⁽¹⁰⁾ Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij (OVAM) (2015 m.): *Europese afvalstoffenlijst EURAL Handleiding*, Mechelenas, Belgija, visame dokumente vadinama OVAM gairės.

Bendroji informacija

Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai (PAH) yra medžiagos (sudedamosios dalys gali būti, pavyzdžiui, acenaftenas, antracenas, fluorantenas, pirenas ir kt.), kurios dažnai randamos grupėmis po dvi ar daugiau ⁽¹⁾.

BTEX (benzeno, tolueno, etilbenzeno ir ksileno santrumpa) yra susijusių lakiųjų organinių junginių grupė ⁽¹²⁾. Kai kuriose dokumentuose pateiktose apibrėžtyse minima santrumpa BTX, be etilbenzeno.

Angliavandeniliai yra įvairūs vandenilio ir anglies junginių deriniai; jų esama naftos produktuose ir gamtinėse dujose. Kai kurie angliavandeniliai sukelia didelę oro taršą, kai kurie gali būti kancerogeniški, dėl kitų susidaro fotocheminis smogas ⁽¹³⁾.

Pagrindinis šaltinis

PAH susiformuoja, kai deginami tokie produktai kaip anglis, nafta, dujos ir atliekos, bet deginimo procesas nepasibaigė. Pavyzdžiui, tai transporto priemonių išmetamųjų dujų, anglių gamyklų ar kitų anglis, naftą, alyvas ar medieną deginančių įrenginių dūmai. Dauguma PAH naudojama moksliniams tyrimams atlikti. Tačiau kai kurie PAH naudojami dažams, plastikams ir pesticidams gaminti. Kai kurie naudojami gaminant vaistus ⁽¹⁴⁾.

BTEX sudaro natūraliai paplitusios cheminės medžiagos, kurių esama daugiausia naftos produktuose, kaip antai benzinuose ar pirminiame benzine. BTEX gali patekti į aplinką nutekėję iš požeminių saugyklų, dėl saugyklų perpildymo, išsiliesius kurui autoavarijų metu ir iš sąvartynų.

Benzeną galima rasti benzine ir tokiuose produktuose kaip sintetinė guma, plastikai, nailonas, insekticidai, dažai, dervos ir klijai, baldų vaškas, plovikliai ir kosmetika. Kiti šaltiniai – automobilių išmetamosios dujos, pramonės išmetamieji teršalai ir cigarečių dūmai. Toluenas natūraliai paplitęs kaip daugelio naftos produktų sudedamoji dalis. Toluenas naudojamas kaip dažų, dangų, gumos, alyvų ir dervų tirpiklis. Ksilena naudojami benzine ir kaip tirpiklis spausdinimo, gumos ir odos pramonėje ⁽¹⁵⁾.

Atliekų, kurių sudėtyje esama angliavandenių, kilmė yra gamybos vietos ir deginimo įrenginiai, motorinės transporto priemonės ir kita benzinu varoma įranga, pvz., orlaiviai ar statybos įranga ⁽¹⁶⁾.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

4 lentelėje pateiktas (-i) benzeno, tolueno, etilbenzeno ir ksilenų pavojingumo frazės kodas (-ai), pavojingumo klasės ir kategorijos kodai.

4 lentelė

BTEX pavojingumo frazės kodas (-ai), pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) pagal KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelę

Tarptautinė cheminė identifikacija	CAS Nr.	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)
Benzenas	71-43-2	H225 H350 H340 H372 ** H304 H319 H315	Flam. Liq. 2 Carc. 1A Muta. 1B STOT RE 1 Asp. Tox. 1 Eye Irrit. 2 Skin Irrit. 2

⁽¹⁾ JAV aplinkos apsaugos agentūros informacija (2008 m.): „Polycyclic Aromatic Hydrocarbons (PAHs)“, paskelbta: <http://www.epa.gov/osw/hazard/wastemin/minimize/factsheets/pahs.pdf>.

⁽¹²⁾ Europos aplinkos agentūra (EAA), Aplinkos apsaugos terminijos ir atradimų tarnyba (ETSA) (2015 m.), paskelbta: <http://glossary.eea.europa.eu/> (prisijungta 2015 7 4).

⁽¹³⁾ *Idem* 12.

⁽¹⁴⁾ *Idem* 11.

⁽¹⁵⁾ Toksinių medžiagų ir ligų registro agentūra (angl. Agency for Toxic Substances and Disease Registry, ATSDR), JAV sveikatos ir humanitarinių paslaugų departamentas (2014 m.): „BTEX – Benzene, Toluene, Ethylbenzene and Xylenes“, paskelbta: <http://www.odh.ohio.gov/~media/ODH/ASSETS/Files/eh/HAS/btex.ashx>

⁽¹⁶⁾ *Idem* 12.

Tarptautinė cheminė identifikacija	CAS Nr.	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)
Toluenas	108-88-3	H225 H361d *** H304 H373 ** H315 H336	Flam. Liq. 2 Repr. 2 Asp. Tox. 1 STOT RE 2 * Skin Irrit. 2 STOT SE 3
Etilbenzenas	100-41-4	H225 H304 H332 H373 (klausos organai)	Flam. Liq. 2 Asp. Tox. 1 Acute Tox. 4 * STOT RE 2
<i>o</i> -ksilenas	95-47-6	H226	Flam. Liq. 3
<i>p</i> -ksilenas	106-42-3	H332	Acute Tox. 4 *
<i>m</i> -ksilenas	108-38-3	H312	Acute Tox. 4 *
Ksilenas	1330-20-7	H315	Skin Irrit. 2

Pagal KŽP reglamento 3 lentelę: žvaigždutė (*) nurodo minimalų klasifikavimą. Klasifikavimą galima tikslinti toliau remiantis nauja informacija. Dvi žvaigždutės (**) reiškia, kad informacija apie poveikio būdą nėra išsami. Trys žvaigždutės (***) reiškia, kad siekiant neprarasti informacijos iš suderintų poveikio vaisingumui ir vystymuisi klasifikaciją pagal Direktyvą 67/548/EEB, klasifikacijos verčiamos tik dėl poveikio būdų, klasifikuojamų pagal tą direktyvą.

Kalbant apie organinius junginius, praktiškai analizuojant atliekas dažnai naudojami tokie suminiai parametrai kaip PAH, BTEX ir angliavandeniliai (tie paskutiniai kartais vadinami mineralinėmis alyvomis arba visais benzininiais angliavandeniliais (TPH)). KŽP reglamente jie nėra pripažįstami kaip grupės įrašai, kuriems būtų galima priskirti klasifikaciją.

AS nustatyta, kad „[j]ei taikytina, nustatant atliekų pavojingąsias savybes galima atsižvelgti į šias Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 VI priedo pastabas: 1.1.3.1. Su medžiagų identifikavimu, klasifikavimu ir ženklinimu susijusios pastabos – B, D, F, J, L, M, P, Q, R ir U pastabos“. Šiuo požiūriu svarbios M ir L pastabos. Taigi benzo[a]pirenas gali būti naudojamas kaip žymeklio junginys, išreiškiamas kaip kancerogeniškumą lemiantys PAH kai kuriuose akmens anglių dervos įrašuose. Dėl benzo[a]pireno pavojingumo frazės kodo (-ų), pavojingumo klasės ir kategorijos kodo (-ų) žr. 5 lentelę. Daugiau informacijos apie PAH ir benzo[a]pireno naudojimą, pavyzdžiui, akmens anglių dervoje galima rasti toliau 1.4.5 skirsnyje.

5 lentelė

Benzo[a]pireno pavojingumo frazės kodas (-ai), pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) pagal KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelę

Tarptautinė cheminė identifikacija	CAS Nr.	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)
Benzo[a]pirenas	50-32-8	H350	Carc. 1B
Benzo[def]chrisenas		H340	Muta. 1B
		H360FD	Repr. 1B
		H317	Skin Sens. 1
		H400	Aquatic Acute 1
		H410	Aquatic Chronic 1

1.4.2. Ozono sluoksnį ardančios medžiagos

Šiame skirsnyje pateikiama bendrųjų gairių dėl atliekų, kurių sudėtyje esama ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OAM), klasifikavimo.

Bendroji informacija

OAM sudėtyje įvairiose proporcijose paprastai esama chloro, fluoro, bromo, anglių ir vandenilio ir jos dažnai apibūdinamos bendruoju terminu „halokarboninės medžiagos“. Chlorfluorangliavandeniliai (CFC), anglies tetrachloridas ir metilo chloroformas yra svarbios žmonių gaminamos ozono sluoksnį ardantios dujos. Kita svarbi žmonių gaminamų halokarboninių medžiagų grupė yra halonai, kurių sudėtyje esama anglių, bromo, fluoro ir (kai kuriais atvejais) chloro. Daugumai žinomų medžiagų, turinčių didelį ozono sluoksnį ardantį potencialą, taikomas Monrealio protokolas, kuriuo siekiama laipsniškai atsikratyti OAM. Atitinkamas ES teisės aktas yra Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų ⁽¹⁷⁾ (žr. toliau esantį punktą).

Tos medžiagos turi didelį ozono sluoksnį ardantį potencialą dėl dviejų priežasčių. Pirma, jos nesiskaido žemesniajame atmosferos sluoksnyje ir išlieka atmosferoje ilgą laiką. Antra, jų sudėtyje esama chloro ir (arba) bromo, tad jie skatina natūralias reakcijas, dėl kurių ardomas ozonas ⁽¹⁸⁾.

Pagrindinis šaltinis

Ozono sluoksnį ardantios medžiagos buvo ir vis dar yra naudojamos daugeliu tikslų, įskaitant šaldymą, oro kondicionavimą, putų pūtimą, elektronikos sudedamųjų dalių valymą, tirpiklių ir ugnies gesintuvų sudedamųjų dalių gamybą.

Pagrindiniai atliekų, kurių sudėtyje esama OAM, šaltiniai, kurie praktiškai kelia problemų jas klasifikuojant, yra nebenaudojamų šaldytuvų putos ir statybos ir griovimo atliekos (pvz., atliekos, kurių sudėtyje yra PCB).

Taikytini AS įrašai

Toliau pateikiamas nebaigtinis pagrindinių įrašų, taikytinų atliekoms, kurių sudėtyje yra OAM, sąrašas:

14 06 01*	chlorfluorangliavandeniliai, HCFC, HFC	AH
14 06 02*	kiti halogenintieji tirpikliai ir tirpiklių mišiniai	AH
16 02 11*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, hidrochlorfluorangliavandenilių, hidrofluorangliavandenilių (HCFC, HFC)	MH
16 02 14	nebenaudojama įranga, kuri nenurodyta 16 02 09–16 02 13	MNH
16 05 04*	dujos slėginiuose konteineriuose (įskaitant halonus), kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 05 05	dujos slėginiuose konteineriuose, nenurodytos 16 05 04 pozicijoje	MNH
17 06 03*	kitos izoliacinės medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
17 06 04	izoliacinės medžiagos, nenurodytos 17 06 01 ir 17 06 03 pozicijose	MNH
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, hidrochlorfluorangliavandenilių, hidrofluorangliavandenilių (HCFC, HFC)	AH

Gali būti taikomi ir kiti įrašai, pvz., 15 01 10* (pakuotės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos), kai pakuotėse yra OAM likučių, pvz., seni aerozoliai.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Reglamento (EB) Nr. 1005/2009/EB I priede (kontroliuojamos medžiagos) ir II priede (naujos medžiagos) pateikiama OAM laikytinų medžiagų sąrašas nurodant jų atitinkamą ozono sluoksnio ardymo potencialą.

Pirmiau nurodyti svarbiausi įrašai 14 06 01* ir 14 06 02* yra AH įrašai. Taigi prie šių įrašų priskiriamos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos be jokio papildomo vertinimo (net jeigu jos nepasižymi pavojingomis savybėmis). Tačiau pavojingos savybės reikės įvertinti, pvz., pildant važtaraštį.

⁽¹⁷⁾ 2009 m. rugšėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OL L 286, 2009 10 31, p. 1).

⁽¹⁸⁾ Žr. Europos aplinkos agentūros dokumentą (2014 m.): „Ozone-depleting substances 2013 – Aggregated data reported by companies on the import, export, production, destruction and feedstock and process agent use of ozone-depleting substances in the European Union“ (Ozono sluoksnį ardantios medžiagos (2013 m.). Suvestiniai duomenys, kuriuos pateikia įmonės apie ozono sluoksnį ardančių medžiagų importą, eksportą, gamybą, sunaikinimą ir naudojimą kaip žaliavos ir technologijos agento Europos Sąjungoje), paskelbta: <http://www.eea.europa.eu/publications/ozone-depleting-substances-2013>.

Jeigu statyboje naudojamos senos sandarinimo putos, kurių sudėtyje gali būti OAM, reikia nuspręsti, ar pasirinkti MH įrašą (17 06 03*), ar MNH įrašą (17 06 04). Kad būtų galima pasirinkti tarp MH ir MNH įrašų, svarbi pavojingoji savybė yra HP 14 „Ekotoksiškos“ (plg. 3.14 skirsnį). Kadangi ES lygmeniu suderintas atliekų klasifikavimo kaip HP 14 metodas (žr. 3.14 skirsnį) įsigalios 2018 m. liepos 5 d., iki to laiko atliekos, kurių sudėtyje esama OAM, turėtų būti vertinamos pagal valstybėse narėse taikomus metodus.

Kaip laikinąją priemonę kai kurios valstybės narės gali taikyti 0,1 proc. ribinę koncentraciją, nustatytą anksčiau galiojusiuose ES cheminių medžiagų teisės aktuose (atitinkamai PMD ⁽¹⁹⁾ ar PPD ⁽²⁰⁾). Antroje direktyvoje nustatyta, kad bendra ozono sluoksniui pavojingomis laikomų cheminių medžiagų (N, R59) ribinė koncentracija (preparato sudėtyje), dėl kurios mišinys klasifikuojamas kaip pavojingas ozono sluoksniui, yra 0,1 proc. Renkantis tarp MH ir MNH, tai reiškia, kad atliekos, kurių sudėtyje yra 0,1 proc. ar daugiau OAM, turės būti klasifikuojamos kaip pavojingosios (t. y. kaip HP 14). Taigi 0,1 proc. ribinė koncentracija taikoma konkrečiai OAM, o ne tokių medžiagų visumai.

1.4.3. Asbestas

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl atliekų, kurių sudėtyje esama asbesto, klasifikavimo.

Bendroji informacija

Asbestas yra mineraloginis pavadinimas, apibūdinantis tam tikrus pluoštinius silikatus, priskiriamus prie mineraloginės serpentino ir amfibolinių mineralų grupės, kurie kristalizuojasi vadinamąja į asbestą panašia forma. Į šios sąvokos apibrėžtį patenka tokie mineralai: amozitas, krokidolitas, antofilitas, chrizotilas, pluoštinis aktinolitas ir tremolitas ⁽²¹⁾.

Pagrindinis šaltinis

Asbesto, įskaitant chrizotilą, naudojimas ES praktiškai visiškai uždraustas nuo 2005 m. (žr. REACH reglamento XVII priedo 6 apribojimo įrašą). Tačiau asbestas vis dar kelia susirūpinimą, nes buvo daug nustatytų jo naudojimo atvejų ir jo vis dar randama, be kita ko, izoliacijoje, cemento sudėtyje, gamybinėse patalpose, gamyklose, privačiuose namuose, laivuose, šildymo ir vėsinimo sistemose ir darbo įrangoje.

Taikytini AS įrašai

Toliau pateiktas nebaigtinis pagrindinių įrašų, taikytinų atliekoms, kurių sudėtyje yra asbesto, sąrašas:

06 07 01*	elektrolizės atliekos, kuriose yra asbesto	MH
06 13 04*	asbesto apdirbimo atliekos ⁽²²⁾	AH
10 13 09*	asbestcemenčio gamybos atliekos, kuriose yra asbesto ⁽²²⁾	MH
10 13 10	asbestcemenčio gamybos atliekos, nenurodytos 10 13 09 pozicijoje ⁽²²⁾	MNH
15 01 11*	metalinės pakuotės, įskaitant suslėgto oro talpyklas, kuriose yra pavojingųjų kietų poringų rišamųjų medžiagų (pvz., asbesto)	MH
16 01 11*	stabdžių trinkelės, kuriose yra asbesto	MH
16 02 12*	nebeaudojama įranga, kurioje yra grynojo asbesto	MH
17 06 01*	izoliacinės medžiagos, kuriose yra asbesto	MH
17 06 05*	statybinės medžiagos, kuriose yra asbesto	AH

Atkreipkite dėmesį į tai, kad yra kitų taikytinų AS įrašų, kuriuose pats asbestas nėra minimas, pvz., užterštas dirvožemis, kuriame yra asbesto, ir griovimo atliekos, kuriose yra asbestcemenčio (17 05 03* ir 17 05 04).

⁽¹⁹⁾ 1967 m. birželio 27 d. Direktyva 67/548/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklavinimą etiketėmis, suderinimo (OL 196, 1967 8 16, p. 1).

⁽²⁰⁾ 1999 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/45/EB dėl pavojingų preparatų klasifikavimą, pakavimą ir ženklavinimą reglamentuojančių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų derinimo (OL L 200, 1999 7 30, p. 1).

⁽²¹⁾ OVAM gairės.

⁽²²⁾ Ši veikla Europoje draudžiama. Todėl šis įrašas klasifikuojant atliekas nebeaktualus.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Renkantis tarp MH ir MNH įrašų, svarbi pavojingoji savybė yra HP 7 („kancerogeninė“). Pagal KŽP reglamentą asbestas klasifikuojamas priskiriant jam pavojingumo klasę „Carc. 1A“ ir kategorijos kodą „STOT RE 1“, atitinkantį pavojingumo frazės kodus H350 ir H372. Remiantis PDA III priedu (plg. 3 priedo 3.7 skirsnį), H350 ribinė koncentracija yra 0,1 proc.

Todėl 0,1 proc. ar daugiau asbesto sudėtyje turinčias atliekas reikės klasifikuoti kaip pavojingąsias priskiriant kodą HP 7. Atkreipkite dėmesį į tai, kad asbesto atliekos paprastai identifikuojamos remiantis svarbiomis ekspertų žiniomis. Tačiau valstybėse narėse gali būti kitų nustatymo metodų, pvz., Italijoje oficialus asbesto nustatymo metodas yra DM 06/09/1994 GU Nr. 288 10/12/1994 taikant DRX, SEM ar FT-IR metodą, DRX laikant tinkamiausiu metodu didžiosioms medžiagoms ir atliekoms vertinti.

Medžiagos, kuriose yra asbesto, pavyzdžiui, izoliacinės medžiagos plokštė, klasifikuojamos taikant toms asbesto atliekoms tinkamą kodą. Valstybės narės šiuo klausimu gali pateikti papildomų gairių ir reikalauja, kad asbestas būtų vertinamas (klasifikuojamas) atskirai nuo atliekų, su kuriomis jis sumaišytas.

1.4.4. Atliekos, kuriose yra CaO ir Ca(OH)_2

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiamos bendrosios gairės dėl atliekų, kuriose yra kalcio oksido CaO ir kalcio hidroksido Ca(OH)_2 , klasifikavimo.

Bendroji informacija

CaO (taip pat vadinamas kalkėmis) gali atrodyti kaip bekvapiai kristalai, balti ar pilkšvai balti gabalai arba grūdėti milteliai. Komercinės medžiagos gali būti gelsvo ar rusvo atspalvio dėl jose esančio geležies kiekio.

Ca(OH)_2 (taip pat vadinamas skystomis kalkėmis) yra minkšti balti milteliai ar granulės, nedegus.

Pagrindinis šaltinis

Kalcio oksidas ir kalcio hidroksidas naudojami panašiuose sektoriuose ir panašiais tikslais:

- kaip žaliava chlorkalkėms, šviesinantiems milteliams ir kalcio druskoms gaminti. Jie taip pat naudojami kaip rišamoji medžiaga gaminant kelis produktus, kaip antai cementą, ir kitas statybos ir grindinio medžiagas;
- jie naudojami vandeniui ir įvairių pramonės šakų nutekamiesiems vandenims valyti;
- jie naudojami kaip švitrinamojo apdirbimo preparatai ir neutralizavimo medžiagos chemijos ir naftos chemijos pramonėje;
- deginant susidaro dideli kalcio oksido ir kalcio hidroksido kiekiai, kuriuos galima rasti likusiuose pelenuose;
- jie naudojami atliekant įvairias operacijas šiuose sektoriuose: geležies ir plieno (taip pat kitų metalų) gamyba, amoniako sintezė, metalų rūdų perdirbimas, grynųjų cheminių medžiagų (pvz., farmacijos produktų, tepalų) gamyba, celiuliozės ir popieriaus pramonė, odos gamyba ir kt.

Taikytini AS įrašai

Yra daug įrašų, prie kurių būtų galima priskirti CaO (Ca(OH)_2) turinčias atliekas. Toliau pateikiamas nebaigtinis taikytinų įrašų sąrašas. CaO (Ca(OH)_2) turinčioms atliekoms svarbius įrašus galima rasti daugiausia šiuose poskirniuose:

10 01 elektrinių bei kitų deginimo įmonių atliekos (išskyrus 19)

10 02 geležies ir plieno pramonės atliekos

10 13 cemento, kalkių ir gipso bei iš jų pagamintų dirbinių ir gaminių atliekos

Žr. 1 priedo 1.2.1 skirsnį, pagal kurį galima patikrinti, kurie iš pirmiau nurodytų poskirinių įrašų nurodomi kaip ANH, AH, MNH ar MH įrašai.

Jeigu termiškai sunaikinant atliekas CaO (Ca(OH)_2) naudojamas kaminų dujų plovimui, kietiesiems likučiams gali būti taikomas toliau nurodytas įrašas (taip pat atsižvelgiant į galimą kitų pavojingų medžiagų buvimą kaminų dujų sudėtyje):

19 01 07* dujų apdorojimo kietosios atliekos AH

Atliekoms, kuriose yra CaO (Ca(OH)_2), gali būti taikomi papildomi įrašai. Pavyzdžiui, kalcio hidroksido 06 02 01* įrašą reikia priskirti Ca(OH)_2 turinčioms gamybos, maišymo, tiekimo ir naudojimo atliekoms.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Rinkdamiesi tinkamą įrašą atliekoms, kuriose yra CaO (Ca(OH)_2), atkreipkite dėmesį į tai, kad tik nepavojingųjų atliekų įrašai (ANH) reiškia nepavojingąsias atliekas. Tai reiškia, kad jokio papildomo pavojingųjų savybių vertinimo nereikia sprendžiant, ar atliekas priskirti prie pavojingųjų ar nepavojingųjų. Pavyzdžiui, geležies ir plieno pramonės šlakus galima priskirti prie šių įrašų:

10 02 01 šlako apdorojimo atliekos ANH

10 02 02 neapdorotas šlakas ANH

Net jeigu minėtųjų geležies ir plieno pramonės šlakų sudėtyje esančio CaO kiekis viršytų PDA III priede nustatytą ribinę koncentraciją, atliekos turėtų būti klasifikuojamos kaip nepavojingosios, nebent valstybė narė pritaikytų PDA 7 straipsnį (žr. 2 skyriaus 2 intarpą).

Daugeliu atvejų savarankiškai klasifikuojant atliekas arba rengiant saugos duomenų lapus pagal KŽP reglamentą, kalcio oksidui (CaO) ir kalcio hidroksidui (Ca(OH)_2) priskiriami pavojingumo frazių kodai H315, H318 ir H335. Tačiau yra ir kitų savarankiško klasifikavimo būdų, kai naudojami kiti pavojingumo frazių kodai (žr. 2 priedą, kuriuos duomenų šaltinius patikrinti norint susipažinti su įvairiais savarankiško CaO ir Ca(OH)_2 klasifikavimo pavyzdžiais). Atkreipkite dėmesį į tai, kad vien savarankiško klasifikavimo informacijos gali nepakakti atliekoms suklasifikuoti.

Norint priimti sprendimą, kurį įrašą pasirinkti (MH arba MNH), svarbu atsižvelgti į pavojingąsias savybes HP 4 „Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis“ ir HP 5 „Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos įkvėpus“. Atitinkamos ribinės koncentracijos nustatytos PDA III priede (plg. 3.4 Ir 3.5 priedus) ir nurodytos 6 lentelėje. Atkreipkite dėmesį į tai, kad 6 lentelė grindžiama kalcio oksidui ir kalcio hidroksidui priskirtais pavojingumo frazių kodais remiantis savarankiškėmis klasifikacijomis. Jeigu tų pavojingumo frazių kodų taikomumą galima patvirtinti naudojant papildomą informaciją (pvz., informaciją apie procesą, kurį vykdančios atliekos), būtų taip:

— jeigu visų kodu H318 klasifikuojamų medžiagų (pvz., CaO ir Ca(OH)_2) suminė koncentracija viršija ar lygi 10 proc.;

atliekas reikėtų klasifikuoti kaip pavojingąsias priskiriant kodą HP 4.

Be to:

— jeigu visų kodu H335 klasifikuojamų medžiagų (pvz., CaO ir Ca(OH)_2) suminė koncentracija viršija ar lygi 20 proc.;

atliekas reikėtų klasifikuoti kaip pavojingąsias priskiriant kodą HP 5.

Remiantis AS priedo pirma įtrauka, jeigu atliekant atliekų bandymus taikant Bandymo metodų reglamente numatytus metodus (su nestuburiniais gyvūnais) paaiškėja, kad aptariamoms atliekoms tos pavojingosios savybės nėra būdingos, turėtų būti vadovaujama bandymo rezultatais.

Dėl papildomos informacijos žr. 3.4 ir 3.5 priedus.

6 lentelė

CaO ir Ca(OH)_2 pavojingumo frazių kodai ir ribinės koncentracijos

	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai) pagal savarankišką klasifikaciją	Ribinė koncentracija (suminė visų medžiagų)
CaO	Eye Dam. 1	H318	≥ 10 %
	STOT SE 3	H335	≥ 20 %
Ca(OH)_2	Eye Dam. 1	H318	≥ 10 %
	STOT SE 3	H335	≥ 20 %

1.4.5. Atliekos, kuriose yra akmens anglių dervos ir bitumo

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl atliekų, kuriose yra akmens anglių dervos, klasifikavimo.

Bendroji informacija

Akmens anglių derva yra klampi medžiaga, sudaryta iš sudėtinių didelės molekulinės masės junginių, pvz., iš destrukcinio medienos ar akmens anglių distiliavimo ⁽²³⁾.

Bitumas yra bendrasis terminas, taikomas natūralioms įvairios spalvos, kietumo ir lakumo degiosioms medžiagoms, kuriose daugiausia yra angliavandenilių mišinys, kuriame iš esmės nėra deguonies dalelių ⁽²⁴⁾. Bitumas gaminamas distiliuojant žalią naftą naftos perdirbimo procese:

„Naftos bitumas visame pasaulyje vadinamas įvairiai. Pavyzdžiui, terminas „bitumas“ paprastai vartojamas Europoje ir yra Šiaurės Amerikoje vartojamo termino „asfaltas“ arba „asfalto rišiklis“ sinonimas. Ne Šiaurės Amerikoje terminas „asfaltas“ vartojamas bitumo ir mineralinių medžiagų mišiniams apibūdinti. <...>

Anglių produktai, kaip antai akmens anglių derva ar akmens anglių dervos pikiai, nuo bitumo labai skiriasi. Jie gaminami aukštos temperatūros bituminių anglių pirolizės būdu (> 800 °C) ir nuo bitumo iš esmės skiriasi savo sudėtimi, fizikinėmis savybėmis ir galima rizika sveikatai“ ⁽²⁵⁾

Pagrindinis šaltinis

Akmens anglių derva dažniausiai distiliuojama perdirbtiems produktams, kaip antai kreozotui, akmens anglių dervos pikiams, žalio naftaleno ir antraceno alyvoms gaminti. Kai kurių rūšių žalia akmens anglių derva dėl savo prieinamumo ir šilumingumo plieno pramonėje naudojama kaip aukštakrosnių kuras. Aliuminio oksido ir aliuminio gamybos ir perdirbimo pramonėje akmens anglių derva naudojama keliuose proceso etapuose, visų pirma gaminant anodus. Ji taip pat naudojama bendruosiuose statybos sektoriuose ir įvairiose su anglimis susijusiose pramonės šakose.

Pasaulyje bitumo pagaminama maždaug 87 mln. tonų per metus, žinoma daugiau nei 250 bitumo naudojimo būdų. Bitumas daugiausia naudojamas statybos sektoriuje, visų pirma grindimo ir stogų dengimo tikslais ⁽²⁶⁾.

Taikytini AS įrašai

Toliau pateiktas nebaigtinis pagrindinių įrašų, taikytinų atliekoms, kurių sudėtyje yra akmens anglių dervos, sąrašas:

17 03 01*	bituminiai mišiniai, kuriuose yra akmens anglių dervos	MH
17 03 02	bituminiai mišiniai, nenurodyti 17 03 01 pozicijoje	MNH
17 03 03*	akmens anglių derva ir gudronuotieji gaminiai	AH

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas ⁽²⁷⁾

Galimi atliekų, kuriose yra akmens anglių dervos, pavojai priklauso nuo jose esančio PAH, kurie, kaip žinia, turi kancerogeninį poveikį (ir kuriuose yra daug akmens anglių dervos ir gana mažai bitumo), kiekio. Taip pat žr. 1.4.1 skirsnį.

Siekiant nustatyti, ar atliekose, kuriose yra akmens anglių dervos, yra didelė PAH sudedamųjų dalių koncentracija, atliekami rodiklių bandymai. Atlikus tyrimus nustatomas PAH buvimas, bet *ne* kiekis. Pavyzdžių pateikiama OVAM gairėse:

- PAH žymens ir UV lempos naudojimas;
- baltų purškiamųjų dažų naudojimas;
- metileno chlorido įlašinimas.

⁽²³⁾ Europos aplinkos agentūra (EAA), Aplinkos apsaugos terminijos ir atradimų tarnyba (ETSA) (2015 m.), paskelbta: <http://glossary.eea.europa.eu/> (prisijungta 2015 7 4).

⁽²⁴⁾ *Idem* 21.

⁽²⁵⁾ Asfalto institutas ir Europos bitumo gamintojų asociacija „Eurobitume“ (2015 m.): „The Bitumen Industry – A Global Perspective“ („Bitumo pramonė. Pasaulinė perspektyva“), paskelbta: http://eurobitume.eu/pdf/The_bitumen_industry/The_bitumen_industry.html.

⁽²⁶⁾ *Idem* 25.

⁽²⁷⁾ Šiame skirsnyje pateikta informacija paimta, be kita ko, iš David O'Farrell, Kambrijos grafystės taryba (2011 m.): „Dealing with tar bound arisings“ („Akmens anglių dervos atliekų tvarkymas“), paskelbta: http://www.soci.org/~media/Files/Conference%20Downloads/2011/Recycling%20and%20Re%20using%20Asphalt%20Mar%202011/David_OFarrell_Presentation.ashx.

Jeigu atlikus kurį nors iš tų tyrimų gaunamas teigiamas rezultatas, daroma prielaida, kad medžiagos sudėtyje yra dervos ir todėl ji yra pavojinga, nebent atliekų srauto turėtojas galėtų įrodyti, kad PAH koncentracija nesiekia PDA III priede nustatytų ribinių verčių, ir medžiagą galima klasifikuoti kaip nepavojingą. Tačiau medžiagos neturėtų būti priskiriamos (ne)pavojingosioms medžiagoms remiantis tik PAH buvimu, taip pat reiktų atsižvelgti į visas atliekų sraute esančias medžiagas.

Akmens anglių derva ir jos distiliatai (pvz., dervos alyvos) gali turėti kancerogeninių savybių. Jeigu tokių medžiagų koncentracija siekia arba viršija 0,1 proc., atliekoms būtų būdinga pavojingoji savybė HP 7 „Kancerogeninės“ (plg. 3.7 skyrių).

Akmens anglių dervos kiekis vykdant atliekų tyrimus paprastai nenustatomas. Reiktų pažymėti, kad KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelėje tam tikriems akmens anglių dervos įrašams kancerogeninio junginio žymens vaidmenį atlieka benzo[a]pirenas, jeigu benzo[a]pireno koncentracija siekia ar viršija 50 ppm (mg/kg).

Imant asfaltbetonio ėminius reiktų užtikrinti, kad būtų tinkamai ir reprezentatyviai įvertinti skirtingų benzo[a]pireno koncentracijų sluoksniai ⁽²⁸⁾.

1.4.6. Metalai ir jų lydiniai

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl atliekų, kuriose yra metalų ir lydinių, klasifikavimo.

Pagrindinis šaltinis

Metalo atliekų susidaro įvairiuose sektoriuose, kaip antai EE[A, ENTP, statybos ir griovimo, kai kuriuose pramonės sektoriuose.

Taikytini AS įrašai

Nors 17 04 01–17 04 09* įrašuose konkrečiai daroma nuoroda į atskirus metalus, prie šių įrašų reiktų priskirti tik statybos ir griovimo atliekas. Jeigu aptariamos atliekos nėra užterštos jokiais pavojingosiomis medžiagomis (išorės tarša, pvz., dažais), nesusijusiomis su pačiu metalu ar lydiniu, galima priskirti MNH 17 04 01–17 04 07 įrašus pagal atliekose esančius metalus. Kitu atveju taikytinas porinis pavojingų atliekų įrašas 17 04 09*.

Jeigu aptariamos atliekos susidarė ne statybos ir griovimo sektoriuje, taikytini kiti AS skyriai, pvz., jei vertinamos paviršiaus apdorojimo metalų atliekos, taikomas 12 01 poskirsnis (metalų ir plastikų formavimo, fizinio ir mechaninio jų paviršiaus apdorojimo atliekos).

Bet kuriuo atveju tinkamiausią AS įrašą reikia rinktis eilės tvarka, aprašyta 1.2 skirsnyje.

Todėl atliekų tvarkymo įrenginių metalo atliekos negali būti priskiriamos prie AS 17 skyriaus, bet jas, be kita ko, galima priskirti prie šių pavyzdinių įrašų:

19 10	atliekų, kuriose yra metalų, smulkinimo atliekos	
19 10 01	geležies ir plieno atliekos	ANH
19 10 02	geležies neturinčios atliekos	ANH
19 10 05*	kitos frakcijos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 12	kitaip neapibrėžtos atliekų mechaninio apdorojimo (pvz., rūšiavimo, smulkinimo, suslėgimo, granulavimo) atliekos	
19 12 02	juodieji metalai	ANH
19 12 03	spalvotieji metalai	ANH
19 12 11*	kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH

Be to, yra konkrečių metalams skirtų nepavojingųjų atliekų įrašų AS 15 skyriuje (pakuočių atliekos) ir 20 skyriuje (komunalinės atliekos).

⁽²⁸⁾ Remiantis Jungtinės Karalystės gairėmis.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Atliekų sąraše gryno metalo lydiniai konkrečiai neklasifikuojami kaip pavojingi:

„Direktivos 2008/98/EB III priede nustatytos ribinės koncentracijos netaikomos masyvaus pavidalo gryno metalo lydinams (neužterštiems pavojingosiomis medžiagomis). Tos lydinų atliekos, kurios laikomos pavojingosiomis atliekomis, į šį sąrašą įrašytos atskirai ir pažymėtos žvaigždute ().“*

Be to, reikėtų būti ypač atidiems, kad metalo laužas nebūtų priskirtas atliekoms. Tarybos reglamente (ES) Nr. 333/2011 nustatyti kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, nuo kada tam tikrų rūšių metalo laužas (geležies, plieno ir aliuminio laužas) nebėra atliekos. Panašus teisės aktas galioja ir vario laužui (Komisijos reglamentas (ES) Nr. 715/2013). Veiklos vykdytojai gali savanoriškai spręsti, ar taikyti tokį nebelaikymo atliekomis statusą kriterijus atitinkančiam metalo laužui. Jeigu metalai (lydiniai) atitinka tam tikrus kriterijus, jie negali būti laikomi atliekomis, kaip apibrėžta PDA, ir jiems netaikoma klasifikacija pagal šias technines gaires.

Didelės masės metalų atveju pavojingųjų atliekų įrašai tikriausiai nebus naudojami, nebent būtų svarbių požymių, kad apdorojimo proceso metu metalo frakcijos buvo užterštos nemetalinėmis pavojingosiomis medžiagomis taip, kad atliekoms būdingos pavojingosios savybės.

Pavojingaisiais turėtų būti laikomi tik tokie masyvūs lydiniai, kurie konkrečiai pažymėti kaip pavojingieji arba užteršti nemetalinėmis pavojingosiomis medžiagomis. Pagal Jungtinės Karalystės gaires vienintelis AS konkrečiai nurodytas lydinys, kuriam priskirtas AH įrašas, yra:

18 01 10* dantų gydymo procese naudojamų metalo lydinų su gyvsidabriu atliekos AH

Atkreipkite dėmesį į tai, kad 3 priede pateiktose pavojingųjų savybių vertinimo schemose konkrečiai neprimenama, kad PDA III priede nustatytos ribinės koncentracijos masyviems gryno metalo lydinams netaikomos.

1.4.7. Organiniai peroksidadai

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl atliekų, kuriose yra organinių peroksidų, klasifikavimo.

Bendroji informacija

KŽP reglamento I priedo 2.15 skirsnyje organiniai peroksidadai apibrėžti taip:

„Organiniai peroksidadai – tai turinčios divalentę -O-O- sandarą skystos ar kietos organinės medžiagos, kurias galima laikyti vandenilio peroksido derivatais, kai vienas ar abu vandenilio atomai pakeisti organiniais radikalais. Organinio peroksido terminu apibūdinami ir organinių peroksidų mišiniai (preparatai), kurių sudėtyje yra bent vienas organinis peroksidas. Organiniai peroksidadai yra termiškai nestabilios medžiagos ar mišiniai, kurie gali skilti egzoterminiu savaimė spartėjančiu būdu. Be to, jie gali turėti vieną iš šių savybių:

- skilti sprogdami;
- staigiai degti;
- būti jautrūs smūgiui ar trinčiai;
- pavojingai reaguoti su kitomis medžiagomis.“

Pagrindinis šaltinis

Daug organinių peroksidų naudojama plastiko ir gumos pramonės sektoriuose. Organiniai peroksidadai ir organinių peroksidų turintys mišiniai naudojami, pvz., kaip greitikliai, aktyvatoriai, katalizatoriai, tinklinės struktūros medžiagos, kietikliai, iniciatoriai ir skatinamosios medžiagos. Be to, jie gali būti naudojami kaip šviesinančios medžiagos (pvz., miltams balinti), veikliosios medžiagos farmacijos produktų sudėtyje ir antipireniniai sinergikliai.

Taikytini AS įrašai

Yra daug įrašų, prie kurių būtų galima priskirti organinių peroksidų turinčias atliekas. Toliau pateikiamas nebaigtinis taikytinų įrašų sąrašas:

16 09 03* peroksidadai, pvz., vandenilio peroksidas AH
16 09 04* kitaip neapibrėžtos oksiduojančios medžiagos AH

Visi pirmiau nurodyti įrašai yra tik pavojingųjų atliekų įrašai; tai reiškia, kad, siekiant nustatyti, ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios, jeigu atliekoms, kuriose yra organinių peroksidų, priskiriamas vienas iš tų įrašų, pavojingųjų savybių vertinti nereikia. Tačiau pavojingąsias savybes vis tiek reikės vertinti, pvz., pildant važtaraštį.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Norint pasirinkti tarp MH ir MNH įrašų organinių peroksidų srityje, svarbiausios pavojingosios savybės yra HP 1 ir HP 3.

Nustatant HP 1 „Sprogiosios“ (3 priedo 3.1 skirsnis), reikia atsižvelgti į organinių peroksidų ribines vertes. Atliekas, kuriose yra organinių peroksidų, kuriems priskiriami pavojingumo frazių kodai H240 ar H241, reikia įvertinti, ar joms priskirtina savybė HP 1, nebent būtų teisingi toliau pateikti teiginiai:

- nėra jokių kitų pavojingųjų medžiagų, kurioms priskirti pavojingumo frazių kodai, išvardyti 8 lentelėje (žr. 3 priedo 3.1 skirsnį), ir
- įvykdytas vienas iš šių dviejų kriterijų:
 - atliekose yra daugiau nei 1 proc., bet ≤ 7 proc. vandenilio peroksido, o turimas organinio (-ių) peroksido (-ų) deguonies kiekis (O_i) yra $\leq 0,5$ proc.;
 - atliekose yra ≤ 1 proc. vandenilio peroksido, o turimas organinio (-ių) peroksido (-ų) deguonies kiekis (O_i) yra ≤ 1 proc.

Turimas bet kokių organinių peroksidų deguonies kiekis, O_i (proc.), turi būti apskaičiuojamas remiantis KŽP reglamento I priedo 2.15 skirsniu:

$$O_i (\%) = \Sigma (16 \times (n_i \times c_i / m_i)),$$

kur:

n_i : peroksido grupių skaičius vienoje i organinio peroksido molekulėje;

c_i : i organinio peroksido koncentracija (masės proc.) atliekose;

m_i : i organinio peroksido molekulinė masė.

Σ reiškia, kad, jeigu atliekose yra daugiau nei vienas organinis peroksidas, sumuojamas jų visų turimas deguonis. Tai taikytina visiems organiniams peroksidams, neapsiribojant tik tais, kurie klasifikuojami kaip H240 ar H241.

Jungtinės Karalystės gairėse pateikiamas toliau aprašytas metiletilperoksido apskaičiavimo pavyzdys. Atliekose yra 2,9 proc. metiletilperoksido ($C_2H_5-O-O-CH_3$) ir 3 proc. vandenilio peroksido. Vandenilio peroksido koncentracija yra > 1 proc. ir ≤ 7 proc. (žr. pirmiau nurodytus kriterijus). Metiletilperoksido molekulinė masė yra 76 g (taigi $m_i = 76$) ir yra viena peroksido funkcinė grupė (taigi $n_i = 1$). Taikant šias vertes formulėje $O_i (\%) = \Sigma (16 \times (n_i \times c_i / m_i))$ atliekose esant 2,9 proc. koncentracijai (c_i), metiletilperoksido turimas deguonies kiekis (O_i) yra 0,61 proc. ($16 \times 1 \times 2,9 / 76$). Tai daugiau nei 0,5 proc. turimo deguonies kiekio ribinė vertė, nustatyta i kriterijui, tad reikia priskirti HP 1.

Nustatant, ar atliekoms priskirti savybę HP 3 „Degiosios“, itin svarbu įvertinti organinius peroksidas. Atliekoms, kuriose yra savaime reaguojančių medžiagų arba organinių peroksidų, kuriems priskiriami kodai H240 ar H241, gali būti būdinga pavojingoji savybė HP 3 „Degiosios“, nes jei priskiriama savybė HP 1 „Sprogiosios“, visos atliekos klasifikuojamos kaip H242. Dėl papildomos informacijos žr. 3.3 skirsnį.

Papildomų gairių dėl organinių peroksidų pagal KŽP reglamentą galima rasti tiesiogiai KŽP reglamente arba jo techninių gairių dokumente (toliau – ECHA gairės dėl KŽP reglamento) ⁽²⁹⁾.

1.4.8. Gumos atliekos

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl gumos atliekų klasifikavimo.

⁽²⁹⁾ KŽP reglamente nurodomi konkretūs bandymo metodai (A–H bandymų sekos, kaip aprašyta JTO rekomendacijų dėl pavojingų krovinių vežimo bandymų ir kriterijų vadovo II dalyje). Daugiau išsamios informacijos galima rasti *Gairėse dėl KŽP reglamento kriterijų taikymo*, naujausia redakcija (2017 m. liepos mėn.) paskelbta adresu https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/clp_en.pdf/58b5dc6d-ac2a-4910-9702-e9e1f5051cc5

Bendroji informacija

Gumos atliekos paprastai yra naudoti nebetinkami gaminiai, susiję su padangomis ir bendro pobūdžio gumos prekėmis.

Pagrindinis šaltinis

2013 m. pagaminta maždaug 4,67 mln. tonų padangų ir 2,57 mln. tonų bendro pobūdžio gumos prekių. Padangų ir bendro pobūdžio gumos prekių sektoriuose susidaro atitinkami gumos atliekų kiekiai. 2012 m. naudoti nebetinkamų padangų kiekis siekė 2,765 kt. Dėl bendro pobūdžio gumos prekių konkrečios informacijos nėra ⁽³⁰⁾.

Taikytini AS įrašai

Toliau pateiktas neišsamus pagrindinių įrašų, taikytinų atliekoms, kurių sudėtyje yra gumos ir padangų, (ir kitoms organinėms atliekoms), sąrašas:

16 01 03	naudoti nebetinkamos padangos	ANH
16 03 05*	organinės atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
16 03 06	organinės atliekos, nenurodytos 16 03 05 pozicijoje	MNH
19 12 04	plastikai ir guma	ANH

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Daugumai gumos atliekų priskiriami ANH įrašai. 16 03 06 atliekų kodas yra MNH įrašas, susijęs su MH įrašu 16 03 05* (organinės atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų) pagal 16 skyriaus (kitais sąraše neapibūdintos atliekos) 16 03 poskirsnį (netinkamos naudoti partijos ir nenaudoti gaminiai). Šis pavojingųjų atliekų įrašas gali būti naudojamas nenaudojamiems gumos gaminiams su alyvomis arba tirpikliais arba užterštos netinkamos naudoti gumos partijoms, kurios yra užterštos, pvz., alyvomis ar tirpikliais. Galiausiai plastikų, sintetinės gumos ir dirbtinio pluošto GMTN gumos atliekoms gali būti priskirtas 07 02 99 atliekų kodas.

1.4.9. Plastikų atliekos

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl plastikų atliekų klasifikavimo.

Bendroji informacija

Plastikinė medžiaga yra organinė kietoji medžiaga, kurią iš esmės sudaro didelės molekulinės masės polimero ar polimerų junginio mišinys su kitomis medžiagomis, kaip antai priedais, stabilizatoriais, užpildais ir kt. Polimeras yra daugelio pasikartojančių molekulinio monomerų vienetų grandinė. Plastiko monomerai yra natūralūs arba sintetiniai organiniai junginiai. Kartais komerciniai polimerai vadinami dervomis ⁽³¹⁾.

Pagrindinis šaltinis

ES yra viena iš svarbiausių pasaulyje plastiko gamintojų ir 2012 m. pagamino apie 57 mln. tonų plastiko. 2012 m. ES plastikų perdirbimo paklausa siekė maždaug 46 mln. tonų, o iš vartotojų gautų naudotų plastikų atliekų kiekis sudarė maždaug 25 mln. tonų ⁽³²⁾.

Plastikų atliekos susidaro iš naudoti nebetinkamų plastikinių gaminių, naudojamų pramonėje arba namų ūkiuose. Didžiausia iš vartotojų gautų naudotų plastikų atliekų dalis – plastikinių pakuočių atliekos. Kiti ypač svarbūs sektoriai: pastatai ir statyba, automobilių gamyba, EEĮA ir žemės ūkis ⁽³³⁾.

⁽³⁰⁾ Europos padangų ir gumos prekių pramonės informacija (2014 m.).

⁽³¹⁾ Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (2014 m.): *Perdirbti skirtų plastikų atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijai. Techninis pasiūlymas. Galutinės ataskaitos projektas*, JTC GD, IPTS, Sevilija, Ispanija.

⁽³²⁾ Asociacija „Plastic Europe“ (2013 m.): „*Plastics the facts 2013. An analysis of European latest plastics production, demand and waste data*“ („2013 m. faktai apie plastiką. Naujausių Europos plastiko gamybos, paklausos ir atliekų duomenų analizė“).

⁽³³⁾ *Idem*.

Taikytini AS įrašai

Toliau pateiktas nebaigtinis pagrindinių įrašų, taikytinų atliekoms, kurių sudėtyje yra plastiko, sąrašas:

Plastikinė pakuotė

15 01 02	plastikinės pakuotės	MNH
15 01 05	kombinuotosios pakuotės	MNH
15 01 06	sudėtinės pakuotės	MNH
15 01 10*	pakuotės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	MH

Plastikinės statybos ir griovimo atliekos

17 02 03	Plastikas	MNH
17 02 04*	stiklas, plastikas ir mediena, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų arba kurie yra jomis užteršti	MH

Įrašai, į kuriuos plastikas (gali būti) įtrauktas plastikas, bet nėra aiškiai paminėtas, kaip antai:

17 04 10*	kabeliai, kuriuose yra alyvos, akmenų anglių dervos ir kitų pavojingųjų medžiagų	MH
17 04 11	kabeliai, nenurodyti 17 04 10 pozicijoje	MNH
17 06 03*	kitos izoliacinės medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų arba kurios iš jų sudarytos	MH
17 06 04	izoliacinės medžiagos, nenurodytos 17 06 01 ir 17 06 03 pozicijose	MNH
17 09 03*	kitos statybinės ir griovimo atliekos (įskaitant mišrias atliekas), kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
17 09 04	mišrios statybinės ir griovimo atliekos, nenurodytos 17 09 01, 17 09 02 ir 17 09 03 pozicijose	MNH

Plastiko atliekos automobilių pramonėje

16 01 19	Plastikas	ANH
19 10 03*	dulkių pavidalo frakcijos ir dulkės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 10 04	dulkių pavidalo frakcijos ir dulkės, nenurodytos 19 10 03	MNH

Plastiko EEĮA

19 12 04	plastikai ir guma	ANH
----------	-------------------	-----

Įrašai, į kuriuos plastikas (gali būti) įtrauktas plastikas, bet nėra aiškiai paminėtas, kaip antai:

16 02 15*	pavojingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos	
16 02 16	pavojingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos, kurios nenurodytos 16 02 15	
19 10 03*	dulkių pavidalo frakcijos ir dulkės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 10 04	dulkių pavidalo frakcijos ir dulkės, nenurodytos 19 10 03	MNH
19 10 05*	kitos frakcijos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 10 06	kitos frakcijos, nenurodytos 19 10 05 pozicijoje	MNH
19 12 11*	kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
19 12 04	plastikai ir guma	MNH
19 12 12	kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos, nenurodytos 19 12 11 pozicijoje	MNH

Žemės ūkis

02 01 04	plastikų atliekos (išskyrus pakuotes)	ANH
----------	---------------------------------------	-----

Be pirmiau išvardytų sektorių, įvairiuose AS skyriuose galima rasti papildomų plastikui tinkamų įrašų. Pavyzdžiui:

07 02 13	plastikų atliekos	ANH
07 02 16*	atliekos, kuriose yra pavojingų polisiloksanų	MH
07 02 17	atliekos, kuriose yra polisiloksanų, nenurodytos 07 02 16 pozicijoje	MNH
12 01 05	plastiko drožlės ir nuopjovos	ANH
12 01 16*	sprogstamųjų medžiagų atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	MH
12 01 17	sprogstamųjų medžiagų atliekos, nenurodytos 12 01 16 pozicijoje	MNH
20 01 39	Plastikų	ANH

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Plastikinių medžiagų sudėtyje paprastai yra ne tik plastiko polimerų, bet ir įvairių plastiko rišamųjų medžiagų priedų, kuriais siekiama pagerinti galutinio produkto veiksmingumą ir naudojimą arba perdirbimo savybes. Priedai yra dar viena specialiųjų cheminių medžiagų, įtraukiamų į plastiko rišamųjų medžiagų grupę prieš apdorojimą ar po jo arba naudojamų galutinių produktų paviršiuje po apdorojimo, grupė ⁽³⁴⁾.

Tam tikrų plastikų atliekos, kurias galima priskirti prie porinio įrašo, gali būti pavojingosios dėl jų sudėtyje esančių priedų arba dėl užterštumo pavojingosiomis medžiagomis, pvz., alyvomis ar tirpikliais.

Paprastai plastikų atliekų srityje svarbūs tokie priedai kaip, pavyzdžiui, stabilizatoriai ar pigmentai (pvz., kadmio, chromo, švino ar alavo junginiai, BPA, nonilfenolio junginiai), antipirenai (SCCP, MCCP, PBDE, HBCD ir kt.), plastifikatoriai (ftalatai, SCCP, MCCP ir kt.) ir įvairūs kiti priedai, kurių gali būti atliekų sudėtyje ⁽³⁵⁾.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad 15 01 10* atliekų kodas gali būti pavojingųjų atliekų kodas, nes: 1) pakuotė yra pavojinga, nes jos sudėtyje yra (paprastai ne plastiko) pavojingųjų medžiagų likučių, ARBA 2) pavojingųjų medžiagų esama pačioje plastikinėje medžiagoje (iš kurios pagaminta pakuotė) (dėl pakuočių atliekų taip pat žr., pavyzdžiui, 1.3.1 skirsnį).

1.4.10. POT atliekos

Toliau esančiame pavyzdyje pateikiama bendrųjų gairių dėl atliekų, kurių sudėtyje esama POT, klasifikavimo.

Bendroji informacija

Patvarieji organiniai teršalai (POT) yra organinės cheminės medžiagos. Jiems būdingas tam tikras fizikinių ir cheminių savybių derinys, pavyzdžiui, jiems patekus į aplinką, jie joje išlieka ilgą laiką, toli plinta visoje aplinkoje, kaupiasi gyvų organizmų, įskaitant žmones, riebaliniame audinyje ir turi toksinį poveikį ir žmonėms, ir laukiniams gyvūnams.

Pagrindinis šaltinis

POT yra įvairių medžiagų arba įvairios kilmės medžiagų grupės. Daugelis POT yra ar buvo tyčia pagaminti pesticidai arba pramoninės cheminės medžiagos, kurios buvo naudojamos įvairiais techniniais ar žemės ūkio tikslais. Kiti POT susidaro netyčia kaip šalutinis produktas, pvz., gamybos ar deginimo procesuose.

⁽³⁴⁾ Jan J. C. Bart (2005 m.): *Additives in Polymers: Industrial Analysis and Applications*, Wiley.

⁽³⁵⁾ Išsamiau žr. Europos Komisijos „Galimybės suteikti nukrypti leidžiančią nuostatą tyrimas atsižvelgiant į konkrečių tipų plastiko ir gumos atliekas, įtrauktas į ES atliekų sąrašą“ („Study to assess possibility of granting a derogation given to specific types of plastic and rubber waste in the EU waste list“), BIPRO, 2015 m.

Aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti klasifikuojant atliekas

Stokholmo konvencija dėl POT ir JT EEK Tolimų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos (CLRTAP) protokolais yra tarptautinės priemonės, ir jų POT medžiagų sąrašai reguliariai keičiami. Kai naujos medžiagos (medžiagų grupės) imamos laikyti POT pagal konvenciją, jos paskui įtraukiamos į POT reglamentą.

Minėtame POT reglamente įtvirtintos konkrečios su atliekomis susijusios nuostatos dėl POT. Pagal 7 straipsnį atliekos, kurių sudėtyje esama POT, kuriose yra arba kurios yra jais užterštos viršijant nustatytas ribines vertes (ribinę koncentraciją, nurodytą 7 straipsnio 4 dalies a punkte, vadinamąją „mažo POT kiekio ribinę vertę“), turi būti šalinamos ar regeneruojamos nepagrįstai nedelsiant ir laikantis POT reglamento nuostatų taip, kad POT būtų garantuotai sunaikinti arba negrįžtamai transformuoti ir likusios atliekos bei išleidžiamos medžiagos neturėtų POT savybių. Draudžiamos šalinimo ar regeneravimo operacijos, dėl kurių POT gali būti regeneruoti, recirkuliuoti, atnaujinti arba pakartotinai panaudoti.

Pagal AS porinių įrašų atveju taikomos šios nuostatos:

„Atliekos, kuriose yra polichlorintų dibenzo-p-dioksino ir dibenzofuranų (PCDD/PCDF), DDT (1,1,1-trichlor-2,2-bis(4-chlorfenil)etano), chlordanų, HCH (įskaitant lindaną), dieldrino, endrino, heptachloro, heksachlorbenzeno, chlordekono, aldrino, pentachlorbenzeno, mirekso, toksafeno, heksabrombifenilo ir (arba) PCB didesnės koncentracijos nei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 IV priede nustatytoji ribinė koncentracija, turėtų būti priskiriamos pavojingosioms.“

Taigi atliekos, kuriose yra AS (2 punkto 3 įtrauka) išvardytų POT didesnės koncentracijos nei POT reglamente nustatytos ribinės vertės (plg. 7 lentelę), klasifikuojamos kaip pavojingosios. Kalbant apie atliekas, kuriose yra kitų POT, pavojingumas turėtų būti vertinamas taikant PDA III priede nurodytas ribines koncentracijas.

7 lentelė

POT reglamente nustatytos į AS įtrauktų POT ribinės vertės

Medžiaga	CAS Nr.	EC Nr.:	7 straipsnio 4 dalies a punkte nurodyta ribinė koncentracija
Polichlorinti dibenzo-p-dioksinais ir dibenzofuranais (PCDD/PCDF)			15 µg/kg ⁽¹⁾
DDT (1,1,1-trichlor-2,2-bis(4-chlorfenil)etanas)	50-29-3	200-024-3	50 mg/kg
Chlordanas	57-74-9	200-349-0	50 mg/kg
Hexachlorcikloheksanai, įskaitant lindaną	58-89-9	210-168-9	50 mg/kg
	319-84-6	200-401-2	
	319-85-7	206-270-8	
	608-73-1	206-271-3	
Diieldrinas	60-57-1	200-484-5	50 mg/kg
Endrinas	72-20-8	200-775-7	50 mg/kg
Heptachloras	76-44-8	200-962-3	50 mg/kg
Heksachlorbenzenas	118-74-1	200-273-9	50 mg/kg
Chlordekonas	143-50-0	205-601-3	50 mg/kg

Medžiaga	CAS Nr.	EC Nr.:	7 straipsnio 4 dalies a punkte nurodyta ribinė koncentracija
Aldrinas	309-00-2	206-215-8	50 mg/kg
Pentachlorbenzenas	608-93-5	210-172-5	50 mg/kg
Polichlorinti bifenilai (PCB),	1336-36-3 ir kiti	215-648-1	50 mg/kg ⁽²⁾
Mireksas	2385-85-5	219-196-6	50 mg/kg
Toksafenas	8001-35-2	232-283-3	50 mg/kg
Heksabrombifenilas	36355-01-8	252-994-2	50 mg/kg

⁽¹⁾ Riba apskaičiuojama kaip PCDD arba PCDF pagal toksiškumo ekvivalento faktorius (TEF), kaip nurodyta Reglamente (EB) Nr. 850/2004

⁽²⁾ Prireikus turėtų būti naudojamas Europos standartuose EN 12766-1 ir EN 12766-2 nustatytas apskaičiavimo metodas.

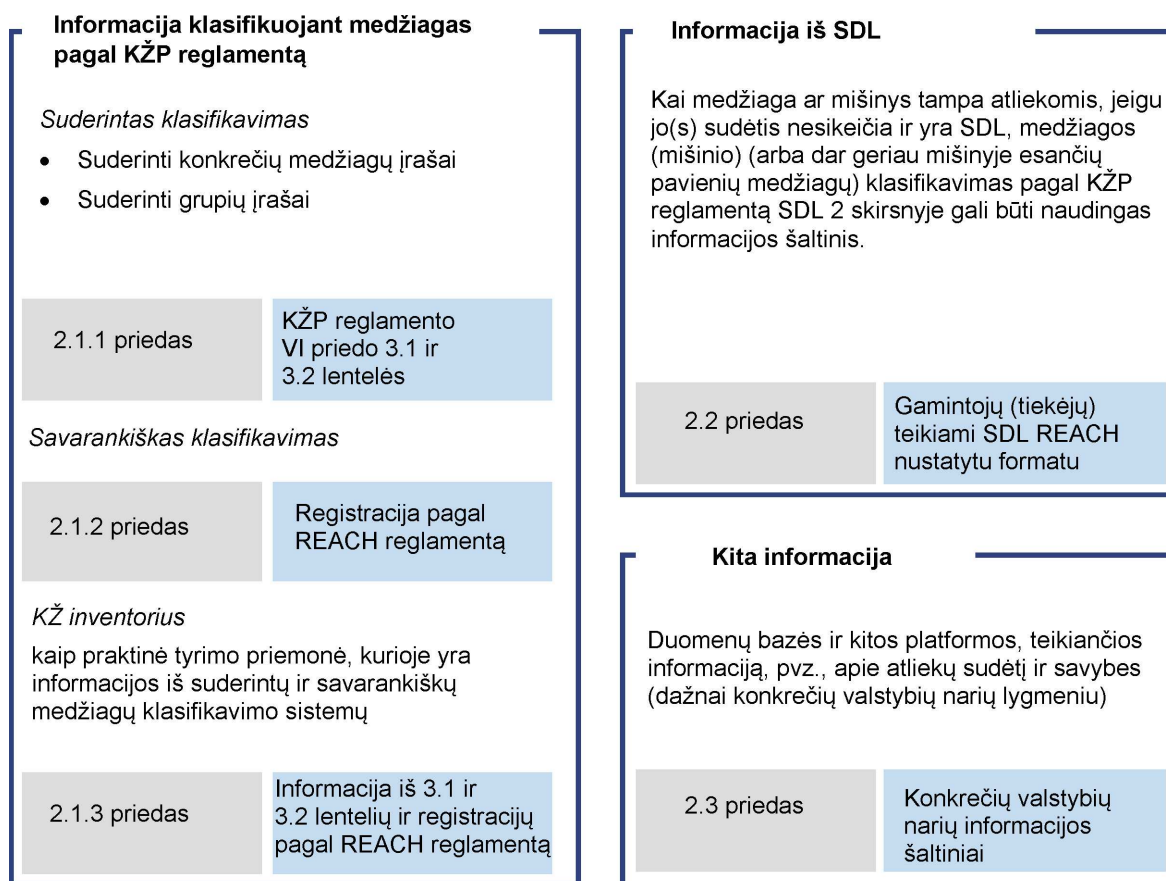
Atliekos, kurios patenka į POT reglamento 7 straipsnyje nustatytų įpareigojimų taikymo sritį, nes jose yra POT didesnės koncentracijos nei mažo POT kiekio ribinė vertė, nebūtinai laikomos pavojingosiomis atliekomis. Pavyzdžiui, atliekos, kuriose yra 5 proc. koncentracijos pentaBDE (iš patirties žinoma, kad daugiausia naudojama gaminant lanksčius poliuretano putplasčių gaminius automobilių ir apmušalų gamybos tikslais), turėtų būti vertinamos pagal POT reglamento 7 straipsnį (suminė POT BDE ribinė koncentracija 0,1 proc.), bet nėra pavojingos atliekos (pentaBDE ribinė vertė 10 proc.). Atkreipkite dėmesį į tai, kad visi atliekų gamintojų ar turėtojų įpareigojimai pagal POT reglamentą turi būti įvykdyti neatsižvelgiant į tai, ar klasifikuojant atliekas pagal AS jos pripažintos pavojingosiomis ar ne.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad dėl atliekų, kurios priskiriamos pavojingosioms atliekoms tik dėl jų sudėtyje esančio POT kiekio, gali būti sunku užpildyti važtaraštį, nes paprastai reikia įrašyti ir pranešti pavojingąsias savybes HP 1–HP 15.

2 PRIEDAS

Duomenų šaltiniai ir pagrindinė informacija apie pavojingas medžiagas

Nustačius, kokių medžiagų esama aptariamose atliekose, reikia nuspręsti, ar nustatytos medžiagos yra pavojingosios ir kaip nustatyti jų cheminę klasifikaciją. 2 priede pateikiama gairių ir kaip nustatyti, ar medžiagos yra pavojingosios, ir kaip jas klasifikuoti. Jame taip pat apibūdinti duomenų šaltiniai, iš kurių galima gauti šiuo tikslu svarbios informacijos. Pagrindiniai duomenų šaltiniai pavaizduoti 5 pav. Daroma nuoroda į atitinkamą šio dokumento skyrių (pilkas intarpas) ir į oficialų šaltinį (mėlynas intarpas). Papildomų paaiškinimų dėl duomenų šaltinių, įskaitant informaciją apie jų pirmumą, pateikiama toliau atitinkamose pastraipose.

5 pav. Duomenų šaltiniai informacijai apie pavojingas medžiagas gauti

2.1 Medžiagų priskyrimas pavojingosioms pagal KŽP reglamentą

Daugeliu atvejų lemiamas MH ar MNH įrašų priskyrimo kriterijus yra pavojingųjų medžiagų buvimas remiantis HP kriterijais ir su jais susijusiomis ribinėmis vertėmis, nustatytomis PDA III priede (išsamiau žr. šio dokumento 3 priedą). ES KŽP reglamente numatyti kriterijai, pagal kuriuos siūloma vertinti medžiagų keliamus fizinius pavojus ir pavojus žmonių sveikatai ir aplinkai. Pavojingoji medžiaga – tai medžiaga, kuriai ją klasifikuojant pagal KŽP reglamentą priskiriamas pavojingumo frazės kodas. Informaciją apie tai, kurie pavojingumo frazių kodai priskiriami medžiagoms, galima gauti iš suderintų klasifikavimo sistemų, o jeigu tokios informacijos nėra – klasifikuoti savarankiškai (už tai atsako veiklos vykdytojas, o jį prižiūri kompetentingos institucijos, jei savarankiškos klasifikacijos nėra suderintos), kaip aprašyta kituose skirsniuose.

2.1.1 Suderintas medžiagų klasifikavimas

Kai kurios medžiagos klasifikuojamos „oficialiai“, ES lygmeniu priimant oficialų sprendimą. Tai vadinama „suderintomis klasifikacijomis“, jos išvardytos KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelėje.

Suderinta klasifikacija apima tokią informaciją apie cheminių medžiagų klasifikavimą ir ženklينimą:

Pavojingumo frazės kodas Priskirtas pavojingumo klasės ir kategorijos kodas. Pavyzdžiui, kancerogenas galėtų būti pažymėtas „H350“ arba „H351“.

Pavojingumo klasė	Pavojaus pobūdis. Pavyzdžiui, kancerogeninė medžiaga pažymima „Carc.“
Pavojingumo kategorija	Pavojingumo klasės pakategorė, apibūdinanti pavojaus sunkumą. Pavyzdžiui, kancerogenas galėtų būti pažymėtas „1A“, „1B“ arba „2“.

KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelėje išvardytoms pavojingumo klasėms ir kategorijoms teisiškai suteikiama pirmenybė, palyginti su visais kitais informacijos apie tas pavojingumo klases ir kategorijas šaltiniais, ir klasifikuojant medžiagas jomis būtina naudotis. Atkreipkite dėmesį į tai, kad suderinta klasifikacija gali būti neišsami, jeigu ji apima tik išvardytas pavojingumo klases ir kategorijas. Dėl informacijos apie terminus žr. ECHA gaires KŽP reglamento.

KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelė reguliariai atnaujinama derinant ją su technikos pažanga (DTP). Joje nurodytos dviejų tipų suderintos klasifikacijos:

- suderintos pavienių medžiagų (pvz., švino chromato) klasifikacijos ir
- suderintos grupių (pvz., švino junginių) klasifikacijos.

Suderintas klasifikacijas galima rasti Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Klasifikavimo ir ženklinimo (KŽ) apraše (plg. 2.1.3 skirsnį). Jeigu yra nustatyta konkrečios medžiagos suderinta klasifikacija, ji yra viršesnė už suderintą grupinę klasifikaciją.

2.1.2 Savarankiškas klasifikavimas

Medžiagų gamintojai, importuotojai ir tolesni naudotojai privalo atlikti savarankišką klasifikavimą pagal KŽP reglamentą (kaip reikalaujama pagal KŽP reglamentą ir registruojant medžiagas pagal REACH reglamentą) taikydami KŽP reglamente nustatytus klasifikavimo kriterijus.

Ta pati medžiaga gali būti klasifikuojama įvairiai:

- dėl įvairios rinkai pateiktos medžiagos sudėties, formos ar fizinės būklės;
- nes gamintojas nustato, kad turi nepakankamai informacijos, kad būtų galima įvertinti pavojingumo klasę ar kategoriją (ir praneša apie tai nurodymas „trūksta duomenų“, „abejotina“ arba „abejonių nekyla, bet klasifikavimui informacijos nepakanka“);
- nes gamintojas, importuotojas ar tolesnis naudotojas gavo ar pateikė skirtingus ar papildomus duomenis.

Savarankiškoms klasifikacijomis galima naudotis siekiant nustatyti, kurias pavojingumo klases ir kategorijas, be suderintos klasifikacijos, jau nustatė kiti pranešėjai; tai turėtų būti bendrasis informacijos pagrindas. Visų pirma rekomenduojama patikrinti tas savarankiškas klasifikacijas, kurias rengiant dalyvavo daugiausia pranešėjų. Nuolat dedamos pastangos siekiant paskatinti pranešėjus susitarti dėl savarankiškų klasifikacijų. Tačiau, jeigu suderintos klasifikacijos nėra ir yra tik savarankiška klasifikacija, atliekų turėtojas turėtų dėti visas įmanomas pastangas, kad klasifikuotų medžiagą remdamasis paskelbtomis savarankiškoms klasifikacijomis KŽ inventoriuje, ypač atsižvelgdamas į atitinkamos medžiagos ar mišinio SDL nurodytą klasifikaciją, pateiktą atliekas gaminančiam veiklos vykdytojui.

2.1.3 KŽ inventorių kaip tyrimo priemonę

ECHA tvarkomu KŽ inventoriumi ⁽³⁶⁾ galima pasinaudoti ieškant medžiagų ar medžiagų grupės, kuri yra svarbi klasifikuojant atliekas, klasifikacijos (ir, jei taikytina, norint patikrinti tą informaciją). Inventoriuje galima nesunkiai rasti suderintas medžiagų ar medžiagų grupių klasifikacijas, nes jame pateikiama informacija iš KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelės. Į jį taip pat įtrauktos savarankiškos klasifikacijos, sukurtos registruojant medžiagas pagal REACH reglamentą ir pranešant apie neregistruotas medžiagas (pvz., jei importuotojas nedidelis ir neprivalo registruotis). Jeigu į KŽ inventorių neįtraukta nė viena suderinta klasifikacija ir įtraukta daugiau nei viena savarankiška klasifikacija, KŽ inventoriaus informacijai papildyti galima pasinaudoti ECHA registruotųjų cheminių medžiagų duomenų baze ⁽³⁷⁾.

Be to, KŽ inventorių išverstas į visas ES kalbas.

Tačiau derėtų pažymėti, kad KŽ inventoriaus turinys reguliariai keičiamas, tad turinį reikia vertinti atsargiai (pvz., KŽ inventoriuje nuolat dirbama siekiant užtikrinti kiekvienos medžiagos klasifikavimo darną).

Toliau pateiktas pavyzdinio suderinto įrašo „švino chromatas“ (CAS Nr. 7758-97-6), kaip jis atrodo KŽ inventoriuje, pavyzdys.

⁽³⁶⁾ <http://echa.europa.eu/regulations/clp/cl-inventory>.

⁽³⁷⁾ <http://echa.europa.eu/de/information-on-chemicals/registered-substances>.

▼ **Harmonised classification - Annex VI of Regulation (EC) No 1272/2008 (CLP Regulation)**

General Information

Index Number	EC Number	CAS Number	International Chemical Identification
082-004-00-2	231-846-0	7758-97-6	lead chromate

ATP Inserted / Updated: CLP00/ATP01

CLP Classification (Table 3.1)

Classification		Labelling			Specific Concentration limits, M-Factors	Notes
Hazard Class and Category Code(s)	Hazard Statement Code (s)	Hazard Statement Code (s)	Supplementary Hazard Statement Code(s)	Pictograms, Signal Word Code(s)		
Carc. 1B	H350	H350		GHS09 GHS08 Dgr		Note 3
Repr. 1A	H360Df	H360Df				
STOT RE 2	H373 **	H373 **				
Aquatic Acute 1	H400					
Aquatic Chronic 1	H410	H410				

Signal Words	Pictograms	
Danger		
	Environment	Health hazard

6 pav. Suderinto įrašo „švino chromatas“, kaip jis atrodo KŽ inventoriuje, pavyzdys

Kaip pavaizduota 6 pav., švino chromatas klasifikuojamas taip:

- Carc. 1B H350
- Repr. 1A H360Df
- STOT RE 2 H373**
- Aquatic Acute 1 H400
- Aquatic Chronic 1 H410

Siekiant įvertinti, ar aptariamoms atliekoms būdingos pavojingosios savybės (žr. 3 priedo 3.2.2 skyrių) dėl jų sudėtyje esančios pavojingosios medžiagos „švino chromatas“, reikia išnagrinėti informaciją apie švino chromato pavojingumo klasę, pavojingumo kategoriją ir pavojingumo frazės kodus.

2.2 Informacija apie atliekomis tampančių medžiagų (mišinių) sudėtį, savybes ir tvarkymą

Medžiagoms ir mišiniam, klasifikuojamiems pagal KŽP reglamentą kaip pavojingieji, ir neklasifikuotiems mišiniam, kuriuose yra tam tikras ribines vertes viršijančių pavojingųjų medžiagų, tiekėjas turi pateikti SDL. SDL turi atitikti tam tikrus reikalavimus ir REACH reglamento 31 straipsnyje apibrėžtą formatą; jame turi būti informacija:

- apie medžiagos ar mišinio klasifikavimą pagal KŽP reglamento II antraštinę dalį (SDL 2 skirsnis); tai gali būti suderinta klasifikacija arba savarankiška klasifikacija (žr. 2.1 skirsnį);
- apie sudėtį (sudedamąsias dalis) (SDL 3 skirsnis);
- apie šalinimo nuostatas (SDL 13 skirsnis);
- apie poveikio scenarijus (priede).

Turint tokią informaciją, SDL gali būti naudinga informacijos priemonė, kad būtų galima tęsti vertinimą, kurį būtina atlikti klasifikuojant tam tikrą produktą pagal AS jam tapus atliekomis.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad, jeigu atliekomis tampantis produktas yra dviejų ar daugiau medžiagų mišinys (pvz., lako skardinė), mišinių klasifikavimo informacija yra svarbus informacijos šaltinis apskritai ir, antra, reikia naudotis pavienių produktą sudarančių medžiagų klasifikacijomis, o ne bendra chemine mišinio klasifikacija. Mišinių SDL 3 skirsnyje numatytos kiekvienos mišinyje esančios pavojingosios sudedamosios dalies klasifikacijos pagal KŽP reglamentą. Šią informaciją galima patvirtinti ar papildyti atlikus paiešką KŽ inventoriuje (plg. 2.1.3 skirsnį).

Atkreipkite dėmesį į tai, kad medžiagoms ir mišiniams, kuriems SDL nėra privalomas, taip pat gaminiams gali būti parengti neprivalomi produkto informacijos lapai, kurie neatitinka SDL, bet gali suteikti informacijos apie sudėtį ir rekomenduojamus šalinimo būdus.

Papildomus patikrinimus rekomenduojama atlikti, jeigu:

- pateikta informacija gali būti pasenusi (produktas šalinamas praėjus ilgam laikui po jo paskutinio tiekimo), arba
- galima pagrįstai manyti, kad informacija nėra išsami, pakankama ar tiksli, arba
- informacija apie atliekų susidarymo procesą suponuoja, kad atliekose gali būti papildomų į SDL neįtrauktų medžiagų (pvz., teršalų).

2.3 *Kiti informacijos šaltiniai*

Be ankstesniuose skyriuose išvardytų informacijos šaltinių, gali būti papildomos literatūros apie medžiagų, kurių gali būti atliekose, buvimą ir kiekį. Kuriuo šaltiniu gali būti vadovaujamasi turi būti sprendžiama kiekvienu konkrečiu atveju. Galima pateikti tokių pavyzdžių:

- GPGBID dokumentai;
- pramoninių procesų vadovai;
- JAV aplinkos apsaugos agentūros konkretiems sektoriams skirti vadovai;
- atliekų gamintojo pateikta informacija apie procesą ir medžiagą (procesų aprašai);
- duomenų bazės apie įprastą tam tikrų atliekų sudėtį ⁽³⁸⁾.

⁽³⁸⁾ Reikėtų pažymėti, kad kai kuriose valstybėse narėse, pvz., Vokietijoje, duomenų bazės, susijusios su atliekų srautu sudėtimi, fizikinėmis ir cheminėmis savybėmis ir klasifikavimu, yra viešos.

3 PRIEDAS

Konkretūs pavojingųjų savybių (HP 1–HP 15) nustatymo metodai

3.1. HP 1 „Sprogiosios“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 1 „Sprogiosios“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios gali chemiškai reaguoti išskirdamos tokios temperatūros ir slėgio dujas tokiu greičiu, kad tai gali padaryti žalą aplinkai. Įtraukiamos pirotechnikos atliekos, sprogiosios organinio peroksido atliekos ir sprogiosios savaime reaguojančios atliekos.“

Kalbant apie HP 1, svarbu pažymėti, kad į PDA taikymo sritį nepatenka „nebetinkamų naudoti sprogmenų atliekos“ (žr. 3.1.1 skirsnį). Taigi rekomenduojama patikrinti, ar aptariamoms atliekoms apskritai taikomos PDA ir AS taisyklės.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš 1 lentelėje [žr. šio dokumento 8 lentelę] pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, tos atliekos vertinamos kaip HP 1 remiantis bandymų metodais, kai tai tinkama ir proporcinga. Jeigu atliekose esantis mišinys, gaminy ar medžiaga rodo, kad tos atliekos yra sprogios, jos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 1“.

Siekiant nustatyti, ar atliekoms, kurių sudėtyje yra medžiagų, kurioms priskiriami 8 lentelėje nurodyti pavojingumo klasės, kategorijos ir frazės kodai, būdinga ta pavojingoji savybė ar ne, galima atlikti jų bandymus. Kita vertus, jeigu atliekose yra tų medžiagų, galima tiesiog daryti prielaidą, kad jos pavojingosios dėl savybės HP 1.

8 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai), kuriais remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 1 „Sprogiosios“

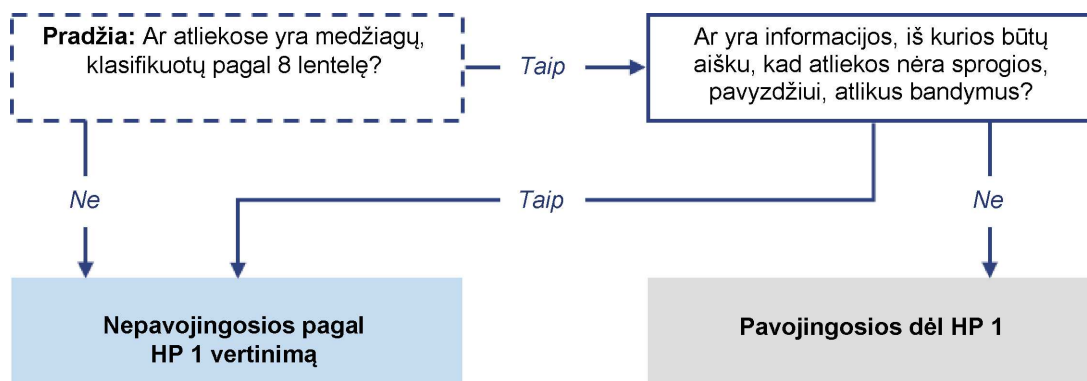
Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas
Unst. Expl.	H200	Nestabilios sprogios medžiagos
Expl. 1.1	H201	Sprogios medžiagos, kelia masinio sprogo pavojų
Expl. 1.2	H202	Sprogios medžiagos, kelia didelio didelių išsivaidymo pavojų
Expl. 1.3	H203	Sprogios medžiagos, kelia gaisro, sprogo arba išsivaidymo pavojų
Expl. 1.4	H204	Gaisro arba išsivaidymo pavojus
Self-react. A	H240	Kaitinant gali sprogti
Org. Perox. A		
Self-react. B	H241	Kaitinant gali sukelti gaisrą arba sprogti
Org. Perox. B		

Jeigu žinoma, kad atliekomis tapęs produktas sproguos, jam taip pat reikėtų priskirti kodą HP 1.

Kai kurios medžiagos gali būti sprogios tam tikromis sąlygomis, pvz., tos, kurioms priskirtas kodas H205 *Per gaisrą gali sukelti masinį sproginą* arba EUH001 *Sausos būsenos gali sprogti*. Dėl tokių medžiagų atliekos netampa pavojingosios dėl savybės HP 1, bet joms esant atliekose tos atliekos gali pasižymėti pavojingąja savybe HP 15; išsamiau žr. 1.2.1 skirsnį.

Jei atliekose yra medžiagos, klasifikuojamos kodais H240 ar H241, reikėtų išnagrinėti, ar joms būdinga savybė HP 3 „Degiosios“, jeigu tos atliekos nėra pavojingosios dėl savybės HP 1.

7 pav. pavaizduotas su HP 1 susijęs vertinimo procesas ⁽³⁹⁾.

7 pav. Savybės HP 1 nustatymo schema

Bandymo metodai

Bandymo metodų reglamento priedo A dalyje numatytas toks bandymo metodas, kuriuo galima remtis vertinant HP 1 „Sprogosios“:

— A.14. Sprogumo savybės

Atliekų, kuriose yra 8 lentelėje išvardytų medžiagų, sprogumo savybių bandymus reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

ECHA gairėse dėl KŽP reglamento yra konkrečių skirsnių, skirtų bandymams su mišiniais, kuriuose yra:

- organinių peroksidų,
- savaime reaguojančių medžiagų ir mišinių,
- sprogiųjų medžiagų.

KŽP reglamente savaime reaguojančios medžiagos ir mišiniai priskiriami prie vienos iš septynių A–G tipų kategorijų; žr. ECHA gaires dėl KŽP reglamento. Atliekoms, kuriose yra organinio peroksido arba savaime reaguojančios medžiagos, jeigu tos atliekos klasifikuojamos atlikus bandymus kaip A tipo atliekos (H240) arba B tipo atliekos (H241), būdinga HP 1. Kitu atveju atliekoms, klasifikuojamoms kaip C, D, E ar F tipo atliekos (H242), būdinga HP 3.

Atliekoms, kuriose yra kitos 8 lentelėje įvardytos medžiagos, jeigu tos atliekos klasifikuojamos atlikus bandymus kaip nestabilios sprogiosios medžiagos (H200), 1.1 skirsnio (H201), 1.2 skirsnio (H202), 1.3 skirsnio (H203) ar 1.4 skirsnio (H204) medžiagos, būdinga HP 1.

Išsamų organinių peroksidų vertinimo pagal HP 1 pavyzdį galima rasti 1 priedo 1.4.7 skirsnyje.

3.2. HP 2 „Oksiduojančiosios“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 2 „Oksiduojančiosios“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios, paprastai gaudamos deguonies, gali sukelti kitų medžiagų degimą ar jį skatinti“.

⁽³⁹⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš 2 lentelėje pateiktų [žr. šio dokumento 9 lentelę] pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, tos atliekos vertinamos kaip HP 2 remiantis bandymų metodais, kai tai tinkama ir proporcinga. Jeigu atliekose esanti medžiaga rodo, kad tos atliekos yra oksiduojančios, jos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 2“.

Siekiant nustatyti, ar atliekoms, kurių sudėtyje yra medžiagų, kurioms priskiriami 9 lentelėje nurodyti pavojingumo klasės, kategorijos ir frazės kodai, būdinga ta pavojingoji savybė ar ne, galima atlikti jų bandymus. Kita vertus, jeigu atliekose yra tų medžiagų, galima tiesiog daryti prielaidą, kad jos pavojingosios dėl savybės HP 2.

9 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai), kuriais remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 2 „Oksiduojančiosios“

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas
Ox. Gas 1	H270	Gali sukelti ar padidinti gaisrą, oksidatorius
Ox. Liq. 1	H271	Gali sukelti gaisrą arba sprogimą, stiprus oksidatorius
Ox. Sol. 1		
Ox. Liq. 2	H272	Gali padidinti gaisrą, oksidatorius
Ox. Liq. 3		
Ox. Sol. 2		
Ox. Sol. 3		

Jeigu:

- atliekose yra tik viena iš tų medžiagų,
- tai medžiagai priskiriama konkreti ribinė koncentracija pagal KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelę. Reikėtų pažymėti, kad šioje pavojingumo klasėje bendrų ribinių koncentracijų nėra;
- tos medžiagos koncentracija atliekose neviršija tos ribos,

gali būti daroma prielaida, kad atliekos nėra pavojingosios pagal savybės HP 2 vertinimą.

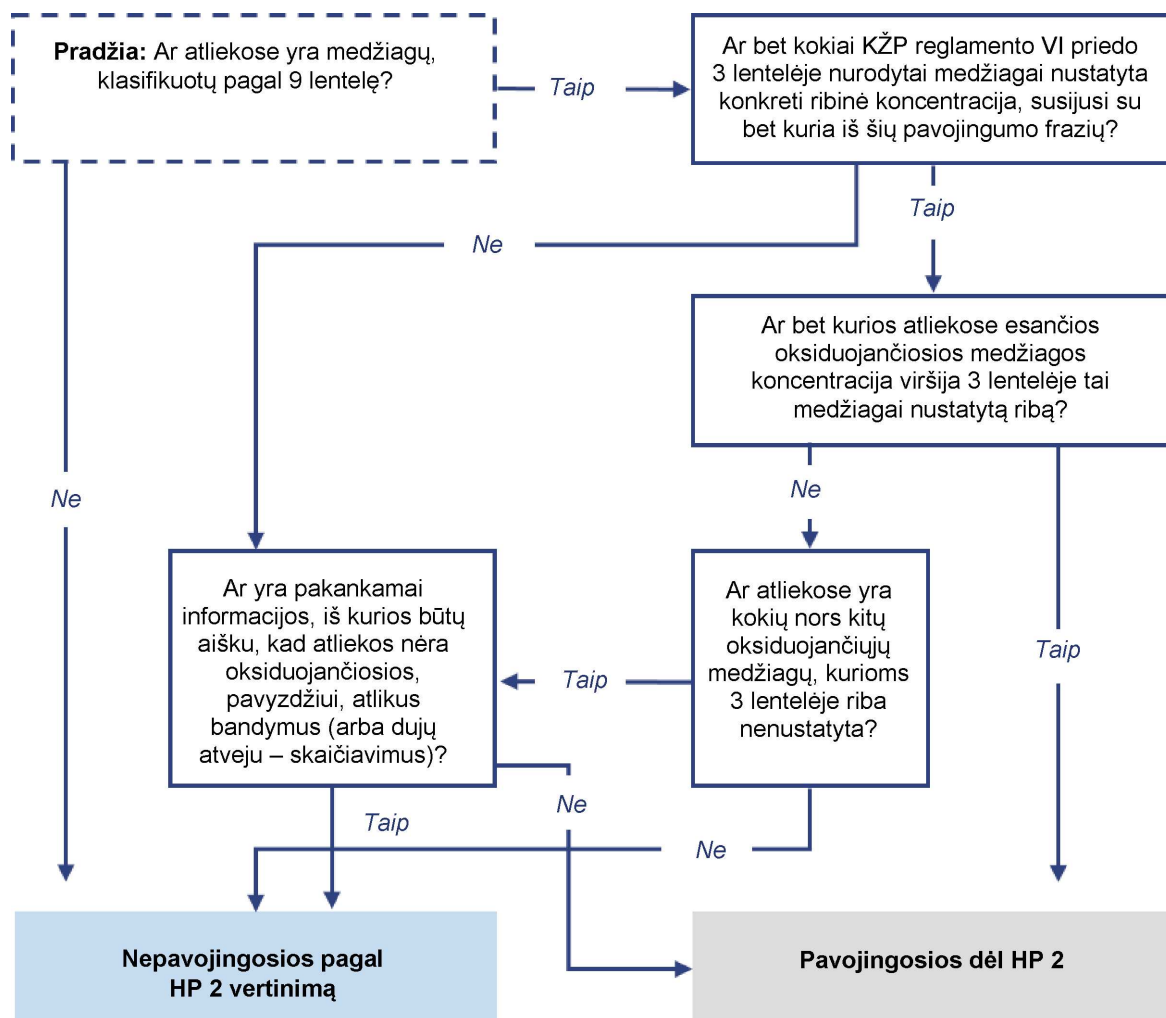
Pavyzdys – nitrato rūgštis, apibūdinama kaip H272, Ox. Liq. 3, esant ≥ 65 proc. konkrečiai ribinei koncentracijai. Jeigu nitrato rūgšties koncentracija atliekose viršija 65 proc., tos atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pasižyminčios ir savybe HP 2 (ne tik HP 8). Vienintelė kita medžiaga, kuriai pagal KŽP reglamentą iki DTP10 ⁽⁴⁰⁾ nustatyta konkreti ribinė koncentracija dėl oksiduojančių savybių, yra vandenilio peroksidas, esant 50 proc. ribai.

Oksiduojančių dujų skaičiavimo metodas

Jeigu atliekose yra medžiagos, kuriai priskirtas H270 kodas, galima apskaičiuoti, ar toms atliekoms būdinga HP 2 ar ne. Skaičiavimo metodas nustatytas ISO 10156 (su pakeitimais) ir turėtų būti taikomas laikantis ECHA gairių dėl KŽP reglamento.

⁽⁴⁰⁾ 2017 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/776, kuriuo, derinant prie technikos ir mokslo pažangos, iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (OL L 116, 2017 5 5, p. 1).

8 pav. pavaizduotas su HP 2 susijęs vertinimo procesas ⁽⁴¹⁾.

8 pav. HP 2 nustatymo schema

Bandymo metodai

Bandymo metodų reglamento priedo A dalyje numatyti tokie bandymo metodai, kuriais galima remtis vertinant HP 2 „Oksiduojančiosios“:

- A.17. Oksidacinės savybės (kietosios medžiagos)
- A.21. Oksidacinės savybės (skysčiai)

Atliekų, kuriose yra 9 pav. lentelėje išvardytų medžiagų, oksidacinių savybių bandymus reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento. ECHA gairėse dėl KŽP reglamento yra konkrečių skirsnų, skirtų bandymams su mišiniais, kuriuose yra:

- oksiduojančiųjų dujų;
- oksiduojančiųjų skysčių;
- oksiduojančiųjų kietųjų medžiagų.

Atliekoms, kuriose yra oksiduojančiosios medžiagos, jeigu atlikus bandymus tos atliekos klasifikuojamos kaip H270, H271 ar H272, būdinga HP 2.

⁽⁴¹⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

3.3. HP 3 „Degiosios“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 3 „Degiosios“ apibrėžta šiomis šešiomis įtraukomis:

- „degiosios skystos atliekos: skystos atliekos, kurių pliūpsnio temperatūra yra mažesnė negu 60 °C, arba gazolio, dyzelio ir lengvųjų krosnių kuro atliekos, kurių pliūpsnio temperatūra yra > 55 °C ir ≤ 75 °C;
- degiosios piroforinės skystos ir kietos atliekos: kietos ar skystos atliekos, kurių net mažas kiekis per penkias minutes užsidega dėl sąlyčio su oru;
- degiosios kietos atliekos: kietos atliekos, kurios lengvai dega arba dėl trinties gali sukelti gaisrą ar jį paskatinti;
- degiosios dujinės atliekos: dujinės atliekos, kurios yra degios ore esant 20 °C ir normaliajam 101,3 kPa slėgiui;
- su vandeniu reaguojančios atliekos: atliekos, kurios dėl sąlyčio su vandeniu išskiria pavojingą degių dujų kiekį;
- kitos degiosios atliekos: degūs aerosoliai, degios savaime kaistančios atliekos, degūs organiniai peroksidadai ir degios savaime reaguojančios atliekos.“

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš šių 3 lentelėje [žr. šio dokumento 10 lentelę] pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, tos atliekos vertinamos remiantis bandymų metodais, kai tai tinkama ir proporcinga. Jeigu atliekose esanti medžiaga rodo, kad tos atliekos yra degios, jos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 3“.

Siekiant nustatyti, ar atliekoms, kurių sudėtyje yra medžiagų, kurioms priskiriami 10 lentelėje nurodyti pavojingumo klasės, kategorijos ir frazės kodai, būdinga ta pavojinga savybė ar ne, galima atlikti jų bandymus. Kita vertus, jeigu atliekose yra tų medžiagų (jeigu jų kiekis nėra tik pėdsakai), galima tiesiog daryti prielaidą, kad jos pavojingosios dėl savybės HP 3.

10 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai), kuriais remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 3 „Degiosios“

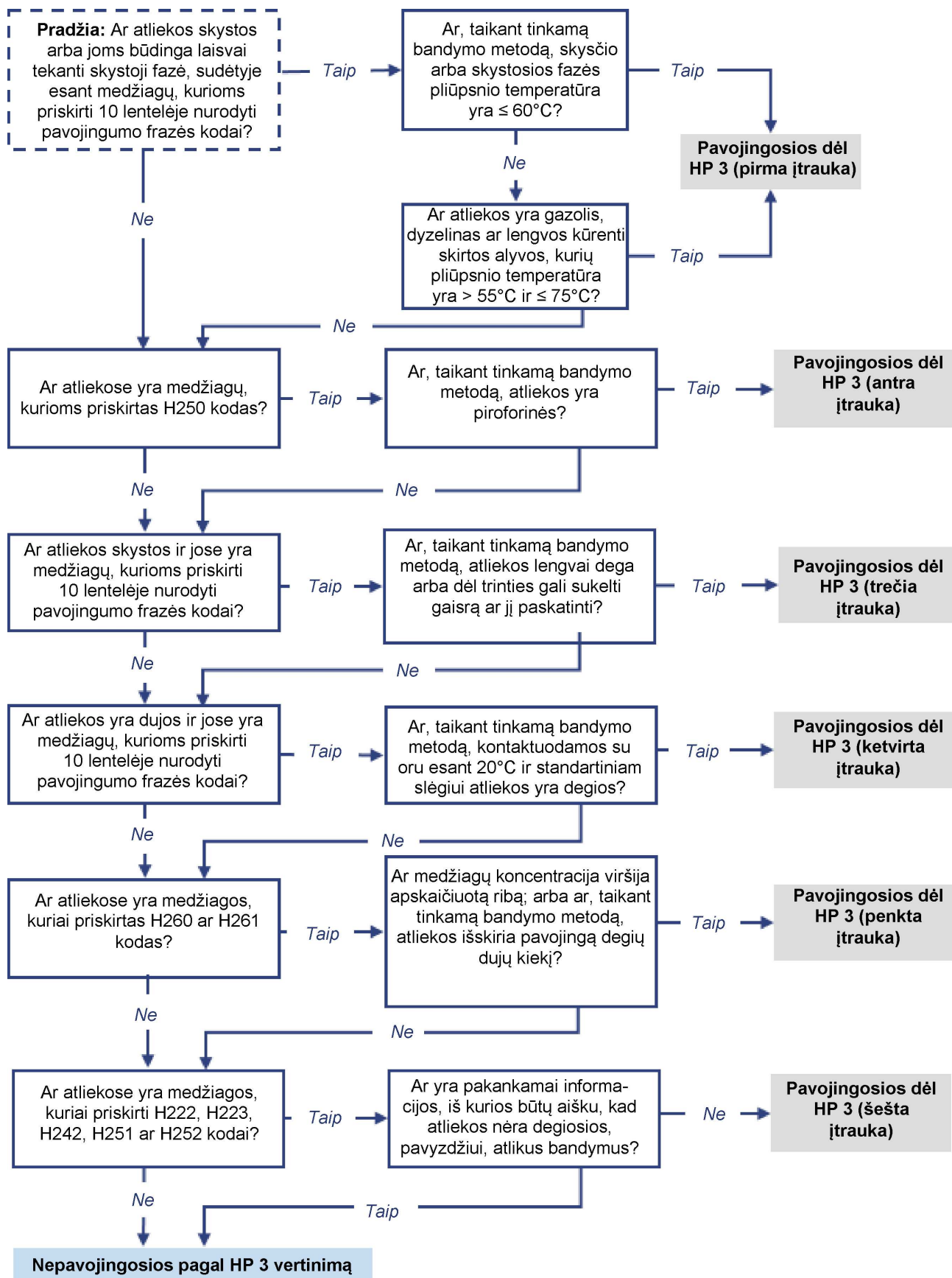
Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas
Flam. Gas 1	H220	Ypač degios dujos
Flam. Gas 2	H221	Degiosios dujos
Aerosol 1	H222	Ypač degūs aerosolis
Aerosol 2	H223	Degieji aerosoliai
Flam. Liq. 1	H224	Ypač degūs skystis ir garai
Flam. Liq. 2	H225	Labai degūs skystis ir garai
Flam. Liq. 3	H226	Degūs skystis ir garai
Flam. Sol. 1 Flam. Sol. 2	H228	Degiosios kietosios medžiagos
Self-react. CD Self-react. EF Org. Perox. CD Org. Perox. EF	H242	Kaitinant gali sukelti gaisrą
Pyr. Liq. 1 Pyr. Sol. 1	H250	Veikiami oro savaime užsidega

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas
Self-heat.1	H251	Savaime kaistančios, gali užsidegti
Self-heat. 2	H252	Laikant dideliais kiekiais savaime kaista, gali užsidegti
Water-react. 1	H260	Kontaktuodami su vandeniu išskiria degias dujas, kurios gali savaime užsidegti
Water-react. 2 Water-react. 3	H261	Kontaktuodami su vandeniu išskiria degias dujas

Jeigu atliekose yra medžiagų, kurioms priskirti H220 ar H221 kodai, galima apskaičiuoti, ar toms atliekoms būdinga HP 3 ar ne (ketvirta įtrauka). Skaičiavimo metodas nustatytas ISO 10156 ir turėtų būti taikomas laikantis ECHA gairių dėl KŽP reglamento.

Jeigu atliekose yra medžiagos, kuriai priskirtas H260 ar H261 kodas, t. y. medžiagos, kuri kontaktuodama su vandeniu gali išskirti labai degias dujas daugiau nei 1 litro dujų vienam kilogramui medžiagos per valandą greičiu, galima apskaičiuoti minimalią medžiagos koncentraciją atliekose, kuriai esant jos būtų laikomos pavojingosiomis dėl savybės HP 3 (penkta įtrauka). Nepasiekus tos koncentracijos atliekos nėra laikomos pavojingosiomis dėl savybės HP 3 (penkta įtrauka). Pasiekus arba viršijant tą koncentraciją atliekos laikomos pavojingosiomis dėl savybės HP 3 arba joms atliekami bandymai. Medžiagų ir skaičiavimo pavyzdžių yra Jungtinės Karalystės gairėse, jie pateikti kitame skirsnyje.

Trumpą organinių peroksidų savybės HP 3 vertinimo remiantis HP 1 vertinimu pavyzdį galima rasti 1.4.7 skirsnyje. 9 pav. pavaizduotas savybės HP 3 nustatymo procesas. ⁽⁴²⁾

9 pav. Savybės HP 3 nustatymo schema

⁽⁴²⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

HP 3 skaičiavimo metodas (penkta įtrauka)

Kaip jau minėta, medžiagai priskiriami H260 ar H261 kodai, jeigu kontaktuodama su vandeniu ji gali išskirti labai degias dujas daugiau nei 1 litro dujų vienam kilogramui medžiagos per valandą greičiu.

Jeigu atliekose yra medžiagos, kuriai priskirti H260 ar H261 kodai, galima apskaičiuoti atliekose esančios medžiagos ribinę koncentraciją, kurią pasiekus atliekos taptų pavojingosios dėl savybės HP 3 (penkta įtrauka). Taikant šį skaičiavimo metodą reaktyviosios medžiagos kiekis, būtinas vienam litrai degių dujų pagaminti, apskaičiuojamas steichiometrijos principu pagal vieno dujų molio tūrį esant standartiniam slėgiui ir temperatūrai. Vieno litro ribinė koncentracija nustatoma taikant A.12 bandymo metodą. Degumas (sąlytis su vandeniu), kaip aprašyta Bandymo metodų reglamento priedo A dalyje.

Nepasiekus tos koncentracijos, atliekos nebus laikomos pavojingosiomis pagal savybės HP 3 vertinimą (penkta įtrauka). Pasiekus arba viršijant tą koncentraciją atliekos turėtų būti laikomos pavojingosiomis pagal kodą HP 3 arba su jomis turėtų būti atlikti bandymai. Pavyzdys, kaip atlikti skaičiavimą, paimtas iš Jungtinės Karalystės gairių ir pateiktas toliau 3 intarpe ⁽⁴³⁾.

HP 3 skaičiavimo metodas (penkta įtrauka)

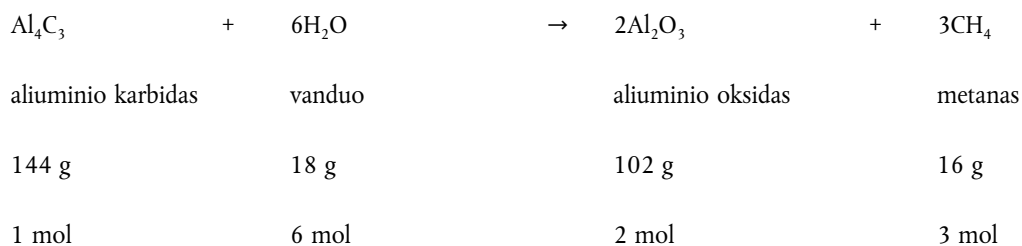
1. Užrašyti subalansuotą reakcijos, kuriai vykstant išsiskiria dujos, lygtį. Bendra tos lygties forma turėtų būti tokia:

kur R – H260 / H261 medžiaga, W – vanduo, P – reakcijos produktas ir G – išskirtos dujos; r, w, p ir g – stechiometriniai koeficientai, kuriais subalansuojama lygtis.

2. Priskirti lygties medžiagos molekulinę masę ir stechiometrinius koeficientus.
3. Padalyti ($r \times R$ molinė masė) iš ($g \times 22,4$). Taip nustatoma R masė, iš kurios bus gautas 1 litras dujų. 1 molis dujų užima 22,4 litrus esant standartinei temperatūrai ir slėgiui.
4. Padalyti tą skaičių (gramais) iš 1 000 (kad būtų konvertuota į kilogramus) ir padauginti iš 100, kad būtų nustatyta procentinė masės dalis ir atitinkamai R medžiagos HP 3 ribinė koncentracija (penkta įtrauka).

Skaičiavimo pavyzdys: Atliekose yra aliuminio karbido. Aliuminio karbidas yra H260 medžiaga, reaguojanti su vandeniu ir išskirianti metano dujas.

$$r = 1 \text{ mol } Al_4C_3, R = 144 \text{ g}; g = 3 \text{ mol } CH_4.$$

Atliekose esančio aliuminio karbido ribinė koncentracija = $[144 / (3 \times 22,4)] / 1\,000 \times 100$, t. y. 0,21 proc. (maždaug 0,2 proc.).

3 intarpas. HP 3 skaičiavimo metodas (penkta įtrauka)

Ribinės vertės, nustatytos atlikus skaičiavimus kelioms H260 ir H261 medžiagoms, nurodytos 11 lentelėje.

⁽⁴³⁾ Remiantis Jungtinės Karalystės gairėmis.

11 lentelė

Medžiagų, dėl kurių atliekoms gali būti būdinga HP 3 „Degiosios“ (penkta įtrauka), ir jų ribinių koncentracijų pavyzdžiai ⁽⁴⁴⁾

Cheminės medžiagos pavadinimas	Su HP 3 susiję pavojingumo frazės kodai (penkta įtrauka)	Lygtis	Ribinė koncentracija, kad atliekos būtų H3-A (penkta įtrauka) (%) ⁽¹⁾
Litis	H260	$2\text{Li} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{LiOH} + \text{H}_2$	0,1
Natris	H260	$2\text{Na} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{NaOH} + \text{H}_2$	0,2
Magnio milteliai (piroforiniai)	H261	$\text{Mg} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Mg}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$	0,1
Aluminio milteliai (piroforiniai) Aluminio milteliai (stabilizuoti)	H261	$2\text{Al} + 6\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{Al}(\text{OH})_3 + 3\text{H}_2$	0,1
Kalis	H260	$2\text{K} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{KOH} + \text{H}_2$	0,4
Kalcis	H261	$\text{Ca} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$	0,2
Cinko milteliai / cinko dulkės (piroforas)	H260	$\text{Zn} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Zn}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$	0,3
Cirkonio milteliai (piroforas)	H260	$\text{Zr} + 4\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Zr}(\text{OH})_4 + 2\text{H}_2$	0,2
Aluminio karbidas	H260	$\text{Al}_4\text{C}_3 + 6\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{Al}_2\text{O}_3 + 3\text{CH}_4$	0,2
Ličio ir aliuminio hibridas	H260	$\text{LiAlH}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{LiAl}(\text{OH})_2 + 4\text{H}_2$	0,1
Natrio hidridas	H260	$\text{NaH} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{NaOH} + \text{H}_2$	0,1
Kalcio hidridas	H260	$\text{CaH}_2 + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca}(\text{OH})_2 + 2\text{H}_2$	0,1
Kalcio karbidas	H260	$\text{CaC}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{C}_2\text{H}_2$	0,3
Kalcio fosfidas	H260	$\text{Ca}_3\text{P}_2 + 6\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{PH}_3 + 3\text{Ca}(\text{OH})_2$	0,4
Aluminio fosfidas	H260	$\text{AlP} + 3\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{PH}_3 + \text{Al}(\text{OH})_3$	0,3
Magnio fosfidas	H260	$\text{Mg}_3\text{P}_2 + 6\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{PH}_3 + 3\text{Mg}(\text{OH})_2$	0,3
Tricinko difosfidas	H260	$\text{Zn}_3\text{P}_2 + 6\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{PH}_3 + 3\text{Zn}(\text{OH})_2$	0,6
Dietil(etildimetil-silanolato)-aliuminis	H260	$(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{Si}(\text{CH}_3)_2\text{C}_2\text{H}_5\text{Al} + 2\text{H}_2\text{O} \rightarrow 2\text{C}_2\text{H}_6 + \text{Al}(\text{OH})_2\text{Si}(\text{CH}_3)_2\text{C}_2\text{H}_5$	0,4

Pastabos.

⁽¹⁾ Suapvalinta dešimtųjų tikslumu.**Bandymo metodai**

Bandymo metodų reglamento priedo A dalyje numatyti tokie bandymo metodai, kuriais galima remtis vertinant savybę HP 3 „Degiosios“:

- A.10. Degumas (kietosios medžiagos)
- A.11. Degumas (dujos)
- A.12. Degumas (sąlytis su vandeniu)

⁽⁴⁴⁾ Tai nėra išsamus tokių medžiagų sąrašas. Šie pavyzdžiai paimti iš Jungtinės Karalystės gairių.

Atliekų, kuriose yra 10 lentelėje išvardytų medžiagų, degumo savybių bandymus reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento. ECHA gairėse dėl KŽP reglamento yra konkrečių skirsnių, skirtų bandymams su mišiniais, kuriuose yra:

- degiųjų dujų,
- aerosolių,
- degiųjų skysčių,
- degiųjų kietųjų medžiagų,
- savaime reaguojančių medžiagų ir mišinių,
- piroforinių skysčių,
- piroforinių kietųjų medžiagų,
- savaime kaistančių medžiagų ir mišinių,
- su vandeniu reaguojančių medžiagų,
- organinių peroksidų (2.15).

3.4. HP 4 „Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 4 „Dirginančios“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios patekusios ant odos arba į akis gali sudirginti odą arba pažeisti akis“.

HP 4 siejama su HP 8 „Ėsdinančios“, nes abi HP susijusios su galima įvairaus sunkumo laipsnio žala audiniams. Apie HP 8 išsamiau žr. 3.8 skirsnį.

Pažymėtina, kad:

- pavojingosios atliekos, kuriose yra dirginančių medžiagų, gali turėti dirginančių savybių (priklausomai nuo koncentracijos);
- pavojingosios atliekos, kuriose yra ėsdinančių medžiagų, gali turėti ėsdinančių ar dirginančių savybių priklausomai nuo koncentracijos.

Kai kurių medžiagų sukeliamas mechaninis dirginimas į HP 4 apibrėžtį neįtrauktas.

Toliau PDA paaiškinama:

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurių koncentracija viršija ribinę vertę ir kurioms priskirtas vienas iš toliau pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu jų kiekis viršija vieną ar daugiau iš toliau pateiktų ribinių koncentracijos verčių arba yra joms lygus, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Ribinė vertė, į kurią būtina atsižvelgti vertinant Skin corr. 1A (H314), Skin irrit. 2 (H315), Eye irrit. 1 (H318), Eye irrit. 2 (H319) yra 1 proc.

Jeigu visų medžiagų, kurioms priskirtas kodas Skin corr. 1A (H314), koncentracijų suma viršija arba yra lygi 1 proc., tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Jeigu visų medžiagų, kurioms priskirtas kodas H318, koncentracijų suma viršija arba yra lygi 10 proc., tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Jeigu visų medžiagų, kurioms priskirti kodai H315 ir H319, koncentracijų suma viršija arba yra lygi 20 proc., tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 4.

Atkreipkite dėmesį, kad atliekos, kurių sudėtyje medžiagų, kurioms priskirtas kodas H314 (Skin corr.1A, 1B arba 1C), kiekis yra 5 proc. arba daugiau, bus klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 8. Kodas HP 4 netaikomas, jeigu atliekoms priskiriamas kodas HP 8.

12 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 4

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (suminė visų medžiagų)
Skin Corr. 1A	H314	Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis	≥ 1 % ir < 5 %

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (suminė visų medžiagų)
Eye Dam. 1	H318	Smarkiai pažeidžia akis	≥ 10 %
Skin Irrit. 2 ir Eye Irrit. 2	H315 ir H319	Dirgina odą ir Sukelia smarkų akių dirginimą	≥ 20 % ⁽⁴⁵⁾

Atliekų, kuriose yra CaO ir Ca(OH)₂, vertinimo pagal HP 4 pavyzdį galima rasti 1.4.4 priede.

Dėl atliekų, kuriose yra medžiagos, kuri yra H314 Skin Corr.1A, 1B ar 1C ≥ 5 proc. koncentracijos, taip pat žr. HP 8 „Ėsdinančios“ (3.8 priedas), nes tos atliekos turėtų būti klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 8, o ne HP 4.

Pirmiau nurodytos ribinės koncentracijos taikomos žinomoms atliekų sudedamosioms dalims. Gali būti sunku nustatyti visas konkrečias medžiagas, esančias tam tikrose atliekose. Jeigu atliekos nėra „dirginančios“ dėl žinomų medžiagų ir kai kurios medžiagos vis dar nežinomos, vertinimui atlikti galima remtis atliekų pH verte (žr. 10 pav.).

≤ 2 ar ≥ 11,5 pH atliekos paprastai turėtų būti laikomos HP 8 „Ėsdinančios“, nebent:

- atlikus rūgšties ar šarmo atsargų bandymą būtų daroma prielaida, kad priskyrimas prie kategorijos „Ėsdinančios“ nėra užtikrintas, ir
- atlikus papildomus *in vitro* bandymus arba remiantis žmogiškąja patirtimi ir gyvūnų duomenimis, susijusiais su vienkartinio ar daugkartinio poveikiu, pasitvirtintų, kad netaikytina nei „Dirginančios“, nei „Ėsdinančios“.

Rūgšties (šarmo) atsargų bandymu matuojama atliekų buferinė talpa ⁽⁴⁶⁾.

Ribinės vertės

Vertinant taikomos šios ribinės vertės:

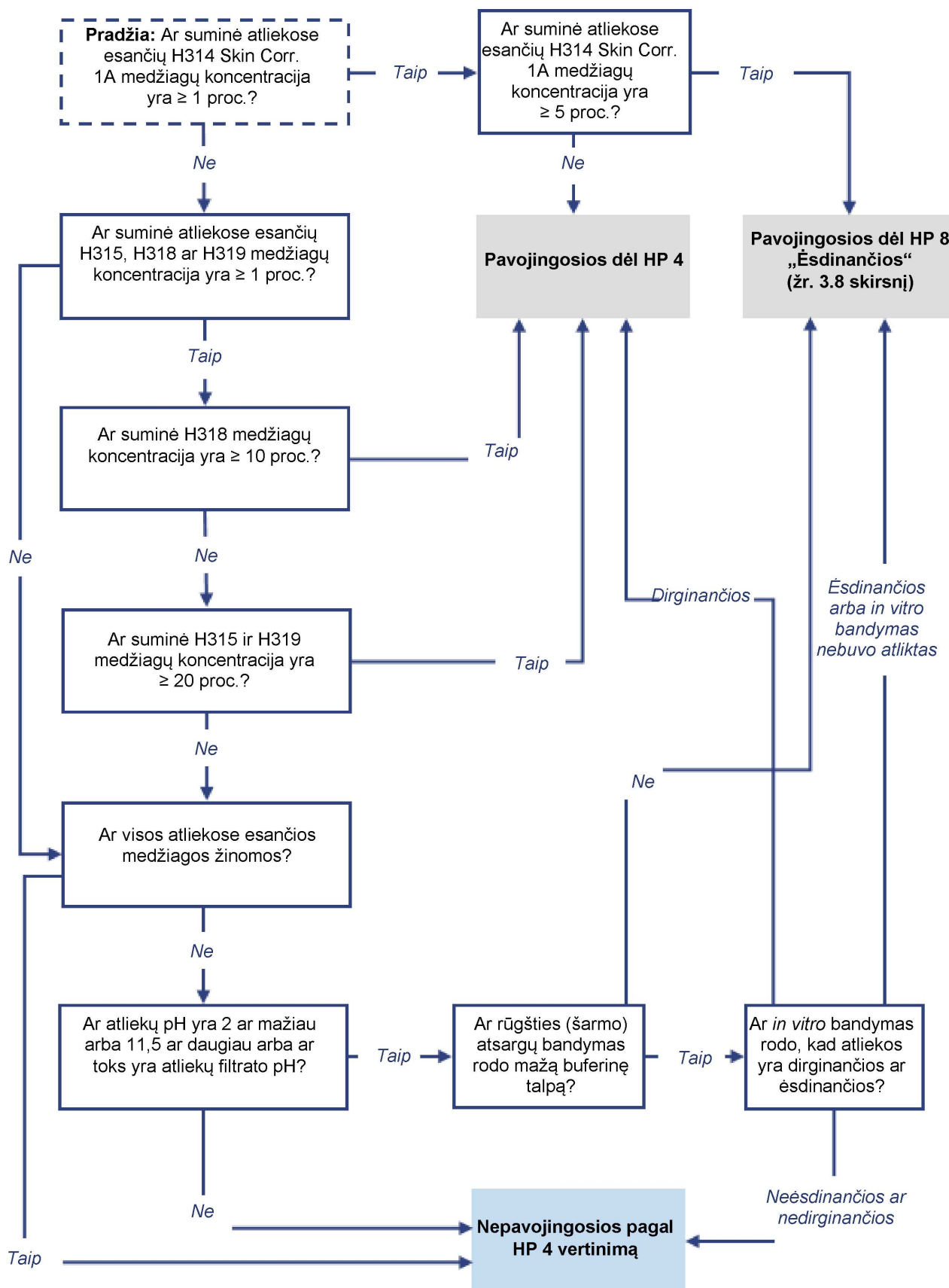
- H314, H315, H318 ir H319 taikoma 1 proc. ribinė vertė.

Pavienė medžiaga, kurios koncentracija atliekų sudėtyje neviršija tos ribinės vertės, nėra įtraukiama į 12 lentelėje ir 10 pav. nurodytas sumines koncentracijas.

⁽⁴⁵⁾ Atkreipkite dėmesį į tai, kad OVAM gairėse nurodyta, kad, jeigu atliekose yra H315 **ir (arba)** H319 medžiagų ir suma viršijama, atliekos klasifikuojamos kaip HP 4.

⁽⁴⁶⁾ Daugiau informacijos apie rūgšties (šarmo) atsargų bandymą galima rasti „Bandymas Nr. 122. pH, rūgštingumo ir šarminumo nustatymas“, EBPO gairės dėl cheminių medžiagų bandymų, žr. http://www.oecd-ilibrary.org/environment/test-no-122-determination-of-ph-acidity-and-alkalinity_9789264203686-en, arba J. R. Young, M. J. How, A. P. Walker, W. M. H. Worth. (1988 m.): „Classification as Corrosive or Irritant to Skin of Preparations Containing Acidic or Alkaline Substance Without Testing on Animals“. Anglija.

10 pav. pavaizduotas su HP 4 susijęs vertinimo procesas ⁽⁴⁷⁾.

10 pav. Savybės HP 4 nustatymo schema.

⁽⁴⁷⁾ Pakoreguota remiantis Jungtinės Karalystės gairėmis.

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 4, atliekamas

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į PDA III priede nustatytas ribines koncentracijas.

Jeigu svarstoma galimybė atlikti bandymus siekiant nustatyti šią pavojingąją savybę, atliekų, kuriose yra 12 lentelėje išvardytų medžiagų, dirginančių savybių bandymus reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento. Mišinys, kuriam atlikus tokį vertinimą priskirtas H315, H318 ar H319 kodas, laikomas turinčiu savybę HP 4.

Jeigu svarstoma galimybė atlikti bandymus, rekomenduojama atlikti ir rūgšties (šarmo) atsargų bandymą, ir *in vitro* bandymą. Pavyzdį, kaip sujungti rūgšties (šarmo) atsargų bandymą ir *in vitro* bandymą į vieną bendrą bandymą, galima rasti Jungtinės Karalystės gairėse.

Kaip jau minėta, rūgšties (šarmo) atsargų bandymu matuojama atliekų buferinė talpa.

Bandymo metodų reglamento priedo B dalyje numatytas toks bandymo metodas, kuriuo galima remtis vertinant HP 4 „Dirginančios“:

- B.46 *In vitro* Dirgina odą, rekonstruoto žmogaus epidermio bandymo metodas

Bandymo metodų reglamente numatyti bandymo metodai atliekant bandymus su gyvūnais netinka ⁽⁴⁸⁾.

Kitų *in vitro* metodų gali būti kituose šaltiniuose, kaip antai Europos Sąjungos etaloninėje laboratorijoje, kuriuose numatoma alternatyvų bandymams su gyvūnais ⁽⁴⁹⁾.

Jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta PDA III priede, tokio bandymo rezultatai turėtų būti viršesni.

3.5. HP 5 „Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos įkvėpus“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 5 „Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos įkvėpus“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios gali sukelti specifinį toksiškumą konkrečiam organui po vienkartinio arba pakartotinio poveikio, arba kurios sukelia ūmų toksinį poveikį įkvėpus“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas ar daugiau iš 4 lentelėje [žr. šio dokumento 13 lentelę] pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu jų koncentracija viršija vieną ar daugiau iš 4 lentelėje [žr. šio dokumento 13 lentelę] pateiktų ribinių koncentracijos verčių arba yra joms lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5. Jeigu atliekų sudėtyje yra STOT priskiriamų medžiagų, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5.“

Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas Asp. Tox. 1, ir šių medžiagų suma viršija ribinę koncentracijos vertę arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 5 tik tada, kai bendra kinematinė klampa (esant 40 °C) yra mažesnė negu 20,5 mm²/s ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Kinematinė klampa nustatoma tik skysčiams.“

⁽⁴⁸⁾ Žr. AS priedą (2 punkto 2 įtrauką): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautinių mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.“

⁽⁴⁹⁾ <https://eurl-ecvam.jrc.ec.europa.eu/>.

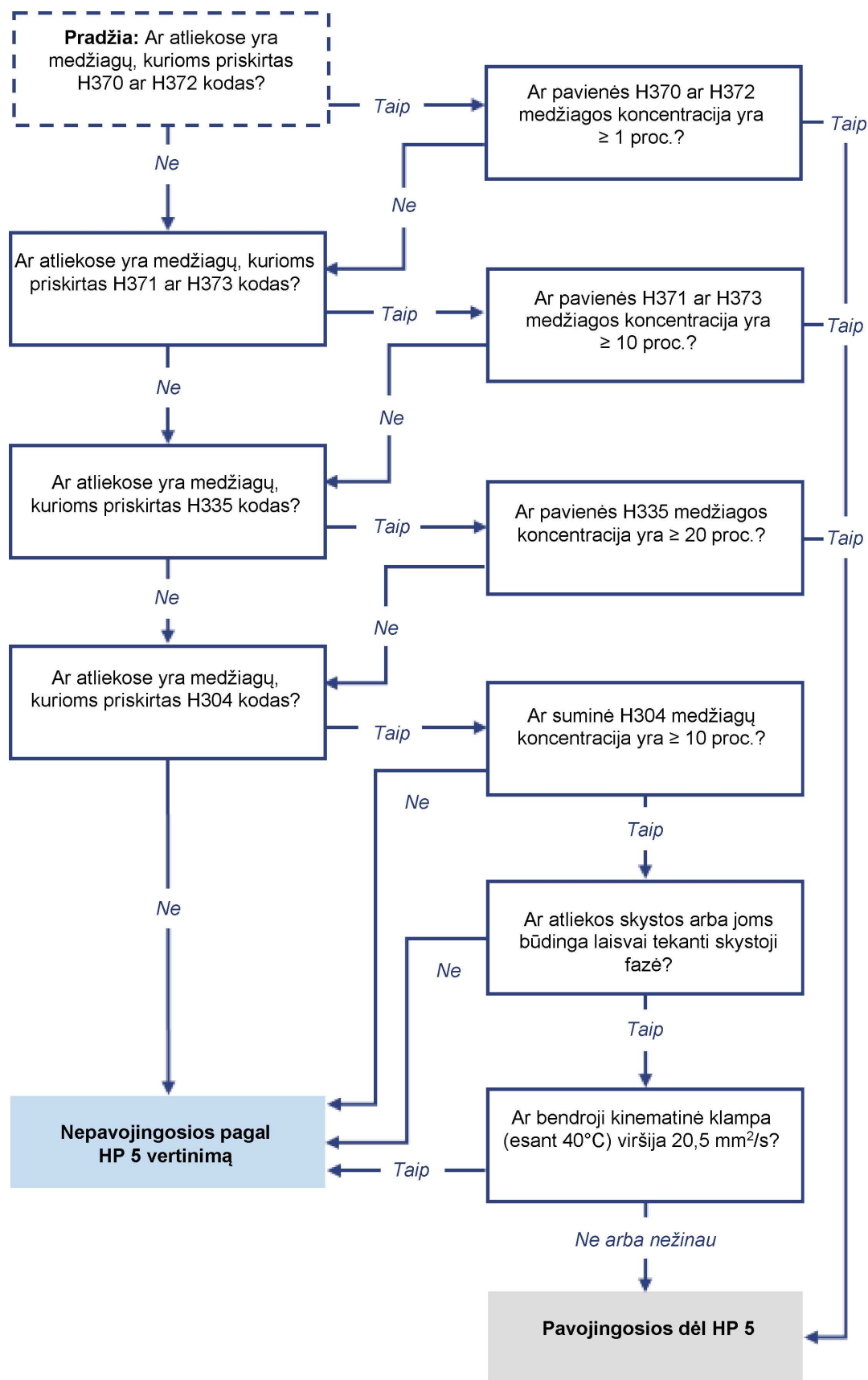
13 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 5

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija
STOT SE 1	H370	Kenkia organams	≥ 1 % (Indiv.)
STOT SE 2	H371	Gali pakenkti organams	≥ 10 % (Indiv.)
STOT SE 3	H335	Gali dirginti kvėpavimo takus	≥ 20 % (Indiv.)
STOT RE 1	H372	Kenkia organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai	≥ 1 % (Indiv.)
STOT RE 2	H373	Gali pakenkti organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai	≥ 10 % (Indiv.)
Asp. Tox. 1	H304	Prarijus ir patekus į kvėpavimo takus, gali sukelti mirtį	≥ 10 % (suminė)

Atliekų, kuriose yra CaO ir Ca(OH)₂, vertinimo pagal HP 5 pavyzdį galima rasti 1 priedo 1.4.4 skirsnyje.

11 pav. pavaizduotas HP 5 nustatymo procesas ⁽⁵⁰⁾.

11 pav. Savybės HP 5 nustatymo schema

⁽⁵⁰⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 5, atliekamas

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į ribines koncentracijas.

Jeigu svarstoma galimybė atlikti bandymus siekiant nustatyti šią pavojingąją savybę, atliekų, kuriose yra 13 lentelėje išvardytų medžiagų, toksiškumo konkrečiam organui ir toksiškumo įkvėpus savybių bandymus reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

Bandymo metodų reglamente numatyti bandymo metodai atliekant bandymus su gyvūnais netinka ⁽⁵¹⁾. Kitų *in vitro* metodų gali būti kituose šaltiniuose, kaip antai Europos Sąjungos etaloninėje laboratorijoje, kuriuose numatoma alternatyvų bandymams su gyvūnais ⁽⁵²⁾.

Jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta PDA III priede, tokio bandymo rezultatai turėtų būti viršesni.

3.6. HP 6 „Ūmiai toksiškos“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 6 „Ūmiai toksiškos“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios gali sukelti ūmų toksinį poveikį joms patekus per burną arba odą, arba jų įkvėpus“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų, kurioms priskirtas 5 lentelėje [žr. šio dokumento 14 lentelę] pateiktas ūmaus toksiškumo pavojingumo klasės ir kategorijos kodas bei pavojingumo frazės kodas, sudėtyje esančių visų medžiagų koncentracijų suma viršija lentelėje pateiktą ribinę vertę arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 6. Jeigu atliekose yra daugiau negu viena ūmiai toksiškoms priskiriama medžiaga, reikia atsižvelgti tik į tos pačios pavojingumo kategorijos medžiagų koncentracijų sumą“.

Ribinės vertės

Vertinant taikomos šios ribinės vertės:

- H300, H310, H330, H301, H311 ir H331: 0,1 proc.
- H302, H312, H332: 1 proc.

Pavienė medžiaga, kurios koncentracija atliekų srityje neviršija ribinės vertės ir kuriai nėra priskirtas pavojingumo frazės kodas, nėra įtraukta į suminę to pavojingumo klasės ir kategorijos kodo koncentraciją.

14 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 6

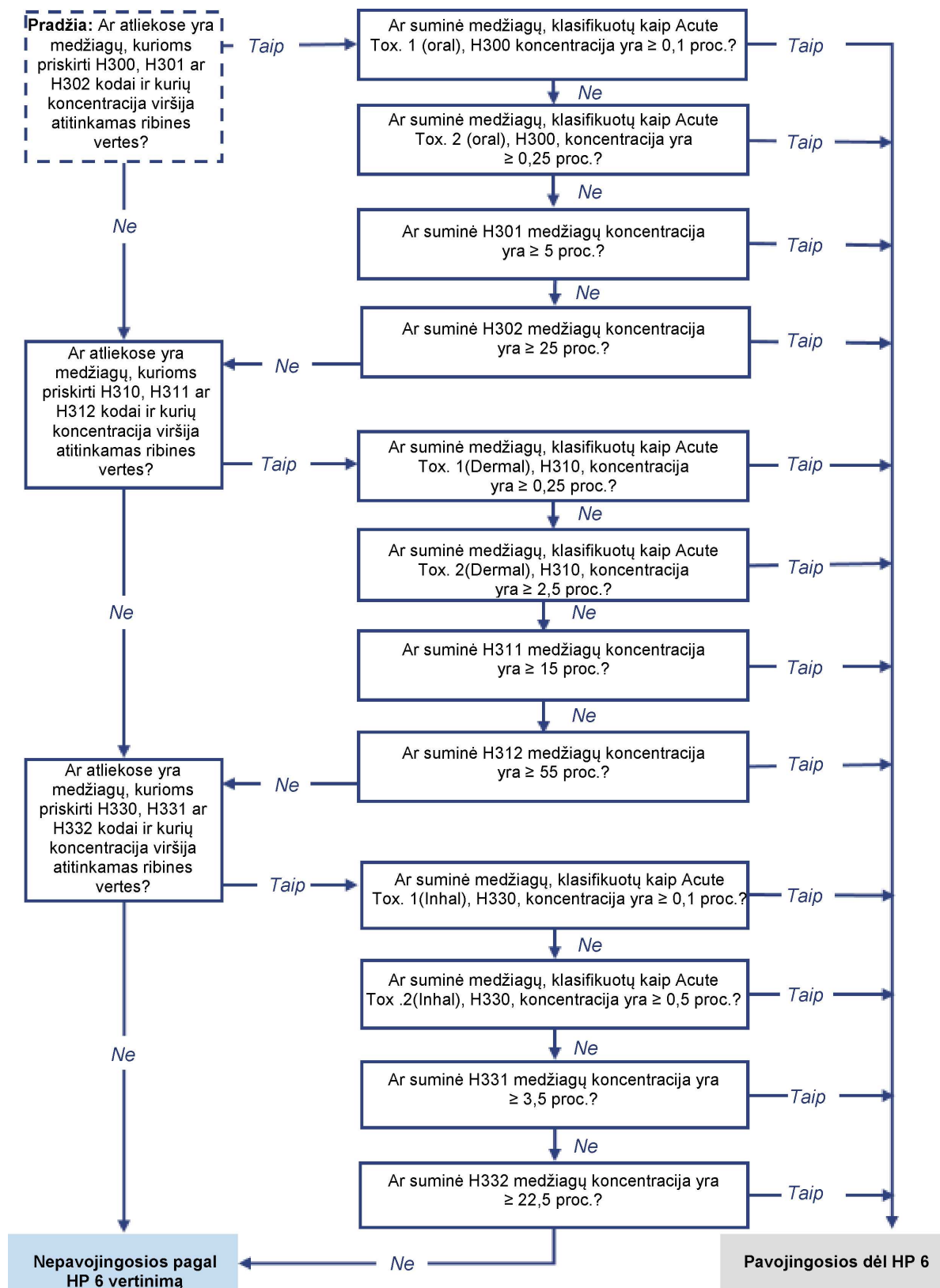
Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (medžiagų suma)
Acute Tox.1 (Oral)	H300	Mirtina prarijus	≥ 0,1 %
Acute Tox. 2 (Oral)	H300	Mirtina prarijus	≥ 0,25 %

⁽⁵¹⁾ Žr. AS priedą (2 punkto 2 įtrauką): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.“

⁽⁵²⁾ <https://eurl-ecvam.jrc.ec.europa.eu/>

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (medžiagų suma)
Acute Tox. 3 (Oral)	H301	Toksiška prarijus	≥ 5 %
Acute Tox.4 (Oral)	H302	Kenksminga prarijus	≥ 25 %
Acute Tox.1 (Dermal)	H310	Mirtina susilietus su oda	≥ 0,25 %
Acute Tox.2 (Dermal)	H310	Mirtina susilietus su oda	≥ 2,5 %
Acute Tox.3 (Dermal)	H311	Toksiška susilietus su oda	≥ 15 %
Acute Tox. 4 (Dermal)	H312	Kenksminga susilietus su oda	≥ 55 %
Acute Tox.1 (Inhal.)	H330	Mirtina įkvėpus	≥ 0,1 %
Acute Tox.2 (Inhal.)	H330	Mirtina įkvėpus	≥ 0,5 %
Acute Tox. 3 (Inhal.)	H331	Toksiška įkvėpus	≥ 3,5 %
Acute Tox. 4 (Inhal.)	H332	Kenksminga įkvėpus	≥ 22,5 %

12 pav. pavaizduotas HP 6 nustatymo procesas ⁽⁵³⁾.

12 pav. Savybės HP 6 nustatymo schema

⁽⁵³⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 6, atliekamas

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į ribines koncentracijas.

Jeigu svarstoma galimybė atlikti bandymus siekiant nustatyti šią pavojingąją savybę, atliekų, kuriose yra 14 lentelėje išvardytų medžiagų, ūminio toksiškumo savybių vertinimą reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

Bandymo metodų reglamente numatyti bandymo metodai atliekant bandymus su gyvūnais netinka ⁽⁵⁴⁾. Kitų *in vitro* metodų gali būti kituose šaltiniuose, kaip antai Europos Sąjungos etaloninėje laboratorijoje, kuriuose numatoma alternatyvų bandymams su gyvūnais ⁽⁵⁵⁾.

Jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta PDA III priede, tokio bandymo rezultatai turėtų būti viršesni.

3.7. HP 7 „Kancerogeninės“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 7 „Kancerogeninės“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios sukelia vėžį arba padidina susirgimo vėžiu tikimybę“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš 6 lentelėje [žr. šio dokumento 15 lentelę] pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu ji viršija vieną iš lentelėje pateiktų ribinės koncentracijos verčių arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 7. Jeigu atliekose yra daugiau negu viena kancerogeninėms priskiriama medžiaga, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 7“.

15 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 7

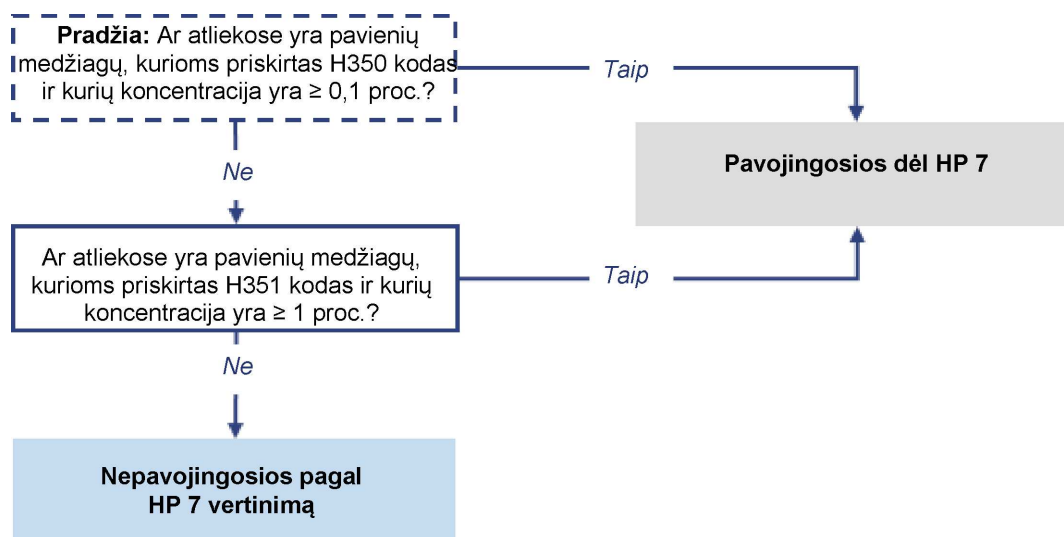
Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (pavienė medžiaga)
Carc. 1A	H350	Gali sukelti vėžį	≥ 0,1 %
Carc. 1B			
Carc. 2	H351	Įtariama, kad sukelia vėžį	≥ 1,0 %

Asbesto vertinimo dėl savybės HP 7 pavyzdį galima rasti 1 priedo 1.4.3 skirsnyje.

⁽⁵⁴⁾ Žr. AS priedą (2 punkto 2 įtrauką): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.“

⁽⁵⁵⁾ <https://eurl-ecvam.jrc.ec.europa.eu/>.

13 pav. pavaizduotas HP 7 nustatymo procesas. ⁽⁵⁶⁾

13 pav. Savybės HP 7 nustatymo schema

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 7, atliekamas

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į ribines koncentracijas.

Atliekų, kuriose yra 15 lentelėje išvardytų medžiagų, kancerogeninių savybių vertinimą reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad bandymų siekiant nustatyti kancerogeniškumą pagal KŽP reglamentą nenumatyta nei atliekoms, nei mišiniams. Daugeliu atvejų mutageniškumo bandymai (žr. 3.11 skirsnį) laikomi tinkamu galimo kancerogeniškumo rodikliu.

3.8. HP 8 „Ėsdinančios“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 8 „Ėsdinančios“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios naudojamos gali ėsdinti odą“.

pavojingoji savybė HP 4 siejama su HP 8, nes jos abi susijusios su galima įvairaus sunkumo laipsnio žala audiniams. Išsamiau žr. 3.4 skirsnį.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau Skin corr.1A, 1B arba 1C (H314) medžiagų ir jų koncentracijų suma viršija arba yra lygi 5 proc., tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 8“.

16 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 8

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (medžiagų suma)
Skin corr. 1A, 1B ar 1C	H314	Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis	≥ 5 %

⁽⁵⁶⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Dėl atvejų, kai atliekose yra

- medžiagos, kuri turi būti klasifikuojama kaip H314 Skin Corr.1A
- ir kurios koncentracija yra ≥ 1 proc. ir ≤ 5 proc.,

taip pat žr. HP 4 „Dirginančios“ (šio dokumento 3.4 skyrius).

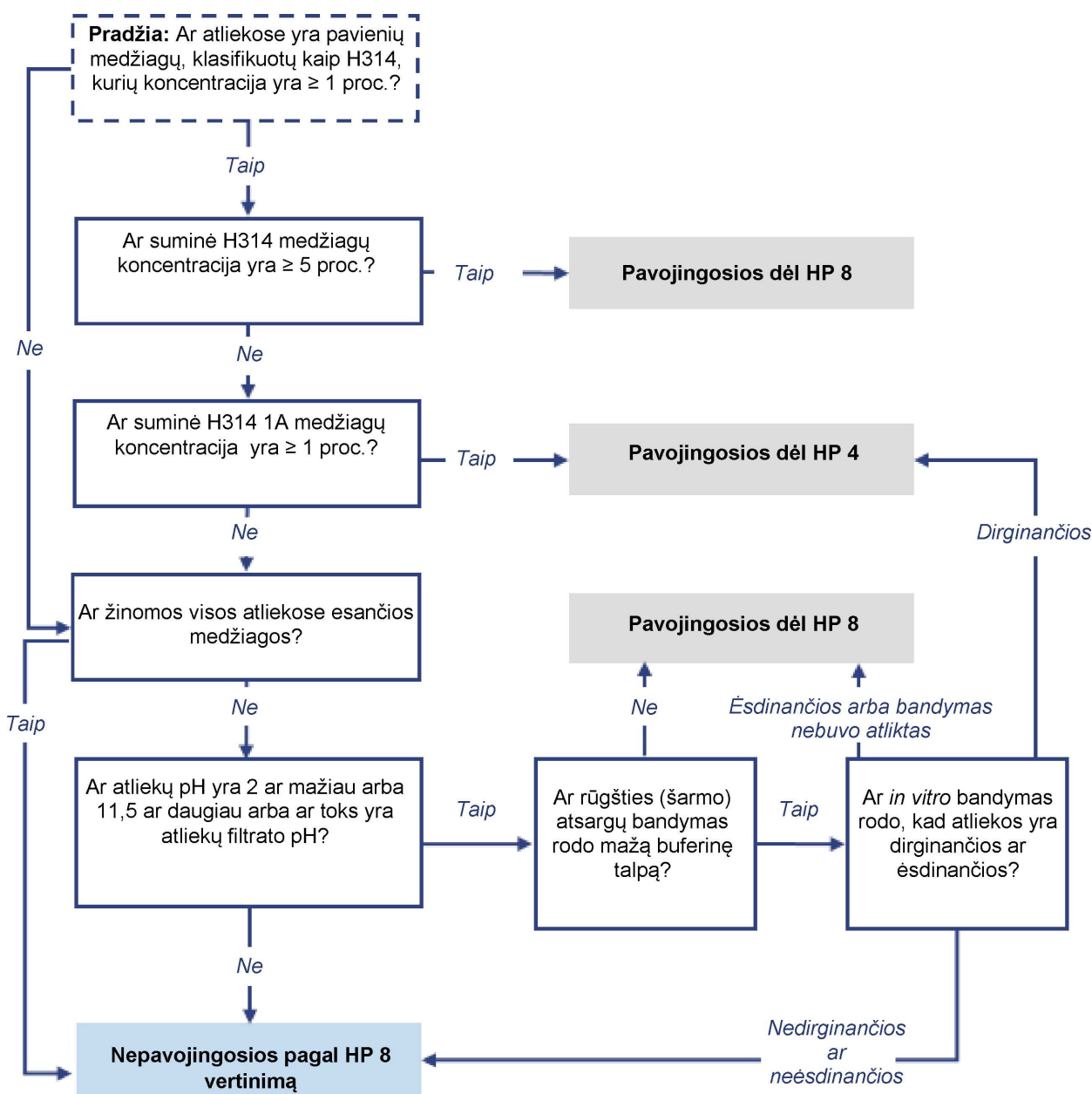
Ribinės vertės

Vertinant taikomos šios ribinės vertės:

- H314: 1 proc.

Pavienė medžiaga, kurios koncentracija atliekų sudėtyje neviršija tos ribinės vertės, nėra įtraukiama į sumines H314 koncentracijas.

14 pav. pavaizduotas HP 8 nustatymo procesas ⁽⁵⁷⁾.

14 pav. Savybės HP 8 nustatymo schema

⁽⁵⁷⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 8, atliekamas

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į PDA III priede nustatytas ribines koncentracijas.

Jeigu svarstoma galimybė atlikti bandymus siekiant nustatyti šią pavojingąją savybę, atliekų, kuriose yra 16 lentelėje išvardytų medžiagų, esdinančių ir dirginančių savybių vertinimą reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento. Mišinys, atlikus vertinimą įvertintas kaip H314, laikomas pavojingu ir dėl savybės HP 8.

Bandymo metodų reglamento priedo B dalyje numatyti tokie *in vitro* bandymo metodai, kuriais galima remtis vertinant HP 8 „Esdinančios“:

- B.40. Odos suardymas *in vitro*. Odos sluoksnio elektrinės varžos (OSEV) bandymas
- B.40 BIS. Odos suardymas *in vitro*. Žmogaus odos modelio bandymas

Bandymo metodų reglamente numatyti bandymo metodai atliekant bandymus su gyvūnais netinka ⁽⁵⁸⁾.

Jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta PDA III priede, tokio bandymo rezultatai turėtų būti viršesni.

3.9. HP 9 „Užkrečiamosios“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 9 „Užkrečiamosios“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurių sudėtyje yra gyvybingų mikroorganizmų ar jų toksinų, kurie, turimomis žiniomis ar remiantis patikimomis prielaidomis, sukelia žmonių ar kitokių gyvųjų organizmų ligas“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Priskiriant kodą HP 9, vertinimas atliekamas remiantis taisyklėmis, nustatytomis valstybių narių susijusiais dokumentais arba teisės aktais“.

Pastabos dėl savybės HP 9 vertinimo proceso

Mikroorganizmų toksinus reikia vertinti panašiai kaip chemines medžiagas atsižvelgiant į jiems priskirtus pavojingumo frazės kodus ir susijusias pavojingąsias savybes. Užkrečiamiesiems mikroorganizmams skirtų pavojingumo frazės kodų nėra, nes pagal KŽP reglamentą jie nėra laikomi pavojingosiomis medžiagomis.

HP 9 vertinimas atliekamas atsižvelgiant į konkrečių organizmų rizikos grupių kategorijas pagal jų gebėjimą sukelti ir paskleisti infekciją ir galimą klinikinį gydymą ⁽⁵⁹⁾.

Pasaulio sveikatos organizacija ⁽⁶⁰⁾ turi visuotinai pripažintą sistemą, kurioje organizmai suskirstomi į kategorijas pagal keturias rizikos grupes:

- 4 rizikos grupė (didelė rizika asmenims, didelė rizika bendruomenei);
- 3 rizikos grupė (didelė rizika asmenims, maža rizika bendruomenei);
- 2 rizikos grupė (vidutinė rizika asmenims, maža rizika bendruomenei);
- 1 rizikos grupė (maža rizika asmenims ir bendruomenei).

⁽⁵⁸⁾ Žr. AS priedą (2 punkto 2 įtrauką): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.“

⁽⁵⁹⁾ Jungtinių Tautų aplinkos programa (JTAP) (2004 m.): *Draft guidance paper on hazard characteristics H6.2 (infectious substances)*, paskelbtas adresu <http://archive.basel.int/meetings/cop/cop7/docs/11a1r1e.pdf>.

⁽⁶⁰⁾ Daugiau informacijos galima rasti leidinyje *World Health Organization (2004): Laboratory Biosafety Manual, Third Edition*, paskelbta adresu http://www.who.int/csr/resources/publications/biosafety/WHO_CDS_CSR_LYO_2004_11/en/.

JTO laikosi tokio požiūrio ⁽⁶¹⁾ ir yra sudariusi orientacinį užkrečiamųjų medžiagų sąrašą (žr. 17 lentelę).

17 lentelė

Orientaciniai A kategorijos užkrečiamųjų medžiagų pavyzdžiai ⁽⁶²⁾

JT Nr. ir tikslus krovinio pavadinimas	Mikroorganizmas
Orientaciniai bet kokios formos (nebent būtų nurodyta kitaip) A kategorijos užkrečiamųjų medžiagų pavyzdžiai	
UN 2814 Žmonės užkrečiančios medžiagos	<i>Bacillus anthracis</i> (tik kultūros) <i>Brucella abortus</i> (tik kultūros) <i>Brucella melitensis</i> (tik kultūros) <i>Brucella suis</i> (tik kultūros) <i>Burkholderia mallei</i> – <i>Pseudomonas mallei</i> – Įnosės (tik kultūros) <i>Burkholderia pseudomallei</i> – <i>Pseudomonas pseudomallei</i> (tik kultūros) <i>Chlamydia psittaci</i> – paukščių gripo padermės (tik kultūros) <i>Clostridium botulinum</i> (tik kultūros) <i>Coccidioides immitis</i> (tik kultūros) <i>Coxiella burnetii</i> (tik kultūros) Krymo-Kongo hemoraginės karštligės virusas Dengė karštligės virusas (tik kultūros) Rytų arklinio encefalito virusas (tik kultūros) <i>Escherichia coli</i> , verocitotoksigeninė (tik kultūros) Ebolos karštligės virusas <i>Flexal</i> virusas <i>Francisella tularensis</i> (tik kultūros) Guanarito virusas Hanta virusas Hanta virusai, sukeliantys hemoraginę karštligę su inkstų sindromu Hendros virusas B tipo hepatito virusas (tik kultūros) B tipo <i>Herpes</i> virusas (tik kultūros) Žmogaus imunodeficito virusas (tik kultūros) Labai patogeniško paukščių gripo virusas (tik kultūros) Japoniškojo encefalito virusas (tik kultūros) <i>Chunin</i> virusas <i>Kyasanur</i> miško ligos virusas Laso virusas Mačupo karštligės virusas Marburgo karštligės virusas Beždžionių raupų virusas <i>Mycobacterium tuberculosis</i> (tik kultūros) Nipaho virusas Omsko hemoraginės karštligės virusas

⁽⁶¹⁾ Jungtinių Tautų Organizacija (2015 m.), *Transport of dangerous goods Model Regulations Volume I*, 19th revision, paskelbta adresu http://www.unece.org/trans/danger/publi/unrec/rev19/19files_e.html.

⁽⁶²⁾ Pavyzdžiai paimti iš 2.6.3.2.2.1 lentelės dokumente *Transport of dangerous goods Model Regulations Volume I*, 19th revision.

JT Nr. ir tikslus krovinio pavadinimas	Mikroorganizmas
	Poliovirusas (tik kultūros) Pasiutligės virusas (tik kultūros) <i>Rickettsia prowazekii</i> (tik kultūros) <i>Rickettsia rickettsii</i> (tik kultūros) Rifo slėnio karštligės virusas (tik kultūros) Rusijos pavasario–vasaros encefalito virusas (tik kultūros) Sabia virusas 1 tipo <i>Shigella dysenteriae</i> (tik kultūros) Erkinio encefalito virusas (tik kultūros) Žmogaus raupų virusas Venesuelos arklino encefalito virusas (tik kultūros) Vakarų Nilo karštligės virusas (tik kultūros) Geltonosios karštinės virusas (tik kultūros) <i>Yersinia pestis</i> (tik kultūros)
UN 2900 Tik gyvūnus užkrečiančios medžiagos	Afrikinio kiaulių maro virusas (tik kultūros) 1 tipo paukščių paramiksovirusas – Velogeninis Niukaslo ligos virusas (tik kultūros) Klasikinio kiaulių maro virusas (tik kultūros) Snukio ir nagų ligos virusas (tik kultūros) Žvynelinės virusas (tik kultūros) <i>Mycoplasma mycoides</i> – Kontaginė galvijų pleuropneumonija (tik kultūros) Mažųjų atrajotojų maro virusas (tik kultūros) Galvijų maro virusas (tik kultūros) Avių raupų virusas (tik kultūros) Ožkų raupų virusas (tik kultūros) Vezikulinės kiaulių ligos virusas (tik kultūros) Vezikulinio stomatito virusas (tik kultūros)

A kategorijos užkrečiamosios medžiagos (įskaitant tokiomis medžiagomis užterštas atliekas, kaip antai medicininės ar klinikinės atliekas) (taip pat B kategorijos užkrečiamųjų medžiagų kultūros) turi būti klasifikuojamos pagal vežimo normas kaip

— UN 2814 „Žmonės užkrečiančios medžiagos“ arba

— UN 2900 „Tik gyvūnus užkrečiančios medžiagos“.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtame JTO dokumente taikomą klasifikaciją, neatliekant bandymų, galima priimti pagrįstą sprendimą, ar aptariamoms atliekoms pagal savybės HP 9 vertinimą turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios.

Šiuo požiūriu Jungtinės Karalystės gairėse paminėti du bendrieji HP 9 vertinimo aspektai:

- Jeigu reikia priimti sprendimą, ar aptariamoms atliekoms priskirti MH ar MNH įrašą, atliekoms priskiriamas MH įrašas dėl savybės HP 9, jeigu jose esama mikroorganizmo išskiriamų toksinų tokios koncentracijos, kad atliekos įgyja pavojingąją savybę HP 5 („Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos įkvėpus“, žr. 3.5 skirsnį) ar HP 6 („Ūmiai toksiškos“, žr. 3.6 skirsnį). Atliekos, kurios gali būti užkrečiamos dėl mikrobus toksinų, apima vandens telkinių, kuriuose buvo pastebėtas melsvabakterių žydėjimas, dugno ar paviršiaus valymo atliekas.
- Reikia nustatyti, ar atitinkamas sveikatos priežiūros sektoriaus atliekas galima susieti su infekcijomis ir klasifikuoti kaip užkrečiamas.

Kalbant apie antrąjį aspektą, svarbūs AS įrašai (MH ir MNH įrašai), susiję su HP 9:

18 01 Gimdymų priežiūros, žmonių ligų diagnostikos, gydymo ar prevencijos atliekos

18 01 03*	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui taikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos	MH
18 01 04	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui netaikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos (pvz., tvarsliaiva, gipso tvarščiai, skalbiniai, vienkartiniai drabužiai, sauskelnės)	MNH

18 02 Ligų mokslinių tyrimų, diagnozės, gydymo arba prevencijos veiksmų, kuriuose dalyvauja gyvūnai, atliekos

18 02 02*	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui taikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos	MH
18 02 03	atliekos, kurių rinkimui ir šalinimui netaikomi specialūs reikalavimai, kad būtų išvengta infekcijos	MNH

Norint atskirti porinius įrašus 18 01 03*/ 18 01 04 arba atitinkamai 18 02 02*/ 18 02 03, Jungtinės Karalystės gairėse kaip lemiamas kriterijus vartojamas terminas „specialusis reikalavimas“. Toliau pateikta informacija tiesiogiai perkelta iš Jungtinės Karalystės gairių, kuriose nustatyta, kad specialieji reikalavimai taikomi, kai:

- žinoma arba įtariama, kad asmuo ar gyvūnas nešiotojas (pacientas) serga mikroorganizmo ar jo toksino sukelta liga (infekcija) ir atliekose tikriausiai yra gyvybingos infekcinės medžiagos ar toksino arba
- atliekos yra mikroorganizmo ar jo toksino kultūra arba prisodrinta kultūra, kurios gali sukelti žmonių ar kitų gyvūnų ligas, arba atliekos jomis užterštos arba
- atliekos gali sukelti bet kokio su jomis kontaktavusio asmens ar gyvūno infekciją.

Remiantis Jungtinės Karalystės gairėmis, specialieji reikalavimai turėtų būti nustatomi atliekant kiekvieno atliekų vieneto ir paciento klinikinį vertinimą, kaip aprašyta toliau:

- klinikinį vertinimą turėtų atlikti sveikatos priežiūros specialistas, žinantis susidarančių atliekų tipą, dabartinę sveikatos būseną ir, jei įmanoma, paciento ligos istoriją;
- tikriausiai ne visada bus praktiška ar įmanoma atliekose nustatyti konkrečius patogenus ar toksinus, kai pacientui pirmą kartą pasireiškia simptomai, nes galutinėms laboratorinėms išvadoms gauti reikia laiko. Taigi taikant procedūrą, pagal kurią nustatoma, ar atliekos laikytinos pavojingosiomis dėl savybės HP 9, tokiu atveju turi būti daroma prielaida, kad ligos sukėlėjas nepatvirtintas ir turėtų būti atliktas klinikinis tyrimas, ar įtariama arba žinoma nenustatyta infekcija;
- į vertinimą reikėtų įtraukti visus patogenus ir mikrobus toksinus. Vertinant HP 9 į ligos sunkumą neatsižvelgiama.

Bet kokios atliekos, klasifikuojamos kaip pavojingosios dėl savybės HP 9 „Užkrečiamosios“, turėtų būti laikomos atskirai nuo kitų atliekų siekiant užkirsti kelią užteršimui.

Bandymo metodai

Bandymo metodų reglamente jokių bandymo metodų nenumatyta.

3.10. HP 10 „Toksiškos reprodukcijai“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 10 „Toksiškos reprodukcijai“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios turi neigiamą poveikį suaugusių vyrų ir moterų lytinei funkcijai ir vaisingumui, taip pat toksinį poveikį palikuonių vystymuisi“.

Toliau PDA paaiškinama:

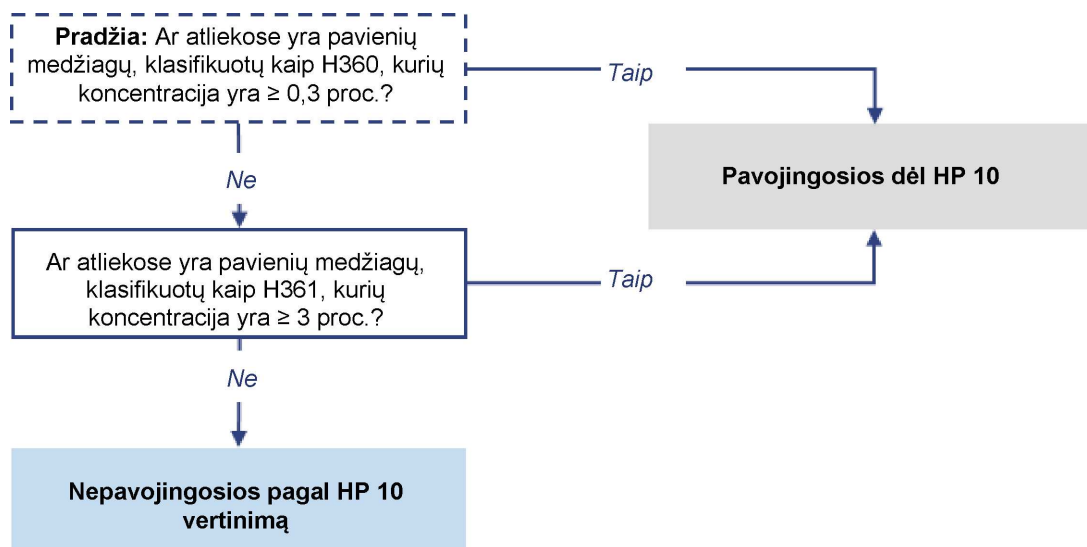
„Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš 7 lentelėje [žr. šio dokumento 18 lentelę] pateiktų pavojingumo klasės ir kategorijos kodų bei pavojingumo frazės kodų, ir jeigu ji viršija vieną iš lentelėje pateiktų ribinės koncentracijos verčių arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 10. Jeigu atliekose yra daugiau negu viena toksiška reprodukcijai medžiaga, pavienė medžiaga turi siekti ribinę koncentracijos vertę arba ją viršyti, kad tos atliekos būtų klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 10“.

18 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 10

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Koncentracijos ribinė vertė (pavienė medžiaga)
Repr. 1A	H360	Gali pakenkti vaisingumui arba negimusiam vaikui	$\geq 0,3 \%$
Repr. 1B			
Repr. 2	H361	Įtariama, kad kenkia vaisingumui arba negimusiam vaikui	$\geq 3,0 \%$

15 pav. pavaizduotas su HP 10 susijęs vertinimo procesas ⁽⁶³⁾.

15 pav. HP 10 nustatymo schema

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 10, atliekamas:

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į ribines koncentracijas.

Jeigu svarstoma galimybė atlikti bandymus siekiant nustatyti šią pavojingąją savybę, atliekų, kuriose yra 18 lentelėje išvardytų medžiagų, toksiškumo reprodukcijai savybių vertinimą reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

⁽⁶³⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

(66) Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 11, atliekamas:

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į ribines koncentracijas.

Atliekų, kuriose yra 19 lentelėje išvardytų medžiagų, mutageninių savybių vertinimą reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

Bandymo metodų reglamento priedo B dalyje numatyti tokie bandymo metodai, kuriais galima remtis vertinant HP 11 „Mutageninės“:

- B.10. Mutageniškumas – žinduolių chromosomų aberacijų *in vitro* bandymas
- B.13/14. Mutageniškumas – bakterijų grįžtamųjų mutacijų bandymas ⁽⁶⁷⁾
- B.15. Mutageniškumo tyrimas ir atranka pagal kancerogeniškumą genų mutacijos – *Saccharomyces Cerevisiae*
- B.17. Mutageniškumas. Žinduolių ląstelių genų mutacijų bandymas *in vitro*

Bandymo metodų reglamente numatyti bandymo metodai atliekant bandymus su gyvūnais netinka ⁽⁶⁸⁾.

3.12. HP 12 „Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

PDA III priede HP 12 „Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios susilietusios su vandeniu arba rūgštimi išskiria ūmiai toksiškas dujas (Acute Tox. 1, 2 arba 3)“

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiaga, kuriai priskirtas vienas iš šių papildomų pavojų: EUH029, EUH031 ir EUH032 – tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 12 remiantis bandymų metodais arba gairėmis“.

Siekiant nustatyti, ar atliekoms, kurioms priskirti EUH029, EUH031 ir EUH032 kodai, būdinga ši pavojingoji savybė ar ne, galima atlikti jų tyrimus. Kita vertus, jeigu atliekose yra tų medžiagų, galima tiesiog daryti prielaidą, kad jos pavojingosios dėl savybės HP 12.

20 lentelė

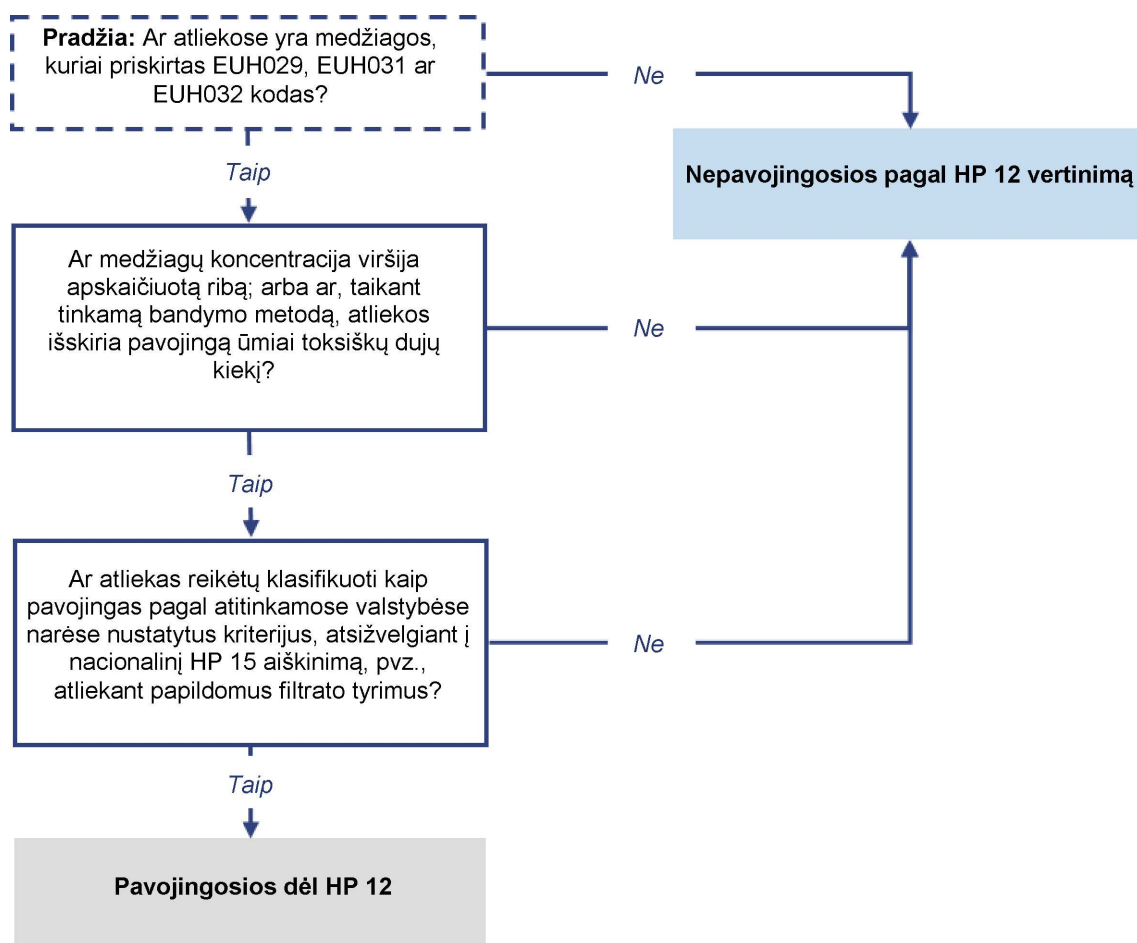
Pavojingumo frazės ir papildomi pavojai, kuriais remiantis atliekų sudedamosios dalys klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 12

Pavojingumo frazė (-s) / Papildomas (-i) pavojus (-ai)	
Kontaktuodama su vandeniu išskiria toksiškas dujas	EUH029
Kontaktuodama su rūgštimis išskiria toksiškas dujas	EUH031
Kontaktuodama su rūgštimis išskiria labai toksiškas dujas	EUH032

⁽⁶⁷⁾ Gairės dėl ėminių paruošimo atliekų mutageniškumui tirti galima rasti čia: Gairės dėl aplinkos ir atliekų ėminių paruošimo mutageniškumo (Ames) tyrimams. USEPA ataskaita EPA 600/4-85/058. USEPA (1985 m.).

⁽⁶⁸⁾ AS priedas (2 punkto 2 įtrauka): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.“

17 pav. pavaizduotas su HP 12 susijęs vertinimo procesas ⁽⁶⁹⁾.

17 pav. Savybės HP 12 nustatymo schema

Skaičiavimo metodas

Išsamus skaičiavimo metodo, kurį galima taikyti vertinant HP 12, pavyzdys paimtas iš Jungtinės Karalystės gairių ir pateikiamas toliau.

Medžiagai priskiriamas EUH029, EUH031 ar EUH032 kodas, jeigu ji sugeba išskirti ūmiai toksiškų dujų ⁽⁷⁰⁾ įpylus vandens ar rūgštis.

Jeigu atliekose yra medžiagos, kuriai priskirti EUH029, EUH031 ar EUH032 kodai, galima apskaičiuoti atliekose esančios medžiagos ribinę koncentraciją, kurią pasiekus atliekos taptų pavojingosios dėl savybės HP 12. Pavyzdys, kaip atlikti tokį skaičiavimą, pateiktas toliau 4 intarpe ⁽⁷¹⁾.

HP 12 skaičiavimo metodas

1. Užrašyti subalansuotą reakcijos, kuriai vykstant išsiskiria dujos, lygtį. Bendroji lygties forma:

kur R – EUH029, EUH031 ar EUH032 medžiaga, W – vanduo ar rūgštis, P – reakcijos produktas ir G – išskirtos dujos; r, w, p ir g – stochiometriniai koeficientai, kuriais subalansuojama lygtis.

2. Priskirti lygties medžiagos molekulinę masę ir stochiometrinius koeficientus.

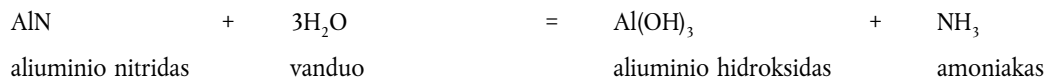
⁽⁶⁹⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

⁽⁷⁰⁾ Tikėtina, kad išsiskirs tokios dujos kaip vandenilio sulfidas, vandenilio fluoridas, anglies disulfidas, sieros dioksidas, chloras, azoto dioksidas, amoniakas ir vandenilio cianidas.

⁽⁷¹⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

3. Padalyti ($r \times R$ molinė masė) iš ($g \times 22,4$). Taip nustatoma R masė, iš kurios bus gautas 1 litras dujų. 1 molis dujų užima 22,4 litrus esant standartinei temperatūrai ir slėgiui.
4. Padalyti tą skaičių (gramais) iš 1 000 (kad būtų konvertuota į kilogramus) ir padauginti iš 100, kad būtų nustatyta procentinė masės dalis ir atitinkamai R medžiagos HP 12 ribinė koncentracija.

Skaičiavimo pavyzdys: Atliekose yra aliuminio nitrido (AlN). Aliuminio nitridas yra EUH029 medžiaga, reaguojanti su vandeniu ir išskirianti amoniako dujas.

$r = 1 \text{ mol AlN}$, $R = 41 \text{ g}$; $g = 1 \text{ mol NH}_3$.

Aliuminio nitrido ribinė koncentracija atliekose yra $((1 \times 41) / (1 \times 22,4) / 1\,000) \times 100$, t. y. 0,18 proc. (maždaug 0,2 proc.).

4 intarpas. HP 12 skaičiavimo metodas

Ribinės vertės, nustatytos atlikus skaičiavimus tam tikroms medžiagoms, kurioms priskiriami kodai EUH029, EUH031 ar EUH032, nurodytos 21 lentelėje.

21 lentelė

Medžiagų, dėl kurių atliekoms gali būti būdinga savybė HP 12, ir jų ribinių koncentracijų pavyzdžiai ⁽⁷²⁾

Cheminės medžiagos pavadinimas	Pavojingumo frazės kodai	Lygtis	Ribinė koncentracija, kad atliekos būtų priskirtos HP 12 (%) ⁽¹⁾
Fosforo pentasulfidas	EUH029	$\text{P}_2\text{S}_5 + 8\text{H}_2\text{O} \rightarrow 5\text{H}_2\text{S} + 2\text{H}_3\text{PO}_4$	0,1
3,5-dichlor-2,4-difluor-benzoilo fluoridas (DCDFBF)	EUH029	$\text{DCDFBF} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{HF} + \text{Prod.}$	1,0
Metamnatriis	EUH031	$\text{CH}_3\text{NHCS}_2\text{Na} + \text{H}^+ \rightarrow \text{CH}_3\text{NH}_2 + \text{CS}_2 + \text{Na}^+$	0,5
Bario sulfidas	EUH031	$\text{BaS} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + \text{Ba}^{2+}$	0,8
Bario polisulfidai	EUH031	$\text{BaS}_n + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + \text{Ba}^{2+} + \text{S}_{n-1}$	0,8
Kalcio sulfidas	EUH031	$\text{CaS} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + \text{Ca}^{2+}$	0,3
Kalcio polisulfidai	EUH031	$\text{CaS}_n + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + \text{Ca}^{2+} + \text{S}_{n-1}$	0,3
Kalio sulfidas	EUH031	$\text{K}_2\text{S} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + 2\text{K}^+$	0,5
Amonio polisulfidai	EUH031	$(\text{NH}_4)_2\text{S}_n + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + 2\text{NH}_4^+ + \text{S}_{n-1}$	0,3
Natrio sulfidas	EUH031	$\text{Na}_2\text{S} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + 2\text{Na}^+$	0,4
Natrio polisulfidai	EUH031	$\text{Na}_2\text{S}_n + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S} + 2\text{Na}^+ + \text{S}_{n-1}$	0,4
Natrio ditionitas	EUH031	$\text{Na}_2\text{O}_6\text{S}_2 + 2\text{H}^+ \rightarrow 2\text{Na}^+ + \text{SO}_2 + \text{H}_2\text{SO}_4$	0,9
Natrio hipochloritas, aktyvusis chloro tirpalas ⁽²⁾	EUH031	$2\text{NaOCl} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{Cl}_2 + 2\text{Na}^+ + \text{H}_2\text{O}$	2,9
Kalcio hipochloritas, aktyvusis chloro tirpalas ⁽²⁾	EUH031	$\text{Ca(OCl)}_2 + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{Cl}_2 + \text{Ca}^{2+} + \text{H}_2\text{O}$	0,6

⁽⁷²⁾ Tai nėra visas tokių savybių turinčių medžiagų sąrašas. Jis perkeltas iš Jungtinės Karalystės gairių.

Cheminės medžiagos pavadinimas	Pavojingumo frazės kodai	Lygtis	Ribinė koncentracija, kad atliekos būtų priskirtos HP 12 (%) ⁽¹⁾
Dichlorizocianuro rūgštis	EUH031	$C_3HCl_2N_3O_3 + 2H^+ \rightarrow C_3H_3N_3O_3 + Cl_2$	0,9
Dichlorizocianuro rūgštis, natrio druska	EUH031	$C_3Cl_2N_3O_3Na + 3H^+ \rightarrow C_3H_3N_3O_3 + Cl_2 + Na^+$	1,0
Natrio dichlorizocianuratas, dehidruotas	EUH031	$C_3Cl_2N_3O_3Na \cdot 2H_2O + 3H^+ \rightarrow C_3H_3N_3O_3 + Cl_2 + Na^+ + 2H_2O$	1.1
Trichlorizocianuro rūgštis	EUH031	$2C_3Cl_3N_3O_3 + 6H^+ \rightarrow 2C_3H_3N_3O_3 + 3Cl_2$	0,7
Vandeninio cianidas, druskos (išskyrus sudėtinius cianidus, kaip antai ferocianidus, fericianidus ir gyvsidabrio oksicianidus)	EUH032	$NaCN + H^+ \rightarrow HCN + Na^+$	0,2
Natrio fluoridas	EUH032	$NaF + H^+ \rightarrow HF + Na^+$	0,2
Natrio azidas	EUH032	$NaN_3 + H^+ + H_2O \rightarrow NO_2 + NH_3 + Na^+$	0,3
Tricinko difosfidas	EUH032	$Zn_3P_2 + 6H^+ \rightarrow 2PH_3 + 3Zn^{2+}$	0,6
Kalcio cianidas	EUH032	$Ca(CN)_2 + 2H^+ \rightarrow 2HCN + Ca^{2+}$	0,2
Kadmio cianidas	EUH032	$Cd(CN)_2 + 2H^+ \rightarrow 2HCN + Cd^{2+}$	0,4
Aluminio fosfidas	EUH029	$AlP + 3H^+ \rightarrow PH_3 + Al^{3+}$	0,3
	EUH032	$AlP + 3H_2O \rightarrow PH_3 + Al(OH)_3$	0,3
Kalcio fosfidas	EUH029	$Ca_3P_2 + 6H_2O \rightarrow 2PH_3 + 3Ca(OH)_2$	0,4
Magnio fosfidas	EUH029	$Mg_3P_2 + 6H_2O \rightarrow 2PH_3 + 3Mg(OH)_2$	0,3
	EUH032		
Tricinko difosfidas	EUH029 EUH032	$Zn_3P_2 + 6H_2O \rightarrow 2PH_3 + 3Zn(OH)_2$	0,6

Pastabos.

⁽¹⁾ Suapvalinta dešimtųjų tikslumu.

⁽²⁾ Remiantis 29,3 g natrio hipochlorito 100 ml (maks. tirpumas).

Bandymo metodai

HP 12 tiesioginių bandymo metodų nėra ⁽⁷³⁾.

Kai reikia atlikti tyrimą, reikėtų taikyti ECHA gairėse dėl KŽP reglamento numatytą išmetamo degių dujų kiekio tyrimo metodą. Jeigu atliekose yra EUH031 ar EUH032 medžiagų, atliekant tyrimą vandenį galima pakeisti 1 M vandenilio chlorido rūgštimi.

⁽⁷³⁾ Atkreipkite dėmesį į tai, kad ties HP 12 tyrimo metodu dirbo INERIS, žr. P. Hennebert, I. Samaali, P. Molina, 2014 m. „Waste hazard property HP 12 (emission of toxic gas in contact with water or an acid): proposition of method and first results“ („Pavojingoji atliekų savybė HP 12 (toksiškų dujų išskyrimas susilietus su vandeniu ar rūgštimi): metodo pasiūlymas ir pirmieji rezultatai“), 4-osios Tarptautinės konferencijos gamyklinių ir pavojingų atliekų tvarkymo klausimais medžiaga, Chanija (Graikija), 2014 m. rugsėjo 2–5 d., p. 10. Redakcija, atnaujinta 2014 m. sprendimais: P. Hennebert, F. Rebischung, 2015 m. Taip pat reikėtų pažymėti, kad USEPA leidinio „Test Methods for Evaluating Solid Waste, Physical/Chemical Methods. SW-846. EPA Publication“ 9 skyriuje numatytas metodas, kuriuo galima nustatyti „reaktyvumą“, įskaitant į laboratorinę aplinką išskiriamų toksinių dujų kiekį.

3.13. HP 13 „Jautrinančios“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

Pagrindų direktyvos dėl atliekų III priede HP 13 „Jautrinančios“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurių sudėtyje yra viena arba daugiau medžiagų, kurios, turimomis žiniomis, sukelia odą arba kvėpavimo organus jautrinančių poveikį“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra medžiagos, kuri klasifikuojama kaip jautrinanti ir kuriai priskirtas vienas iš pavojingumo frazės kodų H317 ar H334, ir jeigu pavienė medžiaga viršija 10 proc. ribinę koncentracijos vertę arba yra jai lygi, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 13“.

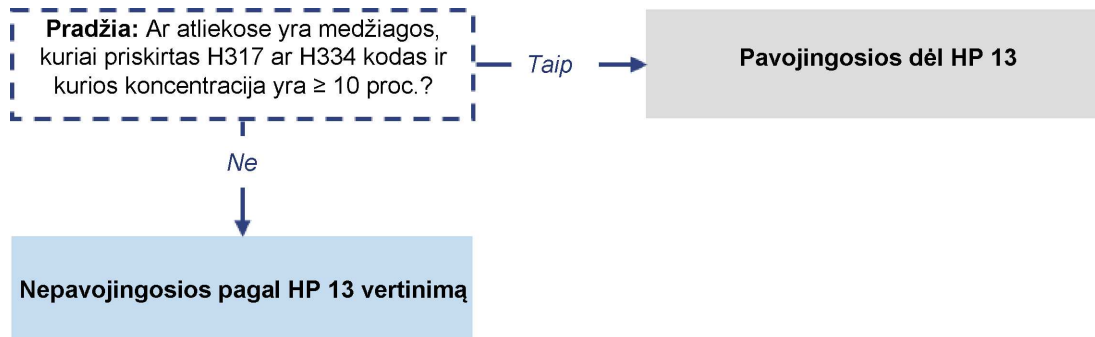
22 lentelė

Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 13 „Jautrinančios“

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (pavienė medžiaga)
Skin Sens. 1, 1A ir 1B	H317	Gali sukelti alerginę odos reakciją	≥ 10 %
Resp. Sens. 1, 1A ir 1B	H334	Įkvėpus gali sukelti alerginę reakciją, astmos simptomus arba apsunkinti kvėpavimą	≥ 10 %

Schema

18 pav. pavaizduotas su HP 13 susijęs vertinimo procesas ⁽⁷⁴⁾.

18 pav. Savybės HP 13 vertinimo schema

Bandymo metodai

Vertinimas, ar atliekoms būdinga savybė HP 13, atliekamas

- nustatant atliekose esančias pavienes medžiagas;
- remiantis jų klasifikacija;
- atsižvelgiant į ribines koncentracijas.

Atliekų, kuriose yra 22 lentelėje išvardytų medžiagų, jautrinančių savybių vertinimą reikėtų atlikti remiantis ECHA gairėmis dėl KŽP reglamento.

Bandymo metodų reglamento priedo B dalyje daugiausia pateikti bandymo metodai, kuriems naudojami gyvūnai, todėl jie netinka ⁽⁷⁵⁾. Kitų *in vitro* metodų gali būti kituose šaltiniuose, kaip antai Europos Sąjungos etaloninėje laboratorijoje, kuriuose numatoma alternatyvų bandymams su gyvūnais ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷⁴⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

⁽⁷⁵⁾ Žr. AS priedą (2 punkto 2 įtrauką): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis.“

⁽⁷⁶⁾ <https://eurl-ecvam.jrc.ec.europa.eu/>.

3.14. HP 14 „Ekotoksiškos“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

Pagrindų direktyvos dėl atliekų III priedas iš dalies pakeistas dėl pavojingosios savybės HP 14 „Ekotoksiškos“ Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2017/997 ⁽⁷⁾. Tuo reglamentu padaryti pakeitimai taikytini nuo 2018 m. liepos 5 d. Taigi HP 14 turėtų būti vertinama taip:

Nuo 2015 m. birželio 1 d. iki 2018 m. liepos 5 d.:

Pagrindų direktyvos dėl atliekų III priede HP 14 „Ekotoksiškos“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios iš karto sukelia arba gali vėliau sukelti pavojų vienam ar daugiau aplinkos sektorių“.

HP 14 apibūdina ekotoksikologinį potencialą kaip atliekoms būdingą savybę, nurodant, ar atliekos kelia arba gali kelti pavojų vienam ar keliems aplinkos sektoriams dabar ar vėliau.

Kadangi konkreti vertinimo metodika, susijusi su HP 14 „Ekotoksiškos“ pateikta tik Tarybos reglamente (ES) Nr. 2017/997, laikotarpį iki to reglamento taikymo datos, t. y. 2018 m. liepos 5 d., valdžios institucijos ir veiklos vykdytojai turėtų daryti nuorodą į valstybėje narėje galiojančias nacionalines HP 14 „Ekotoksiškos“ nustatymo taisykles.

Nuo 2018 m. liepos 5 d. – Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą, su pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2017/997

Pagrindų direktyvos dėl atliekų III priede HP 14 „Ekotoksiškos“ apibrėžta taip:

„atliekos, kurios iš karto sukelia arba gali vėliau sukelti pavojų vienam ar daugiau aplinkos sektorių“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Atliekos, kurios atitinka kurią nors iš toliau pateiktų sąlygų, klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 14:

- jeigu atliekų sudėtyje yra medžiagos, kuri pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008* yra klasifikuojama kaip ozono sluoksnį ardanti medžiaga priskiriant kodu H420 žymimą pavojingumo frazę ir tokios medžiagos koncentracija yra lygi 0,1 proc. koncentracijos ribinei vertei arba didesnė. [$c(H420) \geq 0,1 \%$];
- jeigu atliekų sudėtyje yra vienos medžiagos ar daugiau medžiagų, kuri (-ios) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 yra klasifikuojama (-os) kaip ūmaus poveikio vandens aplinkai medžiaga (-os) priskiriant kodu H400 žymimą pavojingumo frazę ir tokios (-ių) medžiagos (-ų) koncentracija yra lygi 25 proc. ribinei koncentracijai arba didesnė. Tokioms medžiagoms taikoma 0,1 proc. ribinė vertė, [$\Sigma c(H400) \geq 25 \%$];
- jeigu atliekų sudėtyje yra vienos medžiagos ar daugiau medžiagų, kuri (-ios) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 yra klasifikuojama (-os) kaip lėtinio poveikio vandens aplinkai 1, 2 ar 3 kategorijos medžiaga (-os) priskiriant kodu (-ais) H410, H411 arba H412 žymimą (-as) pavojingumo frazę (-es) ir jei visų lėtinio poveikio vandens aplinkai 1 kategorijos (H410) medžiagų koncentracijos, padaugintos iš 100, ir lėtinio poveikio vandens aplinkai 2 kategorijos (H411) medžiagų koncentracijos, padaugintos iš 10, ir visų lėtinio poveikio vandens aplinkai 3 kategorijos (H412) medžiagų koncentracijos suma yra lygi 25 proc. ribinei koncentracijai arba didesnė. Medžiagoms, kurioms priskiriamas kodas H410, taikoma 0,1 proc. ribinė vertė, o medžiagoms, kurioms priskiriamas kodas H411 arba H412, taikoma 1 proc. ribinė vertė. [$100 \times \Sigma c(H410) + 10 \times \Sigma c(H411) + \Sigma c(H412) \geq 25 \%$];
- jeigu atliekų sudėtyje yra vienos ar daugiau medžiagų, kuri (-ios) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 yra klasifikuojama (-os) kaip lėtinio poveikio vandens aplinkai 1, 2, 3 arba 4 kategorijos medžiaga (-os) priskiriant kodu (-ais) H410, H411, H412 arba H413 žymimą (-as) pavojingumo frazę (-es) ir visų lėtinio poveikio vandens aplinkai medžiagų koncentracijos suma yra lygi 25 proc. ribinei koncentracijai arba didesnė. Medžiagoms, kurioms priskiriamas kodas H410, taikoma 0,1 proc. ribinė vertė, o medžiagoms, kurioms priskiriamas kodas H411, H412 arba H413, taikoma 1 proc. ribinė vertė, [$\Sigma c(H410) + \Sigma c(H411) + \Sigma c(H412) + \Sigma c(H413) \geq 25 \%$]

kur: Σ = suma ir c = medžiagų koncentracijos vertės.“

⁽⁷⁾ 2017 m. birželio 8 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/997, kuriuo iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB III priedo nuostatos dėl pavojingos savybės HP 14 „ekotoksiškumas“ (OL L 150, 2017 6 14, p. 1).

Atliekos, kurios atitinka *kurią nors* iš keturiuose įtraukose pateiktų sąlygų, turėtų būti klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 14.

Derėtų pažymėti, kad tos keturios įtraukos (įskaitant trečią ir ketvirtą) turėtų būti taikomos vienu metu: jų nereikėtų vertinti kaip variantų, iš kurių galima rinktis. Kitaip tariant, jeigu viršijama ribinė koncentracija, nurodyta bet kurioje iš keturių įtraukų (formulių), atliekos klasifikuojamos kaip ekotoksiškos. Taigi atliekos, kuriose yra medžiagų, klasifikuotų kaip H410, H411 ir H412 (neatsižvelgiant į tai, ar jose taip pat yra kaip H413 klasifikuotų medžiagų), turėtų visais atvejais būti klasifikuojamos remiantis trečia įtrauka.

Tarybos reglamento (ES) Nr. 2017/997 8 konstatuojamojoje dalyje pakartojamas AS priedo tekstas, kuriame nustatyta, kad jei atliekų pavojingoji savybė įvertinta atliekant bandymą su tokia pavojingosios medžiagos koncentracija, kokia nurodyta PDA III priede, tokio bandymo rezultatai yra viršesni. Šiuo metu Komisija negali pateikti konkrečių rekomendacijų dėl atliekų ekotoksikologinio apibūdinimo metodo naudojant biologinius bandymus.

Tarybos reglamento (ES) Nr. 2017/997 8 konstatuojamojoje dalyje taip pat daroma nuoroda į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 12b konstatuojamąją dalį, susijusią su biologiniu įsisavinamumu, ir atitinkamas taikymo metodikas, kurias tam tikrais atvejais galima taikyti ir atliekoms.

Kol nėra parengtos papildomos ES gairės, valstybės narės pačios kiekvienu konkrečiu atveju turi spręsti dėl ekotoksikologinio atliekų apibūdinimo atliekant biologinius bandymus rezultatų priimtino ir aiškinimo, tam tikrais atvejais įskaitant biologinio įsisavinamumo ir biologinio prieinamumo aspektus.

Ribinės vertės

Vertinant taikomos šios ribinės vertės:

— H420, H400, H410: 0,1 proc.

— H411, H412, H413: 1 proc.

Pavienė medžiaga, kurios koncentracija neviršija ribinės vertės, nustatytos jai priskirtai pavojingumo frazei, į suminę tos pavojingumo klasės ir kategorijos koncentraciją neįtraukiama.

23 lentelė

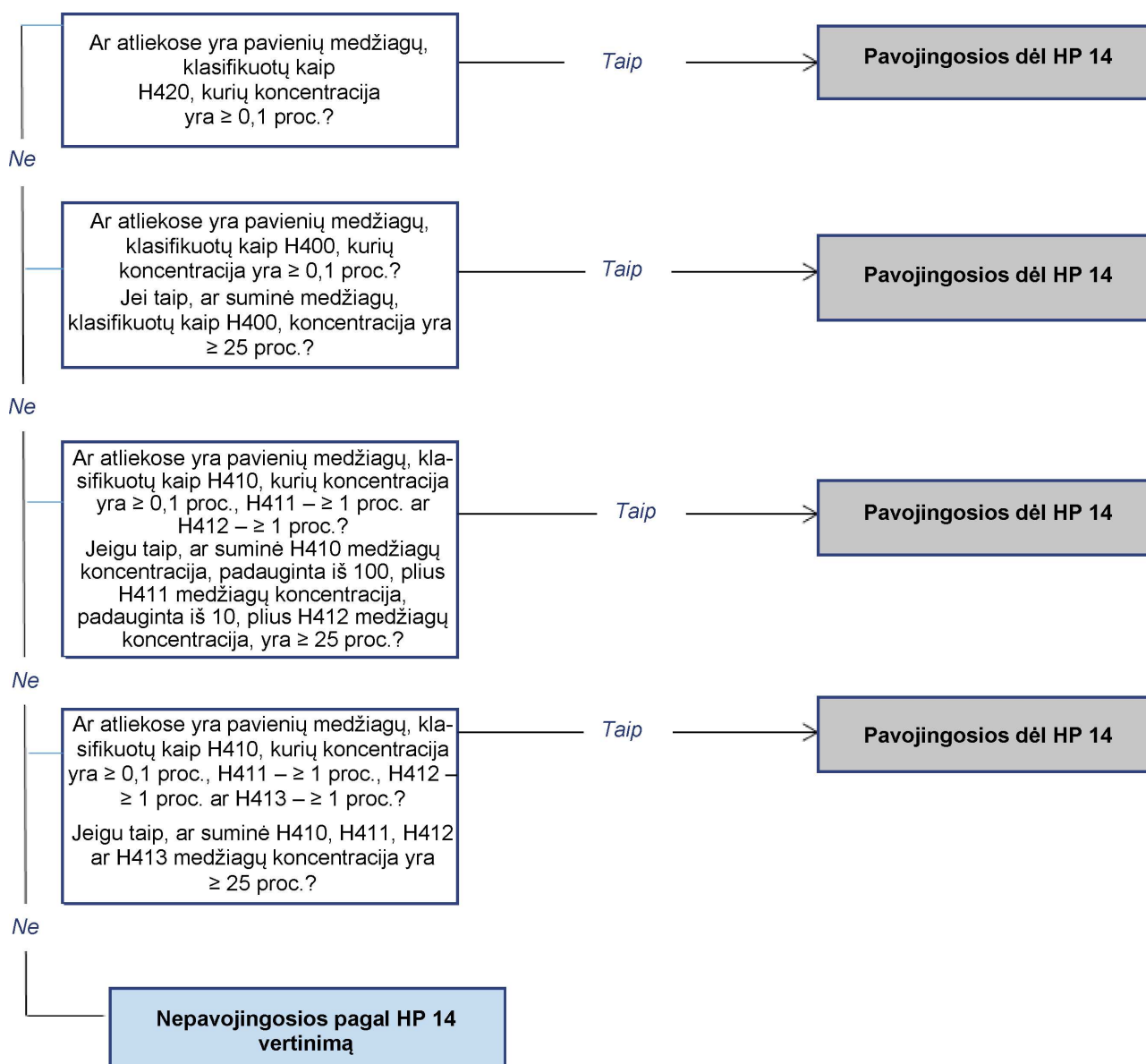
Atliekų sudedamųjų dalių pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai) bei pavojingumo frazės kodas (-ai) ir atitinkamos ribinės koncentracijos vertės, taikytinos medžiagoms, priskirtoms prie kiekvieno pavojingumo frazės kodo ⁽⁷⁸⁾, kuriomis remiantis atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 14 „Ekotoksiškos“

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (pavienės medžiagos arba suminė visų medžiagų)
Ozonas 1	H420	Kenkia visuomenės sveikatai ir aplinkai, nes naikina ozono sluoksnį viršutinėje atmosferoje	≥ 0,1 %
Aquatic Acute 1	H400	Labai toksiška vandens organizmams	≥ 25 %
Aquatic Chronic 1	H410	Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	≥ 0,25 %
Aquatic Chronic 2	H411	Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	≥ 2,5 %
Aquatic Chronic 3	H412	Kenksminga vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	≥ 25 %

⁽⁷⁸⁾ Reikėtų pažymėti, kad tos ribos turėtų būti vertinamos atsižvelgiant į trečią lygtį Tarybos reglamento (ES) 2017/997 priede. Jeigu tose pačiose atliekose yra kelių medžiagų, priskirtų kelioms iš pavojingumo klasių, joms esant individualios (arba suminės) koncentracijos pagal kiekvieną pavojingumo klasės kodą ir neviršijant nustatytų ribų, atliekos vis tiek gali būti klasifikuojamos kaip HP 14, atsižvelgiant į 3 lygties taikymo rezultatą.

Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazės kodas (-ai)	Aprašymas	Ribinė koncentracija (pavienės medžiagos arba suminė visų medžiagų)
Aquatic Chronic 4	H413	Gali sukelti ilgalaikį kenksmingą poveikį vandens organizmams	≥ 25 %

19 pav. pavaizduotas su HP 14 susijęs vertinimo procesas.

19 pav. Savybės HP 14 vertinimo schema

Bandymo metodų reglamente numatyti bandymo metodai atliekant bandymus su stuburiniais gyvūnais netinka ⁽⁷⁹⁾.

⁽⁷⁹⁾ Žr. AS priedą (2 punkto 2 įtrauką): „Pavojingoji savybė gali būti įvertinta remiantis medžiagų koncentracija atliekose, kaip nurodyta Direktyvos 2008/98/EB III priede arba, jei Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nenurodyta kitaip, atliekant bandymą pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 440/2008 ar kitus tarptautiniu mastu pripažintus bandymų metodus ir gaires, atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 7 straipsnį dėl bandymų su gyvūnais ir žmonėmis“.

3.15. HP 15 „Atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojinga savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasižymėjo“ nustatymas

Apibrėžtis ir išsamesnis paaiškinimas pagal PDA III priedą

Pagrindų direktyvos dėl atliekų III priede HP 15 apibrėžta taip:

„atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojinga savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasižymėjo“.

Toliau PDA paaiškinama:

„Jeigu atliekų sudėtyje yra viena ar daugiau medžiagų, kurioms priskirtas vienas iš 9 lentelėje [žr. šio dokumento 24 lentelę] pateiktų papildomų pavojų ar pavojingumo frazių, tos atliekos klasifikuojamos kaip pavojingos priskiriant kodą HP 15, išskyrus tuos atvejus, kai atliekos yra tokios formos, kad jokiais aplinkybėmis jose nepasireikš sprogumo arba potencialaus sprogumo savybės.

Be to, valstybės narės gali apibūdinti atliekas kaip pavojingas priskirdamos kodą HP 15, remdamosi kitais taikomais kriterijais, pavyzdžiui, filtrato vertinimu.“

Siekiant nustatyti, ar atliekoms, kurių sudėtyje yra medžiagų, kurioms priskiriamos 24 lentelėje nurodytos pavojingumo frazės ar papildomi pavojingumo kodai, būdinga ta pavojingoji savybė ar ne, galima atlikti jų tyrimus. Kita vertus, galima tiesiog daryti prielaidą, kad atliekos, kuriose yra tokių medžiagų, yra pavojingosios dėl savybės HP 15.

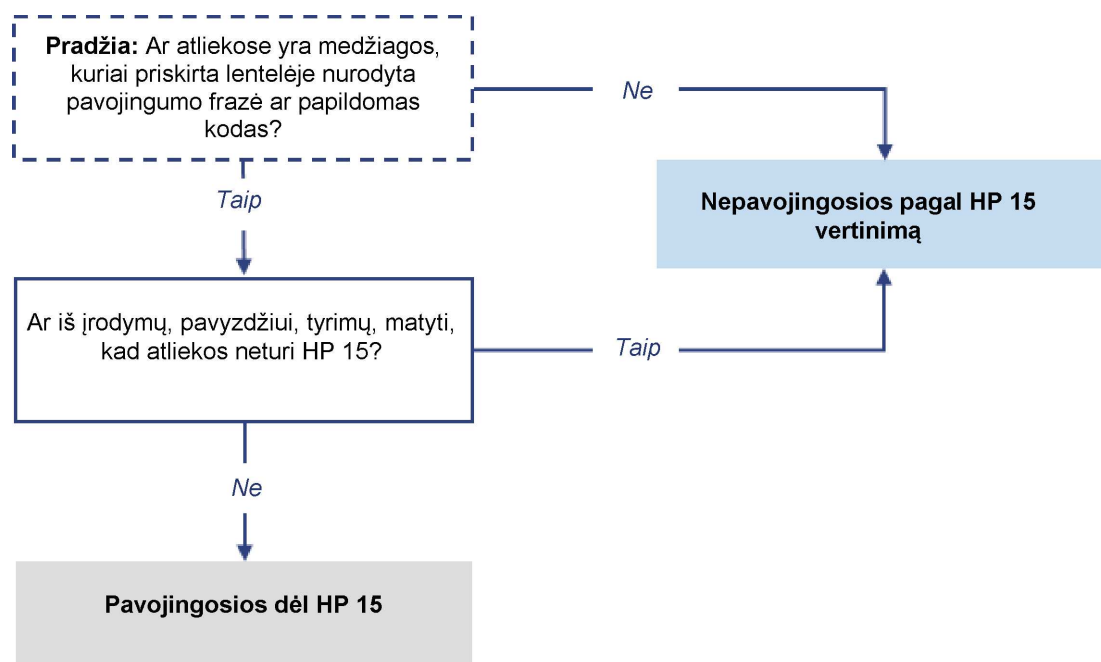
Valstybės narės gali apibūdinti atliekas kaip pavojingasias ir priskirti kodą HP 15, remdamosi kitais taikomais kriterijais, pavyzdžiui, filtrato vertinimu.

24 lentelė

Pavojingumo frazės ir papildomi pavojai, kuriais remiantis atliekų sudedamosios dalys klasifikuojamos kaip pavojingosios priskiriant kodą HP 15

Pavojingumo frazė (-s) / Papildomas (-i) pavojus (-ai)	
Per gaisrą gali sukelti masinį sproginimą	H205
Sausos būsenos gali sprogti	EUH001
Gali sudaryti sprogius peroksodus	EUH019
Gali sprogti, jei kaitinama sandariai uždaryta	EUH044

20 pav. pavaizduotas su HP 15 susijęs vertinimo procesas ⁽⁸⁰⁾.

20 pav. Savybės HP 15 vertinimo schema

⁽⁸⁰⁾ Pakoreguota perkėlus iš Jungtinės Karalystės gairių.

Bandyimo metodai

Atliekas, kuriose yra 24 lentelėje išvardytų medžiagų, reikėtų vertinti ar tirti laikantis ECHA gairių dėl KŽP reglamento, visų pirma gairių dėl mišinių, kuriems priskiriami kodai EUH001, EUH044 ir H205, klasifikavimo.

Atliekoms, kurioms atlikus EUH001, EUH019, EUH044 ar H205 vertinimą būtų priskirta pavojingumo frazė arba papildomas pavojingumo kodas, būtų būdinga pavojingoji savybė HP 15.

4 PRIEDAS

Atliekų ėminių ėmimas ir cheminė analizė

Daugeliu atvejų apie aptariamas atliekas bus pakankamai informacijos, tad nereikės imti ėminių ir atlikti cheminės analizės ir tyrimų (dėl kitų informacijos šaltinių, nesusijusių su atliekų ėminių ėmimu ir chemine analize, žr. 2 priedą). Šiame priede trumpai pristatomas ėminių ėmimas pagal Europos standartus ir apibūdinamos pagrindinės sąvokos tais atvejais, kai ėminius imti ir (arba) atlikti cheminę analizę vis dėlto reikės. Išsamiau žr. nurodytus standartus. Be to, šiame priede yra skirsnis, kuriame pateikta daugiau informacijos ir nuorodų į konkrečius atliekų cheminės analizės klausimus.

4.1. Ėminių ėmimas

Prastas ėminių ėmimas yra vienas iš veiksnių, dėl kurių nukenčia atliekų klasifikavimo patikimumas. Todėl primygtinai rekomenduojama ėminius atliekų klasifikavimo tikslais imti pagal galiojančius CEN standartus, nurodytus toliau.

4.1.1. Ėminių ėmimo struktūra

Europos standartizacijos komitetas (CEN) per savo technikos komitetą TC 292 parengė kelis standartus, technines ataskaitas (specifikacijas) ir naujausius atliekų apibūdinimo dokumentus. Turimus dokumentus reikia vertinti susietai. Toliau esančiame sąraše išvardyti svarbūs standartiniai dokumentai, susiję su atliekų apibūdinimu ir atliekų medžiagų ėminių ėmimu.

— EN 14899

Ėminių ėmimo plano parengimo ir taikymo schema;

— CEN/TR 15310-1:2006

Įvairiomis sąlygomis ėminių ėmimo kriterijų parinkimo ir taikymo vadovas;

— CEN/TR 15310-2:2006

Ėminių ėmimo būdų vadovas;

— CEN/TR 15310-3:2006

Natūralioje aplinkoje imamų poėminių ėmimo procedūrų vadovas;

— CEN/TR 15310-4:2006

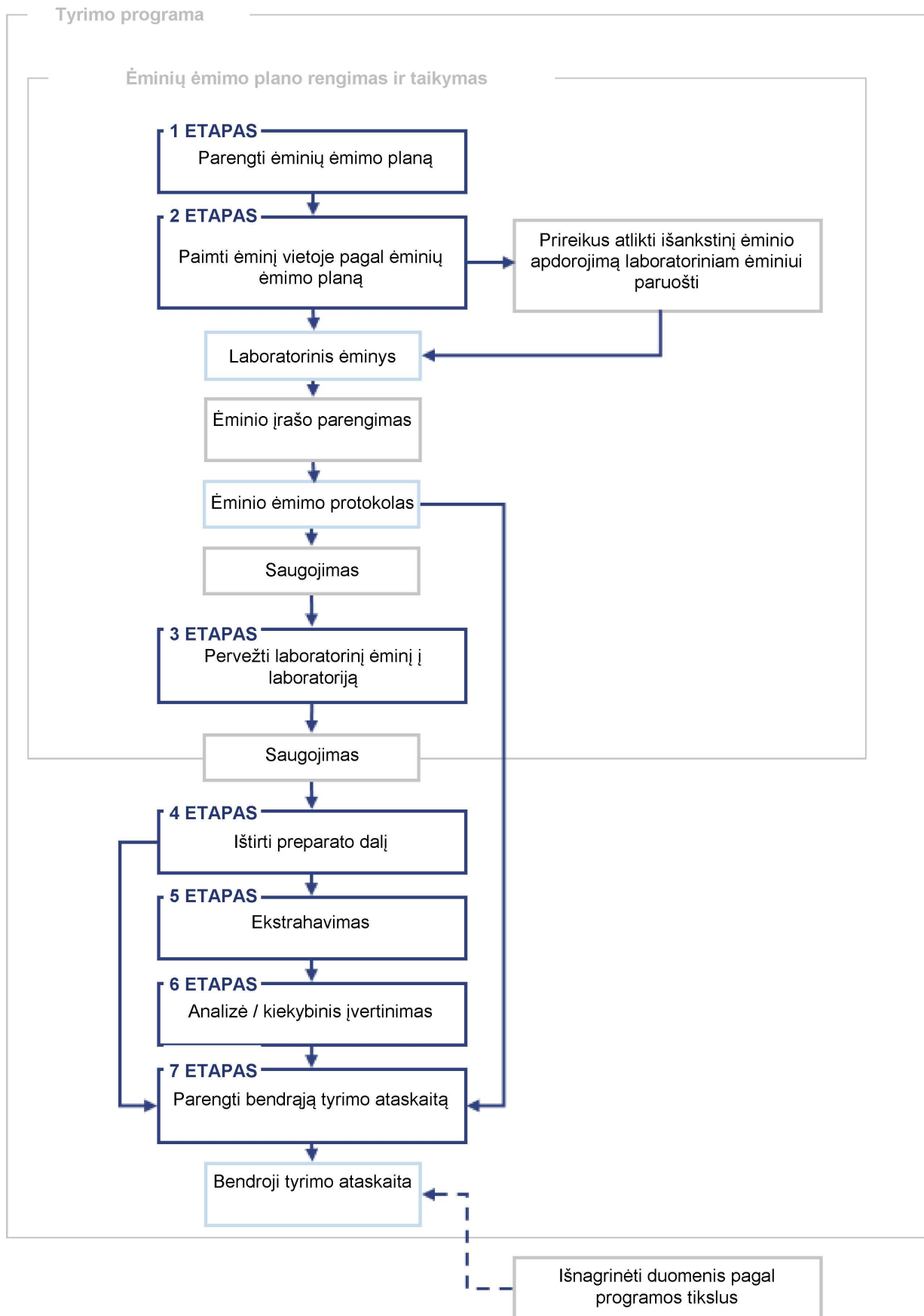
Ėminių pakavimo, laikymo, konservavimo, vežimo ir tiekimo procedūrų vadovas;

— CEN/TR 15310-5:2006

Ėminių ėmimo plano parengimo vadovas.

Siekiant gauti tikslus ir reprezentatyvius rezultatus, prieš imant pirmąjį ėminį reikia parengti tyrimų programą. Taip užtikrinama, kad, norint pagal ėminį (-ius) padaryti reprezentatyvias išvadas dėl visų atliekų, būtų apsvarstyti visi būtini veiksniai. Tokia tyrimų programa išsamiai aprašyta EN 14899. Visų pirma, apibrėžti septyni etapai, pavaizduoti 21 pav.

Priimtinos ir alternatyvios ėminių ėmimo procedūros, jeigu jas atliekant atsižvelgiama į svarbius pirmiau išvardytuose standartuose nustatytus veiksnius ir gaunamas toks pat patikimas rezultatas.

4.1.2. Ėminių ėmimo metodika

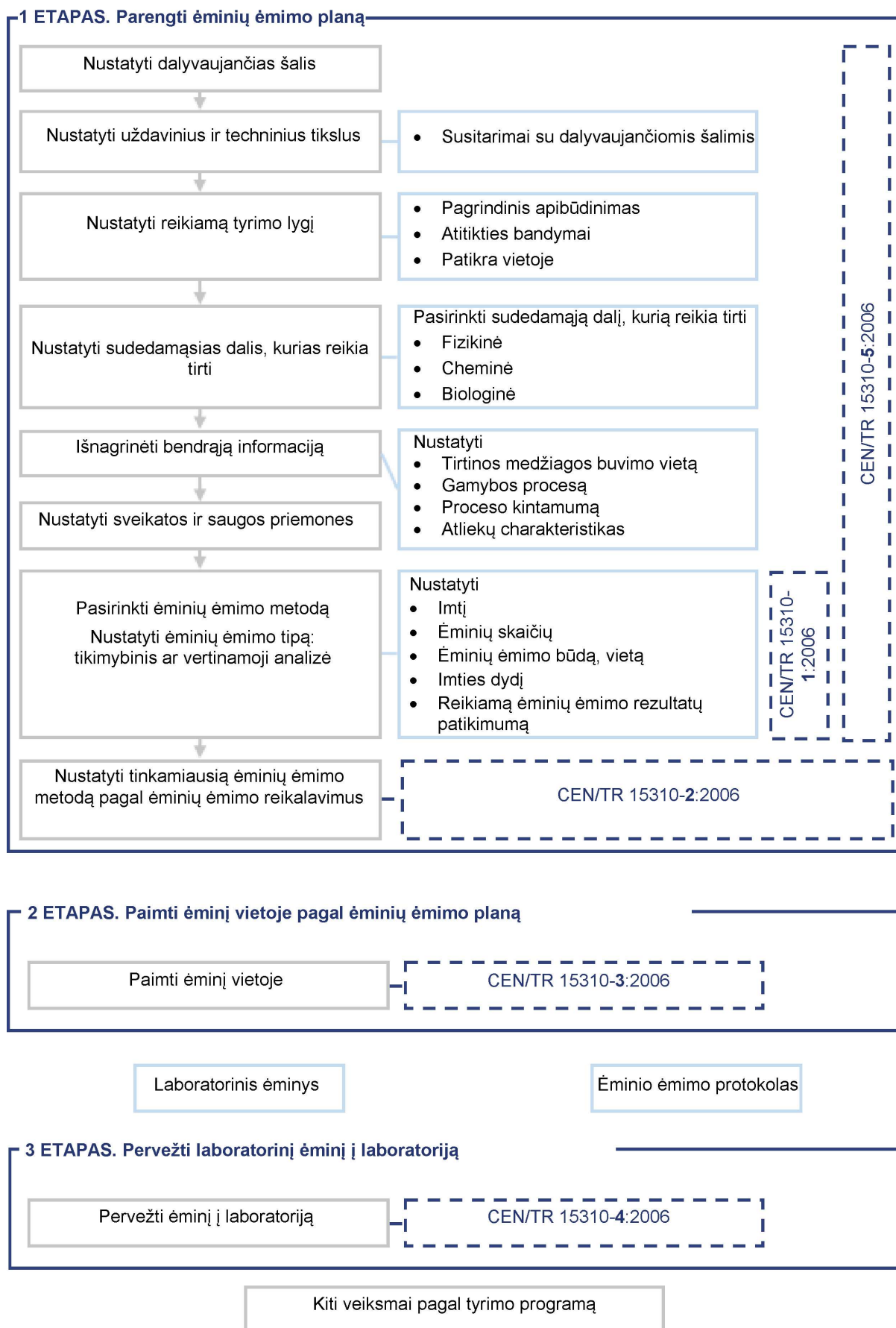
Kadangi 19 pav. apima visą tyrimo programą pagal EN 14899:2005 apskritai, daugiau dėmesio reikėtų skirti ėminių ėmimo metodikai, kurią sudaro trys pagrindiniai elementai, kaip parodyta 20 pav.:

1. ėminių ėmimo plano parengimas;
2. ėminio paėmimas vietoje pagal ėminių ėmimo planą;
3. laboratorinio ėminio pervežimas į laboratoriją.

Kiekvienas pagrindinis elementas padalijamas į dalis, kurių reikėtų laikytis siekiant gauti standartizuotus ėminių ėmimo rezultatus.

Ypač siekiant parengti ėminių ėmimo planą reikia atlikti kelių etapų veiksmus. EN 14899:2005 A priede pateiktas naudingas ėminių ėmimo plano šablonas. 20 pav. pateiktos visos elementų dalys pagal EN 14899:2005 ir daromos nuorodos į atitinkamą techninę ataskaitą, kurioje galima rasti išsamesnės informacijos. Atkreipkite dėmesį į tai, kad 20 pav. reikia apsvarstyti (pagrindinius elementus, įskaitant ėminių ėmimo plano rengimą) kaip išsamesnę bendrosios tyrimo programos dalį, kaip pavaizduota 19 pav.

Taip pat atkreipkite dėmesį į tai, kad EN 15002:2015 pateikiama papildomų gairių, kaip ruošti tiriamas laboratorinių ėminių dalis (žr. 4 etapą 19 pav.), kuris bus kitas etapas po ėminių ėmimo metodikos parengimo ir taikymo, kaip bus išsamiai aprašyta 20 pav.).

4.1.3. Įvairių tipų atliekų ėminių ėmimo standartai

Atliekų sudėtis ir konsistencija gali labai skirtis. Siekiant užtikrinti patikimus rezultatus, ėminių ėmimo metodus reikia pritaikyti atsižvelgiant į tiriamų atliekų pobūdį. CEN/TR 15310-2:2006 pateikta išsami informacija apie įvairių tipų atliekų ėminių ėmimo metodus ir būdus atsižvelgiant į skirtingas aplinkybes. Minimios tokios medžiagos:

- judantys ar klampieji skysčiai;
- dumblas ar pastos pavidalo medžiagos;
- milteliai, granulės ir maži kristalai;
- stambūs ar dideli kietųjų medžiagų gabalai.

CEN/TR 15310-2:2006 išvardyta daugelio iš šių medžiagų atliekų laikymo būdai arba atliekų, kurių ėminiai imami, būvis:

- būgnai, maišai, statinaitės, blokai, kubilai arba mažesnės ar lanksčių sienelių talpyklos;
- vertikalūs vienodi ar nevienodi arba horizontalūs cilindro formos konteineriai;
- vamzdynais judantys skysčiai;
- tvenkiniai ar duobės;
- bunkeriai, krūvos, rietuvės ir bokštai, krentantys srautai ir juostiniai ar sraigtiniai konvejeriai;
- masyvūs ar dideli gabalai.

Be to, **CEN/TR 15310-3:2006** apibūdinti svarbūs ėminių ir poėminių ėmimo vietoje aspektai atsižvelgiant į įvairias aptariamų atliekų konsistencijas.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad papildomų techninių gairių dėl atliekų ėminių ėmimo galima gauti konkrečiose valstybėse narėse.

4.1.4. Vienalyčių ir įvairialyčių atliekų ėminių ėmimo strategijos

Pagrindinė patikimų ėminių ėmimo rezultatų sąlyga yra tai, kad ėminiai turi būti reprezentatyvūs atliekų sudėčiai. Atliekų atveju tai neretai sudėtinga, nes, viena vertus, teršalai gali nevienodai pasiskirstyti atliekose, kita vertus, tam tikroms atliekoms būdinga nevienalytė struktūra ⁽⁸¹⁾.

Remiantis EN 14899:2005, įvairialytiškumas yra laipsnis, kiek viena sudedamoji dalis nevienodai pasiskirsto visoje imtyje. Vienalytiškumas, kita vertus, yra laipsnis, kiek viena sudedamoji dalis vienodai pasiskirsto visoje imtyje.

Valstybėse narėse gali būti parengtos konkrečios techninės gairės, kuriose pateikiama papildomos informacijos apie ėminių ėmimo strategijas, atsižvelgiant į atliekų įvairialytiškumą ⁽⁸²⁾.

Jeigu kiek įmanoma labiau sumažintas atliekų įvairialytiškumas, CEN/TR 15310-1:2006 ir iš dalies CEN/TR 15310-2:2006 pateikiama išsami įvairialyčių ir vienalyčių tipų atliekų ėminių ėmimo strategijų apžvalga. Svarbu iš karto pritaikyti ėminių ėmimo planą atsižvelgiant į tiriamų atliekų įvairialytiškumą.

4.1.5. Statistinis ėminių ėmimo metodas

Bendrasis statistinis ėminių ėmimo metodas, įskaitant statistikos pagrindus, taikomus konkrečiu atliekų ėminių ėmimo atveju, aprašytas CEN/TR 15310-1:2006. Toliau pateikta techninėje ataskaitoje skelbiamos informacijos ištrauka:

- Imties, kurios ėminį reikia paimti, apibrėžtis
 - Visa imtis
 - Imties dalis

⁽⁸¹⁾ Bund/Länder-Arbeitsgemeinschaft Abfall (2012 m.): LAGA-Methodensammlung Abfalluntersuchung, Dresdenas, Vokietija.

⁽⁸²⁾ Pavyzdžiui, Bund/Länder-Arbeitsgemeinschaft Abfall (2012 m.): LAGA PN 98 – Richtlinie für das Vorgehen bei physikalischen, chemischen und biologischen Untersuchungen im Zusammenhang mit der Verwertung/Beseitigung von Abfällen, Dresdenas, Vokietija, pateikiama papildomų gairių, kurios yra taikomos Vokietijoje tiriant atliekų įvairialytiškumą. Vienalytiškomis visų pirma laikomos skystos, pumpuojamos ir dulkių pavidalo atliekos, taip pat atliekos, kurių vienalytiškumą galima užtikrinti vizualiai apžiūrėjus. Visos kitos atliekos laikomos įvairialytiškomis.

- Kintamumas
 - Erdvinis kintamumas
 - Kintamumas laike
 - Atsitiktinis kintamumas
- Įvairūs ėminių ėmimo metodai
 - Tikimybinis metodas
 - Ekspertinis metodas
- Ėminių ėmimo būdai
 - Paprastoji atsitiktinė atranka
 - Individualizuotoji atsitiktinė atranka
 - Sisteminė atranka
 - Ekspertinė atranka
- Imties dydis
- Ėminių ėmimo dažnis
- Ėminių ėmimo rezultatų patikimumas
 - Pasikliautinas lygmuo

4.2. *Atliekų cheminė analizė*

Kaip jau pažymėta 3.2.1 skyriuje (3 etapas), tam tikrais atvejais informacija, gauta, pvz., iš atliekomis tapusio produkto SDL, GHS etikečių, žinių apie procesą, kurį vykdant susidaro atliekos, ir kitų duomenų bazių, nepakankama, kad būtų galima įvertinti aptariamų atliekų pavojingąsias savybes. Atsižvelgiant į tai, kad pakankamos žinios apie atliekų sudėtį yra būtinoji sąlyga norint pritaikyti 3.2.2 skyriuje (4 etapas) aprašytą skaičiavimo metodą, gali būti būtina atlikti aptariamų atliekų cheminę analizę.

Kalbant apie bendrąją informaciją, 23 lentelėje pateikiamas neišsamus CEN atliekų apibūdinimo metodų ir standartų sąrašas ⁽⁸³⁾.

25 lentelė

Neišsamus CEN atliekų apibūdinimo metodų ir standartų sąrašas

Ref. Nr.	Pavadinimas
Išplovimo bandymai	
CEN/TS 16660:2015	Atliekų apibūdinimas. Elgsenos išplaunant tyrimas. Redukcijos pobūdžio ir redukcijos gebos nustatymas
EN 15863:2015	Atliekų apibūdinimas. Išplovimo elgsenos tyrimas, skirtas pagrindiniam apibūdinimui. Dinaminis monolitinio išplovimo tyrimas, periodiškai atnaujinant ploviklį, nurodytomis tyrimo sąlygomis

⁽⁸³⁾ Reikėtų pažymėti, kad rekomendacijų ir pavyzdžių yra ir valstybėse narėse, kuriose galima gauti papildomų gairių, kaip nustatyti skystųjų ir kietųjų atliekų sudedamąsias dalis. Pavyzdžiui, išsamaus skystųjų ir kietųjų atliekų elementų ir medžiagų nustatymo metodas siūlomas dokumente „Atliekų apibūdinimas. Atliekų elementų ir medžiagų nustatymas“, paskelbtame eksperimentiniame standarte AFNOR XP X30-489. Tai darbinis dokumentas, standartizacijos tikslais pateiktas tvirtinti balsuojant Europos lygmeniu: CEN/TC 292/WG 5 N 735 *Atliekų elementų ir medžiagų turinio nustatymas. Eksperimentinis AFNOR standartas XP X30-489 (CEN/TC 292 N 1430)*. Daugiau informacijos apie tą dokumentą galima rasti P. Hennebert, A. Papin, J.-M. Padox, B. Hasebrouck (2013 m.): *Analitinio atliekų medžiagų nustatymo protokolo pavojingumo klasifikavimo tikslais vertinimas*, Paryžius, Prancūzija, paskelbta adresu <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0956053X13001554>. Be to, be CEN metodų ir standartų, Jungtinių Amerikos Valstijų aplinkos apsaugos agentūra (2014 m.): *Kietųjų atliekų vertinimo tiriamieji metodai (SW-846)*, paskelbta adresu <http://www3.epa.gov/epawaste/hazard/testmethods/sw846/online/index.htm>, pateikiama informacijos apie kietųjų atliekų ėminių ėmimo ir tyrimo metodus JAV.

Ref. Nr.	Pavadinimas
EN 14997:2015	Atliekų apibūdinimas. Elgsenos išplaunant tyrimas. pH poveikis išplovimui taikant nuolatinę pH kontrolę
EN 14429:2015	Atliekų apibūdinimas. Išplovimo elgsenos tyrimas. pH poveikis išplovimui iš pradžių pridėjus rūgščių arba bazių
EN 14429:2015	Atliekų apibūdinimas. Išplovimo elgsenos tyrimas. pH poveikis išplovimui iš pradžių pridėjus rūgščių arba bazių
EN 14997:2015	Atliekų apibūdinimas. Elgsenos išplaunant tyrimas. pH poveikis išplovimui taikant nuolatinę pH kontrolę
CEN/TS 15364:2006	Atliekų apibūdinimas. Elgsenos išplaunant tyrimas. Rūgščių ir bazių neutralizavimo gebos nustatymas
CEN/TS 14405:2004	Atliekų apibūdinimas. Išplovimo ypatumų tyrimai. Tyrimas, perkoliuojant atliekas vienkrypte srove (apibrėžtomis sąlygomis)
EN 12457-1:2002	Atliekų apibūdinimas. Išplovimas. Iš grūdėtų atliekų išplautų medžiagų ir dumblo sudėties atitikties tyrimas. 1 dalis. Vienpakopis partijos (tyrinio) tyrimas, kai skysčio ir kietosios medžiagos, kurios sudėtyje yra labai kietų medžiagų, santykis 2 l/kg ir dalelių dydis mažesnis kaip 4 mm (dydį mažinant arba nemažinant)
EN 12457-2:2002	Atliekų apibūdinimas. Išplovimas. Iš grūdėtų atliekų išplautų medžiagų ir dumblo sudėties atitikties tyrimas. 2 dalis. Vienpakopis partijos (tyrinio) tyrimas, kai skysčio ir kietosios medžiagos santykis 10 l/kg ir dalelių dydis mažesnis kaip 4 mm (dydį mažinant arba nemažinant)
EN 12457-3:2002	Atliekų apibūdinimas. Išplovimas. Iš grūdėtų atliekų išplautų medžiagų ir dumblo sudėties atitikties tyrimas. 3 dalis. Dvipakopis partijos (tyrinio) tyrimas, kai skysčio ir kietosios medžiagos, kurios sudėtyje yra labai kietų medžiagų, santykis 2 l/kg ir 8 l/kg ir dalelių dydis mažesnis kaip 4 mm (dydį mažinant arba nemažinant)
EN 12457-4:2002	išplautų medžiagų ir dumblo sudėties atitikties tyrimas. 4 dalis. Vienpakopis partijos (tyrinio) tyrimas, kai skysčio ir kietosios medžiagos santykis 10 l/kg ir dalelių dydis mažesnis kaip 10 mm (dydį mažinant arba nemažinant)
Junginių analizė	
EN 16377:2013	Atliekų apibūdinimas. Bromintų antipirenų (BFR) kietosiose atliekose nustatymas
EN 16192:2011	Atliekų apibūdinimas. Eliuatų analizė
EN 15216:2007	Atliekų apibūdinimas. Vandenyje ir eliuatuose ištirpusių kietųjų medžiagų visuminio kiekio nustatymas
Bendroji organinė anglis (BOA)	
EN 13137:2001	Atliekų apibūdinimas. Bendrosios organinės anglies (BOA) nustatymas atliekose, dumble ir nuosėdose
Pūdymas	
EN 13656:2002	Atliekų apibūdinimas. Atliekų skaidymas vandenilio fluorida (HF), nitrato rūgšties (HNO ₃) ir druskos rūgšties (HCl) mišiniu, veikiant mikrobangomis, cheminiams elementams nustatyti
EN 13657:2002	Atliekų apibūdinimas. Atliekų skaidymas karališkuoju vandeniu cheminiams elementams tirpale nustatyti
C10–C40 angliavandeniliai	
EN 14039:2004	Atliekų apibūdinimas. Angliavandenilių (nuo C10 iki C40) kiekio nustatymas dujų chromatografija

Ref. Nr.	Pavadinimas
Sausoji medžiaga	
EN 14346:2006	Atliekų apibūdinimas. Sausųjų medžiagų apskaičiavimas, nustatant sausąją liekaną arba vandens kiekį
Neorganiniai junginiai	
EN 14582:2007	Atliekų apibūdinimas. Halogenų ir sieros kiekis. Deginimas uždaroje sistemoje deguonies atmosferoje ir kiekio nustatymo metodai
EN 15192:2006	Atliekų ir dirvožemio apibūdinimas. Kietojoje medžiagoje esančio šešiavalenčio chromo nustatymas apdorojant šarminėje terpėje ir taikant jonų chromatografijos su spektrofotometrinio aptikimo metodą
Organiniai junginiai	
EN 15308:2008	Atliekų apibūdinimas. Kietosiose atliekose atrinktų polichlorbifenilų (PCB) nustatymas naudojant kapiliarinę dujų chromatografiją su elektronų pagava arba spektrometriniu masės aptikimu
EN 15527:2008	Atliekų apibūdinimas. Policiklinių aromatinių angliavandenilių nustatymas atliekose, naudojant dujų chromatografijos masių spektrometriją
Sudėtyje esantys elementai	
EN 16424:2014	Atliekų apibūdinimas. Paieškos metodai elementinei sudėčiai nustatyti naudojant nešiojamuosius rentgeno fluorescencinius analizatorius
EN 15309:2007	Atliekų ir dirvožemio apibūdinimas. Elementinės sudėties nustatymas rentgeno fluorescencijos būdu

Informacija, gauta atlikus atliekų cheminę analizę, kurią galima panaudoti klasifikuojant atliekas, turėtų būti duomenys apie sudėtį. Išplovimo bandymų rezultatai (dažnai gaunami iš laboratorinių tyrimų rezultatų tiriant Sąvartynų direktyvoje nustatytų APK kriterijų laikymąsi) paprastai nėra naudingi klasifikuojant atliekas pagal pavojingumą. Vienintelė šio principo išimtis gali būti atvejai, kai vertinama HP 15. Tai, visų pirma, reiškia, kad, pvz., jeigu atliekos neatitinka inertinių APK pagal Sąvartynų direktyvą, jos automatiškai nebus pripažintos pavojingomis ar atitinkamai nepavojingomis. APK rezultatų nederėtų naudoti kaip vienintelio informacijos šaltinio klasifikuojant pavojingas atliekas. APK analizė faktiškai būtina tik jeigu 1) pasirinktas tvarkymo būdas yra šalinimas sąvartyne ir 2) dėl sąvartyno klasės, anksčiau nustatytos pagal pavojingų ar nepavojingų atliekų klasifikaciją, reikia atlikti skaitinį APK bandymą. Tačiau pagal filtrato sudėtyje esančias medžiagas galima suprasti, kokių sudedamųjų dalių yra pirminėse atliekose.

Visų pirma, kalbant apie neorganines atliekas, atkreipkite dėmesį į tai, kad cheminė analizė paprastai nesuteikia informacijos apie konkrečius cheminių medžiagų junginius atliekų sudėtyje ir leidžia nustatyti tik katijonus ir anijonus. Taikant tradicinius analizės metodus paprastai neįmanoma nustatyti nei molekulinės sudėties, nei kitų aspektų, kaip antai mineraloginės formos. Toliau išvardyti kai kurie galimi būdai įveikti šią kliūtį. Valstybėse narėse gali būti daugiau metodų ir tradicijų, su kuriomis reikėtų susipažinti atskirai.

4.2.1. Realistiško nepalankiausio scenarijaus medžiagos

Tikėtina atveju, kad atliekų turėtojas žino, kokių elementų gali būti, bet nežino, kokių medžiagų yra atliekų sudėtyje, siūloma naudoti pagrįsto nepalankiausio scenarijaus medžiagų nustatymo koncepciją taikant ją kiekvienam nustatytam elementui. Tokias nepalankiausio scenarijaus medžiagas reikėtų nustatyti kiekvienai pavojingai savybei ir vėliau naudoti vertinant pavojingas savybes (žr. 3.2.2 skyrių).

Nepalankiausio scenarijaus medžiagas reikėtų nustatyti atsižvelgiant į medžiagas, kurių pagrindai gali būti atliekų sudėtyje (pvz., atsižvelgiant į medžiagas, naudojamas procese, kuriame susidaro atliekos, ir su jomis susijusias chemines medžiagas) ⁽⁸⁴⁾.

⁽⁸⁴⁾ Pavyzdžiui, Jungtinės Karalystės rekomendaciniame dokumente terminas „pagrįstas“ paaiškintas taip: „pagrįstas“ reiškia, kad atliekų sudėtyje medžiagų būti negali, pavyzdžiui, dėl jų fizikinių ir cheminių savybių“. Panašus paaiškinimas pateiktas BMU rekomendaciniame dokumente. INERIS gairėse išvardijama daug realistiško nepalankiausio scenarijaus medžiagų nurodant elementus pagal kiekvieną pavojingą savybę, ir tai gali būti naudojama kaip bendroji informacija.

4.2.2. Bendrieji įrašai

Dėl elementų, kuriems parengtas „bendrasis įrašas“ KŽP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelėje pateiktame suderintų klasifikavimo sistemų sąraše, nustatytų elementų papildomai patikslinti nereikia. Tačiau nustatant atliekų pavojingas savybes remiantis bendraisiais įrašais galima atsižvelgti į su mišinių klasifikavimu ir ženkliniu susijusias pastabas, pateiktas KŽP reglamento VI priedo 1.1.3.2 skyriuje. Tie įrašai nurodyti 24 lentelėje.

26 lentelė

Bendrieji elementų įrašai (11) KŽP reglamente

Elementas	Indekso Nr.	Tarptautinė cheminė identifikacija	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazė Kodas (-ai)
As	033-002-00-5	arseno junginiai, išskyrus nurodytus kitur šiame priede	Acute Tox. 3 * Acute Tox. 3 * Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1	H331 H301 H400 H410
Ba	056-002-00-7	bario druskos, išskyrus bario sulfatą, 1-azo-2-hidroksinaftalenil-aril-sulfonrūgšties druskas ir kitose šio priedo vietose nurodytas druskas	Acute Tox. 4 * Acute Tox. 4 *	H332 H302
Be	004-002-00-2	berilio junginiai, išskyrus aliuminio berilio silikatus ir kitur šiame priede nurodytus junginius	Carc. 1B Acute Tox. 2 * Acute Tox. 3 * STOT RE 1 Eye Irrit. 2 STOT SE 3 Skin Irrit. 2 Skin Sens. 1 Aquatic Chronic 2	H350i H330 H301 H372 ** H319 H335 H315 H317 H411
Cd	048-001-00-5	kadmio junginiai, išskyrus kadmio selenidą sulfidą (xCdS · yCdSe) ir kadmio ir cinko sulfidų mišinius (xCdS · yZnS), kadmio ir gyvsidabrio sulfidų mišinius (xCdS · yHgS), taip pat kitus kadmio junginius, kurie nurodyti kitose šio priedo vietose	Acute Tox. 4 * Acute Tox. 4 * Acute Tox. 4 * Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1	H332 H312 H302 H400 H410
Cr(VI)	024-017-00-8	chromo (VI) junginiai, išskyrus bario chromatą ir kitose šio priedo vietose nurodytus junginius	Carc. 1B Skin Sens. 1 Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1	H350i H317 H400 H410
Hg	080-002-00-6	neorganiniai gyvsidabrio junginiai, išskyrus gyvsidabrio sulfidą ir nurodytus kitose šio priedo vietose	Acute Tox. 2 * Acute Tox. 1 Acute Tox. 2 * STOT RE 2 * Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1	H330 H310 H300 H373 ** H400 H410

Elementas	Indekso Nr.	Tarptautinė cheminė identifikacija	Pavojingumo klasės ir kategorijos kodas (-ai)	Pavojingumo frazė Kodas (-ai)
Pb	082-001-00-6	švino junginiai, išskyrus nurodytus kitose šio priedo vietose	Repr. 1A Acute Tox. 4 * Acute Tox. 4 * STOT RE 2 * Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1	H360Df H332 H302 H373 ** H400 H410
Sb	051-003-00-9	stibio junginiai, išskyrus tetroksidą (Sb_2O_4), pentoksidą (Sb_2O_5), trisulfidą (Sb_2S_3), pentasulfidą (Sb_2S_5) ir junginius, nurodytus kitose šio priedo vietose	Acute Tox. 4 * Acute Tox. 4 * Aquatic Chronic 2	H332 H302 H411
Se	034-002-00-8	seleno junginiai, išskyrus kadmio sulfoselenidą ir nurodytuosius kitose šio priedo vietose	Acute Tox. 3 * Acute Tox. 3 * STOT RE 2 Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1	H331 H301 H373** H400 H410
Tl	081-002-00-9	talio junginiai, išskyrus nurodytus kitose šio priedo vietose	Acute Tox. 2 * Acute Tox. 2 * STOT RE 2 * Aquatic Chronic 2	H330 H300 H373 ** H411
U	092-002-00-3	urano junginiai, išskyrus nurodytus kitose šio priedo vietose	Acute Tox. 2 * Acute Tox. 2 * STOT RE 2 Aquatic Chronic 2	H330 H300 H373** H411

5 PRIEDAS

Šaltiniai ir nuorodos į išorės šaltinius

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (BMU) (2005 m.): *Hinweise zur Anwendung der Abfallverzeichnis-Verordnung vom 10. Dezember 2001, BGBI. I S. 3379*, paskelbta adresu: http://www.bmub.bund.de/fileadmin/bmu-import/files/abfallwirtschaft/downloads/application/pdf/avv_erlaeuterungen.pdf, prisijungta 2015 4 9

Badeno-Viurtembergo aplinkos ir transporto ministerija (2003 m.): *Handbook How to apply the European Waste List 2001/118/EC*, Štutgartas, Vokietija, paskelbta: http://abag-itm.de/fileadmin/Dateien/ABAG/Informationsschriften/Band_B/Band_B_englisch.pdf, prisijungta 2015 4 2

David O'Farrell, Kambrijos grafystės taryba (2011 m.): *Dealing with tar bound arisings*, paskelbta: http://www.soci.org/~media/Files/Conference%20Downloads/2011/Recycling%20and%20Re%20using%20Asphalt%20Mar%2011/David_OFarrell_Presentation.ashx, prisijungta 2015 3 26

Europos Komisija. Aplinkos generalinis direktoratas (2013): *Guidance on the interpretation of key provisions of Directive 2008/97/EC on waste*, paskelbta: http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/guidance_doc.pdf, prisijungta 2015 4 1

Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (2013 m.): *Directive 2012/18/EU of the European Parliament and of the Council on the control of major-accident hazards involving dangerous substances – Guidance on technical implementation issues*, paskelbta: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2013/TEIA/QA_2011_review_2013.pdf, prisijungta 2015 4 14

Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (2014 m.): *End of waste criteria for waste plastics for conversion. Technical proposal. Final draft report*, JTC GD, IPTS, Sevilija, Ispanija.

Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) (2017 m.): *Guidance on the application of the CLP Criteria – Guidance on the application of the CLP Criteria*, naujausia redakcija (2017 m. liepos mėn.) paskelbta adresu https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/clp_en.pdf/58b5dc6d-ac2a-4910-9702-e9e1f5051cc5

Europos aplinkos agentūra (2014 m.): *Ozone-depleting substances 2013 – Aggregated data reported by companies on the import, export, production, destruction and feedstock and process agent use of ozone-depleting substances in the European Union*, paskelbta: <http://www.eea.europa.eu/publications/ozone-depleting-substances-2013>, prisijungta 2015 4 13

Europos aplinkos agentūra (EAA), Aplinkos apsaugos terminijos ir atradimų tarnyba (ETSA) (2015 m.), paskelbta: <http://glossary.eea.europa.eu/> (prisijungta 2015 7 4)

P. Hennebert, A. Papin, J.-M. Padox, B. Hasebrouck (2013 m.): *The evaluation of an analytical protocol for the determination of substances in waste for hazard classification*, Paryžius, Prancūzija, paskelbta adresu <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0956053X13001554>, prisijungta 2015 7 31

Ineris (2015 m.): *Waste Hazardous Assessment – Proposition of methods (2-oji red.)*

Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij (OVAM) (2015 m.): *Europese afvalstoffenlijst EURAL Handleiding*, Mechelenas, Belgija

Natural Resources Wales, Scottish Environment Protection Agency (SEPA), Northern Ireland Environment Agency (NIEA), Environment Agency (2015): *DRAFT Waste Classification – Guidance on the classification and assessment of waste (1st edition 2015) Technical Guidance WM3*, paskelbta: <https://www.gov.uk/government/publications/waste-classification-technical-guidance>, prisijungta 2015 7 14

United States Environmental Protection Agency (2014): *Test Methods for Evaluating Solid Waste (SW-846)*, paskelbta adresu <http://www3.epa.gov/epawaste/hazard/testmethods/sw846/online/index.htm>; prisijungta 2015 7 10

J. R. Young, M. J. How, A. P. Walker, W. M. H. Worth. (1988 m.): *Classification as Corrosive or Irritant to Skin of Preparations Containing Acidic or Alkaline Substance Without Testing on Animals*; Anglija